CONSTANTIN VIRGIL GHEORGHIU
Spioana
Traducere din limba franceză de Gheorghiţă Ciocioi
Editura Sophia Bucureşti
Redactor: Diana-Cristina Vlad
Coperta: Mona Velciov
Traducerea s-a realizat după originalul în limba franceză: Constantin Virgil Gheorghiu, L ’ Espionne, Editions du Rocher, Paris, 1990.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
GHEORGHIU, VIRGIL (1916.09.09)
Spioana Constantin Virgil Gheorghiu; trad, din lb. franceză de
Gheorghiţă Ciocioi — Bucureşti: Editura Sophia, 2017 ISBN 978-973-136-597-8
I. Ciocioi, Gheorghiţă (trad.)
821.135.1

I.

Serviciile franceze de contraspionaj fac o vizită unui profesor din Paris

în chiar clipa în care pendula englezească din salon bate ora două după-amiază, se aude soneria. în cartierul La Muette, în micul apartament elegant de la marginea Bois de Boulogne, o aude un singur om: proprietarul, profesorul Max Hublot. Este un tânăr ataşat la Centrul Naţional de Cercetare Ştiinţifică. îşi face siesta într-un fotoliu chippendale. Un frumos fotoliu de piele, de culoarea tutunului uscat, confortabil şi unduios precum o sofa de paşă. Profesorul Max Hublot se ridică brusc şi se îndreaptă spre uşă. Graba pare nelalocul ei, ţinând seama de statura lui de om îndesat, grăsuţ, al cărui aspect trădează principala sa însuşire: lenevia. E brunet, cu un păr negru, frumos. N-a fost la frizer de multă vreme, ca să nu aibă o grijă în plus; e ras prost, căci dimineaţa s-a bărbierit rapid pe obrajii săi rozalii. Fără să insiste. Fără să facă un prea mare efort. Costumul său e lucrat de un vestit croitor, din cea mai bună stofă englezească, însă pantalonul şi vesta sunt şifonate. Un tânăr nepăsător, neglijent; aşa e firea lui şi nu face nimic pentru a se schimba. Aşteaptă, de obicei, să audă soneria de două sau de trei ori înainte de a merge să deschidă. Cu toate că Max

Hublot NU are încă 30 de ani, e bogat, şi aceasta se vede. Pentru el, viaţa este o înlănţuire de sieste, cine, prânzuri, somn până spre după-amiază. Urăşte orice mişcare nelalocul ei, cum ar spune poetul. Cuvântul „sport” l-a îngrozit întotdeauna ca o expresie a unei barbarii. Iar acum, văzându-l îndreptându-se grăbit spre uşă, îţi dai seama că pentru el este un efort să facă un pas. Deschide în grabă cu mâinile sale butucănoase. Aşteaptă o vizită ca nici o alta. Altfel, n-ar fi făcut atâtea eforturi în ceasul dedicat siestei lui.

profesorul Max Hublot? întreabă oaspetele.

Stă în faţa uşii, drept, plin de eleganţă. Cu pălăria în mână, având pe braţ umbrela şi pardesiul. E un gentleman. Un ofiţer superior. Un preşedinte-director general. Câte ceva din toate acestea. Pronunţă puţinele sale cuvinte într-o franceză curată, cu un accent impecabil.

Max Hublot înţelege îndată că nu s-a deranjat pentru un vânzător ambulant. Oaspetele său este un Domn. Cu majusculă. Unul veritabil, cum nu mai afli decât în romanele franţuzeşti de odinioară, nu în viaţa de fiecare zi. în ciuda acestei constatări care-i face plăcere, Max Hublot se întristează de vizită. Nu este persoana pe care o aştepta. Şi-a întrerupt siesta, a alergat la uşă şi a deschis, crezând că era un telegrafist, portarul ori un copil ce face mici comisioane. Max Hublot aşteaptă pe cineva a cărui meserie este cea de a aduce veşti. Nu un domn. S-a deranjat degeaba. îi pare rău că a procedat împotriva obişnuinţelor lui. La două după-amiază, în timpul siestei, nu răspunzi niciodată.

chiar eu! răspunse Max Hublot, supărat.

îşi duce mâna dreaptă la gură, oprindu-se din căscat.

cu cine am plăcerea?

comandant Dumonde, de la S.D.E.C.E.

sunteţi ofiţer al serviciului de contraspionaj? exclamă Max Hublot. Poftiţi, comandante! Intraţi...

Ia pardesiul şi pălăria comandantului Dumonde şi le aşază în cuier. Apoi, stă faţă în faţă cu ofiţerul

pe fotoliu. îl priveşte lung.
sunteţi căsătorit, domnule profesor, nu-i aşa? întreabă comandantul.
de doi ani, răspunse profesorul Max Hublot.
-Aş putea să aflu numele soţiei dumneavoastră?
monica. Avem o căsnicie fericită. Soţia mea, de ieri, e la maternitate. La două sute de metri de aici. Medicii spun că ar trebui să nască primul nostru copil dintr-o clipă în alta. Când aţi sunat, am alergat să deschid, căci mă gândeam c-ar fi urmat să primesc vestea că sunt tată.
doamna Monica Hublot s-a născut în România. E adevărat?
sigur că da!
-Aţi putea să-mi spuneţi numele şi prenumele tinerei dumneavoastră soţii?
monica Martin, răspunse profesorul, apoi adăugă: Credeţi că există pe pământ oameni care să nu cunoască numele tinerei cu care s-au căsătorit?
aveţi vreun act de identitate din timpul când doamna Hublot nu era căsătorită şi se numea Monica Martin?
desigur. Cred că nu se putea căsători şi deveni cetăţean francez, să primească un paşaport, fără să posede un act de identitate, nu? Iar pentru a intra în Franţa soţia mea trebuia să aibă un paşaport. Cu viza consulului

franţei la Bucureşti. Trebuia să aibă paşaportul vizat şi un permis de şedere pentru a se înscrie la Universitate. A venit la Paris cu o bursă acordată în cadrul unor schimburi culturale de către statul francez.
Max Hublot e iritat. A-l întreba dacă ştie numele nevestei sale şi dacă ea avea un act de identitate i se pare atât de nelalocul său, de stupid, ca şi cum ar fi fost întrebat dacă locuinţa lui are tavan, pereţi şi uşi... Sunt lucruri care fac parte din întreg.
m-am exprimat greşit, vă rog să mă iertaţi, spuse comandantul Dumonde. într-adevăr, doamna Hublot are toate actele necesare. Le-am studiat eu însumi, cu lupa. Sunt acte de identitate autentice, aşa cum are toată lumea. Au fost verificate de Prefectura Poliţiei, de Ministerul Afacerilor Externe, de Ministerul de Interne. Au fost recunoscute ca fiind autentice chiar de Ambasada României la Paris... Aş vrea să întreb altceva...
întrebaţi-mă, comandante! întrebaţi-mă! însă nu-mi mai puneţi întrebări suprarealiste. N-aţi venit, cu siguranţă, la mine ca să mă întrebaţi cum se numeşte soţia mea. Care este, de fapt, scopul vizitei?
e chiar cel pe care l-aţi menţionat, domnule profesor. Sunt la dumneavoastră pentru a vă întreba dacă sunteţi sigur în privinţa numelui şi prenumelui soţiei dumneavoastră...
nimic altceva?
-Absolut nimic, spuse comandantul Dumonde.
glumiţi, nu-i aşa? Ori nu sunteţi ofiţer al serviciilor de contraspionaj?
Comandantul Dumonde scoase legitimaţia. Max Hublot se uită cu atenţie.

e în regulă. Dar ar putea fi o legitimaţie falsă. Nu ştiu ce să zic.
vă mulţumesc, domnule profesor! spuse ofiţerul.
de ce să-mi mulţumiţi?
aţi spus tocmai ceea ce voiam să spun eu: un act de identitate poate fi la fel de bine autentic ori fals. După un an de cercetări declanşate în urma a nenumărate denunţuri serviciile noastre au ajuns la concluzia că actele doamnei Hublot, soţia dumneavoastră, sunt false. Toate.
mergeţi puţin cam departe, comandante. Cred că ar fi mai bine să anunţ comisariatul de poliţie pentru a verifica autenticitatea propriului dumneavoastră act de identitate, înainte de a vă ocupa de actele soţiei mele.
Max Hublot e roşu ca un rac. Comandantul Dumonde se ridică.
îmi pare rău că îndeplinesc o misiune de-a dreptul jenantă, dar vă repet: toate actele de identitate ale soţiei dumneavoastră sunt false. Nu există nici un fel de îndoială în această privinţă. Nici numele, nici prenumele nu sunt cele adevărate. Totul e fals în aceste acte.
nu se poate! spuse Max Hublot.
Profesorul se ridică. E scund. Parcă mai scund ca de obicei. Mânia face ca trupul lui să se chircească şi mai mult. Aceasta îl întunecă pe om, făcându-i pielea, faţa şi buzele vineţii. Mânia face

ca ochii să scapere scântei. Ochiul mânios străluceşte precum cuţitele de la bucătărie. O strălucire crudă, meschină, sălbatică. Opusul unui ochi care străluceşte de bucurie. Mânia, ura, setea de răzbunare sunt patimi care nu aparţin de fapt firii omeneşti. Sunt patimi morbide, cu care omul a fost con taminat

după căderea din Paradis. Sunt maladii căpătate de omul aflat în exil pe pământ.

nu se poate, domnule profesor, să nu cunoaşteţi numele şi prenumele soţiei dumneavoastră la doi ani de la căsătorie... Din nefericire, acesta-i adevărul... îmi pare rău să vă spun una ca aceasta, credeţi-mă.

nu cred nici măcar un singur cuvânt din ceea ce-mi spuneţi, zise Max Hublot plin de furie.

credeţi, nu credeţi, aşa stau lucrurile. Ăsta-i adevărul. Chiar dacă-l contestaţi. E grav. Faptul că o femeie îşi minte soţul, ascunzându-şi trecutul, e o chestiune privată. Poliţia nu se amestecă. Dar dacă o femeie minte statul, lucrurile devin grave. Legile nu se lasă înşelate precum unii soţi. Identitatea falsă, folosirea de înscrisuri false în acte publice şi în altele asemenea o treabă ca asta nu poate conduce la expulzarea pur şi simplu de pe teritoriul francez. Crimele şi delictele care au fost comise vor trebui judecate şi pedepsite. Va urma apoi expulzarea... Legea e dură. Vă rog să binevoiţi să treceţi mâine, la ora 9, pe la sediul nostru ca să daţi o declaraţie scrisă.

Comandantul Dumonde rupe din carnetul său o convocare şi o lasă pe frumoasa măsuţă englezească, lângă pachetul de ţigări. Apoi îşi ia pardesiul, umbrela, pălăria şi se retrage salutând.

Max Hublot rămâne singur în mijlocul salonului, precum un copac fulgerat.

II.

Misterul se ascunde în spatele cortinei somnului

vreau să vorbesc urgent cu soţia mea! spuse profesorul Max Hublot.

E la maternitate. A alergat îndată după plecarea comandantului Dumonde. Singurul om care îl poate lămuri e Monica. Doar ea.

nu puteţi vorbi cu soţia dumneavoastră, îi răspunse recepţionera. De o oră e în somn indus artificial. A suferit mult. Am fost obligaţi să recurgem la un astfel de procedeu. Nu o facem des.

trebuie să o deşteptaţi pentru un minut ori două. Nu mai mult. Apoi, puteţi să o adormiţi la loc...

cu neputinţă! spuse recepţionera.

e pentru o treabă care nu suferă nici un fel de amânare. De maximă urgenţă...

tot ceea ce pot să fac e să-l anunţ pe medicul-şef de solicitarea dumneavoastră.

-Vă rog! Cât mai repede!

încerc să-l prind la telefon cât se poate de rapid. Dar tot e nevoie de un sfert de oră. Cel puţin. Răspunde de mai multe spitale. Ştiţi, în această seară are o conferinţă la radio. Urmează apoi alocuţiunea de închidere a Congresului

Internaţional al Medicilor. Sun la cabinetul privat unde consultă... Vreţi să aşteptaţi pe hol?

rămân aici. Căutaţi-l, vă rog, urgent pe medicul-şef...

Este o maternitate de lux. Cu holuri precum cele ale marilor hoteluri internaţionale. Cu o muzică plăcută difuzată în surdină. Fotolii uriaşe şi confortabile. Lumini discrete. Pretutindeni flori. Infirmierele şi gazdele par asemenea lalelelor albe şi balerinelor pe o scenă. Mocheta, de culori calde, e mătăsoasă. Talpa se afundă în ea ca în zăpadă. Peste tot doar siluete elegante, culori tandre, surâsuri. Aici e mereu sărbătoare. La fiecare ceas din zi şi din noapte, abia ce se termină o sărbătoare, că începe o alta. Cu o nouă naştere. Cu noi invitaţi. Cu noi coşuri de flori, cadouri, felicitări, îmbrăţişări. în fiecare zi este duminică şi o aniversare.

medicul nostru şef tocmai a plecat de la cabinetul la care consultă. Am să încerc la spital..., spuse recepţionera.

Glasul ei răsună în urechile lui Max Hublot ca şi cum ar fi vorbit din nori. în acest hotel de lux maternal pentru miliardari, infirmierele vorbesc cu o voce irizată, joasă şi plăcută, de negustor. Vorbele lor sunt precum florile artificiale şi hârtia de ambalaj colorată din cofetării. Surâsul şi vorbele fac acelaşi oficiu precum roşul buzelor ori machiajul. Cuvintele sunt cernute, filtrate de tampoane parfumate. Este acelaşi limbaj ca al gazdelor din sala de aşteptare a aeroporturilor. Nu este limba vorbită în mod obişnuit. Sunt gângureli, şuşoteli lascive de dormitor, declaraţii de dragoste, pe pernă, înainte de ivirea zorilor... E limba porumbeilor. Chemări gângurite la ureche.

15

nici o şansă, domnule profesor, spuse recepţionera. Medicul-şef n-a ajuns încă la spital. Urcaţi să vă vedeţi soţia. Vă voi da de veste de îndată ce aflu ceva.

Max Hublot merge în urma unei infirmiere. Păşeşte în spatele ei ca pe un platou de cinema. încălţările suple şi albe ale infirmierei par să deseneze în timp ce ea păşeşte. Culorile sunt asemănătoare celor din trenurile de lux. La fiecare etaj mocheta îşi schimbă nuanţa, uşile sunt capitonate, geamurile, izolate. Aerul inhalat are un parfum discret.

Infirmiera deschide uşa albă a camerei doamnei Hublot. Se retrage cu un surâs. Fără să spună o vorbă. Max rămâne singur în mijlocul salonului. Soţia lui e aşezată pe spate. Doarme surâzând. E în frumosul ei halat alb cu dantelă. Părul lung şi negru al Monicăi se împrăştie pe pernele albe.

Cât de frumoasă eşti tu, draga mea, cît de frumoasă eşti!... Părul tău turmă de capre pare, ce din munţi, din Galaad coboară.

(Cântarea Cântărilor 4, 1)

Buzele Monicăi sunt cărnoase. Ca un fruct copt. Obrajii ei, de asemenea, par fructe coapte la soare. E o femeie nespus de frumoasă. Voluptoasă. Două jumătăţi de rodii par obrajii tăi (Cântarea Cântărilor 4, 3). Monica e de o frumuseţe uşor exotică. Se văd pe faţa ei aşa cum ai putea observa într-un cocktail picăturile de amestec care o compun: puţin sânge din Răsărit, puţin sânge din Apus, câteva picături de sânge latin şi mediteranean, puţin sânge slav, câteva picături de sânge nomad, puţin sânge mongol, pometi oblici şi ochii migdalaţi. Monica reuneşte în ea toate rasele. E toate

16

femeile într-una singură. Precum întregul popor român, poporul ei.

Max ezită să se apropie. Nu se simte în stare să o îmbrăţişeze. Trebuie să ştie mai întâi cine este cu adevărat. Dacă este Monica. Aşa cum i-a spus. Ori dacă este o alta, după cum afirmă poliţia.

Monica continuă să surâdă în somn. I se văd dinţii plini de fericire. Are dinţi frumoşi. Nu poate să răspundă. S-a refugiat în spatele cortinei somnului. Cu întreg misterul ei. Şi cu taina ei.

Max Hublot se apropie şi mângâie uşor părul negru al soţiei sale:

ce taină ascunzi? E vorba despre o crimă? Despre un lucru atât de grav, că ai fost forţată să trăieşti sub un nume fals şi cu acte de identitate false, precum fugarii de la ocnă sau marii criminali internaţionali? E atât de cumplită taina pe care o ascunzi? Căci altfel tu nu l-ai minţi pe soţul şi tatăl copilului tău!

Max Hublot e aproape gata să izbucnească în lacrimi. Dar chipul soţiei sale rămâne nemişcat. Surâsul său e acelaşi. Nu-i pasă de ciclonul care-l bântuie pe soţul ei şi care va face ravagii în viaţa lor şi în viaţa copilului lor ce nu s-a născut încă.

Există numeroase cortine în lume. Există Cortina de Fier, care separă Europa în două, există cortine nevăzute, care separă rase, clase şi oameni pe unii de alţii. Dar nici o cortină nu este atât de impenetrabilă pentru Max Hublot precum cortina somnului care îl separă în această clipă de soţia lui. Monica este aici cu trupul ei, dar este atât de departe de el, că nici una dintre vorbele lui nu poate să ajungă la ea. E prezentă şi absentă în acelaşi

17

timp. Poate să o atingă şi să-i mângâie părul, dar ea nu-i aude vocea... Nici un cuvânt, nici un semn nu poate trece prin cortina somnului...

Max Hublot pleacă. Recepţionera îi spune:

nu puteţi vorbi cu soţia dumneavoastră, domnule profesor. Medicul-şef vă roagă să aşteptaţi până la prânz... Nu poate sub nici o formă să o trezească pe pacientă.

e o treabă foarte urgentă, spuse Max Hublot. O chestiune de viaţă şi de moarte pentru mine, pentru soţia şi pentru copilul meu. Nici un fel de amânare...

dacă lucrurile stau atât de grav, trebuie să vă adresaţi personal medicului-şef. Nu soţiei dumneavoastră.

-N-are nici o legătură cu medicina, nici cu naşterea. Doctorul nu poate să-mi răspundă. Doar soţia mea poate să rezolve...

nu e vorba despre o urgenţă medicală? întrebă recepţionera.

bineînţeles că nu!

în cazul dat, vă sfătuiesc să nu mai insistaţi. Pacientele noastre, din clipa în care intră aici, au cordonul ombilical tăiat de restul lumii. Tot ceea ce ne interesează e sănătatea mamei şi a copilului.

Orice altă preocupare este interzisă.

Profesorul Max Hublot iese din clinică. După ce s-a ciocnit de zidul somnului, s-a lovit şi de zidul dialecticii profesionale a moaşelor. încearcă să-şi dea curaj, spunându-şi că minciuna care durează de trei ani dacă era vorba despre o minciună -, din ziua în care a întâlnit-o pe Monica la biblioteca de la Sorbona, mai poate dura încă zece ori douăsprezece ore. Se întreabă ce i-ar

18

putea spune Monica. în orice caz, poliţia este convinsă de vinovăţia ei. Vrea s-o expulzeze din Franţa. Va fi expulzat, de asemenea, şi copilul. Căci copilul nu poate fi separat de mamă. Copilul lui Max Hublot va fi deci, chiar de la naşterea lui, un expulzat. I se va interzice şederea în Franţa. Republica pe care tatăl lui Max Hublot o idiliza ca pe un idol îi va interzice micului Hublot, care se va naşte, să rămână pe teritoriul ei.

Max Hublot e în stradă. Elevele de la luxoasele pensioane ale cartierului ies de la şcoală. Cumpără îngheţată de la colţul străzii. La fel cum făcea şi Max Hublot altădată. În acest cartier de lux unde a studiat, Mereu a avut o viaţă comodă, la adăpostul oricărei furtuni. A trăit fără mari virtuţi şi fără mari păcate. Şi iată-l acum, dintr-odată, vârât într-o poveste greu de crezut. O poveste pe care nici autorii de romane poliţiste nu s-ar încumeta să o spună. Şi această durere nespusă se abătea chiar asupra lui Max Hublot, a cărui deviză era să trăiască ascuns pentru a trăi fericit!

III.

O floare din Auvergne

în timpul cutremurelor de pământ, atunci când izbucnesc incendii şi când uraganele ameninţă să distrugă totul, omul se aruncă la pământ. Caută un refugiu lipindu-se de acesta la fel cum copiii îngroziţi se strâng la pieptul mamei lor. Primejdia îl obligă pe om să caute înţelepciunea şi gesturile iniţiatice.

Max Hublot face la fel. Nu merge să consulte un avocat. Fără să se gândească, condus doar de instinct, ia un taxi şi se îndreaptă către cartierul Montparnasse. Se opreşte în faţa casei în care locuieşte France Normand, prima lui iubire. Femeia e precum pământul. La ea, orice om rănit îşi caută refugiul. Soarta bărbaţilor a fost întotdeauna în mâinile femeilor. Din pricina Evei, oamenii au pierdut Paradisul. Printr-o femeie, Fecioara Maria, oamenii au primit cerul. Femeia este precum atmosfera: poate fi toxică ori dătătoare de viaţă.

France Normand este prietena sa din copilărie, născută la Auvergne, la fel ca şi el. Tatăl ei era farmacist. Max şi France Normand şi-au petrecut toată tinereţea împreună. Părinţii lor se vedeau în fiecare zi, mai ales vara. Max şi France au văzut împreună, pentru prima oară, marea. S-au căţărat împreună pe munţi. France Normand e o

20

parte din Auvergne şi o parte din viaţa lui Max. în aceste clipe pline de tulburare merge la ea. Prezenţa ei îi este mai de preţ decât sfaturile unui avocat. Max Hublot şi France Normand şi-au dat bacalaureatul în acelaşi an; au mers la Universitate, la Paris, în acelaşi timp. France, singură la părinţi, s-a înscris la Facultatea de Farmacie; ar fi putut astfel să moştenească farmacia din Auvergne A tatălui ei, zestrea sa. Max, al cărui tată era bogat, s-a înscris la Facultatea de Litere. încă din primul an de facultate, Max şi France şi-au dat seama că se iubeau. S-au logodit; au trăit împreună, aşteptând încheierea studiilor pentru a se căsători. Ca să meargă la France Normand, Max inventează un alibi: o prietenă a lui France s-a căsătorit cu un comisar de poliţie. îi va spune că acest comisar ar putea să-l lămurească câtuşi de puţin în privinţa misterului soţiei sale. Era doar un pretext. Voia numai să fie alături de France. Pentru a fi protejat. încurajat. Consolat. Nu are dreptul să meargă să o vadă: a părăsit-o de doi ani, pentru a se însura cu o străină, pe ascuns. într-o zi, France l-a întâlnit din întâmplare pe stradă.

porţi un inel acum?

A roşit.

ce te-a apucat să porţi un inel? L-ai găsit pe stradă? Ce-i cu asta?

m-am căsătorit, a răspuns Max.

căsătorit? Cum aşa? Fără să-mi spui nimic?

-Nu am spus nimănui...

dar eu chiar sunt nimeni? Suntem logodiţi, dacă nu mă înşel...

Şi-a revenit puţin şi l-a întrebat:

cu cine te-ai căsătorit?
21
cu o străină. Cu o fată din Răsărit. O romåncă.

ei bine, să fii fericit! a spus France.

I-a întors spatele şi a plecat. Nu s-au mai revăzut.

Coborând din taxi înaintea casei în care locuia France, Max Hublot şi-a dat seama că vizita va fi una delicată. Era însă mult prea târziu. Cu siguranţă, France a îndurat părăsirea plină de resemnare. Fără să spună ceva. Dar Max e departe de a-şi închipui deznădejdea pe care a pricinuit-o. Nici de câte ori, în câte nopţi a plâns singură. Max Hublot n-a cunoscut vreodată o durere autentică. Un om care n-a gustat suferinţa nu este un om complet. E chiar periculos. Ca o fiară plină de răutate. Diferenţa dintre un om şi o fiară e că omul, atunci când săvârşeşte un rău, ştie aceasta. Dar fiara face răul fără să ştie. Max Hublot i-a provocat o suferinţă atroce lui France Normand. Nu-i păsa de aceasta. Precum animalelor.

Max sună la intrare. France Normand deschide fără să se lase aşteptată. Poartă o rochie de casă de culoare bleu. Abia s-a reîntors de la lucru. Căci, în aşteptarea căsătoriei cu Max, închiriase farmacia de la Auvergne şi lucra la Paris. într-un an, gestionarea farmaciei urma să ajungă la termen. Nu ştia încă dacă se va mai întoarce acolo ori va mai lucra la Paris.

tu eşti Max! a exclamat France Normand.

îşi scoase şorţul. îşi pregătea masa frugală de seară. Masă de femeie singură. Intrând în garsonieră, Max vede prin uşa deschisă salata verde pe care tocmai o pregătea. Simte mirosul de supă. Vede pe masă un iaurt şi o baghetă mică. E masa din fiecare seară a lui France. în casă nu s-a schimbat nimic. Totul este în ordine. Curat. France are părul aranjat şi e îmbrăcată ca şi când ar aştepta pe
22
cineva. Ca pe o scenă. Chiar şi atunci când vorbeşte ai impresia că vorbele sale sunt pregătite dinainte, că doar le recită. Precum actorii îşi recită textele. France este desăvârşită. Mereu la înălţime. Max Hublot are impresia că-l aştepta. Şi, în parte, are dreptate. France l-a aşteptat mereu. De doi ani. în ciuda oricărei logici. Căci o femeie e o fiinţă care aşteaptă, iubeşte şi speră mereu împotriva oricărei evidenţe şi oricărei logici.

Am presimţit că vei veni astă seară, spune France. Vom împărţi împreună mâncarea. Soţia ta este la maternitate, nu-i aşa? Mergi şi te spală pe mâini. Până atunci, aşez masa. Apoi, voi asculta cu lacrimi în ochi vorbele tale. Am aflat că ai luat concediu medical de la C.N.R.S. din cauza durerilor pe care le resimţi în timp ce soţia ta naşte. Se pare că durerile tale sunt atât de mari, că nu mai poţi nici să lucrezi, nici să mănânci, nici să dormi. E adevărat ce-am auzit?

nu-ţi bate joc de mine, Francy, te rog!

promit, spune ea, n-am să-mi mai bat joc de tine. -Am venit pentru ceva extrem de grav, France... Am nevoie de ajutorul tău.

bineînţeles, dragul meu. Vrei să merg la clinică să o ajut pe soţia ta să nască?

fără cruzime, Francy!

ia un pahar de Martini şi aşteaptă-mă. Mă duc să aduc mâncarea. Apoi, voi fi doar ochi şi urechi. îmi vei povesti tot. Şi eu voi lupta alături de tine la fel cum Ioana d’Arc a luptat pentru regele Franţei. Deocamdată, ia loc. Uite, e fotoliul tău. Căci, deşi m-ai părăsit, fotoliul tău a rămas credincios la locul lui, aici. Ca şi mine. E mereu „fotoliul tău”, fotoliul lui Max... Mereu gol, dar
23
acolo întotdeauna... De fiecare dată când fac curăţenie, îl mângâi. Când mănânc, mă uit la el. Când intru în casă, seara, îmi arunc mai întâi privirea asupra fotoliului tău. Aşa cum făceam şi altădată. Erai acolo mereu înaintea mea. Aici. Acasă. Şi mă aşteptai în fotoliul tău. Aceasta a durat ani de zile. Frumoşi ani... Şi, deodată, fotoliul tău a rămas gol. Fără nici un fel de explicaţie.

France aduce mâncarea. Aşază farfuriile şi furculiţele cu o precizie de laborator. Urmând un timp ancestral. A aşeza masa este treaba femeii. Femeia este ea însăşi întreagă în aceste gesturi. Pentru toţi ai casei, o femeie care pune masa este asemenea pământului care face să crească florile, plantele. Suntem mereu foarte ocupaţi pentru a băga de seamă cu ce geniu artistic primăvara, vara şi toamna pregătesc fructele, legumele, cerealele, florile, pomii, câmpurile şi via. Cu acelaşi geniu creator al anotimpurilor, France Normand şi toate femeile de pe pământ pregătesc masa pentru sine şi pentru soţul lor. Aceste gesturi sunt unele automate. Căci ele vin din străfundurile firii feminine. Sunt gesturi

discrete, dar precise precum o operaţie aritmetică. France, la fel ca actorii de geniu, cunoaşte fiecare gest şi fiecare mişcare şi le împlineşte fără să ia aminte la ele. Cu totul firesc. Precum apa unui râu care curge fără să-şi închipuie cândva că ea curge, nici pentru ce curge... Astfel e femeia...

iartă-mă, France, nu mănânc! îţi voi ţine, pur şi simplu, companie.

de ce nu vrei să mănânci?

Un bărbat care refuză mâncarea oferită de o femeie săvârşeşte un gest brutal. Plin de cruzime. Nu refuză farfuria de mâncare, ci femeia pe de-a-ntregul.

24

Sunt foarte amărât ca să mai şi mănânc, spuse Max.

Ea aude aceste cuvinte, dar se gândeşte la mâncare. La refuzul lui de a mânca ceea ce ea a pregătit şi aşezat în farfurie. E un refuz mai ofensator decât cel de a o strânge în braţe. Pentru o femeie, a da de mâncare unui bărbat e la fel de important ca a-şi oferi acestuia trupul ei.

eşti atât de deznădăjduit? Ce vrei să spui? întreabă ea.

ei, Francy...

îmi dau perfect seama ce simţi în aceste clipe. Tu spui că eşti mai nefericit ca înainte de a-ţi da duhul. Am dreptate? E ceea ce am simţit eu când m-ai părăsit fără să-mi spui un cuvânt. După o dragoste care a început odată cu copilăria noastră. Căci ne-am iubit încă din copilărie, nu-i aşa? Ei bine, despărţirea m-a rănit nu doar în suflet, în inimă, ci chiar în carne, până în măduva oaselor... Dacă m-ai fi părăsit reproşându-mi ceva, dacă m-ai fi bătut, jignit, aş fi îndurat. Aş fi fost o femeie pe care ai lovit-o, umilit-o, jignit-o. Dar tu nu m-ai considerat o fiinţă vie. înainte de a pleca, îţi mângâi calul, câinele, pisica... Eu n-am avut dreptul la asta din partea ta. Ai plecat fără să te uiţi la mine. Ca şi cum aş fi fost un lucru neînsufleţit, o uşă, un perete, o piatră. Fără viaţă. Căci, Max, chiar şi la lucruri te uiţi atunci când le părăseşti. Arunci o privire de rămas bun, înainte de a pleca, zidurilor, mobilei, locurilor... Tu n-ai făcut nici măcar acest gest. Nu. Şi atunci am căzut de pe culmile vieţii în neant. Căci femeia trăieşte pe piedestalul pe care un bărbat o aşază. O femeie iubită este buricul pământului, centrul universului. Şi o femeie părăsită este redusă, din chiar clipa părăsirii ei, la nefiinţă, la neant.

25

O femeie îndrăgostită trăieşte doar viaţa pe care bărbatul i-o oferă cu dragostea lui. Şi, pur şi simplu, îşi pierde viaţa atunci când i se retrage dragostea.

te rog să mă ierţi cel puţin pentru această seară, reproşează-mi tot ce vrei, fără încetare, până la sfârşitul zilelor mele... Dar în această seară fie-ţi milă de mine! Doar pentru această seară... Pentru asta am venit la tine.

France Normand îşi vine în sine. Pe neaşteptate.

eşti chiar nefericit, sărmanul meu Max. Nu mi-am dat seama că ai putea să suferi.

France Normand îl învăluie protector. Consolator. dintr-odată. Căci o femeie poate să se schimbe mai repede ca vântul, mai repede decât norii şi marea: e de ajuns o privire, un cuvânt, un simplu gest, pentru ca o femeie să se schimbe şi să râdă în loc să plângă.

iartă-mă că nu te-am luat în serios când mi-ai spus că suferi, iartă-mă! Despre ce e vorba? Spune-mi. Te voi ajuta. Ştii că sunt în stare să-mi dau viaţa pentru tine. Povesteşte-mi durerea ta ca să te pot ajuta...

în timp ce vorbeşte, France strânge masa. N-a mai mâncat nici ea. Dacă bărbatul nu mănâncă, femeia nu poate să se atingă de mâncare.

greu de înţeles! spuse Max. Azi după-amiază m-a vizitat un agent al S.D.E.C.E. S-a prezentat ca fiind comandantul Dumonde. Mi-a spus fără ocolişuri: „Domnule Hublot, soţia dumneavoastră nu se numeşte nici Monica, nici Martin, aşa cum scrie în paşaportul ei. Toate actele sale de identitate sunt false. O treabă urâtă. Căci trebuie să fie un motiv extrem de grav ca o femeie să intre în Franţa sub o falsă identitate şi să se căsătorească cu un francez, ascunzându-i adevăratul ei nume...

26

Doar ocnaşii, criminalii şi spionii încearcă să facă una ca aceasta...”

Max izbucneşte în lacrimi. Adaugă:

ofiţerul de contraspionaj mi-a spus că guvernul, justiţia şi poliţia nu mai pot face nimic. Ei au probe limpezi că soţia mea a intrat în Franţa şi trăieşte sub o falsă identitate. Nu pot decât să lase lucrurile să-şi urmeze cursul lor; adică: arestare, proces, condamnare şi expulzarea imediat după

acestea de pe teritoriul francez cu interdicţia de a nu mai pune piciorul vreodată în Franţa... Asta-i tot.

şi dacă nici poliţia, nici justiţia, nici guvernul nu pot să facă nimic, de ce-mi ceri mie ajutorul?

tu eşti mai puternică, France... O femeie care iubeşte e mai puternică decât orice altceva de pe pământ. Dacă mai simţi ceva faţă de mine, chiar dacă nu merit, te implor, ajută-mă!

mă simt flatată de tot ceea ce-mi spui. Sunt bucuroasă că apelezi la mine. Puţine sunt femeile care aud asemenea complimente! Mi-ai spus: „Eşti mai puternică decât republica, poliţia, justiţia şi orice altceva de pe pământ.” Te voi ajuta. Dar aceasta nu va schimba nimic între noi. Fiecare rămâne acolo unde este. Căci tu ai ajuns prea târziu. Ai ajuns precum un călător cu valiza la gară, după plecarea trenului. Nici un tren nu se întoarce ca să-i culeagă pe pasagerii întârziaţi. Cu atât mai rău pentru ei. Bazează-te, totuşi, pe ajutorul meu. Te voi ajuta din toată inima mea, cu toată voinţa mea. Voi lupta pentru tine. Mi-e milă de tine. Ai ieşit o singură dată fără mine în viaţă. La fel cum Scufiţa Roşie s-a dus singură în pădure. Şi sărmana Scufiţă Roşie a picat în gura lupului.

27

Tu ai căzut în mrejele unei spioane bolşevice. I-ai dat numele tău, ai culcat-o în patul tău şi, astăzi, iată-te complice al spionilor, convocat de serviciile secrete, anchetat... Vei fi acuzat de complicitate... Sărmane Max, sărmană Scufiţă Roşie rătăcită în pădure, fără apărare, la cheremul lupilor şi spionilor veniţi din Est...

în timp ce vorbeşte, France Normand se îmbracă. Adaugă:

— E de iertat că te culci cu nu ştiu cine, dar e de neiertat să te trezeşti lângă nu ştiu cine... Tu te-ai trezit în fiecare dimineaţă, de doi ani, lângă o necunoscută. Fără să ştii cine este, ea, mama copilului tău...

unde te duci?

să caut, să bat, să mă rog. Cu încredere. Cel ce caută va afla. Celui care bate i se va deschide. Cel care se roagă va primi ceea ce cere... Eşti cu maşina? Nu? Ei bine, o să luăm Topolino al meu. Sunt doi ani de când n-ai mai mers cu el. îţi aminteşti cum ieşeam în fiecare seară cu maşina mea? Pe atunci, tu-mi spuneai „mugurul meu de floare din Auvergne”. Astă-seară maşina va fi mulţumită să ne ducă din nou împreună în oraş. Dar nu ca să ne distrăm. Astă-seară vom căuta să aflăm cine este soţia ta. Doar atât. Tu trebuie să ştii ce să spui poliţiştilor de la contraspionaj care te vor întreba mâine. Măcar numele soţiei tale... Trebuie să răspunzi cel puţin la această întrebare...

IV.

Păsările de China

— Tu ştii că soţul Jacquelinei este comisar de poliţie, da? Mi se pare că l-ai cunoscut. Nu? Mergem să-l vedem. Lucrează chiar la brigada Păsărilor de China. Trebuie să ştie multe lucruri despre soţia ta. îi cunoaşte pe toţi străinii din Paris...

France Normand apucă pe bulevardul Saint-Michel din Cartierul Latin. Aici, lângă Sena, locuiesc Jacqueline şi soţul ei.

Şi aşa cum nu există trandafiri fără spini, tot astfel nu sunt femei care să nu aibă răutate una faţă de alta. Desigur, France are motive speciale de a o învinovăţi pe soţia lui Max. Ea simte mai ales o plăcere nespusă să o trateze ca pe o pasăre.

— De ce spui că soţia mea este o pasăre de China? întreabă Max.

— Pentru că e o pasăre de China. Ei, nu una adevărată, dar mereu pe lista păsărilor de China de la Paris. Nu ştiai?

— Nu, răspunde Max Hublot. Cred că-ţi baţi joc de mine.

— Iartă-mă că nu ştii nimic despre cea pe care ai luat-o de nevastă. Nici măcar numele. E normal să nu ştii că ea este o pasăre de China.

29

de ce-i spui pasăre de China?

ţi-am răspuns deja: pentru că asta e. Asta e totul. Iartă-mă că sunt aspră cu tine. Sufăr din această pricină. Şi ca să mă ierţi îţi voi povesti istoria păsărilor de China. Iat-o: când Mao Zedong a pus mâna pe China, a instaurat regimul bolşevic cu ajutorul comisarilor politici ruşi. A fi comunist înseamnă a copia regimul rus. Dacă nu faci toate lucrurile la fel ca ruşii eşti declarat eretic şi ocupat imediat de Armata Roşie şi de tancurile sovietice. Cum s-a petrecut, de curând, în Cehoslovacia, în Polonia, în Ungaria şi în alte ţări. Pentru a nu cădea în erezia care consta în a face ceva chinezeşte şi nu ruseşte, bolşevicii lui Mao Zedong au primit o brigadă de miliţieni ruşi pentru a-i supraveghea. Primul lucru

pe care chinezii trebuiau să-l facă a fost stabilirea planurilor cincinale. După modelul rusesc. Tehnicienii ruşi au constatat că chinezii sufereau de foame. Miliardul de chinezi care exista nu avea destulă hrană. Pentru a scoate foamea din China bolşevică s-a stabilit ca în primul plan cincinal să fie exterminată orice gură inutilă: au fost considerate „guri inutile” toţi cei care nu munceau la uzină. Vor fi masacraţi deci milioane de chinezi, la fel cum s-a făcut în Rusia în 1917. în ciuda acestor masacre, China va continua să sufere din pricina foametei. Savanţii ruşi au explicat chinezilor că trebuiau să extermine nu doar „gurile inutile”, ci, de asemenea, şi „ciocurile inutile”. Statisticienii roşii şi galbeni au constatat că în China erau milioane de păsări care mâncau boabele de orez, de porumb, de orz, de ovăz, de grâu şi chiar fructele: cireşele, căpşunile, murele şi, de asemenea, legume precum lintea şi fasolea... Păsările din China erau

mereu nepăsătoare şi nu făceau decât să-şi în foaie penele lor frumoase şi multicolore. Exact precum clasa parazită a oamenilor. înjur de 30 din recoltele pământului chinez erau devorate de aceste ciocuri inutile. S-a trecut deci în plan exterminarea radicală a păsărilor. în fiecare seară, fiecare chinez era obligat să aducă la sediul Partidului Comunist local cel puţin o pasăre ucisă. A nu ucide o vrabie ori o rândunică în 48 de ore îl făcea pe orice chinez suspect de complicitate cu „ciocurile inutile” şi cu frumoasele păsări multicolore ale Chinei. Era un act de sabotaj economic. Nenumăraţi chinezi şi-au pierdut viaţa pentru că nu au ucis măcar un liliac ori un colibri pe zi, conform planului şi doctrinei marxist-leniniste ale lui Mao Zedong.

Păsările serveau în acelaşi timp drept hrană chinezilor, la fel ca trupurile indivizilor neproletari, masacraţi în cadrul primului plan cincinal, servind şi ca îngrăşământ pentru agricultură. înaintea împlinirii planului cincinal, toate păsările din China au fost exterminate. Nu mai erau „ciocuri inutile”. Cerul Chinei fusese curăţit de păsări frumoase.

După exterminarea claselor parazite şi a păsărilor, foamea a sporit. Recoltele erau devorate de această dată nu de gurile inutile ale mandarinilor, burghezilor şi altor reacţionari, nici de ciocurile inutile ale păsărilor care mănâncă fără să muncească, ci de o mulţime infinită de animale mărunte, de insecte, de paraziţi, de viermi minusculi, aproape microscopici. Aceste vietăţi erau, mai înainte, mâncate de păsări. Acum nu mai existau însă păsări. Aceste făpturi microscopice îşi sporeau numărul şi devorau totul; foametea căpăta proporţiile unui flagel.

Existau mai multe soluţii pentru a remedia situaţia: întâi de toate, revenirea păsărilor. O astfel de soluţie a fost refuzată în unanimitate. Era o soluţie proastă. Exista o a doua soluţie: a-i obliga pe chinezi să împlinească munca săvârşită mai înainte de păsări. Un om, mai ales dacă este supravegheat de responsabilii Partidului Comunist, poate să împlinească de mii de ori mai bine munca păsărilor care n-au citit nici pe Karl Marx, nici pe Lenin, nici Cartea Roşie a lui Mao. Se ştia, pe de altă parte, că chinezii sunt un popor de o răbdare fără margini, minuţios, cu foarte buni lucrători. Se ştia, de asemenea, că ochii lor sunt dotaţi special pentru a vedea cele mai mici lucruri. Sunt veritabile lentile, lupe; după un antrenament conform gândirii lui Mao Zedong, ochii chinezilor puteau să înlocuiască microscoapele cele mai perfecţionate. în afară de ochi ei au, de asemenea, degete foarte fine. Sunt în măsură să vadă vietăţile minuscule, paraziţii şi insectele care devorează recoltele şi să le culeagă cu degetele lor precum pensetele. Această soluţie nu a fost reţinută de conducerea partidului, căci chinezii erau deja mobilizaţi pentru alte sarcini. S-a adoptat următoarea soluţie: diplomaţii chinezi din străinătate şi întreg personalul consular vor primi misiunea de a face o propagandă intensă pentru a convinge păsările refugiate din China să se întoarcă în patrie. Au fost invitate, de asemenea, să vină păsări de origine nechineză, din Franţa, din Anglia ori din America, care, după cum se ştie, visează zi şi noapte la paradisul chinez. Se plănuia ca într-un timp scurt cerul Chinei să se umple de păsări. Graţie propagandei marxiste, totul este cu putinţă, mai ales ceea ce este cu neputinţă. S-a hotărât,

deci, o amnistie generală pentru toate păsările chineze refugiate în străinătate, cu condiţia ca ele să se reîntoarcă în republica paradisiacă a Chinei bolşevice. Păsările au un cap cu un creier foarte mic. Un creier minuscul. în ciuda creierelor lor minuscule, superbele păsări multicolore leneşe, care scăpaseră de la masacru şi care trăiau pe cerul capitalist şi reacţionar, vor refuza să se întoarcă în paradisul bolşevic. Păsările n-au opinii politice. E sigur. Este absurd să credem că ele preferă regimul capitalist regimului bolşevic. Dar, din cerul pe care zboară, ele văd realitatea de pe pământ aşa cum este.

Păsările au constatat că China şi celelalte republici comuniste sunt adevărate colivii. Republicile marxiste sunt înconjurate de ziduri, sârmă ghimpată, fire electrice, turnuri de pază, câmpuri de mine, curse şi baricade. A trăi în astfel de ţări e totuna cu a trăi într-o colivie. în ciuda creierului lor minuscul, nu s-au văzut niciodată păsări intrând de bunăvoie într-o colivie!

Apelul la întoarcere lansat de Mao Zedong păsărilor refugiate în străinătate era valabil, de asemenea, şi pentru chinezii exilaţi. S-a observat atunci un fenomen incredibil: oamenii vor proceda mai greşit decât păsările. Mii şi mii de chinezi scăpaţi de la masacre şi care trăiau în America, în Europa, în Australia, îşi vor lăsa libertatea pentru a se reîntoarce în masă în republica-cuşcă, în republica-penitenciar, în spatele zăbrelelor, drevelor de fier, sârmei ghimpate şi gardurilor electrice. Oamenii se vor întoarce de bunăvoie în captivitate. Se demonstra astfel că oamenii erau incomparabil mai proşti decât păsările. Văzând succesul chinez, celelalte republici penitenciare vor lansa şi ele apeluri către refugiaţi, ca aceştia

să se reîntoarcă în patriile-cuşcă. S-au văzut atunci zeci de mii de români, de unguri, de bulgari, de baltici, de polonezi părăsindu-şi libertatea şi intrând de bunăvoie în republicile-cuşcă din spatele zăbrelelor de fier şi al sârmei ghimpate. Biologii au fost stupefiaţi: oamenii aveau creierul mai mic decât creierul minuscul al păsărilor... Aceasta este povestea păsărilor de China.

dar de ce spui tu că soţia mea este o pasăre de China? întrebă Max Hublot.

orice exilat care a fugit din patria lui penitenciară pentru a scăpa de masacre este numit „pasăre de China”. E o poreclă. Condamnaţi la exterminare la ei acasă, au fugit în străinătate.

soţia mea nu este o refugiată, spune Max. N-a fugit din Republica România. A venit la Paris cu o bursă şi, dacă a rămas aici, a fost doar pentru a deveni soţia mea...

pentru a deveni soţia ta ori pentru alte motive, spuse France. Ca, de pildă, pentru a face spionaj. Nu eu cred asta, ci poliţia... în cazul dat, soţia ta este o falsă pasăre chinezească... Dar tot o pasăre... Numai că de alt soi...

France Normand opreşte maşina. Au ajuns pe o străduţă. în faţa unei case vechi. Aici locuieşte Jacqueline. Cu comisarul, soţul ei.

stai aici şi aşteaptă. Au un apartament foarte mic. E mai bine să merg singură. Ce-ai spune dacă i-aş invita pe amândoi să cinăm împreună la restaurant? Le-ar face plăcere.

invită-i dacă vrei, spuse Max Hublot.

vom merge să luăm cina toţi patru într-un restaurant chinezesc. Sunt multe restaurante excelente. Pentru

a rămâne în ambianţă. Ţi-a plăcut mereu bucătăria chinezească, după câte ştiu. Mai ales cozile de raci pane. Vom vorbi despre soţia ta cu comisarul de la brigada păsărilor de China. Ne va spune lucruri interesante. Ce zici?

de acord. Mulţumesc, France...

France coboară. Max rămâne singur în maşină. Dar nu pentru multă vreme. France se întoarce alergând.

n-avem noroc! Soţul Jacquelinei e plecat în provincie. Nu te tulbura însă. Vom afla alte surse pentru lămurirea acestui mister... Mâine la ora 9 vei putea răspunde onorabil la interogatoriu. Am să te ajut să ieşi din această situaţie ridicolă, Max. Cu toate că m-ai părăsit, eu tot te iubesc. Dragostea şi credinţa sunt mai puternice decât logica. Nu cu logica muţi munţii, ci cu dragostea. Orice femeie ştie asta. Din această cauză femeile îşi bat joc nebuneşte de logică...

V.

Găina de aur şi-a luat zborul

France Normand, acest „mugur de floare din Auvergne”, cum o numea odinioară Max Hublot, această mică farmacistă din Montparnase conduce cu multă îndemânare Topolino-ul său alb prin Parisul aglomerat... Se strecoară precum un iepuraş alb printre maşini mari şi camioane. France Normand tace. Caută să-şi ascundă angoasa. E neliniştită din pricina lui Max: situaţia e cu adevărat gravă. Ea l-a minţit, spunându-i că soţul Jacquelinei era în provincie. De fapt, era acasă şi se uita la televizor împreună cu soţia lui. Comisarul lucra la brigada „păsărilor de China”. Era unul dintre responsabilii serviciului „străini” din cadrul Prefecturii Poliţiei din Paris. El le dă permisul de şedere în Franţa, verifică actele de identitate, mijloacele de trai şi ţine evidenţa, la zi, a adreselor, faptelor şi

gesturilor lor. O cunoaşte bine pe doamna Hublot. îi spune lui France ceea ce ştia toată lumea:

soţia profesorului Max Hublot este o române sosită la Paris cu o bursă acordată în cadrul schimburilor culturale dintre România şi Franţa. A refuzat să se întoarcă în ţara sa, căsătorindu-se. A optat pentru naţionalitatea soţului său. Nimic politic în refuzul ei de a se întoarce acasă.

Când France Normand le-a propus comisarului şi soţiei sale să meargă la restaurant, el a refuzat categoric:

36

Nu ţin să fiu văzut în compania lui Max Hublot acum. înţelegi? Nu e de bun augur... Povestea soţiei sale, e o treabă foarte urâtă.

tu crezi că ea e cu adevărat o spioană bolşevică?

Nu ştiu ce să spun, a răspuns comisarul. Ceea ce e sigur e că ea trăieşte la noi sub un nume fals. Dosarul ei nu se mai află la Prefectura Poliţiei. D.S.T.-ul şi S.I).E.C.E.-ul se ocupă de asta. Faptul că Securitatea Teritoriului a luat dosarul unui străin e ceva extrem de grav. în cazul dat, e preferabil să nu te amesteci. D.S.T.-ul şi S.D.E.C.E.-ul nu iau dosarele indivizilor acuzaţi de furturi, delicte comune ori mici potlogării. Când se ocupă de acestea, o fac mereu luând în calcul spionajul, crimele de război, morţii în străinătate. Afaceri importante.

Soţul Jacquelinei seamănă cu un funcţionar notarial. Nu pare deloc un poliţist. E un om ponderat şi realist. Dacă refuză să meargă la restaurant în compania lui Max, aceasta înseamnă că treaba e mai mult decât serioasă.

France Normand a coborât singură şi l-a anunţat pe Max că soţul prietenei sale, comisarul, lipsea. Pentru a nu-l tulbura, apucă pe Rue Royale, pe Saint Honore, şi o ia îndată spre Place de la Concorde, prin strada Rivoli. La câteva sute de metri de piaţă, France opreşte brusc. Află un loc liber şi dă marşarier pentru a-l ocupa.

coboară şi vino cu mine! spune France Normand. Merg să-i fac o vizită unei doamne deosebite. O persoană care ştie mai multe lucruri decât toate serviciile de informaţii la un loc. Acum ai nevoie de curaj, Max. Vei afla lucruri care te vor scandaliza. Păstrează-ţi sângele rece. Toată lumea e la curent cu faptul că soţia ta e o spioană sovietică...

soţia mea nu este sovietică, e din România!

37

ştiu, Max, dar după 23 august 1944 ziua ocupaţiei -, România este o colonie sovietică. La fel ca Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, jumătate din Germania... Cu siguranţă, la ONU, în ziare şi în conferinţe internaţionale se afirmă că e vorba despre republici populare libere şi independente... S-a mers atât de departe cu impostura, că a fost acceptată în ONU chiar şi Mongolia ca republică liberă şi independentă, la fel ca Franţa, Italia şi Anglia. în realitate, aceste ţări sunt colonii ruseşti. Şi românii, şi ungurii, şi ucrainenii fac spionaj în America ori în Franţa. O fac pe socoteala ruşilor, pentru ei; căci ţările lor nu există ca state. Trebuie să te obişnuieşti cu ideea că soţia ta este spioană sovietică. Greu pentru tine, dar asta e realitatea. Tu eşti soţul ei. Tu împarţi în mod automat consecinţele acestei situaţii.

dar nu am nimic de-a face cu toate astea, spuse Max.

-Ai luat-o de soţie şi îi serveşti drept paravan. Tu eşti vedeta acestei afaceri, la fel ca şi ea. Chiar dacă nu-ţi pasă de ceea ce face soţia ta. Mata-Hari asta s-a căsătorit cu tine doar pentru a deveni cetăţean francez. Mi-ar fi plăcut să nu spun nimic. Dar dama pe care o vom vedea imediat şi poliţiştii care te vor ancheta mâine îţi vor spune adevărul fără menajamente... E mai bine deci să fii prevenit. Acum aranjează-ţi cravata şi urmează-mă.

France traversează strada Rivoli. Intră sub arcade. Max o urmează.

doamna la care mergem în vizită e cunoscută sub porecla de „Găina de aur”; locuieşte la etajul cinci. Un apartament foarte frumos. Cu vedere spre grădinile Tuileries. Mobilă de stil, covoare orientale, tablouri celebre. Apartamentul ei este o capodoperă a gustului şi rafinamentului.

38

Această femeie îi cunoaşte pe toţi românii din Paris. E un fişier ambulant.

— E româncă?

franţuzoaică, răspunse France. O pariziancă sadea. O doamnă în vârstă. Dar când o vezi din spate pe stradă o iei drept o adolescentă. Mereu extrem de elegantă. Soţul ei se numea Aristide Paximade. A fost un miliardar român. A întâlnit-o la Paris într-un club de noapte, celebru în urmă cu 50 de ani.

Aflai aici regi din Arabia, Orient, Balcani, dar şi magnaţi ai industriei şi finanţelor internaţionale. Azi nu mai există asemenea cluburi. Deliciul acestui cabaret al miliardarilor şi regilor era Găina de aur. Fix la miezul nopţii, patronii hotelului aduceau pe umerii lor un uriaş platou de aur pe care se afla aşezată o femeie plăpândă goală. O adolescentă. Stăpânii hotelului, urmaţi de băieţii lor, în procesiune, aşezau platoul pe masă în mijlocul cabaretului. în timpul acestei intrări, domnea o linişte plină de evlavie. La lumina discretă a lumânărilor se vedea trupul femeii-meniu aşezat pe imensul platou. După câteva minute, încet, femeia se ridica. Şi, pe măsură ce ea se ridica, luminile se aprindeau. Iar în clipa în care femeia goală, Găina de aur, era în picioare, verticală, pe platoul de aur, se aprindeau proiectoarele. Sub luminile orbitoare îndreptate spre corpul ei, aceasta rămânea nemişcată. La fel ca o statuie de aur. Cu ochii larg deschişi. Fiecare muşchi al trupului ei rămânea nemişcat. Genele, sprâncenele, nările, buzele, totul părea turnat în aur. S-ar fi putut spune că nici inima nu-i mai bătea. Era inundată de lumina proiectoarelor şi nu se mai simţea nici o respiraţie: Găina de aur, cu privirea pierdută în gol, se lăsa contemplată. Ca o statuie de

aur a unei divinităţi. Femeile cele mai exigente nu puteau să-i afle nici cel mai mic defect. Trupul său gol era desăvârşit, armonia însăşi. îi era privit trupul gol în cele mai mici detalii, ochii nu i se plecau. Nu era nimic, absolut nimic care să poată fi considerat indecent, nimic care ar fi trebuit să fie ascuns, căci totul în trupul ei era frumuseţe pură, armonie, perfecţiune. Nu era doar o statuie de aur ce putea fi văzută într-un cabaret, ci ar fi putut fi aduşi şi copii pentru a o privi. Aşa cum sunt duşi în muzee pentru a vedea zeiţele goale ale Antichităţii.

Trupul gol al Găinii de aur nu era doar de o frumuseţe plastică: el degaja, de asemenea, o muzică profundă, solemnă, liturgică chiar. în timp ce Găina de aur era în picioare, dreaptă şi nemişcată, pe platoul ei de aur, nimeni nu mişca. Era privită cu ochii şi ascultată cu urechile, aşa cum ai asculta muzică într-o sală de concert. Pielea Găinii de aur era de culoarea măslinei şi a aurului. Privind-o, înţelegeai perfect pentru ce Eva se plimba goală pe de-a-ntregul în Paradis, fără ruşine, chiar şi înaintea lui Dumnezeu Care o privea trecând, nici înaintea îngerilor, înaintea arhanghelilor, înaintea lui Adam, nici înaintea vreunei creaturi. Frumuseţea Evei era desăvârşită. Femeii a început să-i fie ruşine de goliciunea sa după căderea din Paradis, când frumuseţea a încetat să fie una desăvârşită. Pe pământ, ea a fost contaminată de maladiile atroce care sunt sluţenia, ridurile, grăsimea, bătrâneţea. Aceste boli ţin de regnul animal — şi omul şi femeia au fost atinse de ele după căderea lor pe pământ. Găina de aur era de o frumuseţe paradisiacă. Ea avea frumuseţea dintru început a femeii. Puteai privi goliciunea sa fără ruşine, fără să-ţi pleci privirile. Hainele care

acoperă nuditatea au fost create după căderea din Paradis. Pentru a ascunde infirmităţile, sluţenia. La început, fiinţa umană a fost frumoasă şi propria frumuseţe i-a servit drept haine. Nu erau nedesăvârşiri de ascuns. Nu erau neputinţe de acoperit. Hainele sunt consecinţa căderii din Paradis. în câteva rânduri, s-a încercat înlocuirea frumuseţii dintru început prin podoabe multicolore, bijuterii, diademe. în acel club de noapte parizian, graţie Găinii de aur, miliardarii şi regii puteau să contemple un eşantion al frumuseţii feminine originale paradisiace. După zeci de minute, proiectoarele se stingeau. Patronii hotelului ridicau platoul de aur pe umerii lor ca pe un soclu pe care se înălţa statuia femeii goale.

Nu se aplauda niciodată la trecerea sa. Era un moment mult prea solemn. Aşa cum nu se aplaudă niciodată în biserică. Doar după ce Găina de aur ieşea începeau aplauzele însoţite de strigăte şi ovaţii.

Toată lumea vorbea despre Găina de aur. Era înconjurată de legende. Nimeni nu ştia nimic despre ea. Frumuseţea ei era un spectacol total.

După un an de la apariţia la cabaret, Găina de aur a dispărut. Exact aşa cum apăruse. Fără ca publicul să ştie de unde venea, nici unde a plecat. La un sfert de veac după dispariţia Găinii de aur, s-au auzit şuşoteli cum că ea se măritase la Bucureşti cu un miliardar pe nume Aristide Paximade. Era un tânăr de un metru optzeci, frumos, elegant, sportiv. La Bucureşti nimeni n-a încercat vreodată să afle ceva despre trecutul doamnei Paximade. A fi franţuzoaică, în România de altădată, era o carte de vizită completă. Franţuzoaică era sinonim cu „femeie frumoasă”, „femeie elegantă”, femeie plină de arta de a trăi şi inteligentă. Doamna Paximade le avea pe toate acestea.

Colabora strâns cu soţul ei la redactarea unui lanţ de jurnale şi magazine care îi aparţineau, la

conducerea băncilor sale, a feluritelor domenii şi imenselor exploatări petroliere. Câţiva ani mai târziu, Aristide Paximade a intrat în viaţa politică, a fost ambasador al României la Buenos Aires, la Tokyo, la Berlin şi la Moscova. Apoi a devenit Ministru al Afacerilor Externe. Doamna Paximade era mereu alături de soţul ei. Lua parte la toate acţiunile sale. Se spunea că Aristide Paximade, pe cât era de frumos şi de viclean, pe atât era de prost. Articolele pe care le semna în fiecare săptămână şi pe care toate agenţiile de presă străine le reproduceau integral erau, de fapt, scrise de fosta Găină de aur, soţia lui. La recepţii, vorbele de duh ale lui Aristide Paximade îi erau suflate la ureche de soţia lui care îi era mereu alături. Cu timpul, lumea s-a obişnuit de a nu vedea decât o singură persoană în Lolu şi Aristide Paximade. Aceasta va dura aproape 30 de ani. Când Parisul a fost ocupat, în 1940, doamna Paximade a trimis în fiecare lună timp de patru ani de zile vagoane de medicamente, de lapte, de ciocolată şi mai ales de apă de Colonia, ciorapi de mătase, ruj şi săpun: căci ea nu putea să-şi închipuie cum parizienii ar putea suferi de frig şi de foame. Nu putea să conceapă femeile din Paris fără săpun, fără apă de toaletă şi fără ruj de buze. Când România a fost ocupată de Armata Roşie, pe 23 august 1944, Aristide Paximade şi soţia sa se aflau la Paris. Au rămas aici ca exilaţi. Bolşevicii le-au confiscat toate bunurile pe care le aveau în România. Adică o bună parte din România, care aparţinea familiei Paximade.

Câţiva ani mai târziu, Aristide Paximade a murit în casa lui pariziană, pe strada Rivoli. Doamna Paximade

va merge în fiecare duminică la biserica românească şi se va ruga pentru soţul ei şi pentru România.

îi cunoştea pe toţi exilaţii. Ajuta pe toată lumea. Şi ea putea să ajute mai mult decât oricine, căci avea uşi deschise peste tot la Paris. Soţul ei fusese membru corespondent al mai multor societăţi ştiinţifice, al Institutului şi al Academiei. Se spune că Ministerul Afacerilor Externe, Quai d'Orsay-ul, nu lua niciodată o decizie în privinţa românilor fără a fi consultată în prealabil doamna Paximade. Ea era o comoară de informaţii căreia nu-i scăpa nimic.

Găina de aur ne va spune fără să facă vreun efort de memorie toată biografia soţiei tale: de ce a venit la Paris şi pentru ce a folosit acte de identitate false.

Ascensorul nu funcţionează. France Normand urcă scara de marmură a imobilului din strada Rivoli. Max Hublot o urmează.

de unde o cunoşti tu pe doamna Paximade? întreabă Max.

mulţumită ţie am cunoscut-o.

n-am auzit niciodată vorbindu-se despre această doamnă. Nu eu aş fi putut să-ţi fac cunoştinţă cu ea.

totuşi, datorită ţie am cunoscut-o. Ţi-am spus că ea este protectoarea românilor exilaţi. Toţi refugiaţii sunt copiii ori fraţii săi. îi cunoaşte pe toţi. Se ocupă de toate problemele lor mai mari ori mai mici. Nu-i scapă nimic din tot ceea ce se petrece printre refugiaţii români din Paris. Dacă vreunul dintre ei se ceartă cu soţia lui seara, a doua zi dimineaţa Găina de aur ştie tot.

şi datorită mie ai cunoscut-o?

exact. La câteva săptămâni după ce m-ai părăsit, o doamnă în vârstă, cu o haină de nurcă, cu privirea vie,

a intrat în farmacie. A cumpărat un antinevralgic. Apoi m-a întrebat:

„Dumneavoastră sunteţi domnişoara France Normand, nu-i aşa?"

„Eu sunt, dar de unde îmi ştiţi numele?"

„Vă ştiu bine numele şi vă cer iertare în locul lui Max Hublot. Sunt convinsă că nici nu s-a gândit..."

„îl cunoaşteţi pe Max?" am întrebat-o.

„Personal nu, dar ştiu prostia pe care a făcut-o despărţindu-se de dumneavoastră şi durerea pe care v-a cauzat-o. Am încercat, pe ocolite, să-l opresc să facă această prostie colosală de a se căsători cu această aventurieră. N-am reuşit. Şi mă simt vinovată de a fi dat greş. Căci ea distruge astfel viaţa unui tânăr şi brav francez... Lăsând la o parte nedreptatea pe care v-a pricinuit-o dumneavoastră..."

La început, am avut impresia că această doamnă e un pic ţicnită. Se amesteca în lucruri care n-o priveau. Dar m-am înşelat. Doamna Paximade a revenit în farmacie şi m-a invitat acasă la ea, aici, pe

strada Rivoli. Ea era mai mult decât în toate minţile şi simţirile. N-a mai vorbit despre tine şi soţia ta niciodată. Răul era săvârşit. Dar ea, cu siguranţă, a suferit din această pricină. Căci ştia cu certitudine cine era soţia ta. Ştia că tu vei avea mari necazuri din pricina ei. Doamna Paximade voia ca toţi francezii şi franţuzoaicele să se căsătorească cu români ori românce. Să fie fericiţi cum a fost şi ea. Adoră România, patria ei de adopţie, pe care o numeşte „sora mai mică a Franţei". Ea ne va da îndată informaţii despre soţia ta şi noi vom şti la ce să ne aşteptăm.

France urcă prima. Max o urmează. Eticheta comportă o derogare în privinţa priorităţii femeilor: când urci o

44

scară, bărbatul merge înainte. Urcând către apartamentul doamnei Paximade, Max Hublot înţelege pentru ce codul bunelor maniere cerc ca femeia să urce după bărbat. Pentru că nicăieri altundeva nu se văd picioarele unei femei mai bine decât atunci când ea urcă scara. Nici chiar pe plajă. Nici în cea mai strictă intimitate. Nici chiar nudiştii care rămân goi ziua întreagă nu pot să vadă la fel de bine picioarele unei femei ca atunci când ea urcă o scară. Max o cunoaşte pe France Normand din copilăria lui; au trăit împreună, s-au scăldat împreună şi doar acum îi vede picioarele. Picioare lungi, parcă sculptate de un mare artist. Cu muşchii supli, muşchi de oţel precum al săbiilor. Picioarele lui France sunt asemănătoare cailor de cursă. Caii de rasă pură au, de asemenea, muşchi de oţel, care nu se văd. Frumuseţea unui cal de cursă şi a unui picior de femeie sunt muşchii de oţel, elastici, neobosiţi, dar invizibili. La dansatoare şi la caii pur-sânge nu se văd niciodată muşchii picioarelor, ci doar mişcările lor. Muşchii dansatoarelor sunt mai puternici decât cei ai alergătorilor. Frumuseţea constă în a fi invizibili.

Privind picioarele lui France, Max Hublot uită motivele pentru care urcă scara. France, urcând înaintea lui, devine din ce în ce mai aprinsă la chip. Nu din cauza oboselii, ci de ruşine. Nu i-a fost niciodată ruşine înaintea lui Max ca de această dată. Căci, urcând, ea simte privirile bărbatului care se plimbă precum melcii umezi şi lipicioşi de-a lungul picioarelor sale. Nu mai poate suporta această privire. Nici o femeie nu o poate suporta. Se opreşte şi se întoarce. Are obrajii roşii ca purpura. Părul îi cade pe umeri precum o coamă. S-a oprit cu trei trepte mai sus decât Max, ca o statuie pe soclul ei.

45

Max Hublot îşi dă seama că France Normand este incomparabil mai frumoasă decât femeia cu care s-a căsătorit. Nu înţelege pentru ce a părăsit-o. France ghiceşte că Max o regretă. E mulţumită. A câştigat victoria sa de femeie. Ştie că de aici înainte Max Hublot nu va mai putea vreodată să se apropie de vreo altă femeie fără să se gândească la ea. Şi aceasta mulţumită defecţiunii ascensorului...

Ajung în faţa uşii albe a apartamentului în care locuieşte doamna Paximade, Găina de aur. Nu există un nume pe uşă. Este unul dintre obiceiurile francezilor de a nu-şi scrie numele pe uşă. Americanii, germanii, suedezii, japonezii scriu nu doar pe uşile caselor lor, ci chiar şi pe etichete pe care le agaţă în piept. La orice congres internaţional îi vezi cu ecusonul agăţat la vestă. Chiar la marile recepţii întâlneşti oameni, bărbaţi şi femei, purtând etichete precum valizele. Este domnia omului-masă. Nu mai există persoane, ci unităţi umane. Este una dintre caracteristicile societăţii tehnice, în care nu se fabrică doar automobile, aparate de radio şi maşini de spălat în serie, ci unde şi fiinţele umane sunt, de asemenea, fabricate în serie. Şi dacă nu aşezi un ecuson la gât ori la piept unui individ, rişti să-l confunzi cu un altul, asemănător lui, la fel cum o maşină fabricată în serie seamănă cu o altă maşină de aceeaşi marcă. Din fericire, francezii nu sunt încă fabricaţi în serie. N-au nevoie să-şi poarte numele agăţate la gât, nici ecusoane lipite pe rochiile de seară.

France Normand pune degetul cu mănuşă pe soneria metalică. Câteva clipe mai târziu, uşa se deschide. Un bărbat îmbrăcat simplu, cu capul rotund ca o minge de fotbal, o deschide. Este un american, un om fabricat în serie. Fără pantofi, în şosete. Cămaşa îi este descheiată şi i se vede pieptul cu păr roşu.

46

o căutăm pe doamna Paximade.

pe ce doamnă ziceţi că o căutaţi? Nu e nici o doamnă aici. Sunt celibatar. Sunt american...

nu e etajul cinci aici?

Ba da, spuse americanul. Dar eu locuiesc singur. Locuiţi în apartamentul doamnei Paximade?

M-am mutat aici în urmă cu cinci luni. Nu am auzit nimic despre numele acestei doamne. Am închiriat apartamentul de la o agenţie Real-Estate. O agenţie americană. Poate că proprietarul apartamentului

se numeşte cum aţi spus. Vreţi adresa agenţiei imobiliare? Acolo aţi putea afla... Vreţi să intraţi să beţi ceva?

-Nu, mulţumesc! spuse France.

îşi ia rămas bun şi coboară. Max o urmează. Se întoarce către el:

e extrem de suspect...

ce e suspect?

faptul că doamna Paximade a dispărut.

dar de unde ai constatat tu că a dispărut? A închiriat pur şi simplu apartamentul. Fără îndoială, are o locuinţă ceva mai mică. Ori poate că l-a vândut...

-Nu, nu cred, spuse France.

E îngrijorată...

doamna Paximade e o franţuzoaică, o pariziancă, dar ea trăia precum boierii din România. Cu o mentalitate de boieroaică. Or, un boier român nu-şi închiriază niciodată apartamentul. Preferă să-l ofere. Dar niciodată nu-l va închiria. De 30 de ani de când avea acest apartament familia Paximade a locuit aici puţină vreme. în timpul escalelor lor la Paris. Dar nu l-a închiriat niciodată. Uneori, apartamentul rămânea închis doi ori trei

ani la rând. Toţi boierii români aveau apartamente la Paris. Aici, deasupra grădinii Tuileries, în L'Ile Saint-Louis, în cartierul La Muette. Locuiau rar înainte de ocuparea României. Dar nu-l închiriau niciodată. Nici măcar celor mai buni prieteni, nici rudelor. Pentru un boier român, o casă este un lucru personal la fel ca şi cămaşa ori lucrurile intime. Sunt lucruri care nu se împrumută.

atunci l-a vândut, spuse Max.

doamna Paximade n-avea nici un motiv să-şi vândă apartamentul. Doamna Paximade a murit. Dacă n-a murit, ea n-a putut fi decât răpită de bolşevici.

delirezi, France... Nu s-a auzit vreodată vorbindu-se despre doamne în vârstă răpite în centrul Parisului. Astăzi, a avut pur şi simplu nevoie de bani şi-a vândut unui american frumosul ei apartament.

doamna Paximade nu avea nevoie de bani... Toată viaţa ei a trăit ca o miliardară. După ocuparea României de către Armata Roşie, a dus, la Paris, în exil, un trai modest. Dar nu aveau cum să-i lipsească banii. Avea mai mult decât îi trebuia: dădea chiar şi altora. Soţul ei a fost o personalitate internaţională. Familia Paximade a luptat vreme de patru ani pentru eliberarea Franţei. Au fost amândoi decoraţi cu toate decoraţiile şi cu toate medaliile care te dispensează de la plata terenului, impozitelor şi care îţi asigură o pensie onorabilă... Când Aristide Paximade s-a stabilit la Paris, guvernul i-a oferit o maşină oficială. A refuzat. Dar el putea să ceară oricând orice.

poate că doamna Paximade şi-a vândut apartamentul pentru a se stabili pe Coasta de Azur. Doamnelor în vârstă le place soarele, spuse Max.

doamna Paximade era mult prea pariziancă pentru a părăsi Parisul. Ea nu era englezoaică, ca să meargă

pe Coasta de Azur! Pentru o pariziancă, Coasta de Azur e un loc în care poţi să-ţi petreci câteva săptămâni de vacanţă, nu să trăieşti acolo. Pentru o pariziancă, singurul oraş în care se poate trăi este Parisul. Celelalte locuri de pe pământ sunt locuri de văzut, de vizitat, de privit, în timpul unor mici sejururi. Doamna Paximade nu s-a dus să trăiască în altă parte. A murit ori a fost răpită. Ceea ce este stânjenitor pentru tine, Max, e că prin dispariţia doamnei Paximade dispare ultima sursă de informaţii autentice în privinţa soţiei tale. în afară de ea, nu văd cine ar putea să ne lămurească. Şi n-ar fi exclus ca cineva să fi făcut special să dispară doamna Paximade pentru a ascunde adevărul în privinţa soţiei tale. Cei care au trimis-o la Paris ţin morţiş să păstreze acest secret.

de ce vrei să faci cu orice preţ o legătură între cazul soţiei mele şi această doamnă? a spus Max Hublot iritat.

de când frecventez păsările de China la Paris mi-am dat seama că metodele bolşevicilor depăşesc orice realitate şi orice ficţiune. Pentru asta sunt îngrozită în privinţa sorţii sărmanei doamne Paximade... Mi-e teamă în privinţa ei. Ştia atât de multe lucruri despre toate...

Max Hublot şi France Normand urcă din nou în maşina mică albă.

la ce oră eşti convocat la S.D.E.C.E.?

la ora 9.

Piciorul drept al lui France apasă nervos pe accelerator. Traficul s-a rarefiat. Se înaintează mai rapid.

unde mergem acum? întrebă Max.

încercăm să epuizăm toate posibilităţile în privinţa identităţii soţiei tale şi a dispariţiei doamnei Paximade. Căci, chiar dacă râzi de mine, ştiu că cele două chestiuni sunt legate între ele.

VI.

Păsările caută mereu clopotniţele

Profesorul Max Hublot nu înţelege cum France Normand, femeia lucidă şi realistă, e în stare să urzească un roman senzaţional în privinţa schimbării domiciliului bătrânei doamne Paximade.

dacă aflăm de ce Găina de aur a zburat, vom face un mare pas înainte, spuse France.

Profesorul Hublot, obişnuit cu raţionamentul cartezian, refuză o astfel de logică. întreabă:

unde mergem acum?

la biserica română din Paris, răspunse France.

pierzi vremea, declară Max Hublot. Monica este o atee militantă. N-a pus niciodată piciorul în biserică. Refuză chiar să pronunţe cuvintele „religie" şi „credinţă". Le numeşte „superstiţii medievale". Nu vei afla nici urmă de femeie acolo, îţi spun.

hai să vedem, spuse France Normand. După căsătoria ta, m-am schimbat. Durerea este precum cazanul vopsitorului care fierbe: omul care cade în el nu mai are aceeaşi culoare după ce iese afară. în durerea mea, am vrut s-o văd de aproape pe femeia pentru care tu m-ai părăsit. Am vrut s-o analizez, s-o radiografiez şi să aflu ce ar avea ea mai mult decât mine şi pentru ce ai

ales-o în locul meu. Am încercat să aflu totul nu doar în privinţa ei, ci şi în privinţa poporului ei, a ţării ei. Cei învinşi vor să cunoască întotdeauna taina învingătorilor. Iată pentru ce aş fi fost fericită să-ţi fac cunoştinţă cu doamna Paximade. Ea ştia totul despre români, despre istoria, caracterul şi felul lor de a trăi. în ciuda eforturilor mele, abia în această seară am înţeles de ce soţia ta în -a învins. Şi sunt mulţumită, Max. Căci nu cu armele unei femei, ca femeie, această româncă mi-a furat logodnicul, ci ca spioană. Cu armele spioanei. Asta îmi redă încrederea în mine însămi. Viaţa mea s-a reparat. Coboară şi vino cu mine.

Maşina se opreşte pe o stradă înfundată, în apropiere de piaţa Maubert.

— Aici, la numărul 9 bis, pe strada Jean-Beauvais, se află biserica românească. Mergem să-l vedem pe preot... Hai!

— Soţia mea e necunoscută la biserică, spuse Max Hublot. Du-te singură dacă ţii morţiş. Eu sunt catolic, ştii bine. Credinţa mea nu este atât de puternică încât eu să pot crede în ajutorul îngerilor şi în atotştiinţa preoţilor...

— Cu atât mai rău pentru tine! spuse France... Eu nu sunt episcop olandez ca să nu cred în îngeri. Ştiu, dimpotrivă, că îngerii nu sunt precum rândunicile care ne părăsesc în anotimpul friguros... îngerii sunt mereu alături de noi... Cât despre preoţi, cred că n-ai dreptate: ştiu mai mult decât ceilalţi oameni. „Căci cei ce caută pe Domnul înţeleg tot" (Pilde 28, 5). Oamenii care-L caută pe Dumnezeu nu sunt împiedicaţi să vadă realitatea de măreţia lucrurilor văzute. A privi la cele văzute e totuna

cu a te mulţumi cu studierea ambalajului, neţinând seama de ceea ce se află înlăuntru şi nu se vede.

mergi singură! spuse Max...

ai observat la Veneţia, la Roma, la Paris şi în toate oraşele lumii că păsările caută întotdeauna acoperişul bisericilor şi clopotniţele pentru a se adăposti şi a-şi face acolo cuibul lor.

fireşte, spuse Max. Clopotniţele sunt mai înalte decât celelalte acoperişuri. Explicaţia nu are nici un sens mistic ori simbolic...

te înşeli, Max. în zilele noastre există în jurul bisericilor clădiri mai înalte. Şi, în ciuda înălţimii lor, păsările le evită. Sunt sensibile la clopotniţe. întotdeauna. La fel ca altădată. în clopotniţe, păsările sunt sub acoperişul lui Dumnezeu...

Păsările de China, refugiaţii, de cum ajung într-un oraş străin, se îndreaptă către bisericile lor naţionale... Toţi apatrizii, toate păsările, chiar dacă nu cred în Dumnezeu. Spaniolii brigăzilor comuniste, care au ars biserici, au violat călugăriţe, au spânzurat monahi, au tras în ţeapă preoţi, în timpul războiului civil din Spania, după ce au pierdut războiul şi s-au refugiat în Franţa, unde s-au

adunat aceşti luptători împotriva lui Dumnezeu? La biserica spaniolă din Paris, de pe strada Pompe, se adună în fiecare seară. Toţi ateii şi toţi comuniştii spanioli... Din instinct, precum păsările. Biserica este patria tuturor celor care nu mai au patrie. A celor care suferă, a persecutaţilor, a umiliţilor şi a celor învinşi.

Max Hublot coboară din maşină pentru a face pe placul lui France. Fără tragere de inimă. Priveşte biserica românească de piatră cenuşie înnegrită. O clădire gotică.

52

e o biserică construită în secolul al XIII-lea, îi explică France Normand. A fost înălţată de cardinalul Jean de Beauvais. La început, a făcut parte din Sorbona. Era un contubernium, un fel de cămin, de facultate, de seminar şi de mănăstire. Aici au studiat, trăit şi rugat Sfântul Ignaţiu de Loyola, Sfântul Francisco de Xavier şi alţi fondatori ai societăţii lui Iisus. Vreme de două secole a fost mănăstire dominicană. în timpul Revoluţiei franceze a fost confiscată de republică şi vândută unui negustor de vinuri care a transformat-o în depozit de mărfuri. De la acest negustor, a fost cumpărată de românii exilaţi la Paris. Exilaţii erau luptători pentru libertate. Conducătorul lor era un monah, preasfinţitul arhimandrit Iosafat Snagoveanul. Fugise din România pentru că acolo condusese lupta pentru abolirea sclaviei şi servituţii. Cea mai mare parte a sclavilor din România erau ţigani. Monahul Snagoveanul a învăţat limba ţigănească şi a luptat până la moarte pentru libertatea lor. Legea pentru abolirea sclaviei în România a fost redactată aici, la biserica română din Paris, de superiorul acesteia, monahul Snagoveanul. De atunci, Biserica Română din Paris nu a încetat să fie Sfânta Biserică a Libertăţii. Căci prin libertate oamenii se aseamănă îngerilor şi Fiului lui Dumnezeu. A fi creştin înseamnă, înainte de toate, a fi liber. Ca Dumnezeu şi ca îngerii. Sfântul Pavel spune limpede: „Staţi deci tari în libertatea cu care Hristos ne-a făcut liberi” (Galateni 5, 1). Evanghelia este o carte a chemării. Dumnezeu nu porunceşte niciodată oamenilor. El îi cheamă să facă un lucru ori să nu-l facă. Fiecare acţionează după propria sa voie liberă. Nimeni altcineva mai mult ca Dumnezeu nu respectă libertatea omului.

53

Hristos n-a dat niciodată porunci oamenilor. Căci nu se porunceşte creaturilor libere şi suverane. Pentru aceasta eşti creştin pentru dragostea de libertate şi de demnitate. Nimeni nu aşază demnitatea umană pe un piedestal mai înalt decât Biserica. Dumnezeu respectă atât de mult libertatea noastră, că nu intră El însuşi la noi dacă nu-I lăsăm uşa deschisă. Ce rege, ce preşedinte al republicii, ce şef de stat ori de partid autorizează pe supuşii săi să-i închidă uşa şi să nu-l primească? Doar El dă omului libertatea de a-I interzice să-I treacă pragul.

de unde ştii toate aceste lucruri?

de aici, de la Sfânta Biserică a Libertăţii, de la biserica română le-am aflat. Aici am învăţat că apatrizii, refugiaţii, victimele, cei care au scăpat de la masacre se adună în jurul clopotniţelor... Căci doar Dumnezeu respectă libertatea şi demnitatea oamenilor.

France Normand apasă puternic pe soneria ruginită, încearcă încă o dată. Nimeni nu răspunde.

-Nu e nimeni, France. în zadar insişti.

dimpotrivă, sunt zeci de oameni înăuntru. Ştiu.

de ce nu-ţi răspund?

ne supraveghează, spuse France. Vor să vadă cine suntem şi de ce venim la biserică. în spatele fiecărei ferestre sunt ochi care ne pândesc. Care ne spionează. Cei care locuiesc la biserică, fie că sunt laici, fie preoţi, trăiesc ca într-o fortăreaţă asediată. Nu au încredere în orice persoană care bate la uşă. Ei înşişi au intrat în posesia bisericii manu militari. Prin violenţă. Au intrat aici înarmaţi. Au bătut şi au vânat ocupanţii. Şi s-au instalat aici.

biserica nu e a lor?

54

nu. Biserica aparţine Republicii Bolşevice a României; dar, pe 23 august 1944, guvernul bolşevic, pus de ocupant, nu a avut curaj să ceară Franţei restituirea bisericii române din Paris. Cererea ar fi fost ridicolă. La ce-ar fi putut fi de folos o biserică bolşevicilor care nu cred în Dumnezeu? Biserica a rămas deci în posesia exilaţilor. Pentru că ea nu a fost cerută de proprietari. între timp, aparatul partidului bolşevic rus, care-i masacrase pe episcopi, preoţi şi credincioşi, distrugând bisericile din Rusia, şi-a dat seama că Biserica nu putea fi nimicită. S-a hotărât atunci să schimbe tactica. Vor recruta din rândul poliţiei secrete oameni de încredere. Vor unge episcopi, mitropoliţi şi preoţi. Vor

repara bisericile şi le vor reda cultului, transformându-le în oficine ale propagandei. La fiecare slujbă se difuzau sloganurile Partidului Comunist, iar propaganda bolşevică pătrundea astfel în masele care îi scăpau mai înainte. Orice biserică a devenit în imperiul bolşevic un instrument al partidului. Cu această schimbare, s-a încercat recuperarea, de asemenea, a bisericilor care se aflau în străinătate, printre care se număra şi Biserica Libertăţii din Paris. Exilaţii s-au baricadat înăuntru. Practic, ei puteau fi expulzaţi din biserică în orice moment, printr-o simplă maşină a poliţiei, cu vreo zece agenţi de menţinerea ordinii. Din punct de vedere juridic, clădirea nu le aparţinea, dar comuniştii s-au abţinut o vreme să ceară biserica pe cale juridică. Ei ştiau că dacă o iau cu forţa, cerând evacuarea pe calea justiţiei franceze, nici un exilat nu va mai intra în biserică. Căci biserica română a Libertăţii din Paris urma să devină o oficină a propagandei marxist-leniniste, după cum au devenit cele ocupate
55
de comunişti. Bisericile ocupate de partid în Germania, în Anglia, în Statele Unite ori în alte ţări sunt, în realitate, birouri de propagandă unde se promite credincioşilor nu doar Paradisul din înalt, ci şi paradisul care se află în Est, în spatele sârmei ghimpate. Comuniştii încearcă acum să introducă în biserica română din Paris comisari politici deghizaţi în preoţi, veniţi din Răsărit. E tactica calului troian.

Pentru a rezista acestor manevre, exilaţii care locuiesc la biserică sunt într-o permanentă stare de alertă. Aceasta nu aduce nici o schimbare. Practic, exilaţii pot să fie evacuaţi oricând. într-un sfert de oră. în ciuda acestui fapt, ei ţin garda ridicată. Zi şi noapte. în biserică şi în jurul bisericii. Sunt ostaşii lui Hristos. Ostaşi pentru apărarea libertăţii şi demnităţii omului. Şi libertatea se pierde dacă nu este apărată continuu zi şi noapte. Dacă adorm un minut, libertatea este pierdută. Din această cauză, la biserica română veghea e una neîntreruptă. Zi şi noapte. în timpul slujbelor şi în afara orelor de slujbă.

France Normand, această „floare din Auvergne", înţelege fapta benevolă a păzitorilor bisericii române din Paris. îi admiră. Veghea lor este un fel de a te ruga continuu. Toată lumea ştie că de pe o zi pe alta biserica română din Paris va fi luată de bolşevici. Va fi luată dinlăuntru. Unul dintre gardieni, un preot, va ceda tentaţiei banilor. La fel ca Iuda. Va vinde biserica, aşa cum Iuda L-a vândut pe Hristos. Aceasta se va petrece fără doar şi poate. Dar, aşteptând ca biserica lor să fie vândută bolşevicilor de unul dintre ai lor, dintre exilaţi, ţin garda sus. Veghează.

n-o să ne răspundă nimeni, spuse Max. Să plecăm!
56

Sunt de cinci minute în faţa uşii. Sună aproape fără încetare. Nimeni nu mişcă înăuntru.

ultima noastră şansă de a căpăta informaţii în privinţa soţiei tale şi a dispariţiei doamnei Paximade e în acest loc, spuse France. Dar, dacă nu mai vrei să aşteptăm, mergem.

înainte de a urca în maşină, France priveşte mozaicul cu Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil purtând săbii de foc. Sunt patronii bisericii române. îşi face semnul crucii.

ţi-ai făcut cruce? întrebă Max.

da, mi-am făcut cruce, Max. Am învăţat să-mi fac cruce venind la biserica exilaţilor români. Ei îşi fac mereu cruce când trec prin faţa bisericii.

mi se pare nostim să te văd făcându-ţi semnul crucii aşa în mijlocul străzii, repetă Max.

- „Mă folosesc de ochii mei pentru a mă îndrepta spre realităţile pe care ochiul nu le-a văzut şi am grijă ca măreţia lucrurilor văzute să nu mă împiedice să văd esenţa", spuse France (Sfântul Grigorie de Nazianz, Disc. II, PG XXXVI, col. 25-27, cap. 13). Este o frază pe care am învăţat-o pe de rost aici, la această biserică.

Mica rugăciune a lui France Normand aduce roade, în clipa în care urcă în maşină, trei bărbaţi ies din biserică printr-o uşă lăturalnică. Unul dintre ei se apropie de maşina lui France şi priveşte numărul de înmatriculare.

căutaţi pe cineva?

Vorbeşte cu accent. La fel ca Elvira Popescu. Dar se exprimă destul de bine în franceză. E un bărbat foarte tânăr, brunet, mustăcios. Foarte modest îmbrăcat. Este unul dintre exilaţii care locuiesc la biserică.
57

am vrea să stăm de vorbă cu părintele paroh, răspunse France.

sunteţi franţuzoaică? întrebă tânărul.

da, franţuzoaică.

-Nu sunteţi ortodoxă, spuse tânărul. Ce-aţi vrea să-i spuneţi părintelui paroh? Căci, dacă nu sunteţi ortodoxă, n-aţi venit să vă împărtăşiţi.

nu pentru vreo Taină am venit, răspunse France.

Tânărul e gata să se retragă. Adăugă:

de ce vreţi să-l vedeţi pe preot?

France Normand ştie că în Biserica Ortodoxă preotul este cu precădere cel care administrează Sfintele Taine. Biserica şi parohia sunt chivernisite de laici. Preotul ideal e cel care nu se amestecă deloc în chestiunile lumeşti. El este ambasadorul lui Hristos pe pământ. Misiunea lui este de a-i face pe oameni cetăţeni ai cerului prin Botez, şi apoi de a-i menţine demni de cetăţenia lor cerească, prin celelalte Sfinte Taine. Un preot este asemenea unui consul într-un teritoriu străin. El trebuie să-i grupeze pe cetăţeni şi să-i ducă cu bine în adevărata lor patrie care este cerul. Activităţile sociale ale preotului sunt îndurate precum infirmităţile care decurg din condiţia sa umană. Pentru un preot care este consul terestru al împăratului cerurilor, orice angajament în istorie, în slujba prinţului pământului, ori în luptele vremelnice înseamnă un regres. A cădea din cele veşnice în efemerul istoriei şi socialului este o cădere asemenea celei a lui Adam şi a Evei. Chiar mai rea.

vrem să-i cerem părintelui paroh o informaţie, spuse France.

Cuvântul „informaţie” pronunţat de France Normand are asupra celor trei tineri efectul unui foc de revolver.

58

Intră de-ndată în defensivă. Gata să o ia la fugă. Cuvântul „informaţie” pentru un exilat miroase a poliţie, interogatoriu, închisoare, ocupaţie şi a tot cortegiul durerilor. Este îndeajuns să pronunţi cuvântul „informaţie” pentru ca sărmanele păsări de China să se împrăştie precum porumbeii la o detonare. Cuvântul „informaţie” este sinonim cu „primejdie”. Sinonim cu „puşcărie”. De fiecare dată când poliţia intră în casă, ea spune că a venit pentru o „informaţie” şi de fiecare dată iese luând pe tată, pe mamă ori pe copil cu cătuşe la mâini. Şi aceasta începe mereu cu cuvântul „informaţie”.

de ce nu vă adresaţi unui preot francez, dacă sunteţi franţuzoaică?

e vorba despre o informaţie privitoare la o româncă, explică France. E ceva foarte urgent.

ce informaţie doriţi? Poate că putem să v-o dăm şi noi.

Cei trei tineri se uită cu atenţie la chipurile lui Max Hublot şi al lui France Normand. Vorbesc în româneşte între ei.

suntem la dispoziţia dumneavoastră, spuse cel cu mustaţă. Să mergem la cafeneaua de la colţul străzii! Aici e prea întunecat. Când vorbim, e mai bine să ne privim în ochi. Acolo e un loc mai luminat.

Cafeneaua e la câteva zeci de metri. Max Hublot, France Normand şi cei trei tineri se aşază la o masă în apropierea uşii. Unul dintre români cere o bere. Ceilalţi nu vor nimic. Aşteaptă toţi trei, crispaţi, întrebările.

Se vede că sunt în defensivă. E un lucru firesc, căci în ciuda tinereţii lor cu toţii au trecut frontiera de sârmă ghimpată, garduri electrice, câmpuri de mine, zone păzite

59

de miliţieni şi de câini; au fost atinşi de focuri de armă, şi-au părăsit prietenii morţi pe drum. Toţi refugiaţii oricât de tineri ar părea au un tată, o mamă, un frate sau pe cineva apropiat închis, ucis de miliţie ori deportat. în satul lor, în republicile penitenciare din Est, nu există nici măcar o singură casă în care un membru al familiei să nu fi fost arestat, deportat ori asasinat. Toţi locuitorii, bărbaţi ori femei, au stat mai multă ori mai puţină vreme la închisoare sau în lagăre. Toţi au suferit şi suferă interogatorii de zile şi nopţi întregi. Cei care sunt foarte tineri ştiu că şi ei cu toţii vor face fără nici un fel de excepţie închisoare şi că vor fi interogaţi de nenumărate ori, că vor fi bătuţi şi că vor fi călcaţi în picioare de miliţia Partidului Comunist. Aceasta e parte integrantă a vieţii într-o republică penitenciară, fie ea română, poloneză, cehoslovacă, maghiară, bulgară ori o alta.

n-avem mult timp de pierdut, spuse unul dintre cei trei tineri. Cereţi-ne „informaţia”. Trebuie să plecăm. Mâine ne vom trezi la ora 4 dimineaţa. Lucrăm la uzină. La Poissy...

Cei trei tineri stau pe jumătate de scaun. Gata s-o rupă la fugă. Teama, la exilaţi, este una endemică. La toţi exilaţii. Nu vor mai putea vreodată să-şi vindece teama. Căci frica le-a intrat în carne, până în măduva oaselor...

VII.

căutăm adresa doamnei Paximade, a spus France. O cunoaşteţi? Vine regulat la biserică.

Cei trei tineri se uită la francezi cu neîncredere. Cu teamă. Se uită la mâinile lor, la haine, la felul în care stau la masă. Sunt atenţi la privirile lor, la fel cum ar încerca să vadă prin ferestrele ochilor lor ce se află înăuntru, în sufletele lor, în gândurile lor şi în fortăreţele lor lăuntrice.

o cunoaşteţi bine pe doamna Paximade? întrebă unul dintre cei trei tineri. Doamna Paximade e o prietenă a dumneavoastră?

da, răspunse France. Nu am găsit-o acasă, pe strada Rivoli. Nu mai locuieşte acolo.

dacă sunteţi prietenă cu doamna Paximade, ştiţi mai bine decât noi unde se află.

-Nu mai ştiu nimic de ea de câteva luni. Dar astă seară am avut neapărat nevoie să o văd. Pentru ceva foarte urgent. Era altcineva în apartamentul dumneaei. Am venit la biserică să aflu noua adresă la care locuieşte.

doamna Paximade nu mai e în Franţa. Locuieşte acum la Bucureşti.

nu se poate! spuse France Normand. O cunosc bine pe doamna Paximade. Nu putea să se întoarcă la Bucureşti.

Bolşevicii i-au confiscat toate pământurile, casele, jurnalele, tipografiile, minele, pădurile, domeniile, câmpurile petrolifere... Totul. Ea mi-a spus asta. Avea o avere uriaşă, e adevărat? Era ceea ce se cheamă o capitalistă prin excelenţă. Aparţinea clasei parazite, clasei ce trebuia exterminată!

Cei trei tineri surâd plini de dispreţ.

de ce râdeţi? întrebă France.

dumneavoastră, cele mai inteligente popoare din Franţa şi din Occident, aţi mers pe lună, aţi construit cele mai mari minuni tehnice ale omenirii, iar acum sunteţi incapabile a înţelege cum unu şi cu unu fac doi, când e vorba despre o treabă ce ţine de kremlinologie. Aţi descifrat hieroglifele, dar sunteţi incapabili să citiţi alfabetul rus. în zadar să încerci să-l faci să înţeleagă pe un occidental lucruri care se petrec dincolo de Cortina de Fier!

vorbiţi serios când spuneţi că doamna Paximade s-a întors în România? întrebă France.

doamna Paximade, prietena dumneavoastră, locuieşte la Bucureşti deja de patru luni de zile... S-a întors cu o maşină a ambasadei. O maşină a corpului diplomatic. A vândut tot ceea ce avea la Paris. A fost băgată în cuşcă. Se poate spune în franceză băgată în cuşcă pentru cineva care a intrat de bunăvoie într-o cuşcă?

cu neputinţă! exclamă France Normand. Era cea mai antibolşevică dintre toţi exilaţii. Voi, ceilalţi refugiaţi, aţi fost jupuiţi de tot ceea ce aţi avut. Aţi scăpat de la masacre salvându-vă doar vieţile voastre. Doamna Paximade a pierdut mai mult decât voi toţi laolaltă. Şi ea avea o bună parte din bogăţiile României. Nu putea

să invoce nostalgia patriei natale ca aceia dintre voi care se întorc acolo. Căci ea este o pariziancă.

bine spus, domnişoară, zise tânărul cu mustaţă, ironic... Nici un francez nu-şi poate închipui că alte popoare pot fi ocupate de alţi cuceritori decât de germani, înţelegeţi aceasta şi este enorm...

în ceea ce o priveşte pe doamna Paximade, ea s-a întors în spatele zăbrelelor şi al sârmei ghimpate ale Republicii Penitenciare a României. Ea e în cuşcă. Este incredibil că o femeie de inteligenţa ei şi cu experienţa pe care o avea să poată face una ca aceasta. Dar a făcut-o. Bolşevicii i-au publicat chiar fotografia în faţa palatului său de la Bucureşti.

doamna Paximade nu s-ar fi putut întoarce pentru că i s-ar fi restituit palatul de la Bucureşti! Nu! Ea nu este femeia care să se lase sedusă, nici să săvârşească o astfel de prostie! Franţuzoaicele nu se lasă niciodată seduse, ele sunt cele care seduc întotdeauna...

o franţuzoaică nu poate fi niciodată sedusă de bărbaţi, spuse tânărul cu mustaţă. Doamna Paximade a fost sedusă de diavol. Iar diavolul este mai ceva decât francezii în privinţa seducţiei.

de ce au vrut bolşevicii s-o repatrieze pe doamna Paximade? Era o doamnă în vârstă. Ce vor să facă cu ea acolo?

bolşevicii execută acum la fel ca şi chinezii planul cincinal de recuperare a exilaţilor. După 23 august 1944 ziua ocupaţiei România n-a produs nici un om de geniu, nici un scriitor de talent, nici un sculptor, nici un compozitor, nici un inventator, nici un artist, nici un matematician... Măcar un singur creator.

63
Animalele nu se reproduc niciodată în captivitate. Tot astfel, talentul şi geniul nu pot să creeze în cuşcă, în republicile penitenciare şi în închisoare. Bolşevicii au decis să recupereze geniile şi celebrităţile exilate. Cel dintâi vizat a fost compozitorul George Enescu. A refuzat să se întoarcă în cuşcă şi să trăiască în captivitate, sub ocupaţie străină. George Enescu a rămas sărac, în exil, la Paris. După moartea sa, bolşevicii l-au declarat compozitor sovietic. S-a încercat repatrierea marelui sculptor Brâncuşi, unul dintre creatorii sculpturii moderne. Brâncuşi a refuzat, de asemenea, să se întoarcă în republica penitenciară. A murit la Paris, împărţindu-şi toate operele sale, ca acestea să nu cadă în mâinile ocupanţilor. Bolşevicii l-au anexat post-mortem, declarându-l sculptor marxist-leninist. S-a încercat, de asemenea, repatrierea lui Eugen Ionescu, Jean Yonnel, Elvira Popescu, Virgil Gheorghiu, Maria Ventura etc. Cum cei vii refuză să se reîntoarcă în republicile-cuşcă, bolşevicii cumpără cadavrele celebrităţilor defuncte şi le trimit în România. S-a încercat, astfel, repatrierea cadavrelor Elenei Văcărescu, contesei Anna de Noailles, lui Nicolae Titulescu, lui Aristide Paximade... Bolşevicii oferă preţuri foarte ridicate moştenitorilor, pentru ca aceştia să le cedeze cadavrele... Există un adevărat trafic de trupuri omeneşti... Sunt cumpărate la Paris. Sunt duse la Bucureşti. Pentru prestigiul regimului bolşevic. Sunt cadavre de ornament, cadavre pentru propaganda marxist-leninistă. în acest program de cumpărare a trupurilor oamenilor celebri, doamna Paximade s-a întors la Bucureşti...

dar ea trăia! spuse France.

64

au fost cumpărate rămăşiţele pământeşti ale lui Aristide Paximade, soţul său. I-a fost înălţat un mausoleu în centrul Bucureştiului. Un mormânt monumental. Şi, cum doamna Paximade nu putea trăi departe de mormântul soţului ei, s-a întors în România împreună cu cadavrul. Acesta este misterul repatrierii sale. Acum aveţi informaţia dorită... Trebuie să plecăm.

mai staţi o clipă, vă rog! spuse France. Ştiţi de ce o căutăm pe doamna Paximade atât de insistent?

pentru că este prietena dumneavoastră.

aţi fi de acord să daţi o informaţie în locul ei?

la dispoziţia dumneavoastră.

aţi cunoscut o tânără româncă, pe nume Monica Martin?

nu, răspunse tânărul cu mustaţă.

Se întoarse către prietenii săi. Nici ei nu o cunosc pe Monica Martin.

femeia e o refugiată? întrebă mustăciosul.

nu, spuse France. A sosit în Franţa cu o bursă.

Cei trei tineri se ridică. Se înclină uşor, gata de plecare.

În cazul dat, trebuie să cereţi informaţia la ambasadă... Orice persoană care pleacă în străinătate cu o bursă este obligată să facă, înainte de părăsirea ţării, o şcoală de spionaj. Astfel de oameni nu se află printre noi. Nu putem să vă spunem ceva despre ei.

mai staţi încă puţin! insistă France. Spuneţi-mi ce credeţi despre cineva care vine la Paris nu doar cu o bursă, ci cu paşaport sub un nume fals.

Cei trei tineri izbucnesc în râs.

— De ce râdeţi?

pentru că vă bateţi joc de noi. V-am spus că atunci când un tânăr, ori o tânără, pleacă din România cu o bursă

65

e vorba în mod automat de un diplomat al şcolilor de spionaj. Fără această diplomă nu poate părăsi ţara. Dacă are şi un paşaport fals, atunci nu e vorba doar de un spion, ci de un maestru al spionajului. Un personaj de primă mână. Care îşi schimbă numele pentru fiecare ţară în care este trimis „cu o bursă de studii”, în cadrul „schimburilor culturale”, cum numiţi dumneavoastră acum spionajul...

persoana în cauză este o femeie. A refuzat să se reîntoarcă, căci s-a căsătorit cu un francez...

îi adresăm, fără să-l cunoaştem, sincerele noastre condoleanţe sărmanului francez, spuse mustăciosul. Noi credeam că în zilele noastre n-ar mai exista francez care să se lase păcălit de o Mata-Hari, ca altădată, cu trucuri uşuratice de amor... Am crezut că lovitura dată de Mata-Hari a fost „fumată”... Dar dacă spuneţi că asta se întâmplă încă în zilele noastre, credem... Condoleanţele noastre pentru soţ... Pentru Franţa!

sunt comunişti francezi care s-au căsătorit cu spioane din Est. S-au căsătorit, dar sunt cazuri speciale. Aceşti oameni execută ordinele partidului, spuse cel de-al doilea tânăr.

francezul în cauză nu este comunist, protestă Max Hublot.

dacă nu e comunist e un naiv, o pară, cum se spune în Franţa. Un soţ de paie. Şi acum vă rugăm să ne scuzaţi.

sunteţi sigur, domnule, că cineva care a sosit în Franţa cu un nume fals este o spioană şi nu o victimă a regimului?

o victimă a regimului miliţienesc n-a sosit niciodată în Franţa cu acte de identitate false. Niciodată. Se inventează de un sfert de veac cele mai ingenioase mijloace

66

de evadare din republicile-cuşcă din Est. Dar niciodată un refugiat n-a sosit sub o falsă identitate.

nu poţi fi sigur niciodată de ceva, domnule, spuse France Normand. Femeia în cauză e una dintre compatrioatele dumneavoastră. E pe punctul de a naşte un copil. Afirmaţiile dumneavoastră pot distruge viaţa unei familii: viaţa soţului, a soţiei şi a copilului...

dacă o femeie soseşte la Paris cu o bursă, are un paşaport fals şi se căsătoreşte, mai mult, cu un francez, nu poate fi decât o spioană. Categoric. Fără excepţie. Regula este atât de precisă, că nu trebuie să fie confirmată de excepţii precum alte reguli. Primim în fiecare zi refugiaţi aici la biserică. Toţi refugiaţii, ajungând la Paris, caută mai întâi biserica, la fel cum păsările caută adăpost şi protecţie sub clopotniţe. în nenumărate cazuri, refugiaţii sosesc fără nici un act de identitate. Statul francez i-a cules mereu pe toţi. Le-a eliberat permise de şedere pe baza cuvântului dat. Şi pe mărturia compatrioţilor lor. Din moment ce Franţa ne acordă permis de şedere pe baza cuvântului dat, cu numele şi prenumele pe care le indicăm ca fiind ale noastre, pentru ce ar trebui să intri în Franţa cu un nume fals? Doar maeştri ai spionajului se folosesc de false identităţi. Biserica este arca lui Noe. Ea primeşte tot felul de oameni. Chiar şi spioni trimişi de bolşevici sosesc la noi deghizaţi în refugiaţi. îi primim ca pe refugiaţi adevăraţi. însă noi ştim, de-ndată ce îi privim în ochi, că sunt trimişi de poliţia ţării noastre.

cum puteţi şti cu certitudine că un refugiat este de fapt spion?

domnişoară, doar cineva foarte apropiat îl cunoaşte pe cel apropiat. Şi, cu cât devine mai apropiat, cu atât

67

este în stare să-l cunoască mai bine. Noi suntem exilaţi, evadaţi din republicile-cuşcă, din republicile penitenciare, din coloniile sovietice ale Europei de Est. Suntem cu toţii fără patrie, fără drepturi în cetate. Niciunde. E normal, prin urmare, ca noi să-i cunoaştem bine, fără a ne înşela vreodată, pe cei care sunt la fel ca noi. Doar un emigrat poate să cunoască cu exactitate pe un alt emigrat. Un bolnav de tifos cunoaşte mai bine decât cei mai mari medici durerile precise ale unui alt bolnav de tifos. Trebuie să suporţi aceeaşi durere ca aproapele tău pentru a cunoaşte suferinţa lui. Trebuie să fii fără un picior ca să cunoşti frustrarea unuia ca tine. Noi, cei exilaţi, suntem cu toţii amputaţi de această parte care este prelungirea trupului nostru şi care se numeşte patrie. Suntem singurii în stare să cunoaştem cu exactitate durerile şi frustrările celor care sunt amputaţi la fel ca noi de patria lor şi care rătăcesc pe toată suprafaţa planetei, în exil, fără ţară, fără familie, fără adăpost, fără vreun drept civil, vânaţi şi umiliţi peste tot. Numărul refugiaţilor în lume a depăşit două sute de milioane de oameni. Se întâmplă ca noi să fim mai numeroşi decât populaţia Statelor Unite ale Americii, mai numeroşi decât populaţia Rusiei şi a coloniilor sale. Căci numărul nostru variază în funcţie de evenimente.

vorbiţi extraordinar, spuse France Normand. Aţi studiat?

cultura şi ştiinţa noastră sunt Oikogeneis, „născute acasă”. Nici unul dintre noi nu are o cultură argyronetos, „cumpărată cu bani, în şcoli, ori dobândită din cărţi”. Tot astfel şi cu credinţa noastră. Am primit-o de la mamele noastre odată cu laptele supt la sân. Şi Dumnezeu,

68

din timp în timp, cu darul Lui, ne dă învăţătura din înalt. Suntem teodidacţi, Dumnezeu ne vorbeşte prin gura preoţilor şi a episcopilor noştri. Nu avem alţi învăţători. Nici alţi îndrumători. Patria noastră pământească şi învăţătorul nostru este Biserica. Acum, rămas bun! Şi să nu aveţi încredere în acea femeie care a intrat în Franţa cu un paşaport normal, o bursă şi un nume fals pentru a se căsători, apoi, cu un francez. Este o spioană a ocupantului. Iar spionii aduc cu ei nefericirea. La fel ca iudele, sunt gata să vândă pentru bani nu doar pe fraţii lor, pe părinţii lor, patria lor, ci sunt dispuşi să-L vândă chiar pe Creatorul lor, Părintele nostru ceresc.

Cei trei oameni plătesc berea şi cafelele lui Max şi lui France. Insistă să facă aceasta:

noi plătim, căci noi suntem cei care v-am invitat la cafea... A fost bine să vorbim la lumină, într-un loc mai bine luminat. Acum, la revedere şi succes!...

Cei trei tineri dispar înghiţiţi de noapte. Merg să vegheze asupra bisericii; ori mai degrabă să vegheze asupra lui Hristos Care agonizează în România împreună cu întreg poporul român, închis în spatele sârmei ghimpate a republicii penitenciare.

Max Hublot şi France Normand rămân în cafenea.

plângi, Max? întrebă France.

Ochii profesorului sunt plini de lacrimi.

sunt un idiot, o paiaţă!

nu eşti un idiot, Max. Eşti pur şi simplu un om înşelat de o femeie. Acesta e destinul oricărui om. De la Creaţie. Nici tu, nici Adam nu sunteţi idioţi, ci pur şi simplu oameni. Ai mâncat din pomul pe care femeia ta ţi l-a oferit... Vechea poveste, asta e totul. Să mergem. Căci e târziu...

VIII.

Cunoaşteţi numele soţiei dumneavoastră, domnule profesor?

France Normand îl duce pe profesor acasă. îi dă o doză puternică de somnifere. îi urează noapte bună şi pleacă.

Max Hublot adoarme. Zdrobit. La ora 9 e în faţa uşii serviciilor de contraspionaj. Aşteaptă în faţa clădirii poliţiei secrete. A trecut adeseori pe această stradă unde toate casele au un aspect obişnuit, de locuinţe burgheze. N-ar fi bănuit vreodată că ele adăpostesc, de fapt, sediul unor astfel de servicii. Toată strada şi străduţele vecine aparţin serviciilor secrete. întreg cartierul. Nu există santinelă, nici poliţişti în uniformă. Rarii trecători sunt în realitate agenţi care îşi fac rondul plimbându-se precum micii burghezi. Max Hublot priveşte adresa de pe convocarea sa. Strada şi numărul coincid. Nu s-a înşelat. Dar toate uşile sunt închise. La ora 9 fix acestea se deschid. în aceeaşi clipă, funcţionarii apar din toate părţile. Nimeni nu are dreptul să intre înainte ori după ora 9. Toată lumea soseşte în acelaşi timp. Max Hublot se amestecă printre oamenii care intră. în curte trece printre două garduri vii de poliţişti în civil. Nu este controlat. Poliţiştii îl fotografiază, îl radiografiază, îl cântăresc,

îl măsoară şi-l caută prin buzunare din ochi, de la distanţă. îi înregistrează chiar şi gândurile şi sentimentele. Max Hublot depune la portar, ca toată lumea, tot ceea ce are în buzunare: actele de identitate, servieta. în schimb, primeşte un număr. Nu există o scară, e zidită; e obligat să ia ascensorul. Liftierul înregistrează din ochi fotografia fiecărui chip. La cel de-al treilea etaj, îi spune lui Max Hublot să coboare.

De fiecare parte a uşii ascensorului stau doi gardieni, cu cască metalică pe cap şi centură cu cartuşe. Max nu are nevoie să arate numărul său. Nici să spună vreun cuvânt. Toţi ştiu de venirea lui. Ştiu cine e şi cine-l va vedea. Este dus într-un birou. O cameră de demult ori o sufragerie a unei mici familii burgheze. în fundul camerei e o masă. în spate, un civil aşezat pe un scaun. O santinelă intră cu Max şi rămâne în spatele său, sprijinită de uşa interioară. Un al doilea scaun e înaintea biroului. La stânga, lângă o uşă care ar fi putut fi cea a unei băi, se află o măsuţă, o maşină de scris şi un soldat pe post de dactilograf.

luaţi loc, domnule profesor, spuse omul în civil.

Pe masa de lemn natur e un singur dosar. Cel al lui Max Hublot.

ştiţi pentru ce motiv v-am convocat? Comandantul Dumonde v-a înştiinţat, cred. Aţi avut întreaga noapte la dispoziţie pentru a reflecta, e adevărat? Sunteţi un intelectual. Aveţi obiceiul de a despica firul în patru şi de a întoarce o problemă pe toate părţile. Aceasta ne va ajuta să rezolvăm rapid problema. Vă previn că interogatoriul va fi înregistrat. îl veţi citi la sfârşit şi îl veţi semna. Putem deci să începem, iată prima întrebare: Domnule

profesor Max Hublot, cunoaşteţi adevăratul nume al soţiei dumneavoastră? Răspundeţi, vă rog!

Max Hublot roşi. Se aştepta, desigur, la această întrebare. Dar nu ar fi bănuit cât de umilitoare ar fi putut fi. Să întrebi un bărbat, oficial, dacă cunoaşte numele soţiei sale e la fel de ofensator ca o pereche de palme. O astfel de întrebare anulează un om. îi înmoaie picioarele.

poate că v-am adresat prost întrebarea, spuse poliţistul. Vă jenează aceasta. Sunteţi profesor. Pentru dumneavoastră, stilul, forma au o importanţă foarte mare. Vă repet întrebarea cu alte cuvinte:

Domnule profesor Max Hublot, sunteţi sigur că ştiţi adevăratul nume al doamnei care vă este soţie? Răspundeţi!

sunt convins că numele soţiei mele este cel din actul de identitate, răspunse Max Hublot.

răspunsul nu este complet. Vă repet întrebarea: Sunteţi absolut sigur că numele şi prenumele din paşaport şi de pe celelalte acte de identitate ale doamnei care vă este soţie sunt adevăratul nume şi adevăratul prenume?

Max Hublot se simte agresat. Răspunde agresiv. Agresivitatea atrage agresivitate.

cum mi-aş permite eu să pun la îndoială numele şi prenumele soţiei mele din moment ce ele sunt considerate autentice de autorităţile legale ale ţării mele? Consulatul Franţei la Bucureşti, care i-a acordat viză de intrare în Franţa soţiei mele, nu s-a îndoit de autenticitatea numelui său. Nici Ministerul Afacerilor Externe al Franţei. Nici Ministerul Culturii care i-a acordat nominal o bursă. Nici Ministerul de Interne care i-a acordat permis de şedere în Franţa. Nici Prefectura Poliţiei, nici autorităţile poliţieneşti de la frontieră, nici ofiţerul

stării civile care ne-a căsătorit. Nici una dintre aceste autorităţi, a căror singură activitate este de a verifica identităţile, nu s-a îndoit de numele şi de prenumele soţiei mele... Ar fi total absurd, aiuritor chiar, ca simplu cetăţean să mă îndoiesc de aceasta.

răspunsul dumneavoastră este unul logic. Din moment ce autorităţile legale nu au pus la îndoială autenticitatea numelui şi prenumelui soţiei dumneavoastră, nu se cădea ca dumneavoastră să faceţi aceasta. Nu era de competenţa dumneavoastră. Acum vom proceda, dacă doriţi, la interogatoriul asupra identităţii dumneavoastră. întrebare: numele dumneavoastră, numele tatălui, numele mamei, locul şi data naşterii dumneavoastră.

Pentru Max Hublot aceste întrebări sunt precum o pălmuire. Suportă. Nu se poate eschiva. Are capul plecat, umilit. Coloana vertebrală i se înmoaie. E zdrobit.

cu ce vă ocupaţi?

întrebare nelalocul ei, răspunse Max Hublot. De cum am intrat, m-aţi numit „domnule profesor". Şi acum mă întrebaţi ce lucrez?

să nu luăm lucrurile în tragic! Bineînţeles că ştiu că sunteţi profesor şi v-am numit chiar eu „domnule profesor", dar formulele interogatoriului sunt imprimate. Trebuie să completăm fiecare rubrică.

sunt profesor, răspunse Max Hublot.

ce predaţi, domnule profesor?

nu predau, răspunse Max Hublot. Sunt ataşat la Centrul Naţional de Cercetare Ştiinţifică.

în ce domeniu?

limbi orientale.

limbi orientale! exclamă poliţistul.

Chipul i se luminează. Ca şi cum ar fi aflat un obiect pe care-l căutase de multă vreme. îl priveşte pe Max Hublot ca şi când ar fi mărturisit că a jefuit o casă ori că a comis o crimă.

sunteţi profesor de limbi orientale? Foarte interesant! Aceasta poate lămuri multe lucruri. Vă adresez deci următoarea întrebare: De când vă interesaţi de limbile orientale, domnule profesor? A doua întrebare este: Pentru ce motiv special vă interesează limbile orientale?

sunt interesat de aceasta de când m-am înscris la facultate. La a doua întrebare vă răspund: mă interesează limbile orientale pentru că aceasta este meseria mea. Pentru aceleaşi motive pentru care pe dumneavoastră vă interesează poliţia. Sunteţi mulţumit de răspunsul meu?

nu, domnule profesor. îmi cer iertare. Iarăşi am pus întrebarea greşit. Vă repet, aşadar, cu alte cuvinte: Pentru ce motiv anume v-aţi înscris la Facultatea de limbi orientale şi nu la o altă facultate, ca, de exemplu, la limbi clasice ori la limbi moderne internaţionale precum engleza ori spaniola?

aveam un motiv special şi foarte serios să studiez limbile orientale.

puteţi să spuneţi motivul care v-a atras într-o astfel de măsură încât să devină profesia dumneavoastră? Aveţi o vocaţie specială pentru această meserie?

dimpotrivă, nu am nici o vocaţie şi nici o atracţie pentru limbile orientale.

-Atunci, de ce le-aţi ales?

pentru că, dintre toate licenţele, cel mai uşor de smuls era cea a limbilor orientale.

explicaţi-ne mai pe larg, dacă doriţi.
74
nu există nici un fel de explicaţie în această privinţă. Tatăl meu ţinea morţiş ca eu să am o diplomă, să fiu licenţiat în ceva. Nu conta în ce. Voia să aibă un fiu cu studii superioare. Am făcut pe placul tatălui meu, aşadar, şi am ales facultatea care pe atunci avea cele mai puţine ore de curs pe săptămână. Durata cursurilor era mai scurtă şi examenele mai uşoare decât la alte facultăţi. Acesta a fost motivul alegerii mele.

-Altă întrebare: Cum aţi intrat la Centrul de Cercetare Ştiinţifică?

printr-o intervenţie. Tatăl meu avea foarte multe relaţii.

Pentru ce motiv aţi preferat să intraţi la Centrul Naţional de Cercetare Ştiinţifică în loc să intraţi în învăţământ?

de lene... Ca profesor, eşti constrâns să respecţi un program rigid. Un orar precis. La Centrul Naţional de Cercetare Ştiinţifică prezenţa este facultativă. Dacă nu ai ambiţie, ca în cazul meu, poţi să dormi în fiecare dimineaţă cât vrei. Nimeni nu-mi cere vreun efort şi eu nu cer nici un fel de avansare... Salariul meu este mai mic decât cel al portarului, dar îmi e de ajuns. Mulţumit de răspunsurile mele? Ori vreţi să mă faceţi să declar că am studiat limbile orientale cu scopul de a deveni spion bolşevic? Aşa cum un doctor se însoară cu o doctoriţă, un fermier cu o fermieră, şi eu, spion, specialist în limbile orientale, m-am însurat cu o spioană care mi-a fost trimisă de Moscova? Asta doriţi să declar?

— Noi v-am întrebat ceea ce este înregistrat în procesul-verbal, în interogatoriu. Nimic mai mult. Răspunsurile dumneavoastră sunt satisfăcătoare. Dar, pentru că
75
dumneavoastră înşivă aţi amintit despre subiectul soţiei dumneavoastră şi asociaţi numele ei cu acela al unei spioane, aţi vrea să ne daţi câteva lămuriri în privinţa doamnei Hublot?

Felul dumneavoastră de a-mi spune la fiecare propoziţie „dacă doriţi” ori „dacă acceptaţi” e supărător. Ştiţi bine că dacă mă aflu aici nu este cu voia mea, ci după voinţa dumneavoastră. Sunteţi poliţist. Şi legea v-a dat dreptul de a convoca orice cetăţean şi de a-l reţine atât cât veţi dori, aşa cum prinţii făceau altădată cu sclavii lor. Nu contează cum, nu contează când şi nu contează pentru ce motiv... Vreţi să-mi puneţi întrebări în privinţa soţiei mele? Legea vă autorizează să mă întrebaţi totul despre ea. Mai ceva decât ginecologii. Vreţi să ştiţi pe ce parte doarme, cum este alcătuită din punct de vedere anatomic? Cum face dragoste cu mine? Nu vă jenaţi! Legea nu vă fixează nici un fel de limită, nici chiar în privinţa întrebărilor obscene. Vă este permis totul. Suntem într-un regim democratic. Au fost abolite privilegiile marchizilor, conţilor, regilor, dar au fost sporite drepturile poliţiştilor, fără a li se fixa vreo limită. Acţionaţi conform legii...

Poliţistul aşteaptă ca Max Hublot să-şi încheie tirada sa. Cu calm. Apoi îl întreabă:

soţia dumneavoastră este născută în România?

aţi putut constata aceasta din actele sale.

doar pe baza actelor vă sprijiniţi afirmând că ea s-a născut în România, ori aveţi şi alte date în privinţa locului naşterii ei?

ştiu, de când am cunoscut-o, că este româncă. E îndeajuns să o auzi vorbind pentru a-ţi da seama imediat.
76
Apoi, are un paşaport românesc. A venit în Franţa cu o bursă, ca studentă româncă. Am nevoie de alte argumente pentru a şti că soţia mea este româncă? Vi se pare că nu este îndeajuns?

nu este îndeajuns, spuse poliţistul.

după dumneavoastră, soţia mea nu este româncă! Asta-i culmea!

e cu putinţă ca ea să fie într-adevăr româncă, dar este, de asemenea, posibil ca ea să nu fie.

trebuie să o auziţi vorbind, spuse Max Hublot. Nu vorbeşte franceza, ci jargonul Elvirei Popescu... E suficient să deschidă gura ca să-ţi dai seama că e româncă. De când ne-am căsătorit, nu citeşte decât cărţi şi ziare româneşti, sosite din România. Şi primul lucru pe care mi l-a cerut a fost să-i cumpăr un aparat de radio bun ca să poată asculta Bucureştiul... Nu se mai satură ascultând radio Bucureşti... Nu sunt acestea probe că ea e româncă?

pentru dumneavoastră, poate că da, dar pentru noi, nu.

ce vă face să fiţi atât de sceptic în privinţa unor lucruri evidente? Soţia mea nu cunoaşte, practic,

nici o altă limbă decât româna. Nici aceasta nu poate fi o probă?

nu, spuse poliţistul. Poţi să vorbeşti doar româna fără să fii român. Există, de pildă, în URSS, o republică Moldova. Acolo, toată lumea vorbeşte româna. Există ziare româneşti, un radio care emite în limba română, şcoli româneşti, teatre româneşti, cinematografe româneşti şi o populaţie căreia, în cea mai mare parte, nu-i pasă de limba rusă şi nu vorbeşte decât româna. Şi sunt, totuşi, cetăţeni ruşi. Ţin să vă spun însă că noi nu

avem nici o îndoială asupra faptului că soţia dumneavoastră e româncă şi că s-a născut în România. Ştim mai mult chiar: nu doar că soţia dumneavoastră este o româncă autentică, ci că ea este fiica unui fost prim-ministru al României... Este un fapt indiscutabil. Şi niciodată, nimeni n-a negat că tatăl'şi mama soţiei dumneavoastră au fost români.

fals! spuse Max Hublot.

Se ridică. Roşu de mânie. Adăugă:

dacă soţia mea ar fi fost fiica unui prim-ministru, ar fi fost primul lucru pe care mi l-ar fi spus. Mi l-ar fi repetat, spărgându-mi urechile. E în firea femeilor. mi-ar fi strigat: „Tatăl meu a fost prim-ministru şi al tău a fost farmacist!...” Orice şofer de taxi rus de la Paris vă spune, de cum vă urcaţi în maşina lui, că el e conte şi că făcea parte din garda ţarului... Orice refugiat român vă vorbeşte despre domenii închipuite, de case cu zece sau douăzeci de camere, pe care bolşevicii i le-au confiscat. De ce soţia mea ar fi făcut excepţie, pretinzând a fi fiica unui profesor de colegiu, dacă ea a fost fiica unui prim-ministru al ţării sale?

vom reveni la această întrebare, spuse poliţistul, ţin să vă spun că tatăl soţiei dumneavoastră a murit la câteva săptămâni după plecarea fiicei sale în străinătate. V-a spus aceasta? Şi lucrurile stau chiar aşa. Mama sa era profesoară de matematică. A murit pe când soţia dumneavoastră avea aproape 3 ani. Şi aceasta este adevărat. Tatăl ei a fost profesor de filosofie la un liceu militar din Chişinău şi e adevărat. în toate aceste lucruri adevărate, pe care le cunoaşteţi şi probabil că soţia dumneavoastră vi le-a povestit, există o omisiune: tatăl

său a fost prim-ministru al guvernului pus de Armata Roşie, atunci când ea a ocupat România. Tatăl doamnei, soţia dumneavoastră, se numea Leopold Scripcă. A fost prim-ministru din 23 august 1944, ziua ocupaţiei, până la moartea sa. Doamna Hublot, soţia dumneavoastră, este născută Elena Scripcă. Numele de Monica Martin, care este în paşaportul ei, este un nume fals...

protestez! exclamă Max Hublot.

priviţi această fotografie, domnule profesor.

Poliţistul întinde o revistă americană. Pe o pagină întreagă este o fotografie în culori a doamnei Hublot cu un bătrân domn, foarte elegant şi distins. în partea de jos a paginii, legenda: Stăpânul Republicii Comuniste a României, Leopold Scripcă, cu fiica sa Elena în parcul castelului lor din Bucureşti.

Max Hublot e palid pe de-a-ntregul. Revista îi tremură în mâini. O recunoaşte pe Monica. îl ţine pe bătrânul domn de braţ. Râde cu gura, cu ochii, cu tot chipul ei. Monica râde cu bustul ei, cu întreg corpul ei. Max Hublot n-a văzut-o niciodată pe soţia sa râzând astfel. E aproape mereu tristă. în fotografie, e fericită. Dinţii săi arată fericirea şi ochii ei precum migdalele sunt strălucitori. în spatele Monicăi şi al bătrânului domn despre care poliţistul pretinde că este tatăl său se află un frumos castel. Cu o scară de marmură. Parcul are alei mărginite de trandafiri, înconjurate de gazon.

o recunoaşteţi pe soţia dumneavoastră, domnule profesor?

— Cu siguranţă, e soţia mea! Fotografia însă este falsă. E un fotomontaj. După cum le este obiceiul jurnaliştilor americani.

v-a vorbit despre castelul său?

niciodată.

este palatul lui Aristide Paximade. A fost mai întâi rechiziţionat. Apoi a fost cumpărat de Leopold Scripcă. în acest castel, care se află în apropierea Palatului Regal din Bucureşti, soţia dumneavoastră şi-a petrecut viaţa, începând de la vârsta de 5 ani şi până la sosirea în franţa...

cu neputinţă! protestează Max Hublot. Când am întâlnit-o pe soţia mea în Cartierul Latin, nu avea nici măcar destui bani ca să plătească o cafea ori un sandviş. Averea ei consta în două rochii, o fustă,

două pulovere şi două perechi de pantofi... Toate acestea nu umpleau nici măcar valiza. Dormea la căminul studentelor străine, în aceeaşi cameră cu alte trei tinere. Cred că nu valul vieţii duce la Paris fetele ai căror părinţi sunt prim-miniştri şi care au crescut la castel... Afirmaţiile dumneavoastră nu stau în picioare. Dacă soţia mea ar fi fost fiică de prim-ministru, ambasada ar fi avut grijă de ea. Ar fi trăit ca alte fiice de miniştri.

soţia dumneavoastră v-a arătat vreo fotografie a părinţilor săi?

niciodată, spuse profesorul. Monica este o realistă. Niciodată nu s-a jucat cu păpuşa, nu are un album de fotografii, nu ţine un jurnal intim. E o femeie a timpurilor noastre. Nu e o romantică. Şi, dacă vreţi o probă că ea nu este fiica unui prim-ministru, vă voi spune ceva care cu greu se poate povesti. Este opusul unei fete care a trăit într-un castel: ea abia ştie să stea cum se cuvine la masă. Nu e frumos ce fac, spunându-vă aceasta, dar pentru a vedea mai limpede cum stau lucrurile... Soţia mea nu

ţine seama de regulile elementare ale bunelor maniere. Mi-e ruşine, câteodată, să ies cu ea în oraş: la restaurant se şterge la nas cu şerveţelele de la masă. Scurt: maniere care nu sunt cele ale unei castelane.

deloc convingător, spuse poliţistul. Am făcut anchete asupra multor cetăţeni din republicile populare. La ei se face vânătoarea burghezilor, a claselor parazite, cum îi numesc pe nobili. Mii de oameni şi-au pierdut libertatea şi au murit în deportări pentru un singur cuvânt de politeţe. Dacă spui „mulţumesc” controlorului din tramvai şi dacă spui „pardon” ori „iertaţi-mă”, eşti luat la bătaie de mulţime. Eşti suspect de a fi un aristocrat, un nobil, un burghez. Toată lumea, de la ocupaţie, încearcă să fie cât mai vulgară cu putinţă pentru a arăta că aparţine oamenilor fără educaţie şi pentru a-şi salva viaţa şi libertatea folosind un limbaj grosolan. Pentru a nu deveni suspect. Aceasta este valabil pentru toţi. A-ţi sufla nasul în şerveţel la restaurant este o probă că eşti un comunist veritabil. Din instinct de conservare, se scuipă pe covor, se folosesc cuvinte urâte, te îmbrânceşti fără să-ţi ceri iertare şi nu dai nici bună ziua, nici la revedere...

Fiica prim-ministrului, la fel ca miniştrii înşişi, se comportă precum docherii şi vorbeşte precum salahorii din piaţă, pentru a arăta că sunt buni comuniştii care sunt la putere. Lipsa de maniere a soţiei dumneavoastră este un argument în plus pentru a proba că este fiica prim-ministrului. L-aţi văzut la televizor pe comandantul suprem al tuturor ruşilor, Nikita Hruşciov, descălţându-se în plină şedinţă solemnă a Naţiunilor Unite şi lovind în pupitru cu pantofii şi strigând ca la piaţă! Purtarea urâtă e la ordinea zilei. Şi greşelile de ortografie.

Acum, să trecem la o altă întrebare: V-aţi logodit cu domnişoara France Normand. Trebuia să vă căsătoriţi fără doar şi poate... Dar aţi părăsit-o pe neaşteptate şi v-aţi căsătorit cu o străină iertaţi-mi cuvântul printr-un joc al hazardului. De ce aţi întrerupt pe neaşteptate relaţia cu France Normand şi v-aţi căsătorit cu această fată pe care abia aţi cunoscut-o? A fost o dragoste fulgerătoare?

-Nu.

care este motivul căsătoriei dumneavoastră atât de grabnice? Aştepta un copil de la dumneavoastră?

-Nu.

atunci pentru ce v-aţi căsătorit, ca să spun aşa, aproape fără să vă gândiţi, dacă nu era vorba nici de dragoste la prima vedere, nici de o căsătorie din interes, nici de un copil care v-ar fi obligat la una ca aceasta?

nu pot să vă răspund decât printr-o întrebare: Sunteţi căsătorit?

Poliţistul strânge din buze, dar nu află nici un motiv să facă un secret din starea sa civilă.

sunt, domnule profesor.

ştiţi cu certitudine pentru ce v-aţi căsătorit cu soţia dumneavoastră şi nu cu o alta? Nu vreau să-mi răspundeţi. Vreau doar să înţelegeţi că nici un bărbat nu ştie cu certitudine de ce s-a căsătorit cu o femeie şi nu cu o alta. S-a căsătorit şi gata. Bineînţeles, cu excepţia iubirilor fulgerătoare, a căsătoriilor din interes ori a căsătoriilor forţate... Ei bine, eu sunt la fel ca toţi bărbaţii căsătoriţi de pe pământ: m-am pomenit însurat fără să fiu în stare să vă dau argumente logice în această privinţă. Cei care se încăpăţânează vor muri fără să afle răspunsul.

Cred că toţi bărbaţii căsătoriţi sunt în situaţia mea. Chiar şi dumneavoastră...

să trecem la o altă întrebare. Aveţi un standard de viaţă foarte ridicat. Dumneavoastră înşivă aţi afirmat că banii primiţi de la Centrul de Cercetare Ştiinţifică sunt mai puţini chiar decât cei ai unui portar... De unde aveţi bani?

mi-a lăsat tatăl meu. Am din ce să trăiesc toată viaţa mea fără să fac nimic.

e adevărat, am verificat toate acestea. Acum, o altă întrebare: Vă luaţi concediu trei sau patru luni pe an. Aţi văzut Veneţia, Capri, Balearele, Tirolul, Saint Moritz, Estorilul... De ce n-aţi mers niciodată în România? Soţia dumneavoastră nu are nostalgia ţării natale? Dumneavoastră înşivă nu aţi fost curios să cunoaşteţi ţara în care s-a născut?

sunt un francez autentic. Nu-mi place aventura. Nu sunt explorator. Prefer să-mi petrec concediul în staţiuni clasice. Să descind în hoteluri recomandate de ghidurile oficiale. Să merg dincolo de Cortina de Fier mi se pare o aventură. Prefer Canarele, Tirolul şi Italia.

vă iubiţi soţia, domnule profesor?

bineînţeles!

dragostea dumneavoastră pentru soţie nu v-a stârnit entuziasmul să mergeţi măcar pentru câteva zile în ţara ei, pe litoralul Mării Negre şi în Carpaţi?

ca să fiu sincer, aş fi vrut în mai multe rânduri. Vezi reclame pe toate zidurile: „Vizitaţi România", „Petreceţi vacanţa la Marea Neagră", „Vânaţi şi faceţi schi în Carpaţi". I-am spus soţiei mele: „Mergem câteva săptămâni în România."

83

ce v-a răspuns?

mi-a răspuns înţelept, după părerea mea: mi-a spus că ea dorea să viziteze mai întâi locurile celebre pe care nu le cunoscuse. Şi după aceea vom merge şi în România.

şi dumneavoastră ce-aţi spus?

am consultat agenţiile de turism şi persoanele care au mers în România. După ce m-am informat, m-am jurat să nu pun niciodată piciorul acolo. Pentru că România, la fel ca toate republicile penitenciare ale imperiului bolşevic, propune turiştilor o viaţă de cazarmă. O viaţă de soldat ca în Legiunea Străină. Eşti cazat în cazărmi. Trebuie să mănânci când sună goarna. Trebuie să te mulţumeşti cu ceea ce bătrânele servitoare mofluze îţi aruncă în farfurie. Nimeni nu poate să refuze vreodată ori să schimbe farfuria. Nu poţi cere niciodată un supliment fără o cerere scrisă la direcţie, nici măcar un iaurt ori un corn. N-ai voie să te îndepărtezi de incinta fixată turiştilor. Eşti închis precum animalele în ţarcurile lor. Dacă treci bariera, eşti arestat şi dus la postul de miliţie.
Orice deplasare se face în grup, ca la cazarmă, sub supravegherea unui miliţian cu caschetă de ghid. Nu este permis să mergi decât pe un anumit itinerar turistic, altfel vei fi acuzat de spionaj. Este interzis să schimbi un cuvânt cu cineva. A-ţi petrece vacanţele în România, ori într-o altă republică penitenciară, e ca şi când ai merge să le petreci la închisorile La Sânte, Fresnes, într-o cazarmă a Legiunii Străine ori într-un lagăr de concentrare. N-am văzut niciodată pe cineva petrecându-şi concediile într-o cazarmă... Iată pentru ce nu am mers niciodată în România.

84

să ne întoarcem la ceea ce ne interesează. Avem probe imbatabile, fotografii, mărturii, documente că soţia dumneavoastră se numeşte în realitate Elena Scripcă. A intrat în Franţa sub un nume fals. Am verificat acest lucru. Nu mai avem nici un fel de îndoială.

de ce vă încăpăţânaţi să spuneţi că ea a intrat în Franţa cu un nume fals, din moment ce tatăl ei era stăpânul ţării? Ce motiv avea să procedeze precum ocnaşii evadaţi ori precum asasinii hărţuiţi?

este ceea ce noi încercăm să înţelegem, domnule profesor. Vă mărturisesc că nu ne putem explica de ce fiica unui prim-ministru a trebuit să se ascundă sub un nume fals în Franţa...

şi, pentru că nu aţi aflat explicaţia ipotezei dumneavoastră care poate fi adevărată ori falsă -, aţi ajuns la concluzia că soţia mea a intrat în Franţa pentru sabotaj şi spionaj împotriva statului, e adevărat? Conform logicii dumneavoastră, eu, profesorul de limbi orientale, am devenit soţul ei şi complice, totodată, fiind, bineînţeles, calificat pentru a ajuta o spioană străină să comită crime la Paris. E-adevărat?

-Nu este neapărat adevărat, domnule profesor. Un lucru sigur e că orice tânăr şi orice tânără care pleacă dintr-o ţară din Est, în străinătate, cu o bursă sunt obligaţi să frecventeze mai înainte o şcoală de spionaj. Şi să facă spionaj în ţara în care merg. Acelaşi lucru şi cu copiii. Toţi copiii, acolo, trebuie să spună în fiecare dimineaţă directorului şcolii tot ceea ce părinţii au discutat, au făcut şi care este

părerea lor în privinţa regimului. Acelaşi sistem îl au şi studenţii trimişi în străinătate. Trebuie să spioneze şi să comunice tot ceea ce văd şi aud.
85

în cazul dat, dumneavoastră, Serviciului de Contraspionaj, vă revine sarcina de a le interzice intrarea în Franţa, din moment ce ştiţi că toţi sunt spioni...

da şi nu, spuse poliţistul. Băieţii şi fetele marilor tovarăşi, miniştri şi poliţişti cu grade înalte, pleacă în străinătate fără a fi obligaţi în prealabil să urmeze o şcoală de spionaj... Toţi membrii aparatului comunist îşi au copiii la Paris, la Londra, la Roma, în Statele Unite. Trăiesc precum toţi fiii de regi şi de miliardari. Cum explicaţi că soţia dumneavoastră a sosit cu acte false, fără nici o protecţie şi fără bani?

poate că a fugit. Dacă cu adevărat este fiica prim-ministrului. Tatăl ei căzuse probabil în dizgraţie. Pe punctul de a fi lichidat. S-a ascuns pentru a-şi salva viaţa...

— Cu neputinţă! spuse poliţistul. Am analizat această ipoteză. Tatăl soţiei dumneavoastră n-a căzut nicicând în dizgraţie. După moartea sa, gloria i-a sporit. Nu e oraş care să nu aibă o piaţă cu numele de Leopold Scripcă. Zeci de târguri şi de sate îi poartă numele. Tatăl său are mii de statui pretutindeni. Pe întreg teritoriul republicii. Fiica sa, fiica bărbatului care are mii de statui uriaşe, nu putea nici ea cădea în dizgraţie. Nici să fugă. Nici nu putea fi victima regimului. Toţi miniştri actuali sunt prieteni şi colaboratori ai tatălui său. Ea ar fi trebuit în mod normal să trăiască precum o prinţesă la Paris. Ca toţi copiii alteţelor lor, tovarăşilor sosiţi din republicile din Răsărit... Puteţi să ne ajutaţi să înţelegem acest mister?

Max Hublot tăcu.

am crezut, la început, că ea s-a folosit de un nume fals pentru a nu fi reperată de victimele tatălui său... Şi să nu-şi pună viaţa în primejdie. Căci toţi refugiaţii
86
din lumea occidentală au avut părinţi ucişi de tatăl său. Această ipoteză nu e valabilă. Chiar Svetlana, fiica lui Stalin, circulă în Occident sub propriul nume, fără să se teamă de vreo primejdie. Tovarăşii sunt atât de siguri de ei, că se cred de neatins. La Paris, fiul şefului poliţiei române şi fiica ministrului de interne se plimbă peste tot fără teamă, frecventând toate clubURILE de noapte fără gardă de corp. De ce atunci soţia dumneavoastră are o falsă identitate?

soţia mea se numeşte Monica Martin. Ăsta e numele ei, nu şi l-a schimbat. N-are a face cu personajul cu care ţineţi morţiş s-o asimilaţi. N-aveţi nici o probă. Nimic. De ce nu îi strângeţi pe toţi refugiaţii pentru a-i identifica?

fiicele şi fiii marilor tovarăşi care conduc republicile din Est sunt necunoscuţi de victimele lor. Nimeni nu-i vede vreodată. Au plajele lor private, înconjurate de ziduri. Satele lor la munte sunt închise cu sârmă ghimpată. Au magazinele lor speciale, interzise muritorilor de rând. Circulă în limuzine cu perdele. E cu neputinţă să vezi faţa soţiei şi copiilor unui mare tovarăş. Deci, refugiaţii n-ar fi putut să o recunoască. Dar noi avem alte probe. în afară de fotografie. Iată, de exemplu, raportul ambasadorului nostru la Bucureşti: e datat cu puţin timp înainte de sosirea soţiei dumneavoastră în Franţa sub numele de Monica Martin: „Prim-ministrul Leopold Scripcă, pe care l-am întâlnit cu ocazia sărbătorii naţionale a Republicii Bulgaria, mi-a dat un paşaport şi m-a rugat să acord o viză timp de un an în Franţa pentru fiica sa Elena, sub numele de Monica Martin. Secretarul particular al lui Leopold Scripcă a venit a doua zi după
87
paşaport, rugându-mă să păstrez secretul absolut. Faptul că prim-ministrul o trimite pe fiica sa în străinătate sub o identitate falsă înseamnă că foarte curând el urmează să fie lichidat. Şi-a pus fiica la adăpost. Dar, în ceea ce priveşte kremlinologia, e mai dificil de cunoscut adevărul decât în astrologie.”

de ce i-aţi permis Elenei Scripcă, alias Monica Martin, să intre în Franţa dacă ştiaţi că paşaportul ei fusese acordat sub un nume fals? De ce nu aţi supravegheat-o sau arestat-o la frontieră?

raportul ambasadorului nostru la Bucureşti n-a fost citit decât la un an după ce a fost întocmit, la fel ca toate rapoartele diplomaţilor. Mai ales în pasajele lui secundare. De îndată ce a fost citit, am fost preveniţi şi am început investigaţia. Faptele raportate erau exacte. Am dat de fată. Singura inexactitate era că Leopold Scripcă n-a fost lichidat. I-au fost înălţate statui. Echipa lui e în continuare la putere. Dar motivul pentru care şi-a trimis fiica la Paris clandestin a rămas o întrebare fără răspuns. Trebuie să închidem dosarul; e complet. Toate probele le avem. Soţia dumneavoastră va fi arestată,

judecată, pedepsită şi expulzată. Ajutaţi-ne să aflăm adevărul. Pentru a nu se ajunge aici, întrebaţi-o, imploraţi-o să vă spună adevărul. Se vor evita, poate, judecata, procesul, expulzarea şi distrugerea unei familii... E tot ceea ce am avut să vă spun. Contez pe dumneavoastră. Căci, dacă refuzaţi să ne ajutaţi, nenorocirea este inevitabilă. Pentru dumneavoastră. Pentru soţia dumneavoastră. Pentru copilul dumneavoastră.

Comisarul nu-i spune numele său lui Max Hublot. Aici, poliţiştii îşi păstrează numele în mare secret. Max

Hublot semnează declaraţia. Ieşind, e convins că situaţia e una gravă. Tragică. Dar, pe măsură ce ia cunoştinţă de tragedie, capul lui e din ce în ce mai gol. Nu mai face nici o ipoteză. Nu mai are nici o idee. Nu mai face supoziţii, în mintea lui, în inima lui, se aşază pustia. O pustie fără margini. Neantul. îi este complet indiferent dacă pe soţia lui o cheamă Monica Martin ori Elena Scripcă. Ambele variante sunt posibile. Totul e posibil. Şi, când totul e posibil, neantul şi pustia sunt la ele acasă. Singurul lucru pe care profesorul îl ştie cu certitudine e că suferă. Suferinţa lui nu este localizată. A plonjat înlăuntrul său aşa cum se plonjează în apă. în afara acestui adevăr, nu mai ştie nimic şi nu mai vrea să ştie nimic. Nici să facă ceva ca să iasă din situaţia dată. Nenorocirea s-a abătut asupra lui. Asupra casei lui. Asupra soţiei lui. Asupra copilului lui. Se ştie că lumina vine de la Răsărit. Pentru Max Hublot nenorocirea e aceea care vine de la Răsărit. La fel ca Tamerlan, ca Attila, ca Ginghis-Han. Ca toate flagelele. Nenorocirea venită de la Răsărit l-a lovit în plin Paris chiar pe el, care nu s-a preocupat niciodată de politică. A părăsit-o pe France Normand, această floare din Auvergne, pentru a se căsători cu o femeie din Răsărit. Acum, acest francez paşnic, căruia nu-i păsa de suferinţă, ştie că nenorocirea vine de la Răsărit. După cum i-a spus ieri la cafenea tânărul român de la biserică.

IX.

Răul american

Chiar în clipa în care profesorul Max Hublot iese în stradă şi părăseşte clădirile serviciilor de contraspionaj, la câteva sute de metri de casa sa, strada Siam, o doamnă urcă scara unei case vechi. Se opreşte la al treilea etaj. Este cu sufletul la gură, căci nu există ascensor. în casă, se aude o maşină de scris.

Fără să-şi scoată mănuşile, doamna apasă pe sonerie, înăuntru, maşina de scris se opreşte şi uşa se deschide.

bună ziua, părinte Virgil! a spus doamna. Nu vă deranjez prea devreme?...

m-am trezit de mult. Faceţi bine şi intraţi, doamnă...

Preotul este îmbrăcat cu o sutană foarte lungă, cu mâneci largi. O sutană grecească. Un dar primit de la traducătorul cărţilor sale în greacă, Episcopul Eftimios Stplios, braţul drept al mitropolitului-primat al Atenei. Emoţia doamnei creşte.

sutana mea vă înfricoşează? întrebă preotul. E adevărat că astăzi nu mai vezi sutane. Preoţii se îmbracă în civil. Eu însumi ies să-mi fac cumpărăturile în clergyman. Dar la biserică, acasă, când mă rog şi când lucrez, sunt îmbrăcat mereu în sutană. E uniforma preotului. Deşi abolită, se scrie în Apocalipsă că marele nostru episcop şi preot Iisus Hristos S-a arătat Sfântului Ioan în sutană.

A fost recunoscut că era preot, pentru că El purta „un veşmânt lung” (Apocalipsa 1, 13). Aduc, ca întotdeauna, un afront modei şi mă îmbrac în sutană din două motive. Mai întâi, sutana este croită în formă de cruce. Priviţi.

Părintele Virgil ridică braţele pe orizontală. Sutana este cu adevărat o cruce. Adăugă:

pentru mine, ca poet, e o mare onoare de a mă îmbrăca cu o cruce. De a avea ca haină o cruce. Nu mă aşez niciodată la masă ca să-mi scriu romanele fără să fi îmbrăcat crucea, haina după care se recunoaşte preotul. Eu sunt poetul lui Hristos şi al României. Nu există preot, nici poet, prin propriul lui merit, nici prin propria voinţă, ci printr-un dar de Sus. Iată totul despre sutana mea! Ca ea să nu vă mai îngrozească. Daţi-vă osteneala şi intraţi.

Doamna intră în apartament. E o casă veche, cu plafoane înalte. Priveşte fugitiv icoanele, covoarele, crucea, candelabrele, potirele, căţuile. Casa lui Virgil Gheorghiu este, în acelaşi timp, un prezbiteriu, un paraclis şi un atelier al unui artist. Preotul se aşază pe un fotoliu în faţa doamnei.

-Nu ştiu, părinte, dacă vă mai amintiţi de mine. Am venit în două rânduri la dumneavoastră, înainte cu doi ani...

Părintele roşi. Nu-şi amintea să fi întâlnit-o pe această doamnă foarte fină şi elegantă. în zadar încerca să-şi aducă aminte.

De un sfert de secol, Virgil Gheorghiu trăia în exil la Paris. Nu se întâmplă niciodată să recunoşti pe cineva din cauza exilului. în copilăria sa, putea să recunoască de la distanţă orice persoană fără să o privească în faţă. în ţara sa natală, nu era nevoie să priveşti ochii şi faţa cuiva pentru a-l recunoaşte. Era o lume mică. O lume stabilă. Toţi oamenii se cunoşteau unii cu ceilalţi,
91
În cele mai mici detalii. Virgil Gheorghiu îşi aminteşte că, auzind paşi pe stradă, putea să spună fără să se uite cine era persoana care trecea. Căci erau diferiţi paşii poştaşului, cei ai cizmarului şi cei ai tâmplarului. Fiecare om are felul său de a păşi pe pământ, de a apăsa pentru a merge. Recunoştea pe cineva din spate, fără să-i vadă talia, după felul în care îşi purta pălăria ori căciula. Unii mergeau cu ea îndesată pe urechi. Alţii o ţineau pe-o parte. Alţii o lăsau să cadă pe ceafă, iar alţii o trăgeau pe ochi... Există încă un fel de a merge. Unii privesc în faţa lor, alţii în sus, alţii au ochii plecaţi în pământ. Alţii merg aplecaţi, pliaţi de greutatea trupului ori de grijile lor, alţii stau drepţi. Aceste atitudini se schimbă la fiecare om, în fiecare zi şi în fiecare oră, după griji şi bucurii. Părintele Gheorghiu ştia de departe dacă omul care se apropia era vesel. Niciodată un om nu era străin şi insondabil de un altul şi fiecare cunoştea întotdeauna tulburările, bucuriile şi grijile aproapelui său fără să-şi vorbească. Aceasta este patria. Aceasta este naţiunea. Aceasta înseamnă a fi acasă: a fi fără cuvânt şi fără a privi în comuniune cu toţi cei care te înconjoară. A cunoaşte ceea ce este văzut în persoană şi ceea ce nu se vede, dar care există întru ea. El cunoştea bărbaţii şi femeile, cunoştea şi copiii. Ştia starea sufletului lor fără să le pună întrebări. în patria sa, preotul-poet ştia în fiecare seară după culoarea cerului, după strălucirea stelelor, după forma şi mulţimea norilor, după comportamentul animalelor, zborul rândunicilor şi fluturilor, dacă a doua zi urma să plouă, să fie furtună ori timp frumos. Ştia cu certitudine, îndată după topirea zăpezilor, dacă vara va fi caldă, dacă grâul şi porumbul vor creşte bine
92
şi dacă ploile vor fi abundente. Omul era în contact direct fără mijlocitor cu anotimpurile, cu pământul, cu animalele şi cu cerul. Niciodată un om nu era singur.

De când se află în exil, cu toate că Parisul e cel mai frumos oraş din lume, că în Île-de-France lumina este strecurată prin sită şi frumoasă ca în pânzele celor mai mari pictori, pomii supli, înalţi precum trupurile adolescenţilor, cu ramuri de dantelă, în loc să aibă părtăşie cu cosmosul, poetul Virgil Gheorghiu este singur, detaşat de toate. Mereu doar cu sine însuşi. O situaţie atât de deznădăjduitoare pentru un poet ce nu poate fi comparată decât cu cea a unui om care ar privi mâna, piciorul, faţa fără a le recunoaşte ca fiind ale sale. Cerul, pământul, oamenii şi toate creaturile care se află în jurul unui poet fac parte integrantă din persoana sa. Şi dacă un poet se deplasează altundeva este ca şi cum l-ai separa de trupul lui şi l-ai aşeza într-un trup străin.

Din această cauză, cu siguranţă, Virgil Gheorghiu nu e în stare să recunoască persoanele pe care le întâlneşte pe stradă. Ca în cazul acestei doamne elegante, care spune că a venit în două rânduri la el. E şi un alt lucru care-l împiedică să recunoască persoanele care locuiesc în apropierea lui la Paris. Casa sa este aşezată într-un cartier burghez, La Muette. în acest frumos cartier, femeile urmează cu rafinament, cu un gust foarte sigur şi de foarte aproape, moda şi croitoria de lux. în fiecare anotimp, orice femeie devine, privită din afară, o altă persoană. Are o altă culoare a părului, o altă coafură şi o altă talie. La propriu: talia este câteodată foarte înaltă, ajungând dedesubtul pieptului. în alte rânduri, ea este mai joasă decât mijlocul. Talia este uneori slabă, strânsă
93
precum cea a unei viespi, şi alteori largă, evazată. Chiar mersul se schimbă complet. Căci el este condiţionat de lărgimea şi de forma fustei ori a rochiei. Dacă fusta este strânsă pe şolduri, femeile merg cu paşi mărunţi precum păsările. Dacă fusta este largă, ca cea a ţigăncilor spaniole, mersul femeilor este unduios. El variază şi între fustele plisate şi fustele-pantalon. Lungimea, de asemenea, transformă fundamental alura. Căci se merge diferit când fusta ajunge la zece centimetri deasupra genunchiului, ca o fustă de tenismenă, şi când aceasta este lungă, acoperind călcâiele şi măturând pământul... însă nu e numai aceasta. Culoarea ochilor femeii se schimbă după fardul pe care-l aplică pe pleoape, în jurul orbitelor şi pe gene, şi care se reflectă în pupile. Faţa capătă o altă formă, după nuanţa machiajului şi culoarea rujului de buze, care variază de la roşu sângeriu până la albul spărtăgos.

Talia femeilor se schimbă odată cu înălţimea coafurii şi cu cea a tocurilor. Poetul este surprins, constată cu mirare că vecinele sale, care erau femei mărunte, deodată devin înalte, graţie toaletelor lor, ori că femeile înalte sunt acum mărunte. Mai mult decât atât, schimbându-şi talia, înălţimea, culoarea părului şi a ochilor, se schimbă în mod automat, de asemenea, alura şi sentimentele. Cele care cu câteva luni înainte aveau privirea timidă şi blândă, după schimbarea coafurii, a machiajului, a taliei fustei şi tocurilor, privesc cu îndrăzneală. Alteori, dimpotrivă: femeile cu priviri aspre şi îndrăzneţe au ochi romantici şi visători... Preotul-poet Virgil Gheorghiu suportă ca toţi poeţii fiecare schimbare ce are loc în jurul lui. Are impresia foarte clară că în fiecare anotimp toate vecinele sale care locuiesc

pe bulevardul Henri Martin, strada Pompe, strada Siam şi strada Passy, părăsesc cartierul. Nu mai rămâne nici una. Toate pleacă în altă parte. Şi în locul lor sosesc alte femei care locuiesc în imobilul său, pe strada sa, în cartierul său. Sunt aceleaşi persoane ca în anotimpul de dinainte, dar îi este cu neputinţă să le recunoască. Cum i-a fost cu neputinţă să o recunoască pe doamna de Savine... Acum, îşi aminteşte vag de ea.

sunt doamna de Savine, a spus femeia.

îşi scoate mănuşa dreaptă. Caută în frumoasa poşetă. Continuă să vorbească:

m-aţi primit de fiecare dată cu atâta amabilitate, că nu vă voi uita niciodată. Mai mult, aţi salvat-o pe fiica mea. în clipa în care orice speranţă de salvare era pierdută. Eram disperată. Sosind la dumneavoastră, plângeam ca o nebună. Nu vă mai amintiţi de mine, părinte Virgil?

nu, doamnă.

sunt mama lui Chantal, părinte Virgil. Aţi uitat-o pe fiica mea Chantal?

a, da, doamnă de Savine! Iertaţi-mă. Acum îmi amintesc perfect. Ce face micuţa Chantal? Sunt doi ani de când nu am mai văzut-o. A crescut? Avea doar 15 ani când am cunoscut-o...

vă întâlniţi în fiecare zi cu Chantal, părinte, a spus doamna de Savine. Mi-a povestit, venind acasă, că vă întâlneşte pe stradă. Chiar vă salută. Şi vă zâmbeşte. Dar dumneavoastră o priviţi cu ochi mari fără să o recunoaşteţi... Ştiţi, părinte Virgil, tot din cauza lui Chantal am venit astăzi la dumneavoastră. Ea m-a trimis să vă caut... V-a scris, dacă vă amintiţi, în urmă cu doi ani o scrisoare de mulţumire, numindu-vă „poetul lui Hristos şi al României”... De atunci ea nu are un alt nume pentru

dumneavoastră. Sunteţi „poetul lui Hristos”... Nu un simplu poet. în această noapte, lui Chantal îi este foarte rău. Am apelat la sfatul medicilor. Situaţia nu s-a schimbat nicicum. Mi-a spus: „Mama mea dragă, mergi şi caută-l pe poetul lui Hristos şi roagă-l din partea mea să vină să-mi facă o rugăciune.” Aseară mi-a cerut să vin să vă caut. Trecuse însă de miezul nopţii. O oră foarte târzie. I-am promis să vin astăzi devreme. Pentru a mă convinge, mi-a citit un pasaj din cartea dumneavoastră De la ora 25 la ora eternă, în care scrieţi: „Preotul nu este precum muncitorul, funcţionarul ori artizanul. Preotul nu lucrează un anumit număr de ore la birou, cu pauze şi cu zile de concediu. Eşti preot în permanenţă. Fără întrerupere. Fără odihnă. Fără nici un fel de pauză. Fără concediu. Zi şi noapte. Şi aşa cum te poţi adresa lui Dumnezeu în toată vremea, la orice oră din zi şi din noapte şi pentru a-I cere orice, fără teamă de a-L deranja, tot astfel poţi veni oricând pentru orice motiv la preot. Noi nu ajungem, e drept, să avem preoţi care nu dorm, care nu mănâncă şi pe care nu-i dor niciodată picioarele... Dar este o nedesăvârşire pe care trebuie să o admitem din pricina condiţiei noastre omeneşti”... Iată că ştiu acest text pe de rost. Şi nici eu, nici fiica mea nu vom putea vreodată să vă mulţumim pentru ajutorul pe care ni l-aţi dat...

fiica dumneavoastră e la Paris acum?

da, părinte.

Doamna de Savine îşi scoate batista. O batistă mică. Puţin mai mare decât o filă de agendă. O batistă foarte fină. Precum hârtia unei ţigarete. E brodată cu mătase de culoarea mierii spălăcite. Doamna de Savine are lacrimi în ochi. în acea clipă, privindu-i ochii plini de lacrimi, părintele

Virgil o recunoaşte perfect pe doamna de Savine. O recunoaşte după cum plânge. Doamna de Savine are felul ei de a plânge. Doar al ei. îşi lasă frumoşii ochi albaştri să se umple de lacrimi. Orbitele sunt inundate de lacrimi. Este uimitor câtă apă poate să rămână agăţată de pupile fără să cadă. Doamna de Savine, pentru a nu surpa edificiul foarte sofisticat al machiajului său, aşteaptă ca ochii să i se umple

mai întâi de lacrimi. Apoi, ele cad de la sine, fără să le atingă, precum cad picăturile de apă dintr-un vas plin-ochi. Dar când încep să curgă, doamna de Savine strânge lacrimile, adunându-le ca pe nişte diamante, în frumoasa ei batistă fină, pe care o ţine ca un coş în apropierea ochilor, la marginea pleoapelor sale, fără să atingă vreodată nici genele, nici faţa... Aceasta pentru a nu deranja ori strica fardul şi culorile pe care le-a întins pe piele, pe pleoape şi pe genele sale... O dexteritate care ţine de magie. O performanţă. Un record. Văzând-o plângând şi adunându-şi lacrimile ca diamantele fără a atinge nici genele, nici pleoapele, nici pielea feţei sale, preotul-poet îşi aminteşte de prima ei vizită. Cu precizie. A fost în luna mai. Doamna de Savine sosise ca acum. La ora 9 dimineaţa. Se aşezase pe acelaşi fotoliu. Şi plânsese la fel ca acum. Artistic. Având mare grijă ca lacrimile să nu-i strice machiajul. Doamna de Savine venise tot din cauza fiicei sale Chantal şi prima oară. Fără să-l cunoască personal pe preot. îl cunoştea din cărţile sale. Şi ea îi spusese:

am căutat adresa în anuar. Am fost bucuroasă că sunteţi vecinul meu.

Apoi, i-a spus preotului:

o mare durere m-a determinat să vin la dumneavoastră. Tocmai mi-am pierdut fiica. Se numeşte Chantal.

Nu are încă 15 ani. E unica mea fiică. închipuiţi-vă, dragă părinte, durerea mea de mamă, cumplita mea durere...

un accident de maşină? a întrebat preotul.

nu un accident de maşină..., a spus ea.

pentru noi, creştinii, moartea nu este un sfârşit, a spus preotul. Moartea este un început. Este scris în cuvintele Părinţilor că un mesager a sosit la o mănăstire din pustie pentru a-i vesti unui monah că tatăl său tocmai murise. Monahul s-a mâniat tare pe mesager şi i-a strigat: „încetează să mai blestemi, om fără de credinţă, şi încetează să mai minţi; tatăl meu nu putea să moară cum ai spus tu adineauri. Căci tatăl meu este nemuritor." Aceasta, doamnă, vreau să vă spun, nu pentru a vă consola, ci pentru că este adevărat. Fiica dumneavoastră Chantal nu poate să moară, căci ea este nemuritoare. Orice făptură umană este nemuritoare...

chantal n-a murit, părinte! a ţipat doamna de Savine. Chantal e mai rău decât moartă. Mai rău decât ar fi fost bolnavă. Mai rău decât dacă ar fi fost atinsă de o infirmitate fără leac. Mai rău decât ar fi dispărut fără urmă. Sărmana mea Chantal...

Doamna de Savine şi-a adunat lacrimile în mica ei batistă şi i-a spus preotului:

dacă sărmana mea fetiţă Chantal ar fi murit, aş fi plâns-o, părinte, aş fi purtat doliu. M-aş fi dus în fiecare zi la mormântul ei ca să-i duc flori. Dacă Chantal ar fi ajuns infirmă, aş fi purtat-o în braţe, în scaunul ei de infirmă. Peste tot. Toată viaţa mea. I-aş fi dăruit întreaga mea viaţă. I -aş fi arătat marea mea dragoste şi marea mea devoţiune maternă. în durerea de acum, nu pot să fac nimic pentru ea. Absolut nimic. Nu pot să o consolez. Nu pot să

o plâng. Nu pot să o îngrijesc. Dacă ar fi avut o mare decepţie în dragoste, aş fi ajutat-o să îndure, s-o uite, să se consoleze, dar durerea ei este cu mult mai mare. Nu pot să fac nimic pentru ea. Şi ea nu are încă 15 ani, părinte.

ce i s-a întâmplat fiicei dumneavoastră, doamnă? a întrebat preotul-poet.

e la Sorbona, părinte, la Sorbona...

Doamna de Savine nu poate să se stăpânească. Izbucneşte în lacrimi. Adaugă:

de trei zile şi trei nopţi, fiica mea Chantal e la Sorbona. Vă puteţi închipui, părinte, ce înseamnă pentru o mamă sărmană... Şi fiica mea Chantal e atât de fragilă... Atât de sensibilă, atât de pură şi de fină... A o şti la Sorbona de trei zile şi trei nopţi e de nesuportat... V-am spus: aş fi vrut să fi fost moartă, infirmă, dispărută, dar nu la Sorbona.

păstraţi-vă nădejdea, doamnă, a spus preotul. Dumnezeu a dat tuturor oamenilor un leac pentru fiecare durere. înţeleg durerea dumneavoastră. O împărtăşesc. Dacă aţi fi trăit în Evul Mediu, fiica dumneavoastră Chantal ar fi putut fi lovită de cumplitele dezastre care devastau lumea în acele vremuri, de holeră, de lepră, de ciumă, de turbare... Aţi fi putut atunci să o apăraţi. Suntem în secolul al XX-lea. Umanitatea nu mai este devastată de holeră, de ciumă, de lepră şi de alte flagele care pustiau în trecut oraşele, satele şi regiuni întregi, semănând doliu şi lacrimi. Mulţumită ştiinţei, s-au aflat vaccinuri împotriva acestor rele. în zilele noastre, nu mai există boli fără remediu care să îi ucidă

pe tineri şi să semene lacrimi şi doliu în familie. Fiica dumneavoastră este bolnavă de „răul american”. E o cumplită boală care devastează planeta. Şi care se întinde din ce în ce mai mult. Şi care nu cruţă ţările cele mai retrase ale lumii... înduraţi aceasta cu îndrăzneală
99
şi credinţă. Deocamdată, nu există un remediu al acestei boli contagioase. Nu se poate face nimic. Nu s-a aflat încă vaccinul împotriva „răului american”...

nu există, prin urmare, nici o speranţă, părinte?

milioane de mame suferă la fel ca dumneavoastră, doamnă. Sărmanii părinţi privesc neputincioşi la copiii lor zdrobiţi, în agonie, murind precum câinii pe marginea drumului... Remediul acestui rău american va dura mult timp, greu de precizat cât. Căci vedeţi, doamnă, în zilele noastre s-a luat obişnuinţa diavolească de a căuta remedii la toate bolile care-i supără pe oameni doar prin intermediul ştiinţei. Desigur, mulţumită ei, s-a aflat vaccinul împotriva turbării şi holerei, împotriva malariei şi a tifosului. Şi pentru că se află în laborator remedii împotriva a nenumărate flagele, oamenii se încăpăţânează, în zilele noastre, să nu caute vaccinul împotriva răului american decât în aceste laboratoare, cu ajutorul ştiinţei. Rău american care devastează lumea modernă şi care face mai multe victime decât epidemiile de altădată...

şi nu se va afla niciodată un remediu, părinte?

-Niciodată! Dacă ne vom încăpăţâna să căutăm acolo vaccinul împotriva răului american. în acest caz, suntem pierduţi, căci nici celebrul Institut Pasteur, care a salvat omenirea de la turbare, nici alte laboratoare din lume nu vor găsi niciodată remediul împotriva răului american. îl căutăm acolo unde nu-l vom afla. Ştiinţa este ceva formidabil. însă ştiinţa şi laboratoarele nu sunt totul. Ele nu au soluţia la toate relele. Şi a căuta aici virusul răului american înseamnă a căuta peşti pe Mont Blanc ori gazele pe fundul mării... E de mirare cum putem fi atât de proşti, când suntem atât de inteligenţi... Căci nu se poate spune
100
că oamenii din epoca noastră nu sunt fiinţe inteligente. Este însă deznădăjduitor să constatăm că prostia lor e atât de mare pe cât inteligenţa lor...

Doamna de Savine plânge şi nu urmăreşte deloc vorbele preotului. Şi are un motiv, căci un preot nu este un om care dă explicaţii. Un preot este un om care ia povara altora pentru a o purta el însuşi. Un preot este un om care ia boala aproapelui său, ca să fie el cel care moare, şi nu bolnavul.

americanii sunt totuşi oameni foarte inteligenţi, părinte, a spus doamna de Savine pentru a-şi masca intenţia.

poţi fi inteligent, doamnă, şi să pui un diagnostic fals... Vă aduceţi aminte că de-a lungul secolelor au fost arse de vii, pe rug, în pieţele publice, sărmane femei bolnave de isterie... Se spunea că sunt posedate de diavol. Erau supuse unui interogatoriu, li se rupeau oasele, li se sfâşia carnea, erau jupuite de vii şi apoi arse în public... Erau sărmane femei bolnave de nervi... La doar un mileniu după aceea s-a descoperit că cei isterici nu aveau nimic în comun cu diavolul. Dar milioane de bolnavi au pierit asasinaţi... Nimic mai rău, doamnă, decât un diagnostic fals. Şi se dă, adesea, nu doar din ignoranţă, ci pentru că se face un fetiş din inteligenţă şi din ştiinţa noastră. Timp de secole, epilepticii au fost consideraţi oameni posedaţi de diavol. Şi, în loc de a-i îngriji, erau lăsaţi să moară pe marginea drumului ori erau bătuţi cu pietre. Totul din cauza unor diagnostice greşite. în zilele noastre, se aplică tinerilor bolnavi de răul american un diagnostic la fel de criminal precum cel aplicat odinioară epilepticilor ori femeilor isterice. Auzi la radio ori la televizor, sau citeşti în ziare şi în tratate voluminoase observaţii criminale
101
asupra acestei boli, boală care seceră tineretul secolului al XX-lea: răul american. Crimele cele mai atroce, comise legal sub soare de la crearea lumii, au fost crimele ordonate de tribunalele Inchiziţiei, comise de doctorii ei consacraţi în urma unor erori de diagnostic. Astăzi suntem pe cale de a depăşi aceste crime. Tot în numele unei ştiinţe sacralizate se continuă masacrarea inocenţilor din ordinul Universităţii. în zilele noastre, rectorii, decanii, profesorii universitari, miniştrii Instrucţiunii Publice şi cei ai Culturii stabilesc diagnostice aberante, criminale, total false pentru sărmanii bolnavi contaminaţi de maladia care ne vine de peste Atlantic, numită răul american. Tinerii atinşi de această boală teribilă ucid uneori cu lovituri de topor pe propriii lor părinţi, incendiază bibliotecile, îi iau la bătaie pe profesorii lor şi comit fapte oribile.

Doctorii universităţilor noastre, precum odinioară cei ai Inchiziţiei, declară solemn, oficial, doctoral că autorii acestor crime, care sunt în realitate sărmani bolnavi atinşi de răul american, sunt „instrumente ale progresului social”, „reformatori ai unei lumi decadente şi nedrepte”, „constructori ai unei societăţi grandioase, drepte, bazate pe ştiinţă şi aseptice”. Niciodată, de când există lumea, nu s-au aflat falsificatori de diagnostice mai aberanţi şi mai laşi. Universitatea contemporană şi nu este vorba despre o singură universitate, ci de Universitate, în general, universităţile din toate ţările declară că în prezentul caz viciul este sublim, drogurile sunt mijloace de recreere şi jocuri de copii, moartea nu este decât dorinţa de absolut, incendiul, baricada, uciderea, perversiunea sexuală sunt semne precursoare ale unei societăţi mai bune şi mai drepte. Iată diagnosticul stabilit
102
de Universitate. Şi răul american se propagă. El este acum pretutindeni. Micuţa dumneavoastră Chantal fiica dumneavoastră este una dintre milioanele de tinere contaminate de acest flagel. Ea nu are nimic altceva. E atinsă de acest rău atroce care ne soseşte de pe cealaltă parte a Atlanticului, din Statele Unite. Profesorii lui Chantal sunt bolnavi ei înşişi. Miniştrii şi conducătorii tineretului sunt şi ei atinşi de acest rău.

nu înţeleg, dragă părinte Virgil... Vă spun că fiica mea este de trei zile şi trei nopţi la Sorbona... Şi dumneavoastră îmi vorbiţi despre răul american.

este exact motivul pentru care suferă fiica dumneavoastră Chantal şi milioane de tineri şi de tinere. Nimic altceva. Să vă explic maladia care a condus-o pe Chantal la Sorbona. E bolnavă. Desigur, virusul răului american nu se vede cu ochiul liber, aşa cum nu se vede spirocheta sifilisului. Dar aceasta nu înseamnă că virusul american nu există, căci efectele sale se văd. Uitaţi-vă la Chantal. Nu există vaccin. Căci laboratoarele nu sunt în stare să-l fabrice. Este o maladie care nu ţine de ştiinţă, de medicină, de farmacie... Toate diagnosticele stabilite sunt false. Explicaţia răului american este foarte simplă, în momentul în care cetăţenii Statelor Unite au mers pe Lună şi au pus la punct cele mai formidabile maşini tehnice, creând o civilizaţie atlantică, cumplitul flagel, răul american, a izbucnit acolo. Acest virus a atins mai întâi popoarele cele mai civilizate: pe americani, canadieni, suedezi, germani, japonezi. Iar în vremea noastră popoarele civilizate sunt absorbite de lucruri foarte serioase: poluarea mărilor, a oceanelor, poluarea râurilor şi a atmosferei. Sunt atât de preocupate de această poluare
103
periculoasă a mediului natural, că nu au timp să se îngrijoreze de o asfixie mai gravă şi mai ucigătoare: poluarea creierelor. Poluarea sufletelor, poluarea inimilor, poluarea moravurilor, poluarea spiritului.

Creierul omului este poluat. Sentimentele sunt poluate. Raţionamentele sunt poluate. Ideologiile sunt poluate. Chiar visele omului sunt poluate... Manualele din clasele primare ale colegiilor şi cursurile universitare sunt poluate precum terenurile mlăştinoase sunt infestate de malarie. Şi în această clipă tragică naţiunile civilizate sunt absorbite de problemele pe care le consideră mai importante: poluarea mărilor, a râurilor, a pădurilor şi a atmosferei, pentru că ea conduce la dispariţia peştilor, vânatului, florei şi faunei terestre şi oceanice... De poluarea spiritului şi a creierelor naţiunile civilizate nu au timp să se ocupe. Nu intră în planurile lor. Şi orice naţiune civilizată lucrează cu planuri. Poluarea sufletelor nu este înscrisă aici. Laboratoarele sunt incompetente înaintea unei astfel de asfixii. Şi, atunci când eşti civilizat, te deprinzi să nu lucrezi decât în laborator, folosindu-te de statistici. Nimeni din această lume a sublimului progres tehnic nu-şi dă seama că poluarea creierelor, a spiritului omenesc, doctrinelor, ideologiilor, sentimentelor şi viselor este mai mare decât toate celelalte poluări, precum cea a apelor ori a atmosferei şi pădurilor.

Poluarea spiritului pune în pericol de moarte iminentă unica capodoperă autentică a cosmosului care este omul. Nu trebuie subestimată primejdia care atinge peştii mării, microorganismele marine, plantele, arborii, iepurii, cerbii... Dar când regele creaţiei, omul, capodopera naturii, se află în primejdie, e ridicol să te ocupi mai
104
întâi de viaţa iepurilor şi a broaştelor. Răul american vine din chiar structura Statelor Unite. La fel cum malaria apare acolo unde întâlneşti mlaştini, cum sifilisul se propagă acolo unde există fete de bulevard şi aşa cum holera face ravagii printre populaţiile care nu cunosc igiena. Societatea americană este construită, în special, pentru a cultiva bacteriile răului american. Este naţiunea cea mai bogată din lume, poporul cel mai bogat de pe pământ. Statele Unite nu cunosc decât gloria militară, tehnică,

economică şi financiară. Nu au avut niciodată cultură. Nici una. Când vor să construiască muzee, cumpără toate capodoperele artei plastice din străinătate. Au destui bani pentru a-şi oferi Luvru, Prado, oricare alt muzeu de pe pământ. Să le ducă la ei, cu operele lor şi chiar cu pereţii lor. în consecinţă, nu au nevoie de pictori. Nici de sculptori. Cumpără toate cărţile pe care le doresc, toate invenţiile, operele muzicale, literare şi ştiinţifice. îi cumpără pe cei mai mari dirijori din lume, pentru a dirija la ei concerte, la Philadelphia, la Metropolitan Opera şi în alte părţi. Cumpără trupe de balet, coregrafi, balerine, dansatori, decoruri şi repertorii. Au construit universităţi prin care trebuie să te plimbi cu jeepul dintr-o sală de curs în alta. Atât sunt de măreţe. Au cumpărat inventatori din toate ţările şi popoarele, tehnicieni, mai ales din Germania, pentru a le construi nave spaţiale ca să meargă pe Lună şi pe alte planete. Americanii au cumpărat geniile cum ai cumpăra dantelă, covoare ori perdele, pentru a-şi ornamenta societatea. Au adus la ei compozitori, scriitori celebri, de pe toată planeta. Aceşti creatori ai spiritului sunt cu toţii ai Statelor Unite... Toate acestea cu dolari. în genul pragmatic
105
şi desăvârşit al oamenilor de afaceri au constatat negru pe alb că nu este deloc necesar să pui creierele la lucru pentru a obţine tot ceea ce geniul creator al omului poate da. Şi omul poate crea, ca Dumnezeu, căci el este fiu al lui Dumnezeu. Americanii nu şi-au dat osteneala niciodată să creeze ceva spiritual, deoarece este mai uşor să cumperi decât să faci ceva tu însuţi... în societatea tehnică, nimeni nu are nebunia de a-şi confecţiona el însuşi pantofi, haine, case. Le cumperi. Şi americanii, care sunt în culmea progresului, nu cumpără doar costume, maşini, încălţăminte, case şi haine, ci, de asemenea, creaţii ale spiritului şi pe creatorii spiritului... Ei nu produc nimic. Sunt o naţiune de negustori. De finanţişti. Bogăţia, gloria, puterea sunt lucruri care ţi se urcă la cap, care te fac să-ţi pierzi raţiunea mai mult decât alcoolul. Şi americanii, din cauza puterii şi a gloriei lor, şi-au pierdut capul. Ei sunt precum oamenii beţi. Un om beat e dezgustător, respingător! în America de Sud, nu se spune niciodată „un om beat”, se spune uno disgratioso, un om dizgraţios. Şi dacă un popor întreg, un popor mare, de două sute de milioane de locuitori, este beat, e culmea dizgraţiei! E o primejdie! E un pericol mai mare decât armele atomice pe care le posedă. Căci ce bine se poate aştepta de la un om beat, care nu e în toate minţile, care nu mai e stăpân pe faptele sale?...

Proverbul: „Atunci când Dumnezeu vrea să pedepsească un om îi ia mai întâi minţile” îşi află ilustrarea aici. Pe scurt: Există în fruntea lumii americanii, un popor care şi-a pierdut raţiunea, beat de gloria sa!

Simptomele beţiei sunt aproape mereu aceleaşi. Se ştie că Noe, care a fost un om sfânt, desigur, când s-a
106
dat jos din arca sa, după potop, îmbătat de izbândă şi de vin, s-a dezbrăcat şi s-a plimbat gol pe de-a-ntregul pe dinaintea fiilor săi. O faptă a unui om beat. Generală. O însuşire a tuturor beţivilor de pe pământ. în clipa în care americanii au mers pe Lună, au devenit, în mod firesc, beţi din pricina ştiinţei lor. Şi ei au strigat ceea ce orice om beat strigă: „L-am prins pe Dumnezeu de picior. Suntem în cer. Suntem fericiţi. Avem paradisul. Now. Acum.” Şi această deviză Paradise Now a devenit sloganul acestui popor care este stăpânul lumii. Ei vor totul. Acum. Now. Şi Groovy, adică „fără efort”. Ei vor Now, abolirea bolii, a durerii, a inechităţii. Totul. Now. Acum. Şi Groovy. Fără nici un efort!

La prima vedere au dreptate. Când ai totul te bucuri. Drama, rădăcina răului american, se află aici. Dorind totul, Now şi Groovy — ceea ce este omenesc pentru cei puternici, bogaţi şi cei care au gloria -, au comis o greşeală care le este fatală. în foarte scurt timp Statele Unite vor pieri precum Ninive, Persepolis ori Babilonul. Fără a lăsa cea mai mică urmă. Căci vechile capitale erau construite din granit, din marmură şi din alte pietre. în timp ce Statele Unite sunt o civilizaţie construită din material plastic! Păcatul capital al civilizaţiei americane, care conduce la moarte, vine din acest rău concretizat de câţiva ani în sloganurile: Paradise Now, Beatitude Now, Love Now, Justice Now, Everythingh Now şi Groovy, Groovy, Groovy. Ei au abolit în mod automat trecutul şi viitorul. Păstrează prezentul, doar prezentul. E un păcat care conduce, fără excepţie, la moarte, la neant, la dispariţie. Now, prezentul este modul de a trăi al animalelor. The Animal Way of Life a devenit The American Way of Life.
107
Fără trecut şi fără viitor. Americanii de astăzi, de când au revenit de pe Lună şi au cucerit supremaţia

mondială, trăiesc astfel. Nici vorbă de ieri ori de mâine. Din punct de vedere ştiinţific, teologic, moral, practic, prezentul nu există: de când şi-a făcut apariţia, el devine trecut. A nu trăi decât în el înseamnă a nu avea existenţă, a fi în neant. Precum animalele. Americanii sunt, astfel, întorşi în masă la condiţia animală. Şi iată naţiunea-pilot a lumii, naţiunea cea mai glorioasă de pe pământ şi cea mai plină de izbânzi întoarsă subit la condiţia de animal, abolind trecutul, viitorul şi efortul. Ceea ce fac animalele din toate speciile de la crearea lumii...

Celebrul The American Way of Life, la care visau părinţii noştri, a devenit astăzi The Animal Way of Life. Pentru a şti în ce mod trăiesc americanii, în 1970, e suficient să frunzăreşti cărţile de zoologie ori să mergi la zoo.

Animalelor le place muzica. S-a constatat chiar că dacă pui muzică în timp ce sunt mulse vacile ele dau mai mult lapte. Dacă se instalează un magnetofon într-un coteţ, găinile fac mai multe ouă. Dacă pui muzică la porci, se îngraşă mult mai repede... Americanii, întorşi la The Animal Way of Life, iubesc muzica ca orice animal. Dar, cum ei au abolit trecutul, viitorul şi efortul, fac muzică fără să se obosească să înveţe notele, instrumentele, fără să studieze ceea ce strămoşii noştri au inventat şi au creat. Americanii compun acum muzică pentru prezent şi fără efort. Fără învăţământul din trecut. Au creat deci o muzică după aspiraţiile lor, după modul lor de a trăi şi pentru societatea lor. O muzică compusă fără efort, ruptă de trecut şi de viitor, creată pentru prezent. Noua muzică americană s-a născut astfel. Ea este cum toată lumea

108

ştie deja întru totul identică cu ţipetele maimuţelor, cu lătratul câinilor, cu mugetele leilor, cu urletele hienelor, cu ciripitul păsărilor, cu mieunatul pisicilor.

Muzica modernă muzica americană -, muzica secolului al XX-lea este o cacofonie care reproduce mugetele şi urletele regnului animal, ce suferă ori se bucură. Poţi vedea pe scenă bărbaţi şi femei care urlă, mugesc, plâng, ţipă cu faţa la public sub lumina proiectoarelor. La fel ca animalele din pădure ori din junglă. Ca animalele deşertului. Şi aceasta se numeşte concert! Şi muzică! La fel cum animalele nu urlă după note, nici ei, cu atât mai mult, după partituri. Nici după compoziţii... Urletele ies din măruntaiele lor, direct, sunt exteriorizări ale instinctului.

The Animal Way of Life implică jocuri. Mânjii, după ce au fost înţărcaţi, se rostogolesc pe iarbă şi aleargă prin livadă. Porcii, după ce au mâncat cât le-a fost foame, varsă troaca lor şi se scaldă în noroi. The American Way of Life urmează astfel The Animal Way of Life în materie de jocuri. După ce au băut whisky, au fumat marijuana, şi-au umplut stomacul de hrană conservată şi în celofan, dansatorii şi dansatoarele americane urcă pe scenă şi, exact precum câinii, mânjii şi porcii, urlă, se rostogolesc pe pământ, se contorsionează, se mişcă tremurând... Ei înşişi numesc acest dans bestial rock and roll: „contorsionare şi rulare”. Dar, deşi coborâţi la nivelul porcilor, mânjilor şi câinilor, ei păstrează încă ceva omenesc în dansurile lor: în afară de tăvălitul pe pământ şi contorsionările animalelor, introduc tremuratul alcoolicilor în criză de delirium tremens, spasmele epilepticilor şi grimasele alienaţilor furioşi din casele de nebuni... Trupe

109

celebre, salutate pe prima pagină a presei americane ca artişti de geniu, întreg comportamentul animal şi spasmele alienaţilor: ei se masturbează şi fac dragoste pe scenă. în faţa spectatorilor, sub luminile reflectoarelor. Şi, în timpul acestor sublime spectacole de teatru american şi de muzică americană, actori geniali ţipă, executându-şi numărul lor: ParadiseNow, Every thing Now... Toţi aceşti nefericiţi, contaminaţi de răul american, au renunţat la haine. Le consideră superstiţii moştenite din trecut. Apar goi pe scenă. La fel ca animalele.

The American Way of Life şi americanii atinşi de teribilul flagel, care face ravagii în ţara lor, au uitat de frizer şi coafor. La fel ca animalele. Ei lasă părul să crească peste tot: animalele nu merg la coafor! Au părul lung precum câinii, pisicile, leii şi hienele. Nu se mai rad: animalelor nu le pasă de aparatele de ras. Au abolit căsătoria: cu câteva excepţii, animalelor pădurii, ale junglei, ale deşertului şi grădinilor zoologice nu le pasă de căsătorie. Fac dragoste în public şi în comun şi îşi trec femelele şi masculii unii altora. Ei închiriază terenuri imense lângă oraşe, unde se strâng cu sutele de mii, femei şi bărbaţi, şi fac dragoste în comun. Şi cântă. Şi dansează.

părinte Virgil, de unde ştiţi toate acestea, aţi fost acolo?

am fost, doamnă. Şi le-am văzut cu ochii mei. Dar nu trebuie să mergi să le vezi în Statele Unite, în Anglia, în Olanda, în Germania, în Corsica ori la Avignon... Televiziunea franceză are grijă de

copiii noştri şi prezintă aceste spectacole aproape zilnic. Pentru a-i învăţa pe fiicele dumneavoastră şi pe fiii dumneavoastră să fie la zi, la modă... Să nu se lase depăşiţi de americani. Pentru a-i incita pe tinerii francezi să nu rămână mai prejos... Dar
110
aceşti bolnavi de răul american, care trăiesc o viaţă gregară precum animalele, goi la fel ca ele, ţipând şi săltând în acelaşi fel, nu se opresc aici. Ei părăsesc casa părintească, pe tatăl şi pe mama lor, precum animalele... Ca sărmana dumneavoastră Chantal... Merg să trăiască asemenea animalelor, departe de casă, de familie, departe de oraşele şi satele lor, în junglă, în pădure, la ţară. Mereu în turmă.

Doamna de Savine plânge, auzind numele lui Chantal. Preotul poet continuă:

pentru a curma o maladie şi pentru a lupta împotriva unui flagel trebuie stabilit un diagnostic. Şi pentru a-l descoperi trebuie examinat pacientul. Pentru a o tămădui pe mica Chantal vă vorbesc de aceste lucruri. De boala ei. De răul american care ucide pe tinerii planetei cu complicitatea politicienilor, profesorilor şi savanţilor. Abandonând casele lor, pe părinţii lor, şcolile şi oraşele, tinerii contaminaţi se aşază precum turmele de animale în locuri pustii. Unii pleacă în ţări legendare, precum India, Nepal şi Kathmandu, pentru că acolo haşişul şi stupefiantele sunt la îndemână, precum fânul şi trifoiul. Ei cred că este îndeajuns să te apleci pentru a le culege. Şi aceşti oameni-animale, aceste turme de tineri, mor precum câinii turbaţi pe marginea drumurilor, în deşerturile Arabiei, Persiei, Irakului ori Siriei... în fuga lor, departe de oraşe şi sate, îi întâlnesc pe cei care îi evită pe oameni şi societatea din alte raţiuni: adolescenţii suferind de răul american întâlnesc asasini, alcoolici, ucigaşi profesionişti, hoţi, prostituate, vagabonzi, drogaţi, dezertori, dezechilibraţi psihic, nebuni. Şi alcătuiesc o bandă laolaltă.

Un celebru autor dramatic, care a primit recent Premiul Nobel pentru literatură, jucat pe toate scenele din
111
lume, adus pe ecran şi difuzat de toate televiziunile, pune în scenă două personaje, un bărbat şi o femeie, stând amândoi în pubele... Timp de trei ore, cât durează sinistra piesă, oamenii rămân în pubelele lor. Sunt oameni-pubelă. Piesa a primit cele mai înalte recompense literare. Este elogiul omului-pubelă. Şi cei care suferă de răul american, băieţi ori fete, devin ei înşişi, mai devreme ori mai târziu, oameni-pubelă. Nu pot să devină altceva. Vor muri în pubelă ca oameni moderni.

Pentru a-şi împlini idealul de a evita oraşele, satele şi întreaga societate, ei nu se refugiază doar în păduri, în deşerturi şi tabere, în turmă, ci coboară chiar în canale.

Omul-pubelă, mai devreme ori mai târziu, eşuează în canale. Toate oraşele moderne sunt construite deasupra acestora. Punctul terminus al pubelelor şi al oamenilor-pubelă. Din când în când, ei ies la suprafaţă. Cu tot ce se află în canale. Cu apele murdare. Deschizând gurile canalelor. Şi iată primejdia: aşa cum în timpul lui Noe pământul a fost înghiţit de apele potopului, foarte curând oraşele vor fi înghiţite din nou. Dar de această dată nu va fi vorba de apa cerului, care a dat naştere primului potop. Oraşele, satele şi pământul vor fi înghiţite nu de apele curate ale ploii, ci de murdăriile şi gunoaiele care urcă prin canale. Cu oamenii canalelor, prin gurile de aerisire, care vor fi larg deschise de tinerii bolnavi de răul american. Vom vedea oraşe, muzee, biblioteci, teatre şi toate minunăţiile construite de om, înghiţite de apele reziduale, de murdării, de gunoaie ieşite la suprafaţă prin gurile de canal. Iar legea, în oraşele pământului, va fi făcută de oamenii-pubelă, de fiinţele canalelor, care vor ieşi la suprafaţă odată cu gunoaiele. Oraşele vor fi înghiţite de propriul moloz.
112
Apocalipsa Sfântului Ioan, în care pământul este distrus de foc, este o apocalipsă roz prin comparaţie cu aceea care va veni în mod inevitabil. Căci flagelul face deja ravagii în Statele Unite şi apele canalelor au atins cota de alarmă în Olanda şi în alte ţări civilizate.

Dar există un pericol şi mai mare. Americanii sunt stăpânii lumii. Şi, după toate legile sociologiei, cei puternici sunt imitaţi de cei slabi, cei bogaţi sunt imitaţi de săraci. Cei mici îi copiază pe cei mari. Oamenii de la periferie şi suburbiile îi imită pe locuitorii din centrul oraşelor, valeţii îi imită pe stăpânii lor, muncitorii pe patroni, cei învinşi îi copiază pe învingători... Şi cum astăzi nici un popor nu poate egala Statele Unite în bogăţie, în putere şi în civilizaţie, toate popoarele de pe pământ le imită. Toţi vor să meargă pe The American Way of Life. Mai cu seamă tinerii. Din toate popoarele lumii. Or, The American Way of Life înseamnă The Animal Way of Life, fără trecut, fără viitor. Cu religia prezentului, visul de a deveni om-pubelă, om-turmă, om al canalelor... Franţa este ţara cea mai

cultivată de pe pământ. Parisul este oraşul-lumină. Şi, totuşi, într-o bună zi a lunii mai, flagelul răului american s-a declanşat în chiar inima Parisului. în Cartierul Latin. Theâtre de France şi Sorbona, două venerabile instituţii, au fost ocupate de tinerii bolnavi de răul american. Lor li s-au alăturat, într-o clipită, prostituatele, homosexualii, hoţii, asasinii, oamenii fără căpătâi, golanii, drogaţii, evadaţii, dezertorii, alcoolicii şi toată fauna canalelor...

La Sorbona, una dintre primele universităţi ale lumii lumina pământului oamenii-pubelă au făcut legea. S-au aşezat în fotoliile marilor profesori. Amfiteatrele s-au umplut de tinerii contaminaţi de răul american. Au fost incendiate bibliotecile, s-a dat foc la manuscrise,

113

s-au dezbrăcat de haine şi s-au plimbat goi pe de-a-ntregul. S-au instaurat legea junglei, viaţa gregară, dragostea în comun, schimbul public de bărbaţi şi de femei. în curtea Sorbonei, în sălile de curs, în amfiteatre s-au înfundat latrinele. S-au scris cu excremente pe ziduri sloganuri ale oamenilor-pubelă şi ale celor bolnavi de răul american. Mereu aceleaşi: fără trecut, fără viitor. Paradise Now, Paradise Groovy. Acum. Fără efort. Apele de mii de kilometri ale canalelor care se află sub Paris au urcat la suprafaţă în Cartierul Latin cu fauna lor. Sorbona a fost inundată de mizeriile deluviului apelor putu-roase. Omul-pubelă era rege aici.

Tinerii au venit aici cu gustul aventurii care îmboldeşte mereu tineretul. Şi ei, în incinta Sorbonei, erau să moară primii înecaţi în mizerie. Fiica doamnei de Savine a fost aici ca mii de fiice şi de fii de miniştri, de generali, de preşedinţi-directori generali. închisă. Şi ştiind că fiica sa, Chantal, trăia la Sorbona ca un animal, trecând din bărbat în bărbat, la 15 ani, doamna de Savine a venit să-l caute pe părintele Virgil.

părinte, ajutaţi-mă să-mi salvez fiica...! s-a plâns doamna de Savine.

Mii de mame plângeau la fel ca ea.

-Am aflat din ziare că aţi mers la Nanterre. Pentru a încerca să-i salvaţi pe tinerii bolnavi de răul american... Ştiu că aţi fost bătut. Vi s-a smuls crucea, a fost călcată în picioare şi vi s-au spart ochelarii... Ştiu că aţi suferit, dar eu vă rog să repetaţi acest calvar.

ce-mi cereţi, doamnă?!

mergeţi la Sorbona şi aduceţi-mi fiica... O veţi afla uşor. E mică şi plăpândă ca un înger. Se numeşte Chantal

114

Savine. E una dintre cele mai mici fete care se ascund acolo. Sunt, desigur, şi mai mici. însă ea mi se pare cea mai mică... Cea mai tânără... Am văzut-o. Am intrat acolo. Ar fi vrut să mă urmeze, dar dezertorii din Legiunea Străină, care comandă la Sorbona, au pălmuit-o în faţa mea şi i-au interzis să iasă... Zeci de oameni goi şi bărboşi m-au înhăţat şi m-au aruncat în stradă ca pe un obiect. îmi spuneau: „Bătrânii sub crizanteme... Bătrânii sub crizanteme...”

Doamna de Savine are abia 35 de ani, dar, pentru oamenii-pubelă, pentru bolnavii de rău american, era o fiinţă ce trebuia exterminată, o fiinţă de îngropat sub crizanteme, ca toate mamele. Ca toţi taţii. Căci pentru ei nenorocirea universului este existenţa mamelor, a taţilor, a profesorilor, oamenilor de ordine, bibliotecilor... Toate acestea trebuie arse, ucise, îngropate.

merg, doamnă! a spus preotul-poet.

Şi-a aşezat brâul roşu, a sărutat crucea şi şi-a potrivit-o la gât.

mergeţi acum?

doamnă, de când sunt, încerc să fac binele. Nu am reuşit decât foarte rar. Voi încerca încă o dată. Nădăjduiesc că îngerii mă vor ajuta să vă aduc fiica.

în aceeaşi seară, Chantal de Savine era acasă. Preotul-poet ştia că nu avea nici un merit. Absolut nici unul. îngerii săvârşiseră miracolul. Şi, dacă aflase un mijloc de a o scoate pe micuţa Chantal, Virgil Gheorghiu ştia că nu datorită lui se petrecuse aceasta; Duhul lui Dumnezeu dă înţelepciune şi îndrăzneală.

ce se întâmplă cu Chantal acum, doamnă? întrebă preotul.

115

chantal s-a măritat, spuse doamna de Savine... Foarte curând voi fi bunică. E într-o maternitate, aici, foarte aproape de casa dumneavoastră... O clinică foarte bună.

Doamna de Savine îşi scoase batista delicată şi adună diamantele lacrimilor sale.

de trei zile şi trei nopţi, fiica mea se află între viaţă şi moarte... Medicii nu propun decât o singură

soluţie: sacrificarea copilului. în ciuda părerii generale a doctorilor, care spun că naşterea e cu neputinţă. Sunt sechele din timpul şederii la Sorbona. Căci ea a fost atinsă de toate bolile venerice din lume... Acum, îşi vrea copilul, în ciuda părerii medicilor. Mi-a spus să vin la dumneavoastră şi să vă invit să mergeţi să vă rugaţi pentru ea. Chantal e sigură că îşi va avea copilul dacă „poetul Domnului vine să se roage pentru mine”.

merg, doamnă! spuse preotul.

Continuă să se îmbrace, îşi ia Molitfelnicul, cartea lui de rugăciuni, crucea de binecuvântare, două sfeşnice şi epitrahilul.

sunt gata, doamnă!

înainte de a ieşi în stradă, preotul se opreşte la portar şi-i spune:

dintr-o clipă în alta, un zugrav va veni să-mi facă câteva reparaţii. îl cheamă Giovanni Rota. E un italian. Fiţi bun şi daţi-i cheia apartamentului meu. Merg la spital şi mă voi întoarce într-o jumătate de oră.

în clipa în care traversează strada Siam, o maşină-sport apucă cu toată viteza pe strada Mignard. Doamna de Savine scoate un strigăt şi se prăbuşeşte în mijlocul străzii. Şoferul se opreşte palid şi crede că a omorât-o, dar ea nu

are decât câteva zgârieturi. De îndată ce se ridică, se uită la tânărul şofer al bolidului gata să-l pălmuiască:

tu eşti, canalie de Max, cel care a vrut să mă omoare.

Doamna de Savine râde. îi spune preotului:

este profesorul Max Hublot, vărul meu, părinte. El a vrut să mă omoare.

Şi, complet refăcută, îl îmbrăţişează pe vărul ei.

dar ce-ai păţit, sărmane Max? S-ar părea că tu ai ieşit de sub roţile unei maşini, nu eu. Arăţi atât de rău... Ce-ai păţit?

am să-ţi spun mai târziu, dragă verişoară. Unde aş putea să te conduc?

-Nicăieri. Merg cu părintele Virgil la maternitate. Ştii că Chantal va avea în curând un bebeluş. Am să fiu bunică.

şi soţia mea este la maternitate. Vă însoţesc.

Max Hublot, care a sosit de la S.D.E.C.E., e încă aiurit de interogatoriul la care a fost supus. împreună cu părintele Virgil Gheorghiu şi doamna de Savine se îndreaptă cu frumoasa maşină a profesorului spre maternitate.

Pe drum, doamna de Savine spune:

am peste o sută de verişori, părinte Virgil, dar nu iubesc pe nici unul mai mult ca pe profesorul Max Hublot. Tatăl meu era cel mai bun prieten al tatălui său.

Cu această ocazie, preotul află că soţul doamnei de Savine fusese multă vreme guvernator al Franţei de peste mări şi că profesorul Max Hublot, la fel ca ea, locuia în cartierul său. Dar părintele Virgil nu se îndoieşte, totodată, că această întâlnire întâmplătoare, provocată de o greşeală la volan, trebuia să-l ducă la descoperirea adevărului asupra doamnei Hublot şi misterului ei.

X.

Poetul lui Hristos şi al României

ce coincidenţă! exclamă Max Hublot. Chantal se află chiar lângă soţia mea. Doar un perete separă paturile lor. Dorm una alături de cealaltă! Vor deveni mame poate în aceeaşi zi. Şi lor nu le pasă că sunt verişoare! Nu v-am prezentat-o încă pe soţia mea. în primii ani ai căsătoriei, aşa e întotdeauna. Mai ales când există sute de verişori, ca în familia noastră. De aici înainte, nu ne vom mai pierde din vedere, pentru că locuim în acelaşi cartier.

Toţi trei ajung în holul maternităţii pentru miliardari. Recepţionera, în uniformă de infirmieră albă ca zăpada, croită de un mare modist, destul de aproape de o rochie de mireasă, îşi oferă serviciile vizitatorilor. Cu ciripitul, cu şuşotirea care îi serveşte drept limbaj, văzând preotul în sutană, spune pe tonul unei amante care tocmai a aflat o infidelitate din întâmplare:

pentru împărtăşania cea de pe urmă, părinte? N-am fost înştiinţaţi. Toate pacientele noastre se simt bine, după câte ştiu.

nu sunt aici pentru ultima împărtăşanie, ci pentru a tămădui...

în ciuda studiilor sale de politeţe, care o obligă să-şi păstreze surâsul în fiecare clipă, recepţionera

este scandalizată.
118
Se adresează lui Max Hublot şi doamnei de Savine:

avem aici cei mai mari, cei mai reputaţi, cei mai celebri medici din Paris şi din lume. Şi într-o clinică ce are privilegiul de a-i avea pe cei mai iluştri profesori, chemaţi un preot pentru vindecare? Este pentru prima oară când ni se întâmplă una ca asta. Aţi vorbit cu medicul-şef?

nu, răspunse părintele Virgil. Dar puteţi să-l chemaţi. îi voi spune că eu, preotul, am intrat în clinica lui pentru a cere ajutorul lui Dumnezeu şi a mă ruga pentru sănătatea uneia dintre bolnave. Nu mă îndoiesc de celebritatea, ştiinţa şi gloria medicilor dumneavoastră. Dar medicii nu pot să vindece decât pentru un timp foarte scurt. Ei pot să facă o vindecare efemeră. Fără ziua de mâine. Chiar dacă reuşesc naşterea, operaţia chirurgicală, bolnavul va muri, în orice caz, după o mai scurtă ori mai lungă perioadă. Toţi bolnavii dumneavoastră mor. Chiar dacă se fac minuni medicale, miracolele şi vindecările dumneavoastră sunt efemere. S-a pus de curând o nouă inimă în pieptul unui om bolnav. A trăit câteva luni, câţiva ani în plus. Apoi, a murit. Doar Dumnezeu este adevăratul medic, căci vindecările Sale nu sunt trecătoare, se întind în veşnicie. Şi eu vreau să mă rog pentru fiica doamnei de Savine, ca ea să fie teafără în veşnicie... Iar aceasta dumneavoastră nu puteţi să o faceţi nici cu cea mai înaltă ştiinţă medicală. La revedere, domnişoară!

Profesorul Max Hublot este condus în camera soţiei sale. Doamna de Savine îl duce pe preot la fiica sa. Părintele Virgil o examinează lung pe femeia bolnavă.
119
Fetiţa pe care preotul a salvat-o în urmă cu doi ani, la Sorbona, este de nerecunoscut. Pare acum mai în vârstă. O femeie trecută, deşi nu are încă 20 de ani. Părul ei blond, cu rădăcina neagră, e ars şi fără strălucire, de culoarea paiului. A suferit foarte adesea tratamente la coafor, coloranţi şi decolorând. Faţa lui Chantal e precum o lenjerie spălată de foarte multe ori. Privirea ei e pierdută şi tristă. Se bucură însă din toată inima primindu-l pe preot:

vă mulţumesc că aţi venit, părinte! exclamă ea. Ajutaţi-mă să nu-mi pierd copilul. Doresc atât de mult să fiu mamă! Şi toţi medicii spun că nu este cu putinţă. Ajutaţi-mă, părinte Virgil... Sunteţi poetul lui Hristos. Dumnezeu vă va auzi, sunt sigură. Credinţa dumneavoastră este precum cărbunii fierbinţi, rugăciunile dumneavoastră sunt poezie şi poeziile dumneavoastră sunt rugăciune. E cu neputinţă ca Hristos să nu vă ajute. El e poet la fel ca dumneavoastră. Aţi scris asta. Nu poate refuza rugăciunea unui preot-poet. Am încredere absolută. Din moment ce aţi venit, voi fi mamă.

Preotul o binecuvântează pe femeia bolnavă. Aşază cele cinci degete de la mâna dreaptă în aşa fel ca ele să formeze iniţialele lui Iisus Hristos în limba greacă. Cu degetele lui prefăcute în litere o însemnează cu semnul crucii pe Chantal. De fiecare dată când dă o binecuvântare, formând cu mâna sa monograma lui Hristos, e sigur că Ziditorul a făcut cele cinci degete de la mâinile oamenilor pentru ca oricine să poată să aibă sfântul nume al lui Dumnezeu în degetele sale. Dacă Ziditorul ar fi făcut mâini diferite, omul n-ar fi avut monograma lui I Hristos.
120

cât sunteţi de bun, părinte! spuse Chantal.

Sărută mâna care o binecuvântează şi care este încă în forma literelor monogramei lui Hristos.
Nu luaţi aminte la mine, micuţă Chantal, spuse preotul. Păstraţi gândurile bune pentru Dumnezeu. Eu nu le merit. Nu din smerenie spun asta, ci pentru că este adevărat. Sunt poet, e drept, dar nu de la mine. Darul poeziei e de Sus, eu nu fac decât să-l cultiv. Nu-mi aparţine. Sunt doar deţinătorul unui dar ceresc, care aparţine acestuia. în ceea ce priveşte preoţia, lucrurile stau la fel, copila mea Chantal! Nu omul alege să fie preot. Dumnezeu îşi alege preoţii Săi când vrea şi dintre cei pe care îi vrea. Nici un om nu este vrednic să fie preot. Nici chiar sfinţii din calendar. Hristos nu m-a ales ca preot, nici ca poet, pentru meritele mele. Dimpotrivă. Cel mai adesea, El îşi alege preoţii şi poeţii dintre cei mai nevrednici, cei mai puţin plini de însuşiri bune şi cei mai slabi, dintre cei mai de jos nu de puţine ori. Duhul Sfânt îl face pe om înţelept. încetaţi deci să-mi spuneţi cuvinte frumoase! Nu există preoţi buni şi răi.

„Un preot bun nu primeşte nimic în plus şi preotul rău nu primeşte nimic în minus... Minunea se împlineşte nu pentru meritul lui, ci prin cuvintele lui Hristos, pe care el le repetă, şi prin vrednicia Duhului Sfânt” (Sf. Paschasius Radbertus, Patrologia Latina, tom 120, col. 1311).

dar ca poet, părinte Virgil, vă prefer tuturor! spuse Chantal.

n-aveţi dreptate, este un dar pe care l-am primit la fel ca toţi ceilalţi. Nici mai mare, nici mai mic decât ei. Şi, dacă se întâmplă uneori să scriu cărţi frumoase, aceasta nu se datorează meritului meu personal. Când
121
scriu o carte, sunt, copila mea Chantal, asemănător unei scoici bolnave de cancer. Căci frumoasele perle sunt, în realitate, cancer şi plăgi ale scoicilor, dar, din când în când, unele, în loc să-şi lase să putrezească carnea bolnavă de ulceraţii, îşi prefac plaga în perlă. Puteam să mor precum scoicile bolnave. Ca toţi oamenii nefericiţi. Căci istoria, de când sunt pe pământ, n-a încetat să mă maltrateze, aşa cum jucătorii de fotbal lovesc într-o minge, lovind-o toţi cu ghetele lor şi aruncând-o dintr-un colţ în altul al terenului. Istoria m-a lovit astfel, aruncându-mă dintr-o ţară în alta, cu lovituri de picior în spate şi cu lovituri de pumn în plină figură. Am fost aruncat în toate cazanele istoriei, fiert în toate creuzetele, carnea mea a trecut prin toate laminoarele şi toate filierele torturii şi suferinţei... Şi, în loc să las să-mi putrezească carnea, am prefăcut-o, pe cât am putut, în perle, în poezii, aşa cum scoicile prefac pe fundul mării rănile lor în perle...

Astăzi, sunt la sfârşitul vieţii mele pământeşti. Vreau să imit exemplul viermelui de mătase. Ştii despre viermele de mătase, copila mea Chantal? în prima perioadă a vieţii lor, viermii de mătase sunt la fel ca toţi ceilalţi... Nu au decât o grijă: să caute frunzele verzi de dud şi să le devoreze... Dar moartea lor este frumoasă: prefac materia trupului lor într-un mormânt rotund de mătase sublimă. Aş vrea să mor ca ei, prefăcându-mi carnea mea, oasele mele şi materia din care sunt alcătuit în fire de mătase; şi când lucrul se va încheia, voi fi din punct de vedere fizic inexistent şi în locul meu se va afla mătase... Aşa cum în locul scoicilor bolnave de cancer afli perle... Am ezitat înainte să vin, spuse părintele Virgil. Dumnea voastră
122
şi mama dumneavoastră şi toată familia de Savine sunteţi catolici. Iar eu sunt ortodox. O separare politică, istorică, geografică. Biserica Răsăritului şi cea a Apusului au fost o singură Biserică. Aş fi vrut să fie însă preotul dumneavoastră, preotul parohiei dumneavoastră romano-catolice, cel care să vină astăzi să se roage pentru dumneavoastră. Dacă am venit, e pentru faptul că mi s-a răspuns astfel, aşa cum se răspunde mereu când e vorba de rugăciunile pentru femeile care au o naştere dificilă, pentru binecuvântarea caselor ori pentru secetă, pentru boală, care sunt rugăciuni aproape trecute cu vederea... Pentru mine, lucrurile sacre nu sunt niciodată căzute în desuetudine. Soarele şi luna vor cădea într-o zi în desuetudine. Se vor stinge precum candelele fără ulei, dar Dumnezeu nu: El va străluci mereu. Darurile care ne vin prin Tainele Sale, de asemenea. Nici un fel de desuetudine în cazul dat. Şi cu consimţământul acid şi ironic al preoţilor catolici am venit. Ei m-au prevenit că e ridicol în secolul nostru, al progresului inimaginabil, să merg la clinica cea mai bună din Paris, care deţine aparatura cea mai modernă, unde medicii sunt cu toţii somităţi mondiale, este deci cumva ridicol ca un preot să vină pentru a tămădui. Vindecarea este treaba ştiinţei şi a medicilor. Preotul nu poate intra în spitale ultradotate decât pentru ultima împărtăşanie a muribunzilor şi pentru a-i înmormânta pe cei adormiţi... Eu, copila mea Chantal, sunt convins că nu e un alt doctor decât Hristos...

În timp ce vorbeşte, preotul acoperă masa de la căpătâiul lui Chantal cu un frumos ştergar de mătase brodat cu o cruce. Aşază două sfeşnice de cupru frumos cizelate. Aprinde două lumânări albe şi pune între cele
123
două sfeşnice o frumoasă cruce bizantină, cu pietre preţioase şi emailuri de toate culorile. Pune tămâie şi aprinde căţuia; apoi, începe rugăciunea din Molitfelnic, alcătuită special pentru femeile care nasc cu greutate, este o rugăciune veche, de la începutul Bisericii, transmisă din generaţie în generaţie. Părintele Virgil citeşte din Evloghionul broşat cu catifea roşie, recitând rar. Nu se înţeleg toate cuvintele, dar, din când în când, se aude: „Căci Tu, Hristoase, eşti doctorul trupurilor şi al sufletelor noastre... Tu singur tămăduieşti. Te rugăm, Doamne, ia aminte la roaba Ta Chantal, care e în suferinţă şi în durere, şi slobozeşte-o din tulburarea ei; dăruieşte-i viaţă copilului pe care-l aşteaptă... căci Tu eşti Dumnezeul nostru, iubitorule de oameni, Tu eşti ocrotitorul şi Părintele nostru în această viaţă şi în viaţa cea veşnică şi Ţie îţi mulţumim, acum şi pururea şi în vecii vecilor...” în clipa în care părintele Virgil îşi ridică ochii din Molitfelnic, vede camera lui Chantal plină. Toate infirmierele sunt acolo, crini albi, cum le numesc japonezii. Sunt oameni de serviciu, menajere, laborante, medici, bolnave

din alte saloane... Cu toţii au venit să asiste la rugăciunea pentru naştere uşoară a lui Chantal. Mireasma tămâiei, frumuseţea obiectelor de cult şi epitrahilul, poezia textului, totul e plin de emoţie. Domneşte liniştea unei adevărate evlavii. în clipa în care preotul apropie frumoasa cruce bizantină de buzele lui Chantal ca ea să o sărute, toate asistentele îşi fac semnul crucii. Şi cei care nu sunt creştini îşi pleacă ochii şi-şi încrucişează mâinile ca semn al rugăciunii.

La ieşire, părintele Virgil Gheorghiu este oprit de profesorul Max Hublot. Ca de obicei, nu-l recunoaşte.

124

sunt profesorul Max Hublot, părinte. Am venit aici împreună cu doamna de Savine. Eram cât pe ce s-o accidentez pe mama lui Chantal cu maşina... Mă recunoaşteţi acum?

Desigur, profesore, desigur! Spuneţi-mi ce-aş putea face pentru dumneavoastră...

De această dată preotul trişează. Un gest nelalocul său. Dar e îngrozit. Ştie ce trebuie să se întâmple. Vrea să câştige timp. Vrea să se eschiveze. E o slăbiciune a trupului. Chiar Hristos, în clipa în care era foarte aproape doar câteva ceasuri îl mai despărţeau de agonie şi de moarte, a încercat să amâne. Pe Muntele Măslinilor. A întrebat dacă era cu putinţă ca acel pahar să treacă de la EL Căci Hristos a fost cu adevărat om. Aşa cum El este cu adevărat Dumnezeu. Şi de nimic din ceea ce este omenesc nu a fost cruţat. Iată pentru ce a cerut Părintelui ceresc un răgaz. Un preot este, de asemenea, om. Şi omul, părintele Virgil Gheorghiu, caută un subterfugiu pentru a scăpa de profesorul Max Hublot. Nu este însă cu putinţă.

părinte, sunteţi român. Doamna de Savine v-a spus: sunt căsătorit cu o româncă. Ea e aici, în camera alăturată, lângă Chantal. Şi ea aşteaptă un copil, la fel ca Chantal. Sunteţi un om admirabil, părinte. Mi s-a povestit cum aţi mers la Sorbona ca să o aduceţi mamei sale pe Chantal. Iată pentru ce îmi permit să vă deranjez. Doriţi să intraţi în salonul soţiei mele şi să-i daţi o binecuvântare? Doar o binecuvântare...

cu plăcere, domnule profesor!

Max Hublot continuă:

soţia mea are un somn indus artificial. Nu vă va vedea atunci când o binecuvântaţi.

125

sigur că nu! spuse preotul.

mai e ceva, părinte, ce nu pot să vă ascund: soţia mea este o atee militantă. Este atât de îndârjită în necredinţa ei, că dacă ar avea putere ar distruge cu mâinile sale toate bisericile de pe pământ şi ar arde toate cărţile preoţilor şi, iertaţi-mă, dar ea mi-a repetat de zeci de ori: nimic nu i-ar face mai mare plăcere decât a ucide cu mâna sa preoţi, monahi, monahii şi pe toţi cei care cred în Dumnezeu. Puteţi să o binecuvântaţi în condiţiile date?

desigur, domnule profesor... Desigur...

Preotul este absent. Ştie că doamna Hublot se află în această clinică. Ştie cine este doamna Hublot. Ştie cum şi pentru ce a intrat în Franţa. Ştie totul despre ea. Şi pentru aceasta îi este greu să-l urmeze pe profesor în salonul soţiei sale şi să o binecuvânteze. Nu pentru binecuvântare, ci pentru a o vedea. Din slăbiciune vrea să evite această întâlnire. Dar e deja prea târziu; infirmiera deschide uşa salonului doamnei Hublot. Preotul intră. Rămâne împietrit. în mijlocul unui pat mare, alb, este culcată, cu ochii închişi, fiica celui ce i-a fost profesor de filosofie lui Virgil Gheorghiu, actuala doamnă Hublot. Seamănă leit cu mama sa, „frumoasa Elena”. E prima oară când o vede de aproape pe fiica lui Leopold Scripcă. A zărit-o adesea pe stradă. Dar mereu de departe. Acum, e la nici doi metri de ea. O cheamă Elena, ca pe mama sa. Are frumosul păr negru întins peste pernă, pomeţii mongoloizi, ochii migdalaţi, umerii rotunzi, pielea măslinie... Gura întredeschisă lasă să se vadă dinţii radiind de fericire, buzele cărnoase precum fructele foarte coapte. Fiica lui Leopold Scripcă e leit mama sa, frumoasa Elena. Pare aceeaşi persoană.

126

Cum o cheamă pe soţia dumneavoastră, domnule profesor?

Monica, părinte... E botezată, dar e o atee îndârjită, după cum v-am spus.

Preotul îşi aşază degetele de la mâna dreaptă, formând monograma lui Iisus Hristos, apoi face semnul crucii peste femeia adormită, spunând: „Stăpâne atotputernice, ai milă şi ia aminte la roaba Ta, căci ea are atâta nevoie de Tine... Căci fără Tine ea şi toţi ai săi vor fi pierduţi...”

la revedere, domnule profesor! spuse preotul. îi urez multă fericire copilului care va veni pe lume. La fel şi mamei şi dumneavoastră... Mai trec, am să vin să vă văd...

mai e ceva, părinte. Pot să merg cu dumneavoastră? Am ceva foarte urgent să vă spun. Lucruri care nu pot fi amânate.

domnule profesor, când am plecat de-acasă ca să vin aici cu doamna de Savine, aşteptam să sosească un zugrav. E la mine. Lucrează. Ne putem vedea altădată.

cu neputinţă, părinte! E foarte urgent.

despre ce e vorba, domnule profesor?

trebuie să-mi daţi un atestat asupra identităţii soţiei mele... Chiar astăzi. Tocmai am fost anchetat de serviciile de contraspionaj. Din această pricină conduceam atât de prost şi eram cât pe ce să o ucid pe verişoara mea! Sunt depăşit de evenimente. L-am sunat pe avocatul meu, de la clinică, în timp ce dumneavoastră slujeaţi. Avocatul, care este unul dintre cititorii dumneavoastră, mi-a spus să vă cer un certificat legat de identitatea soţiei mele... Poliţia a primit scrisori anonime prin care

este acuzată că trăieşte în Franţa sub un nume fals. Ceea ce mi se pare absurd. Avocatul mi-a spus că o simplă scrisoare, semnată de dumneavoastră, care să ateste că numele soţiei mele este cel care este înscris pe paşaport, ar ajuta la închiderea dosarului. Iată ce mare serviciu mi-aţi putea face.

sunteţi sigur că declaraţia mea e suficientă pentru ca problema să fie clasată?

Avocatul meu, care este cel mai bun avocat în drept civil din Paris, a luat legătura cu şeful serviciilor. I s-a spus în mod categoric că, dacă aduce un atestat scris şi semnat de dumneavoastră, dosarul va fi închis imediat şi va înceta urmărirea penală. în cărţile dumneavoastră aţi scris că aţi fost elevul lui Leopold Scripcă. Şi prietenul său. Or, este exact ceea ce scrisorile anonime îi reproşează soţiei mele: de a fi fiica lui Leopold Scripcă şi de a trăi la Paris sub un nume fals. îi cunoaşteţi deci pe Leopold Scripcă, pe soţia şi pe fiica lui; avizul dumneavoastră este mai valabil decât un act oficial... Când aţi putea să-mi daţi această scrisoare?

nu ştiu, domnule profesor... Voi încerca să fac tot posibilul... Veniţi să mă vedeţi la sfârşitul săptămânii.

cu neputinţă, părinte! îmi trebuie declaraţia dumneavoastră chiar astăzi. Aş putea să vin să o iau pe la prânz?

veniţi pe la 2 după-amiază, domnule profesor. Vă aştept.

Părintele Virgil Gheorghiu iese din clinică. Se îndreaptă către casă. Fără epitrahil. Fără jugul lui Hristos. Dar niciodată n-a simţit o greutate mai mare în jurul gâtului său; asprimea, greutatea jugului zdrobitor, jugul

preotului şi podului lui Hristos şi al României. Păşeşte sub greutatea sarcinii sale. Merge încet, rugându-se cu versurile unui poem de Rainer Maria Rilke:

Ich bin allein mit alter Menschen Gram den ich durch Dich zu lindern unternahm.

(Sunt pe de-a-ntregul singur, zdrobit de grijile tuturor oamenilor
Cărora trebuie să le uşurez povara! Mulţumită Ţie...).

XI

îngerul n-are nevoie de ascensor pentru a urca la cel de-al treilea etaj

muncitorul italian a trecut pe aici, părinte. S-a dus să-şi aducă sculele. La prânz, se va întoarce ca să înceapă lucrul, a spus portarul.

Părintele are o oră la dispoziţie. Urcă. E zrobit. Ganz grâu und aufgelost (pe de-a-ntregul pământiu şi pierit). Precum Hristos pe Muntele Măslinilor. în apartamentul lui, la cel de-al treilea etaj, e o frumoasă icoană înaintea şemineului. I-a dăruit-o Luis de Caralt, editorul spaniol, fost primar al Barcelonei, la hirotonia lui. Preotul-poet îngenunchează înaintea icoanei. E icoana lui preferată. Ştie că drama va izbucni în câteva ceasuri. Profesorul Max Hublot va fi acolo pentru a-i cere o falsă declaraţie. Virgil Gheorghiu trebuie să afirme în scris că doamna Hublot se numeşte Monica Martin. Că o cunoaşte. Şi să se pună garant pentru ea, să spună că nu are un nume fals. Doamna Hublot nu s-a numit niciodată Monica Martin. Numele ei este Elena Scripcă. Este fiica lui Leopold Scripcă, omul angajat ca mercenar de Armata Roşie la ocuparea României, pe 23 august 1944, pentru a face din el un prim-ministru. Leopold Scripcă, colaboratorul ocupantului, a semnat cu propria mână masacrarea a milioane de români. A

130
semnat decrete de deportare, de internare, de anchetă şi de spoliere a douăzeci de milioane de români. Ţara, astăzi, este devastată şi dezolată. The Vaste Land. Un peisaj selenar. Păsările nu mai cântă, râurile au secat, vacile nu mai dau lapte, copiii se nasc infirmi. Douăzeci şi cinci de ani de ocupaţie. De masacre. De exterminare. De jaf. Şef al miliţiilor roşii, comandant al miliţiilor morţii este Leopold Scripcă tatăl doamnei Hublot. înconjurat de o bandă de asasini care ucid pentru bani. Fiica sa este aici, ascunsă. Ea a colaborat, ca locotenent al tatălui ei, la toate masacrele. Nu este mai puţin vinovată decât el.

Preotul se roagă:

doamne, nimic nu-mi scapă din ce se petrece în ţara mea de la Dunăre, rotundă ca o pâine ţărănească şi ca luna. Fiecare om ucis mă face să mă ridic din pat şi să ţip. Şi sunt milioane de oameni care au fost ucişi. Am agonizat cu fiecare victimă. De douăzeci şi cinci de ani. în fiecare zi şi în fiecare noapte...

Şi Dumnezeu răspunde:

tu eşti poetul poporului tău, poetul României, şi tu trebuie să mori cu fiecare român. Să fii asasinat de poliţia roşie, să fii închis şi deportat cu fiecare român... Aceasta înseamnă a fi poetul unui popor. Chiar dacă trăieşti la mii de kilometri depărtare, trebuie să suporţi durerile trecute, prezente şi viitoare ale României.

durerile viitoare? Nu sunt îndeajuns trecutul şi prezentul?

mai degrabă durerile viitoare trebuie să le înduri. „Domnul nu face nimic fără să fi descoperit taina Sa poeţilor, slujitorii Lui!” (Amos 3,7). „Nu este nici o făptură ascunsă înaintea Lui, ci toate sunt goale şi descoperite”
131
(Evrei 4, 13). Tot ceea ce Dumnezeu vede dezvăluie poeţilor Săi. Tu eşti poetul lui Hristos. Tu eşti la curent cu toate. învaţă să înduri. Luptă mai ales cu cuvântul. Căci cuvintele sunt superioare oricărei arme, chiar armelor atomice. Ele nu pot fi distruse, ele distrug. „Cuvintele nu pot fi bătute cu pietre. Dimpotrivă, ele vor deveni pietre aruncate cu putere, ele vor vâna pe asupritori şi îi vor pune pe fugă ca pe fiarele sălbatice” (Sfântul Grigorie de Nazianz, 5, Patrologia Graecca, tom. 36, col. 172). „Asuprirea străină va fi bătută cu pietre şi zdrobită şi ea va pieri mizer, această infamă, căci cuvintele adevărate şi pline de tărie sunt pietre pentru cei care se aseamănă animalelor” (Sfântul Grigorie de Nazianz, 2, Patrologia Graecca, tom 36, col. 26).

Virgil Gheorghiu a luptat, luptă şi va lupta până la moarte pentru libertatea, dreptatea şi demnitatea poporului său şi ale tuturor oamenilor. Dar el nu este doar un poet. E preot. Pentru un preot, lupta trebuie să înceteze în clipa în care ocupanţii, călăii, cei care masacrează, cei care jefuiesc, asasinii, vor fi pe banca acuzaţilor, în momentul judecăţii şi pedepsei, preotul trebuie să se oprească. Nu doar să se oprească, ci chiar să-i ascundă pe asasini, să-i ocrotească, să-i iubească. Să-şi dea viaţa pentru ei. Dacă nu face aceasta, nu este creştin, nu este preot, nu este urmaş al lui Hristos. Nu este nimic. E la fel ca toate animalele. Căci animalele nu ştiu să ierte, să iubească pe cei care le fac rău. Un creştin trebuie să-i iubească pe asasinii lui. Un lucru pe care nimeni în afara lui Hristos nu a reuşit să-l facă.

Virgil Gheorghiu îşi aminteşte că a scris o carte cu titlul De ce m-au numit Virgil?. Descrie aici hotărârea de a
132
deveni sfânt. De a intra în calendar. Tatăl său i-a spus că pentru a deveni sfânt nu e nevoie să mori ca martir, nici să trăieşti ca pustnic, ci că trebuie să faci un singur lucru: să-i iubeşti pe vrăjmaşi. Iar în dragoste, chiar şi în dragostea pământească dintre un băiat şi o fată, nu eşti niciodată sigur că iubeşti... Dragostea nu este măsurabilă. Nici un computer Geiger nu poate detecta dacă iubeşti cu adevărat ori nu. Poţi avea impresia că iubeşti. Şi puţin timp după aceea îţi dai seama că nu este adevărat. Nu există decât o probă că iubeşti: în clipa în care vrăjmaşii atentează la viaţa ta, bătând cuie în carnea ta, cum au făcut cu Hristos, ori în clipa în care îţi trag un glonţ în ceafă, într-un beci de închisoare, atunci ştii dacă-ţi iubeşti cu adevărat vrăjmaşii. Virgil Gheorghiu n-a renunţat niciodată să devină sfânt, să-şi iubească vrăjmaşii. Dar el nu poate să aibă proba dragostei sale. Trebuie să aştepte ceasul morţii, căci are certitudinea că va fi ucis de ei. Şi iată că Domnul îi oferă ocazia de a fi pus la încercare înaintea clipei morţii sale. Mulţumită doamnei Hublot. Profesorul va veni după falsa declaraţie în care va scrie

negru pe alb cum că soţia sa, călăul poporului român, nu este fiica lui Leopold Scripcă. Dacă dă această falsă declaraţie, o ocroteşte şi o salvează cu riscul vieţii sale pe duşmana lui de moarte şi duşmana de moarte a întregului său popor.

domnul meu şi Dumnezeul meu, voi putea să ascund pe asasinul familiei mele şi al poporului meu? întrebă preotul înaintea icoanei.

Dumnezeu nu-i răspunde, dar părintele poate să o salveze pe duşmana sa. Riscul va fi uriaş. Pentru această declaraţie falsă va fi închis, condamnat, expulzat. Toţi refugiaţii vor încerca să-l ucidă cu pietre. Ascunzând-o
133
pe fiica lui Scripcă, el salvează de la pedeapsă pe ucigaşa taţilor şi mamelor tuturor exilaţilor...

Preotul se află la o răscruce. Hotărârea este greu de luat. Ca preot, canoanele interzic să-i denunţi pe asasini, criminali, hoţi. E obligat să-i ocrotească oricât de odios ar fi aceasta, să-i ascundă de poliţie, să-i ajute să fugă. Canonul 55 al Sfântului Vasile cel Mare e limpede: orice preot care ajută poliţiştii să captureze un asasin este exclus din Biserică şi caterisit.

Părintelui Gheorghiu nu-i rămâne să facă decât ceea ce preoţia îi cere, ceea ce Hristos a făcut, ascunzând-o pe fiica şi complicele asasinului. Pentru el, e singura hotărâre ce trebuie luată, ceea ce înseamnă închisoarea şi lapidarea de către exilaţi. Se roagă din nou:

doamne, Tu ai trimis un înger pe Muntele Măslinilor pentru a-L ajuta pe Fiul Tău, pe Hristos, să moară, să primească moartea şi să-i ierte pe vrăjmaşii Săi. Trimite-mi, dar, un înger, Doamne, care să-mi dea îndrăzneală! Omul este slab. Chiar şi Hristos a fost slab: „Iar un înger din cer s-a arătat Lui şi-L întărea" (Luca 22, 43).

Gheorghiu nu este, desigur, Hristos, dar poetul simte în trupul lui cuiele bătute în carnea Domnului şi pe cele care sunt bătute zi şi noapte în trupul României.

dacă-mi trimiţi un înger, totul va fi salvat. Voi fi mai puternic. Fă-l să vină din cer aici, la mine, pe strada Siam din Paris, la cel de-al treilea etaj. Nu este mai greu aici ca pe Muntele Măslinilor. Dacă Tu trimiţi un înger, eu voi îmblânzi trupul meu. Şi la Judecata de pe urmă voi veni înaintea Ta, Doamne, „având în dinţi carnea mea şi viaţa mea... în mâna mea" (Iov 13, 14). Căci vreau să Te văd faţă către faţă. Dar nu uita să-mi trimiţi un înger... Unul singur...

XII.
Omul de la Chişinău

Poetul lui Hristos şi al României aşteaptă un înger cu certitudinea că va veni... Ştie de trei ani deja că fiica lui Leopold Scripcă a sosit la Paris sub un nume fals. A coborât pe Orly dintr-un avion al Swiss Air, în jurul orei 7 seara. Tatăl său, Leopold Scripcă, era stăpânul absolut al României. Şi, totuşi, nici o maşină a ambasadei şi nici un poliţist al Armatei Roşii nu o aşteptau pe fiica sa la aeroport. Fugise oare de-acasă? Cu siguranţă, nu. Tatăl ei îi dăduse un paşaport cu nume fals. Nu avea nici prea mulţi bani de buzunar. A luat maşina Air France de la Orly până la Gare des Invalides şi de aici a mers pe jos de-a lungul cheiurilor Senei, cu un ghid al Parisului într-o mână şi cu valiza în cealaltă, până la micul cămin al studenţilor străini din Cartierul Latin. S-a instalat într-o cameră cu alte trei fete. Bântuită de o tristeţe fără margini. O tristeţe atât de mare, atât de profundă, pe care nici o limbă din lume nu o poate numi în afară de limba rusă care o numeşte unînie. Acest cuvânt desemnează tristeţea care întrece orice limită, care e vecină cu deznădejdea şi care e mai mare decât setea de a muri. Căci unînie paralizează gândirea şi chiar gândul de sinucidere. Un om atins de unînie este mort, deşi el mişcă încă.
135

Sufletul îi este paralizat de durere. Elena Scripcă a venit bolnavă de unînie. S-a dus a doua zi la Sorbona. S-a înscris sub un nume fals. S-a dus la Prefectura Poliţiei cu legitimaţia de studentă şi cu paşaportul şi a primit permisul de şedere în Franţa sub numele de Monica Martin. Mergea regulat la cursurile de limbă franceză. Progresele erau invizibile. Capul ei era mereu în altă parte. Nu scotea un cuvânt zile întregi înaintea prietenelor sale. Nu se plimba. Nu mergea la reuniunile studenţeşti. Nu mergea la cinema. Nici la muzee. Nu se uita niciodată în vitrinele magazinelor. în mai multe rânduri a încercat să lege prietenii cu bărbaţi. I-a însoţit chiar la restaurant. Şi-a petrecut noaptea cu ei în mici hoteluri. Dar îi părăsea a doua zi fără un motiv anume. Evita emigranţii şi agenţii diplomatici ori consulari ai ambasadei comuniste de la Paris. îşi manifesta cu brutalitate ostilitatea faţă de regimul

capitalist din Franţa. Nu-i plăcea nimic. Evita, de asemenea, cu furie cercurile studenţilor comunişti francezi. în mai multe rânduri a spus că-i dispreţuia pe comuniştii francezi mai mult decât pe capitalişti. Căci erau burghezi. într-o zi, a fost văzută în compania unui ataşat al Centrului Naţional de Cercetare Ştiinţifică. Nu se potriveau nicicum această fată din Răsărit şi francezul Max Hublot. în ciuda acestui fapt, se vor căsători un an mai târziu. Fiica lui Leopold Scripcă, satrapul României, a devenit doamna Hublot. Locuieşte în acelaşi cartier cu părintele Virgil. A zărit-o în mai multe rânduri. Dar el nu a avut niciodată ocazia să o vadă de aproape ori să-i vorbească. Astăzi, la clinică, a văzut-o pentru prima oară de aproape. Şi astăzi a făcut cunoştinţă cu soţul ei.
136
Deodată, preotul îşi aduce aminte de Sfântul Ioan Nepomuk. Sfânt venerat în întreaga Cehoslovacie. Nu era o coincidenţă că i-a venit în minte chiar în acest moment: Sfântul Ioan Nepomuk, fiu de ţăran, la fel ca Virgil Gheorghiu, devenise, mulţumită darurilor sale, duhovnicul reginei şi capelan al regelui din Praga. Regele a căzut pradă unei crize de gelozie şi l-a întrebat pe părintele Nepomuk dacă soţia lui îi era credincioasă. Preotul a refuzat să-i răspundă.

„Ea ţi-a mărturisit adevărul. Tu ştii, părinte, sigur dacă mă înşală ori nu. Spune-mi adevărul!”

„Cunosc adevărul, a răspuns preotul. Dar nu-l voi spune niciodată. Nu trebuie să mi-l cereţi.”

Şi, pentru că n-a mărturisit adevărul, a fost ucis, ars şi aruncat îndată de pe pod în apele râului Vltava, în mijlocul Pragăi. Toate podurile în Cehoslovacia au, de o parte şi de alta, statuia Sfântului Ioan Nepomuk. Pe aceste statui, numele Sfântului Ioan nu este scris. La început, pictorii au scris pe icoana sa cuvântul Tăcui, „am păstrat tăcerea”. Mai târziu, s-a înlocuit cuvântul Tăcui prin cinci stele: o stea pentru fiecare literă. Sfântul Ioan Nepomuk a devenit sfântul Tăcerii, apoi sfântul Tăcui. Astăzi el este sfântul celor cinci stele.

Părintele Virgil Gheorghiu fusese informat de prezenţa Elenei Scripcă la Paris. Era acuzată de misiuni de spionaj, de sabotaj şi de propagandă. Ceea ce putea fi adevărat. Dar poetul lui Hristos păstrase tăcerea, Tăcui, cele cinci stele, în privinţa fiicei lui Scripcă la Paris şi în privinţa falsei sale identităţi.

începând de astăzi, va fi din nou vorba despre fiica lui Leopold Scripcă. Mult mai limpede.
137
doamne, eu sunt poetul Tău şi preotul Tău; de aceea Te rog: spune-i îngerului care urcă la mine, la al treilea etaj, să-mi dea dacă nu curajul pe care I l-a dat lui Hristos pe Muntele Măslinilor, măcar curajul Sfântului Ioan Nepomuk, ca eu să pot păstra tăcerea, să pot îndura focul şi să nu dau înapoi când mă vor arunca în râu...

Aşteptând minunea şi vizita îngerului care să aducă tihna, poetul lui Hristos şi al României se gândeşte la întâlnirile sale cu Leopold Scripcă, cu soţia şi cu fiica sa. Trecuse mult timp de atunci. Iată-le:

Virgil Gheorghiu era dintr-o familie proletară. Fiii proletarilor, în acele timpuri, nu puteau să facă o carieră decât în armată şi în Biserică. Micuţul Virgil era prea sărac pentru gustul Bisericii. Şi a fost dat atunci armatei pentru a-l îmbrăca, hrăni şi a face din el un ofiţer. A ajuns elev la Colegiul Militar din Chişinău la vârsta de 11 ani. Chişinăul era capitala preafrumoasei provincii Basarabia. Chişinăul se află la mai puţin de o jumătate de oră distanţă de Nistru, care era frontiera între România şi Imperiul bolşevic Rus. în timpul nopţilor de iarnă, se auzeau fără încetare focuri de armă: Nistrul fiind îngheţat, locuitorii paradisului sovietic încercau să evadeze. Şi când treceau pe gheaţă cu copiii şi cu soţiile lor, erau seceraţi cu mitralierele. Se întâmpla ca unul dintr-o mie să poată să treacă frontiera. Morţi rămâneau cu miile pe gheaţă. Dar slaba speranţă de unul la o mie merita să fie încercată, căci viaţa în paradisul roşu era mai rea decât în infern, mai ales pentru ţărani. Mai rea decât moartea.

Ca mărime, Chişinăul era al doilea oraş al României, după Bucureşti. Virgil Gheorghiu a rămas aici timp
138
de opt ani. Până la bacalaureat. Liceul Militar nu era un liceu ca toate celelalte. Era, întâi de toate, o cazarmă pentru copii. Dar nu o cazarmă obişnuită. Domnea aici cel mai sever regim militar din câte sunt pe lume. Nici o probă fizică nu era mai dură pentru a oţeli trupul. Deşteptarea avea loc la ora 6 fără cinci dimineaţa. La ora 6, elevii erau adunaţi în curte. Zăpada le ajungea, cel mai adesea, până la brâu. La ora 6 e întotdeauna întuneric în această periferie a Europei, pe malul Nistrului, unde se termină Occidentul şi încep stepele nesfârşite până spre marginea Asiei. Timp de o jumătate de oră,

elevii făceau înviorarea în zăpadă. Nu zăpada însă trebuiau să o suporte. Nici frigul care făcea să crape pietrele şi să îngheţe seva în inima copacilor. Cele mai dure, în timpul acestei jumătăţi de ceas de gimnastică, erau vântul şi rafalele de zăpadă şi de gheaţă, care veneau în linie dreaptă din Siberia şi care treceau prin Câmpia Rusă fără să întâlnească vreun obstacol. Aceste rafale cu viteza fulgerului îţi biciuiau faţa precum biciurile, precum cnutul, şi-ţi tăiau respiraţia. Aveai arsuri de frig pe trup asemănătoare însemnării cu fierul roşu. Dar aceasta făcea parte din educaţie. Aveai datoria să devii mai puternic decât granitul. Să nu-ţi fie niciodată frig. După o jumătate de oră de flagelare prin biciuirea vântului şi rafalelor gheţii siberiene, se intra în cazarmă. Urmau duşurile reci. Apoi, inspecţia vestimentară pentru a se verifica dacă mulţimea butonilor de aramă strălucea precum stelele. Se verifica dacă încălţămintea era oglindă. Urma rugăciunea. Micul dejun. Cinci ore de curs. Cu cei mai buni profesori ai regatului României. Pentru a deveni profesor de liceu militar, trebuia să fii doctor şi să ai cel

puţin o licenţă în străinătate. Adesea, era mai dificil să devii profesor la Colegiu Militar decât la Universitate. La prânz, înainte de masă, trebuia să te dezbraci complet şi treceai prin faţa unei comisii medicale. O vizită medicală ca la carte. Erau consultate gura, urechile, gâtul, organele genitale, pielea... Elevii erau măsuraţi şi cântăriţi în fiecare zi. După-amiezile erau dedicate educaţiei militare mondene, morale, manuale, tehnice şi sociale... Erai notat pentru fiecare dintre aceste discipline, în acelaşi fel ca la matematică. Elevii Liceului Militar purtau titlul de „vulturi regali”. Purtau aceeaşi uniformă ca regele. Aceleaşi ecusoane. Iar monograma regelui era cusută cu fir de aur pe chipiurile lor şi pe epoleţi. Peste tot. Trebuiau să ţină seama de aceasta mai mult decât toţi elevii din România, căci aceştia nu purtau uniforma regelui şi nu erau vulturi regali. Trebuiau să cunoască, în plus, faţă de manierele consacrate în toate liceele, codul manierelor elegante. Manierele regale. Trebuiau să ştie să danseze, să tragă cu arma, cu pistolul, să demonteze o mitralieră şi să o monteze mai repede decât armurierii. Trebuiau să poată merge o jumătate de zi prin zăpadă, prin ploaie şi sub rafale de vânt, fără să obosească. Trebuiau să ştie să cânte, acceptabil, măcar la un instrument muzical. Să ştie pe de rost versuri ale marilor poeţi şi să le recite corect. Trebuiau să fie eleganţi şi curaţi. Afară şi pe dinăuntru. Trebuiau, mai ales, să înveţe să-şi dea viaţa oricând. Să moară cu eleganţă şi să sufere fără să se observe. Pentru a intra la un liceu militar erau selecţionaţi cei mai buni copii din ţară. Se acceptau trei ori patru la sută dintre candidaţi. Dintre cei care erau admişi să poarte uniforma regală, majoritatea nu putea să îndure regimul.

Era foarte dur. Şi doi ori trei la sută doar dintre cei care intrau ca elevi ajungeau la bacalaureat. Majoritatea era eliminată în fiecare trimestru şi în fiecare an. Căci Liceul Militar nu era doar o cazarmă pentru copii, un colegiu regal, ci, înainte de toate, o instituţie a competiţiei. Doar campionii sosesc la sfârşitul cursei.

în penultimul an de colegiu, Virgil Gheorghiu a avut un nou profesor de filosofie. Se numea Leopold Scripcă. Era cel mai tânăr dintre toţi profesorii. Avea cu vreo zece ani mai mult decât elevii săi din ultima clasă. Liceul Militar de la Chişinău era primul post de profesor al lui Leopold Scripcă. Venea direct din Germania, unde primise, la Jena, titlul de doctor în filosofie. Cum laude. Majoritatea profesorilor erau doctori la Paris, Oxford, Cambridge, iar ofiţerii erau licenţiaţi la Saint-Cyr ori la Politehnica din Paris. Leopold Scripcă era o excepţie. Era înalt, frumos, tânăr şi foarte elegant. Avea un metru optzeci. Costumele sale erau făcute de cei mai buni croitori din Occident. Avea frumoase cămăşi de mătase şi cravate italiene. Nu avea decât pantofi englezeşti. Privirea îi era francă, timbrul vocii profund, sonor, precum al cântăreţilor de operă. După-amiază avea cursuri numite „comunităţi libere”. în timpul acestor cursuri, profesorul stătea aşezat lângă elevii săi. Puteau să i se pună toate întrebările care nu erau în programa analitică. Trebuia să răspundă camaradereşte, căci era pe picior de egalitate. Erau reuniunile cele mai de temut pentru profesori. Coborau în arenă. Orice elev putea să pună cea mai răutăcioasă întrebare. Leopold Scripcă i-a cucerit pe elevii săi încă de la prima prezenţă la reuniunile comunitare. Mai întâi, i-a uluit prin cunoştinţele sale enciclopedice

şi moderne. Specialitatea lui era sociologia. O ştiinţă foarte nouă şi foarte la modă în acea epocă. Fiind sociolog, el aborda ştiinţele umaniste, antropologia, geografia, tehnologia. Pe scurt, toate ştiinţele cuprinse de sociologie: ştiinţa vieţii omului pe pământ. Leopold Scripcă era strălucitor.

Ştiinţa lui era foarte proaspătă. Era răbdător, muncitor, om de lume. Nu puteai să-i găseşti nici un defect. Avea ochii uşor încercănaţi în fiecare dimineaţă, căci citea toată noaptea. A declarat că profesoratul nu era pentru el decât o etapă şi că voia să devină savant şi să predea la Universitate... în timpul primei reuniuni comunitare i-au fost puse întrebări despre marii filosofi din Germania, Statele Unite, Franţa şi Anglia. Autori care nu erau în programe. Îi cunoştea pe toţi. Era încântat, la rându-i, că elevii săi le cunoşteau cel puţin numele.

în seara primului curs, Virgil Gheorghiu a aflat că primise cea mai bună notă. Nu fusese scos la tablă şi întrebat după cum cere regulamentul. Participase la discuţia generală. Şi, în ciuda acestui fapt, Leopold Scripcă l-a notat cu calificativul excelent. O eleganţă din partea lui pe care elevii săi nu o aflaseră niciodată la un alt profesor. Până la sfârşitul colegiului, Leopold Scripcă nu l-a scos niciodată pe Virgil Gheorghiu la tablă şi i-a pus mereu din oficiu nota cea mai mare.

Duminica, elevii Liceului Militar din Chişinău erau liberi să iasă în oraş timp de două ore. Cu condiţia să nu existe nici un caz de maladie contagioasă în municipiul Chişinău. Din nefericire, erau aproape întotdeauna, în acest mare oraş, cazuri de scarlatină, rujeolă, gripă şi alte maladii. Elevii erau atunci reţinuţi la colegiu.

142

în timpul rarelor duminici în care nu erau maladii, elevii trebuiau cu toţii, în cadrul programului şcolar, să facă o vizită superiorilor lor, adică ofiţerilor şi profesorilor. Era recomandabil ca elevii să facă vizite principalelor autorităţi ale oraşului miniştrilor, primarului, mitropolitului şi arhiepiscopilor... Erau vizite de etichetă, care trebuiau să dureze un sfert de oră. Dacă personalităţile în cauză nu voiau să-i primească, ceea ce era de înţeles, mai cu seamă pentru profesorii şi ofiţerii care îi vedeau întreaga săptămână, elevii trebuiau să depună cărţile lor de vizită. Era de neiertat să nu faci o vizită superiorilor în timpul anului şcolar.

Luni, cursurile de educaţie morală şi socială; la cursurile de bune maniere se făcea critica vizitei. Era criticat vizitatorul dacă greşise, dar şi gazda şi soţia gazdei.

în prima duminică fără epidemii declarate, Gheorghiu i-a făcut o vizită profesorului său de filosofie. Leopold Scripcă locuia la etajul unui hotel particular, care se afla între primărie şi catedrală. Un hotel foarte frumos. Avea un valet. Era unicul profesor care avea un valet. Ofiţerii aveau, desigur, ordonanţe. Dar profesorii colegiului nu aveau ca personal casnic decât o bucătăreasă ori o menajeră. Leopold Scripcă i-a uimit pe elevii săi din nou. Al doilea lucru care l-a uimit pe vizitator, după prezenţa valetului, au fost cărţile. O bibliotecă în care toate cărţile erau legate în piele. Cu iniţialele lui Leopold Scripcă. în biblioteca sa, toţi filosofii lumii erau prezenţi în limbile lor originale. Virgil Gheorghiu a vorbit despre filosofie cu Leopold Scripcă timp de un sfert de oră, după regulamentul vizitelor de etichetă. Când elevul s-a ridicat să plece, Scripcă l-a oprit brusc:

143

nu pleca! a spus el.

mâine veţi spune la şcoală că am comis greşeli grave, neconforme cu eticheta, rămânând la dumneavoastră mai mult de 15 minute...

dă-o-n mă-sa de etichetă! Eşti cel mai bun elev al meu. Suntem între maestru şi discipol.

sunteţi cel mai bun profesor al meu, a spus poetul.

Au râs, au discutat, au mâncat fursecuri, servite de valetul de serviciu. Era pentru prima oară când poetul era servit de un valet în costum.

Leopold Scripcă şi elevul său se vor împrieteni. E singura pagină luminoasă pe care Virgil a păstrat-o din cei opt ani petrecuţi în cazarma de copii de la Chişinău, cazarma pe care a descris-o într-una dintre cărţile sale numită Liceul cimitirul copilăriei mele.

într-o zi, s-a aflat în liceu că profesorul Leopold Scripcă era căsătorit. Şi încă de multă vreme. S-a aflat din întâmplare. Căci era o gravă greşeală, împotriva uzanţelor, ca profesorul să vorbească elevilor săi despre viaţa lui privată ori ca aceştia să-l întrebe dacă era căsătorit. Şi, în timpul cursurilor de educaţie şi bune maniere, nici greşelile elevilor, nici cele ale profesorilor nu erau cruţate. Din întâmplare, s-a aflat de existenţa unei doamne Scripcă. Toţi elevii şi-au dat osteneala să-şi închipuie cum ar fi putut arăta femeia pe care acest profesor excepţional, profesorul lor de filosofie, şi-a ales-o de soţie. Erau siguri că ea era, întâi de toate, foarte frumoasă şi foarte elegantă. Căci Leopold Scripcă era frumos şi elegant. Şi pentru un profesor, pentru un civil, a fi elegant, alături de ofiţerii care au uniforme cu galoane de aur, decoraţii, stele, ecusoane, dolmane de blană şi cizme

144

lăcuite cu pinteni, nu era prea uşor. în ciuda acestei concurenţe, eleganţa lui Leopold Scripcă sărea în ochi chiar şi printre ofiţeri.

Părea că nici o femeie nu era la înălţimea lui Leopold Scripcă, care era frumos, elegant, cult, titrat, binevoitor şi cu bune maniere. Şi totuşi, a trebuit să se constate că doamna Scripcă, „frumoasa Elena", cum întreaga suită a numit-o după ce a văzut-o, era din multe puncte de vedere superioară soţului ei. Mai întâi „frumoasa Elena" era superioară profesorului Scripcă prin naşterea ei. Aparţinea unei foarte bogate şi foarte vechi familii de bancheri germani stabiliţi la Iaşi, capitala Moldovei, vreme de secole. în afară de bănci şi de case, familia „frumoasei Elena" avea cele mai bune podgorii din Moldova. Acestea îi aparţineau aproape în totalitate. îşi făcuse studiile, începând cu Kindergarten, în Germania, apoi în Franţa, la surorile de la Sacre-Coeur şi obţinuse o licenţă în ştiinţe la Oxford. Era profesoară de matematică. Nu era frumoasă, aşa cum sunt artistele de cinema, dar avea o frumuseţe originală, cu pometţi mongoloizi, cu ochi şireţi şi inteligenţi ca de migdală; avea o talie de viespe şi se îmbrăca la fel ca în Occident, foarte sobru. Ceea ce o făcea remarcată printre alte femei, care îşi trăgeau pe umerii lor imense blănuri şi kilograme de bijuterii, cumpărate de peste tot, doamna Scripcă nu folosea nici pudră, nici ruj de buze, nici parfum. Parfumul ei era apa proaspătă şi săpunul.

Leopold Scripcă nu era născut nici nobil, nici bogat. Era fiu de învăţător. A fost mereu primul pe clasă. La Universitate, era simpatizat nu doar de colegii şi de profesorii săi, ci şi de rectorul celebrei Universităţi din Iaşi,

145

care îl invita la masă, acasă, încă din primul an de studii. Când rectorul, care era, de asemenea, profesor de filosofie şi profesorul lui Leopold Scripcă, a devenit ministru al Instrucţiei Publice, l-a trimis pe studentul său preferat cu o bursă de stat la Jena. „Vei deveni doctor în filosofie şi, mai târziu, îmi vei lua locul ca profesor la Universitatea din Iaşi, unde vei fi ales rector." Prin căsătoria sa, Leopold Scripcă adăugase la darurile şi cultura lui milioanele soţiei sale. Când doamna Scripcă a fost numită profesoară de matematică la un colegiu de fete din Chişinău, ei îşi vor cumpăra frumoasa lor casă. Vor cumpăra apoi o maşină mare tip sport. O Lancia albă. Prima care fusese văzută în această parte a României. în fiecare dimineaţă, doamna Scripcă îl conducea pe soţul ei, lăsându-l în faţa scării de marmură a colegiului, în alte dăţi, el era cel care o conducea la şcoala sa şi parca frumoasa maşină în faţa Liceului Militar. La câteva săptămâni după ce au cumpărat maşina şi vila de marmură albă, un alt eveniment notabil s-a produs în viaţa cuplului. Unul dintre deputaţii de la Chişinău a murit subit de un infarct miocardic. S-au făcut alegeri parţiale. Candidatul guvernamental era ministrul Culturii şi al Instrucţiei Publice, fostul profesor al lui Leopold Scripcă. A venit la Chişinău şi a făcut o propagandă electorală cum nu se mai văzuse vreodată. Toate zidurile oraşului erau acoperite cu afişe electorale, cu fotografia ministrului Culturii şi a adjutantului său, profesorului Leopold Scripcă. Guvernul a câştigat alegerile. Candidatul fiind ministru, noul deputat de Chişinău a fost ales Leopold Scripcă, profesorul de filosofie. Şi n-a fost totul: câteva luni mai târziu, el a fost ales vice-primar al oraşului.

146

Leopold Scripcă nu şi-a luat vacanţă de la Liceul Militar aşa cum ar fi făcut orice alt deputat şi vice-primar. A continuat să-şi ţină cursurile de filosofie. A angajat, plătindu-l din propriul său buzunar, un înlocuitor care era însărcinat să ţină cursurile atunci când lipsea. Dar Leopold Scripcă nu lipsea aproape niciodată... Părăsea Chişinăul seara şi, a doua zi dimineaţa, era la Camera Deputaţilor. încă de la început, discursurile sale au fost publicate in extenso în întreaga presă. Era cel mai tânăr deputat din Parlamentul României. Seara lua trenul şi a doua zi la 7 soţia sa îl aştepta la gară. După micul dejun luat împreună, ea îl ducea la Colegiul Militar cu maşina sa albă.

Călătoria Chişinău-Bucureşti dura o noapte întreagă. Leopold Scripcă avea la dispoziţie un compartiment oficial în vagoanele de dormit. Lucra la colegiu, la primărie, la Parlament până în ultimul moment. Sărea apoi în tren cu frumoasa lui valiză de marochin şi călătorea întreaga noapte. Dimineaţa, cobora la Bucureşti pentru a merge să ţină un discurs la Camera Deputaţilor ori la Chişinău pentru a-şi ţine cursul de filosofie, cu chipul odihnit, bine ras şi cu gulerul de la cămaşă impecabil. Acesta uimea. Nici un semn de oboseală. Mereu surâzând. Mereu binedispus şi inteligent. Ca soţie de viceprimar, frumoasa Elena era fotografiată de toate ziarele şi revistele din Chişinău, căci ea prezida, alături de soţul său, nenumărate opere culturale, artistice, de binefacere şi alte manifestări...

Toţi elevii Liceului Militar erau îndrăgostiţi de frumoasa Elena. Fiecare dintre ei avea una ori mai multe fotografii ale acesteia, decupate din reviste şi ascunse în cărţile de la şcoală şi în caiete. Pentru toţi adolescenţii militari de la Chişinău, frumoasa
147
Elena era femeia ideală. Ea a fost prima mare iubire a tuturor elevilor. Nimeni nu a uitat-o vreodată. Şi fiecare elev, mai ales cei mari, visa seara, înainte de a adormi, la frumoasa Elena, femeia ideală, muza tuturor adolescenţilor. De mai multe ori pe an, pentru practica bunelor maniere, existau la Liceul Militar recepţii de aproape două sute de persoane. în marea sală a colegiului, cu imense candelabre de cristal, asemănătoare celor de pe Quai d’Orsay, cu pereţii ei înalţi, cu ornamente aurite, cu imensele sale oglinzi, se aflau toate personalităţile oraşului: ofiţeri, profesori cu familiile lor şi elevi din ultimul an de liceu. Această imensă sală de recepţie fusese la origine o sală de dans, căci Liceul Militar era instalat într-un vechi castel. Elevii din ultimul an erau invitaţi pentru a-şi verifica cunoştinţele lor practice, iar a doua zi erau cu toţii notaţi pentru conduita în societate. Căci un elev care poartă uniforma regelui trebuie să ştie nu pentru că a citit în cărţi, ci, mai cu seamă, din practică, cum să invite o femeie la dans, cum să-i ofere o cupă de şampanie, cum să-i vorbească pentru a o flata, să o facă să râdă şi să o binedispună... Căci toate acestea fac parte integrantă din viaţa unui ofiţer. Erau instrucţiuni precise: să începi să dansezi cu soţia comandantului, apoi cu cea a ofiţerilor şi profesorilor celor mai în vârstă. Şi, dacă rămânea încă timp, se invitau, de asemenea, şi tinerele... Pentru orice elev, visul la aceste recepţii era să danseze cu frumoasa Elena. Nici un dans nu trebuia să dureze mai mult de trei minute. Dar aceste trei minute cu frumoasa Elena reprezentau fericirea absolută. Nici unul dintre elevii care au cunoscut-o pe doamna Scripcă şi care au dansat cu ea nu au
148
uitat culoarea rochiei sale, nici forma nasturilor ei, nici cum era făcută încălţămintea, nici coafura... Nu uiţi niciodată nimic în privinţa dragostei dintâi. Şi frumoasa Elena a fost prima dragoste a mai multor generaţii de adolescenţi.

Luni, după bal, a avut loc critica. în compania ofiţerilor, a profesorilor şi a maeştrilor de ceremonii. Leopold Scripcă a fost primul care a luat cuvântul:

totul a fost perfect la recepţia de aseară şi la balul care a urmat. Omagiul meu comportamentului elevilor, ţinutei şi manierelor lor! Un singur lucru care nu mai suferă amânare. Un lucru foarte grav şi pe care eu voi fi constrâns să-l comunic printr-un raport scris conducerii liceului. Iată, toţi care au dansat cu soţia mea, fără nici o excepţie, au călcat-o tot timpul pe picioare, zdrobindu-i degetele, pentru a nu mai vorbi de încălţămintea pe care ea a trebuit să o arunce îndată ce a sosit acasă. Nu e demn pentru vulturii regali! Trebuie să învăţaţi să dansaţi ori să vă alegeţi o altă meserie decât cea de ofiţer. Nu mai vorbesc de Virgil Gheorghiu, care n-a făcut decât să păşească cu toată talpa pe picioarele soţiei mele... Seara a trebuit să-i pun comprese. Toate degetele de la picioare îi erau umflate. Zdrobite.

Profesorul Leopold Scripcă vorbea ironic. Era foarte flatat că elevii săi erau cu toţii, la modul platonic, îndrăgostiţi de soţia sa şi se ştia că dacă ar fi fost făcut un control, ar fi aflat în toate băncile sute de poezii de dragoste scrise de elevii săi...

nu pentru că noi nu ştim să dansăm am călcat-o pe picioare pe doamna Scripcă. Ştim cu toţii să dansăm foarte bine. De opt ani luăm lecţii de dans în fiecare zi...
149
atunci soţia mea nu ştie să danseze! Din cauză că ea dansează rău, voi aţi călcat-o tot timpul pe picioare. Vreţi s-o trimit să ia lecţii de dans?

doamna Scripcă dansează foarte bine, domnule profesor, a spus cel mai bun elev al său. Dar nu este greşeala noastră dacă o călcăm pe picioare. Aceasta se datorează faptului că este foarte frumoasă. E atât de frumoasă soţia dumneavoastră, domnule profesor, că e cu neputinţă să nu ne pierdem capul de-ndată ce o cuprindem cu braţele să dansăm... Şi, când îţi pierzi capul, nu mai ştii unde-ţi pui picioarele. Dragostea e precum alcoolul, te face să calci alături. Să dansezi rău, să te clatini... Aceasta este explicaţia în cazul dat.

Leopold Scripcă a fost primul care a izbucnit în râs.

A doua zi, marţi, înainte să-şi înceapă cursul de filosofie, profesorul Leopold Scripcă i-a anunţat pe elevii săi pe un ton grav:

I-am povestit soţiei mele ce mi-aţi spus în privinţa ei şi motivele pentru care i-aţi zdrobit picioarele

atunci când aţi dansat cu ea. Pentru faptul că vă pierdeţi capul din pricina frumuseţii ei. Mi-a dat ordin să vă mulţumesc şi să vă spun că acest compliment este unul dintre cele mai frumoase pe care le-a primit în toată viaţa ei. Şi m-a sfătuit, totodată, să iau lecţii de la elevii mei în privinţa modului de a spune lucruri agreabile şi de a-i face complimente ca ale voastre... Acum să începem lecţia noastră...

Toată clasa s-a ridicat în picioare şi a aplaudat cuvintele frumoasei Elena, mulţumirile care le-au fost adresate.

Virgil Gheorghiu îşi amintea toate aceste scene ca şi când s-ar fi petrecut ieri, căci amintirile din copilărie şi din adolescenţă sunt de neşters. în acea dimineaţă, la

clinică, preotul a constatat cu stupefacţie că fiica lui Leopold Scripcă semăna leit cu mama sa, frumoasa Elena. Nu putea să nu o recunoască. Căci cum un fost elev al Liceului Militar din Chişinău ar fi putut să uite vreodată chipul, ochii, dinţii radiind de fericire, culoarea feţei, părul frumoasei Elena? Din acest punct de vedere, nu exista vreun risc să greşească. Doamna Hublot, soţia profesorului, nu se numea Monica Martin, cum era scris în paşaportul ei. Numele său era Elena. La fel ca al mamei sale. Era, desigur, fiica lui Leopold Scripcă. Numele şi prenumele înscrise pe paşaportul său erau false. De multă vreme Virgil Gheorghiu fusese prevenit de această minciună. Iar scrisorile pe care le primise despre falsa identitate a doamnei Hublot nu erau mai puţin numeroase decât cele primite de poliţie... Dar el, ca preot, ca poet, nu poate să procedeze precum poliţia, nici ca justiţia... în aceasta consta dificultatea...

XIII.

O aventură în vagonul de dormit.

Deputatul Leopold Scripcă, cel mai tânăr din Parlament, i-a cucerit încă din primele zile pe colegii săi din Cameră, indiferent de partid, şi, mai cu seamă, presa. Era diferit de toţi cei pe care îi puteai vedea în Parlament. La Bucureşti, deputaţii erau ca peste tot, politicieni guralivi, care te primesc întotdeauna cu braţele larg deschise, ca fraţii, chiar dacă nu te cunosc, şi care îţi promit câte-n lună şi în stele, uitând îndată ceea ce ţi-au promis. Erau preocupaţi de afacerile lor de culise, de intervenţiile oculte. Leopold Scripcă era altfel. Mai întâi, fiind înalt şi elegant, părea un lord. Era amabil, cu surâsul mereu pe buze, atent la ceea ce i se spune, distant însă. Nu era din stirpea parlamentarilor joviali, graşi şi mincinoşi. Scripcă era cultivat. în lumea politicienilor nu se citesc decât ziare. El se îmbrăca la fel ca în străinătate. îşi cântărea fiecare cuvânt în această incintă în care toată lumea vorbea de dragul vorbitului, fără să spună vreodată ceva, în afară de cuvinte găunoase... Nu se ocupa niciodată de afaceri de culise. Nu era urmat de o bandă de paraziţi şi agenţi electorali. Mai uimitor decât orice altceva era faptul că nu apăra programul nici unui partid politic. El era cu deputaţii de dreapta atunci când era vorba despre

o cauză dreaptă şi era cu cei de stânga atunci când problema era una demnă de susţinut, iar cu deputaţii guvernamentali când aceştia propuneau ceva interesant. Toată lumea aclama imparţialitatea lui Leopold Scripcă. Se puteau citi, în aceeaşi zi, articole elogioase în privinţa lui, în presa de extrema dreaptă, în cea de extrema stângă şi în ziarele de centru şi cele guvernamentale. Nu se afiliase nici unui grup. Un deputat filosof care apăra justiţia şi adevărul împotriva partidelor. Era deasupra acestora. Astfel de oameni nu există pe pământ. Ar fi fost prea frumos pentru a fi adevărat. Leopold Scripcă, aşezându-se, în numele adevărului, deasupra partidelor, devenea copilul răsfăţat şi amicul tuturor.

într-o zi, el apăra un partid; a doua zi, pe adversarii acestuia. Era o strategie. A cumpărat un apartament în centrul Bucureştiului, într-o clădire modernă, la ultimul etaj, cu grădină. Imobilul cel mai nou din Bucureşti, care nu era încă terminat. Descindea, între timp, la cel mai mare hotel din România, Athenee Palace. Vizavi de Palatul Regal, lângă hotelul particular al lui Aristide Paximade. Leopold Scripcă rămânea la Bucureşti cel puţin două zile pe săptămână. Putea dormi la fel de bine la Athenee Palace ca şi în vila sa de la Chişinău sau ca în compartimentul oficial al vagonului de dormit. Dumnezeu îi dăruise o fire robustă şi o capacitate de adaptare care o depăşea pe aceea a cameleonilor. Văzându-l atât de puternic, atât de rezistent, s-a început a se miza pe viitorul său politic, aşa cum ai miza pe un frumos cal de cursă. Se spunea şi se paria că într-un an sau doi va fi prim-ministru, apoi, şef de partid şi că partidul său va deveni singurul stabil din România.

La fel cum jucătorii fac avere la hipodrom, mizând pe calul câştigător, tot astfel oamenii de afaceri, finanţiştii şi industriaşii fac avere mizând, în timpul cursei acestuia, pe un tânăr ce va deveni ministru, prim-ministru şi şef de partid.

Leopold Scripcă a fost solicitat să colaboreze în diverse consilii de administraţie, societăţi, bănci, întreprinderi... Cooptându-l în sânul lor, marile întreprinderi îşi asigurau protecţia şi sprijinul unui om puternic; şi această garanţie era mai importantă decât asigurările împotriva incendiilor şi dezastrelor. Toată lumea îl invita pe Leopold Scripcă şi toată lumea îl iubea cum îl iubeau elevii săi de la Liceul Militar din Chişinău şi profesorii săi de la Universitate.

Una dintre primele persoane care a deschis uşile frumosului său palat tânărului deputat a fost doamna Paximade, fosta Găină de aur. Ea a dat o recepţie specială în onoarea lui Leopold Scripcă.

Nu dădea astfel de recepţii decât pentru membrii Academiei Franceze, vedete de teatru ori miniştri francezi în vizită la Bucureşti. Nu dăduse vreodată o recepţie pentru o personalitate din România. Leopold Scripcă a fost primul. Doamna Paximade cunoştea valoarea oamenilor şi niciodată nu s-a înşelat pe seama lor; în timpul recepţiei s-a adresat tânărului deputat cu cel mai frumos surâs din lume:

dragă prietene, dragă Leopold, nu vă supăraţi că vă spun pe nume, l-am anunţat în această dimineaţă pe soţul meu că în fiecare zi vom avea un platou în plus la masa noastră. E pentru dumneavoastră. Veniţi când doriţi. Ca acasă...

nu merit o astfel de onoare, distinsă doamnă...

154

Sunteţi pe cale de a insulta franţuzoaicele spunând că fac lucruri care nu trebuie făcute... Vă rog să vă retrageţi cuvintele! Din moment ce eu aşez o faţă de masă pentru dumneavoastră la masa noastră, la masa lui Aristide Paximade, e pentru faptul că meritaţi acest lucru. Şi nimeni, în afară de Dumnezeu, nu ştie mai bine ca o franţuzoaică ce merită ori nu merită un om... Dumneavoastră meritaţi aceasta. Pe de altă parte, mâine, dragul meu Aristide vă va cere să acceptaţi să faceţi parte din consiliul de administraţie al ziarelor noastre, băncilor şi al altor întreprinderi cărora el le este preşedinte-director general. Nu spuneţi din nou că e prea mult. Avem nevoie de oameni de clasa dumneavoastră, de valoarea şi de energia dumneavoastră. Dumneavoastră, la fel ca noi, nu veţi avea decât de câştigat din această alianţă.

încă de a doua zi, Leopold Scripcă stătea printre bancherii care dirijau trustul de presă, trustul industriei grele, exploatările forestiere, miniere şi agricole. Era un om care primea fără vreun efort o valiză plină de bani în fiecare lună. Ca orice administrator de mare societate. Numele lui era scris cu veneraţie în întreaga presă, căci el era unul dintre patroni. Fotografia lui era zilnic în ziare. Nu avea decât prieteni. Nici măcar un singur duşman.

Atunci, „cel mai bun elev al său”, într-o reuniune de lucru comunitară a Colegiului Militar de la Chişinău, l-a atacat deschis pe Leopold Scripcă.

în timpul perioadei de trecere de la copilărie la vârsta adultă orice tânăr îşi distruge idolii şi se revoltă împotriva a toate.

domnule profesor, a spus Virgil Gheorghiu, îmi permiteţi să vă pun o întrebare de ordin filosofic? Cum se face că nu aveţi nici un duşman, ci doar prieteni în lume?

155

-Norocul, a răspuns Leopold Scripcă. Există oameni precum unele actriţe de cinema: sunt adoptate de public. Devin vedete, stele, fără ca ele să ştie pentru ce. Se vorbeşte de sex-appeal... Eu numesc aceasta „noroc”...

fals, domnule profesor! Pentru un profesor, nu este acelaşi lucru ca pentru o actriţă de cinema. Un filosof este un om care are o atitudine în viaţa sa. Şi el nu are decât o atitudine: ori pentru lume, adică pentru cele vremelnice şi minciună, ori împotriva lumii, adică pentru absolut, adevăr şi eternitate. Dumneavoastră vă angajaţi în lume, pentru lume. Sunteţi împotriva adevărului, eternităţii şi absolutului: nu sunteţi, prin urmare, din capul locului filosof. Ci un politician. Ar fi trebuit să-mi dau seama de aceasta încă de la sosirea dumneavoastră aici. Sunteţi un demagog, căci doctoratul dumneavoastră la Jena nu este un doctorat în filosofie, ci în sociologie. Or, sociologia n-are a face cu filosofia. Sociologia e tot ceea ce vreţi, dar nu este filosofie. Filosofia este metafizică, logică, teologie... Sociologia este o ştiinţă asemenea celor ale avocaţilor, politicienilor... Ea se preocupă exclusiv de lucrurile de pe pământ, de statistici, de măsurători, de planuri, de toate nevoile pământeşti

ale omului. Un sociolog nu este un filosof. Pentru aceasta aţi intrat în politică; aţi devenit primar, deputat şi veţi deveni ministru, prim-ministru, profesiuni contrare filosofiei, dar căi fireşti ale celui care se ocupă doar cu problemele pământeşti, cu sociologia... Este tot ceea ce aş vrea să vă spun. Vă retrag încrederea şi admiraţia mea... Drumurile noastre se despart. Eu vreau să merg în stele. Vreau să devin poet, preot, filosof, artist tot ceea ce este opus sociologiei.

156

Sala este în picioare. Se şuşoteşte. îl înşfacă pe Virgil Gheorghiu ca pe un obiect şi-l aruncă afară din clasă. Toată lumea îl adora pe Leopold Scripcă. Nu se îngăduia ca cineva să se atingă de el, căci, indirect, se atingea şi de frumoasa Elena, muza de care erau îndrăgostiţi cu toţii... Reacţia lui Leopold Scripcă a fost uimitoare. A ordonat să fie adus Virgil Gheorghiu, s-a ridicat, a plecat de la catedră şi i-a strâns mâna elevului său.

ceea ce tocmai mi-aţi spus ne leagă şi mai mult ca în trecut. Sunteţi elevul meu preferat şi ceea ce mi-aţi spus nu este lipsit de logică. M-am gândit adeseori la aceasta. Rămânem prieteni pentru totdeauna...

în orice alt colegiu din lume, elevul care ar fi adresat astfel de cuvinte ofensatoare unui profesor ar fi fost pedepsit. Exmatriculat. La Liceul Militar din Chişinău disciplina era una prusacă. Nu aveai dreptul să ridici ochii în faţa superiorilor. Dar, în orele de discuţie în comun, precum aceasta, puteai spune toate adevărurile. Chiar şi pe cele mai dureroase. Singurele pedepsite erau reaua-credinţă şi nedreptatea. Nu era cazul. Nu era nici o greşeală în cuvintele elevului împotriva lui Leopold Scripcă.

dacă ar fi existat o greşeală în cuvintele tale, le-aş fi respins şi te-aş fi combătut. Este posibil ca tu să vezi drept. Vom discuta despre sociologie pentru a decide dacă aceasta este o ramură a filosofiei ori nu. Dezbaterea este închisă. în două ore trebuie să fiu la gară. Mâine am o reuniune foarte importantă la Cameră.

Leopold Scripcă pleacă. A doua zi, el va ţine un discurs strălucitor la Parlament. A fost numit „Gură de Aur". Se spunea că era mai mare decât marele diplomat român Nicolae Titulescu. Trebuia să se întoarcă seara la

157

Chişinău. La ora 7 se afla încă în baie în frumosul său apartament de la Athenee Palace. Sună telefonul. Avea un aparat în baie. Un aparat de culoarea fildeşului.

-Aici recepţia! Domnule deputat, pe hol se află maestrul Moise Silberman. Insistă să vă vorbească. Neapărat.

nu i-aţi spus că sunt la baie?

desigur că i-am spus, domnule deputat! Maestrul Moise Silberman insistă. Nu poate să vă spună la telefon despre ce e vorba, chiar dacă vă aflaţi în baie.

daţi-mi-l la telefon! a spus Leopold Scripcă.

maestrul Moise Silberman, se auzi vocea la telefon. Sunt la recepţie. în holul hotelului.

ce vrei, Moise? Lasă-mă să mă spăl...

cu neputinţă, Herr Doktor Cu neputinţă! Trebuie să vă văd cât mai repede. Pot să urc la dumneavoastră?

maestre Silberman, eşti un om cu capul pe umeri. Ţi-am spus că mă aflu în baie. Nu pot să te primesc la baie, gol. Nu-mi cere imposibilul!

ce contează că sunteţi gol ori îmbrăcat, Herr Doktor? E o chestiune extrem de importantă. Urc. Nu vă jenaţi să vă îmbrăcaţi înaintea mea. într-un minut voi fi în apartamentul dumneavoastră.

chestiunea cea mai importantă poate fi amânată două zile... Plec în această seară şi mă voi întoarce peste două zile. Vom vorbi atunci despre treaba ta urgentă. Acum, e cu neputinţă. E imposibil.

într-un minut sunt în apartamentul dumneavoastră. Şi mulţumesc că mă primiţi, Herr Doktor Sunteţi un om al lui Dumnezeu. Un instrument al Providenţei.

Leopold Scripcă abia l-a cunoscut pe maestrul Moise Silberman. E un avocat dintre alte mii de la baroul

158

din Bucureşti. Nimeni nu l-a văzut, nici auzit vreodată pe maestrul Silberman pledând într-un proces. Nu a avut nici măcar un singur client în toată viaţa lui. Dar îl puteai întâlni la orice oră în sălile Palatului de Justiţie. Nu avea un proces în care să pledeze. însă el este mereu îmbrăcat în roba sa de avocat, gata să urce scările, să le coboare, să treacă dintr-o sală de audienţă în alta ori să măsoare

„sala paşilor pierduţi”, un fel de agora imensă, un fel de piaţă acoperită, unde toată lumea îşi dă întâlnire şi se intersectează. Moise Silberman e uneori la masa presei. Se spune că ar fi fost jurnalist. Dar niciodată n-a văzut cineva un articol semnat de el. Se vorbea că scrie în reviste care nu se găsesc la vânzare. în ciuda tuturor acestor lucruri, maestrul Moise Silberman este un om abil. E îmbrăcat prost. Ai impresia că doarme cu hainele cu care umblă ziua. Poartă mereu sub braţul drept o servietă uriaşă, un fel de valiză cu cărţi, ziare, dosare, sandvişuri şi chiar lenjerie de corp: Moise Silberman este un personaj pitoresc, extravagant. Aşa îl cunoaşte toată lumea. Nimeni nu-l ia în serios. Nimeni nu-i vorbeşte. Dacă nu să-şi bată joc, măcar pentru a-i spune o răutate. Cea mai mare parte a avocaţilor şi magistraţilor nu răspunde niciodată la salutul său. îl ignoră complet. E un om fără importanţă. Nimeni nu se gândeşte că va avea într-o zi nevoie de el. Cum nu ar avea nevoie de o cârpă pe care ar vedea-o în mijlocul străzii; nici măcar nu ar fi privită, s-ar trece peste ea. Acelaşi lucru cu Moise Silberman. Nu se ştie cu precizie, dar el este, cu siguranţă, celibatar. Nici o femeie n-ar accepta să devină soţia lui. Femeile, chiar şi cele mai urâte, nutresc ambiţii nemăsurate!
159

Un singur personaj, la Parlament, părăsise un grup de deputaţi pentru a merge personal să-l salute pe maestrul Moise Silberman şi să se prezinte:

sunt profesorul Leopold Scripcă, noul deputat de Chişinău, şi ţin să vă salut, să fac cunoştinţă cu dumneavoastră...

Maestrul Moise Silberman părea picat din nori. Niciodată nu avusese parte de un asemenea miracol. Nici măcar în vis.

începând din acea zi, a devenit cel mai fanatic susţinător al lui Leopold Scripcă. Desigur, maestrul Moise Silberman, care nu era lipsit nici de inteligenţă, nici de spirit de observaţie, a remarcat că noul deputat de Chişinău, încă din primele zile ale sosirii sale la Palatul Parlamentului României, a mers să se prezinte şi să strângă mâna portarilor, jandarmilor, uşierilor, oamenilor de serviciu, cafetierului şi gardienilor. N-a uitat pe nimeni. Dar aceasta nu a făcut să se răcească nicicum entuziasmul maestrului Moise Silberman pentru deputatul de Chişinău. Căci se mai întâmplase, în trecut, ca noii deputaţi, din obişnuinţă electorală, să strângă mâna oamenilor de serviciu, grădinarilor şi gărzilor sosind la Palatul Parlamentului. Dar niciodată vreunul dintre ei nu venise să se prezinte, înclinându-se în faţa lui. Pentru a spune lucrurilor pe nume, el era mai puţin observat decât măturătorii, atât la tribunal, cât şi la Parlament, unde venea să facă cronica pentru un jurnal roneotipat, pe care nimeni nu l-a citit vreodată. Mai mult decât atât, de când deputatul de Chişinău a făcut cunoştinţă cu Moise Silberman, mereu Leopold Scripcă îl va saluta primul, de îndată ce-l zărea pe stradă, la cafenea ori în altă parte.
160

Era un adevăr. Maestrul Silberman a remarcat că niciodată noul deputat de Chişinău nu se lasă salutat. Nici măcar de jandarmii care păzesc uşile Parlamentului. întotdeauna el era cel care saluta primul scoţându-şi cu un gest larg pălăria. Dar aceasta nu schimba cu nimic sentimentele lui Moise Silberman faţă de Leopold Scripcă, căci niciodată în viaţa sa el n-a fost salutat de nimeni. El era cel care saluta. Şi întotdeauna fără să primească vreun răspuns. în aceste condiţii, Leopold Scripcă era omul providenţial, trimis de Dumnezeu pe pământ pentru a consola pe sărmanul mizerabil pe care toate făpturile omeneşti îl dispreţuiau.

înainte ca Leopold Scripcă să aibă timp să-şi pună halatul şi să iasă din baie, maestrul Moise Silberman era deja în apartamentul său. Cu uriaşa lui servietă, plinăochi de tot soiul de lucruri la grămadă.

dragul meu maestru, ştii că te iubesc. E adevărat? spuse Leopold Scripcă.

sunteţi ca Dumnezeu, Herr Doktor. Exact ca Dumnezeu. Căci singur Dumnezeu şi dumneavoastră catadicsiţi să iubiţi un mizerabil ca mine.

pentru că eşti convins că te iubesc, scumpe maestre, trebuie să pleci imediat. Lasă-mă să mă îmbrac. E ora 7 şi un sfert. Trenul meu pleacă la ora 9. Nu am nici măcar o secundă la dispoziţie... Vom vorbi peste două zile. Pe larg. Poimâine mă voi întoarce la Bucureşti. Mâine prezidez consiliul municipal de la Chişinău. Particip la câteva solemnităţi publice şi am, de asemenea, cursul de filosofie de la Liceul Militar. Nu pot să pierd trenul din cauza ta...

trebuie să vă vorbesc imediat, Herr Doktor. Neapărat!
161

nu poţi să-mi spui la telefon despre ce este vorba? întrebă Leopold Scripcă. Nu vreau să te dau pe uşă afară, dar trebuie să-mi scot halatul şi să mă îmbrac...

e o treabă mai mult decât confidenţială, Herr Doktor... Cum aş fi putut să vă vorbesc la telefon despre un lucru confidenţial? Nu vă pot spune decât între patru ochi şi fără nici o întârziere.

cum să-mi scot halatul şi să rămân gol pe de-a-ntregul în timp ce-mi pun chilotul şi cămaşa... Fii serios, maestre Silberman! Vino poimâine.

mă întorc cu spatele şi puteţi să vă dezbrăcaţi dacă sunteţi atât de pudic... N-am să mă uit... Vă promit să nu mă întorc decât după ce v-aţi îmbrăcat...

Leopold Scripcă nu se supără. Maestrul Moise Silberman nu este un om pe care să te superi. Îl dai afară ori îţi baţi joc de el. Puţin contează că Leopold Scripcă om pudic se jenează să-şi scoată halatul şi să-şi ia cămaşa înaintea lui. Ca înaintea unei mobile.

ce vrei să-mi ceri astăzi, Moise? întrebă Leopold Scripcă.

Era cunoscut că dacă Moise Silberman sosea la cineva, spunându-i că e o treabă foarte gravă şi urgentă, întotdeauna făcea aceasta pentru o mică sumă de bani. Sărmanul Moise Silberman nu mânca niciodată pe săturate. Putea fi văzut în zilele lui fericite intrând într-un restaurant vegetarian. Erau cele mai puţin scumpe din Bucureşti. Comanda orez cu struguri uscaţi şi un iaurt. Erau mesele lui cele mai îmbelşugate. Leopold Scripcă caută în portofel ca să încheie cât mai repede cu putinţă discuţia şi să se îmbrace liniştit.

Orice om ar fi fost agasat de venirea lui Moise Silberman acasă. Deputatul de Chişinău, dimpotrivă, e mulţumit

162

de această vizită. Chiar dacă îl incomodează. Doctorul în sociologie la Universitatea din Jena are o teorie socială care îl atinge la inimă: pe pământ nu există deşeuri veritabile. Orice deşeu uman, animal, vegetal ori mineral are o valoare. Principalul, pentru sociolog, este de a afla adevărata valoare a ceea ce toţi numesc un deşeu şi să-l evidenţieze. Leopold Scripcă a expus în mai multe rânduri această teorie asupra inexistenţei deşeurilor şi asupra valorii ascunse a oricărui reziduu. A citat ca exemple industriaşii care au făcut o avere începând să strângă cutii de conserve şi toate obiectele metalice. A dat exemplul unei mişcări politice româneşti, formată din oameni săraci, care a devenit un partid foarte bogat, obligându-i pe toţi membrii săi să strângă foi de staniol care serveau la ambalarea ciocolatei, bomboanelor şi ţigaretelor. Maestrul Moise Silberman este considerat de toţi un deşeu uman. Leopold Scripcă vrea să probeze teoria sa, a inexistenţei adevăratelor deşeuri, căutându-i calităţi şi salutându-l.

n-am venit să vă cer bani, Herr Doktor. Puneţi-vă portofelul la loc. Am venit pentru o treabă importantă. Nu ca să vă cer câţiva bănuţi. Nu!

Moise Silberman e lac de sudoare. în ciuda frigului de afară. Are febră. Chipul lui cu pete de roşeală e plin de apă. Gras. Mai mult, se agită nervos, ca în transă. Nu-şi mai ţine spatele întors către profesor.

îmbrăcaţi-vă fără să vă jenaţi, spuse el... De ce să vă jenaţi că sunteţi gol...? E o prostie să te jenezi de goliciunea ta. Mai ales în momentul în care sunt treburi mult mai importante decât cele de a fi îmbrăcat ori a fi gol...

Leopold Scripcă îşi ia pantalonii. Spune:

163

te-ascult, maestre Silberman. Vorbeşte!

nu pot, exclamă maestrul Silberman. Am amuţit. Cum puteţi să faceţi un asemenea lucru, domnule profesor? E o nebunie!

Moise Silberman e nespus de tulburat. Are ochii holbaţi. Ţine mâna la gură. Priveşte slipul scoţian al profesorului Leopold Scripcă. Fără cuvinte.

în România, iernile sunt nespus de grele. îngheaţă chiar şi vinul. Marele poet roman Ovidiu, în timpul exilului său în părţile Răsăritului, a scris că locuitorii mâncau vinul, nu-l beau ca în alte părţi. Din cauză că vinul se transformă iarna în bucăţi de gheaţă.

trageţi a moarte, Herr Docktor, spuse Moise Silberman. Sunteţi cel mai admirabil dintre toţi românii. Domnul vă ajută să vă îmbogăţiţi şi dumneavoastră căutaţi moartea. Nu e drept!

ce nu e drept, dragul meu Moise?

flenderiţele pe care le purtaţi sub pantaloni sunt ca cele de femeie, chilot bun pentru bărbaţii din

Italia, din Spania... în Occident aţi luat obişnuinţa să purtaţi acest chilot de nimic, Herr Doktor. Veţi muri dacă continuaţi să purtaţi slip. Vom pierde pe cel mai bun dintre români, în numele Domnului, aruncaţi-i şi nu mai puneţi niciodată astfel de lucruri pe dumneavoastră! Sunt pentru dansatoarele de scenă. Şi cămaşa dumneavoastră abia vă ajunge până la brâu. O cămaşă trebuie să acopere şoldurile şi şalele până sub pantaloni, Herr Doktor. Nu faceţi imprudenţe, îmbrăcaţi-vă cum se cade!

în România e obiceiul de a purta indispensabili lungi, din cauza frigului care-ţi taie răsuflarea. Cămăşile, de asemenea, sunt mai lungi ca în Occident.

164

Lasă-mi slipul în pace, maestre Silberman. Spune ce ai de spus. Timpul trece. în câteva minute trebuie să sar în taxi. Dacă nu te grăbeşti să-mi spui pentru ce-ai venit la mine, mă forţezi să las totul baltă... N-am pierdut un tren în viaţa mea şi nu-l voi pierde nici în această seară...

domnule deputat, v-am spus că sunteţi cel mai bun dintre cei douăzeci de milioane de români din ţară... Cu siguranţă, toţi sunt oameni admirabili... Dar dumneavoastră sunteţi mai admirabil decât toţi laolaltă... Prietenii mei şi cu mine avem o problemă extrem de delicată. E cu neputinţă să o rezolvăm singuri. Ne trebuie ajutorul unui român, şi dumneavoastră sunteţi singurul în stare să ne ajute... Avem mai multă încredere în dumneavoastră decât în noi înşine. Ne încredem în doctorul Leopold Scripcă mai mult decât în taţii şi în mamele noastre... Pentru asta mă aflu aici, pentru a vă arăta încrederea...

moise, timpul trece... Eşti aici de zece minute deja şi-mi vorbeşti de chilotul meu, de douăzeci de milioane de români şi de alte lucruri... Nu cred că ai venit pentru asta.

-Nu pentru asta, Herr Doktor.

Moise Silberman aproape că se sperie. dintr-odată. Tremură chiar.

-Te simţi rău, dragul meu Moise? întreabă profesorul.

nu, dar ceea ce am să vă spun este foarte grav. M-am tulburat... Nu-mi vine să intru în subiect precum oamenii care nu fac sport, de stirpea mea, nu pot să plonjeze în mare... Chiar dacă apa nu este rece.

nu plonja, dragă Moise, nu te voi forţa. Te anunţ, totuşi, că în câteva minute plec şi te las aici.

165

Profesorul Leopold Scripcă s-a îmbrăcat. îşi aranjează ceasul la mână. L-a scos dintr-o cutie de argint căptuşită cu catifea. E extrem de ordonat. Nu-l lasă pe noptieră ca să nu se umple de praf şi ca nu cumva aurul să-şi piardă strălucirea.

o cunoaşteţi pe Hanna Tauler? întreabă brusc maestrul Moise Silberman.

termină cu glumele, dragă Silberman. După ce mi-ai vorbit despre valoarea indispensabililor, de asprimea vremii, de gentileţea mea şi de alte bagatele, vrei acum să-mi vorbeşti de Hanna Tauler! Treci la subiectul grav şi urgent pentru care ai urcat la mine, făcându-mă să ies din baie.

sunt la subiect, spuse Moise Silberman. Pentru Hanna Tauler am venit. Trimis de prietenii mei. Şi de Ajutorul Roşu Internaţional. Toţi, pe toate cele cinci continente, au încredere în dumneavoastră. Suntem cu toţii de acord: sunteţi omul providenţial, omul pe care noi îl căutăm...

faci parte din Ajutorul Roşu? întrebă Leopold Scripcă.

nu. Nu există încă o secţie română a Ajutorului Roşu. Dar va fi creată, mulţumită Hannei Tauler...

Leopold Scripcă este fericit. Teoria sa asupra nonexistenţei deşeurilor e verificată. Nu există veritabile reziduuri în univers! Orice lucru are o valoare. Şi iată că omul pe care toţi îl dispreţuiesc are o valoare şi el: va fi unul dintre fondatorii Ajutorului Roşu Internaţional în România. Dacă aceasta se va realiza, însuşi Moise Silberman va fi util. Leopold Scripcă a avut dreptate să-l salute mereu primul şi să meargă să facă cunoştinţă cu el.

166

Nu puteţi spune că nu o cunoaşteţi pe Hanna Tauler! protestă Moise Silberman.

Hanna Tauler? Bineînţeles că o cunosc, răspunse Leopold Scripcă. Nu personal. Natural. Nu frecventăm aceleaşi cercuri... Dar îi ştiu numele din ziare... Ca toată lumea...

Leopold Scripcă recapitulează rapid tot ceea ce ştia despre Hanna Tauler. Ca la un examen. E plăcerea intelectuală a sociologilor să fie enciclopedişti, să cunoască toate despre toţi. Căci sociologia pe care elevul său refuzase să o considere o ştiinţă şi, mai ales, o ramură a filosofiei, sociologia este, cu toate acestea, o ştiinţă enciclopedică. Fără tăgadă. Enciclopedia nu este filosofie. Dar aceasta era deja altceva. A fost un timp în care a fi un enciclopedist era mai mult decât a fi un filosof.

în acest fel, Leopold Scripcă recapitulează cunoştinţele lui despre Hanna Tauler. în câteva

secunde. înainte de a relua discuţia cu maestrul Moise Silberman.

Hanna Tauler era o tânără învăţătoare la şcoala evreiască dintr-un cartier negustoresc al Bucureştiului. Avea mai puţin de 30 de ani. Era unica fiică a unui rabin, care se bucura de o deosebită reputaţie nu doar printre evrei, ci şi printre creştini. Hanna Tauler era urâtă, foarte urâtă. Cum arareori o tânără poate fi. Era bolnavă de ftizie şi trecuse de vârsta măritişului fără ca cineva să o ceară de soţie, în ciuda zestrei destul de frumoase pe care tatăl său i-ar fi oferit-o. Totuşi, în aceste medii, zestrea contează mai mult decât aspectul fizic în căsătorie. Dar, în cazul dat, ea nu-şi avusese rolul său, căci nu se prezentase nici măcar un bătrân pentru a o cere pe fiica înţeleptului rabin de soţie. Şi peste tot şi întotdeauna se

află un om care să ceară o fată bătrână în căsătorie, în ciuda sluţeniei, în ciuda repugnanţei fizice. Hanna Tauler nu a fost cerută de soţie nici măcar de un orb. Nu era însă atât de urâtă, pe cât de murdară; neglijenţa ei era una fără seamăn. în viaţa sa nu mersese niciodată la coafor, nu folosise nici măcar pieptănul; nu se spăla. îşi tăia singură cu foarfecă părul la înălţimea părţii de jos a urechilor. Şi când părul era răvăşit de vânt, ori când dimineaţa îi dădea în ochi, şi-l aşeza cu degetele. Acesta era pieptănul ei. Avea un păr rar, lins şi fără strălucire, fără o culoare precisă. Orice privire o evita pe Hanna Tauler. A înţeles aceasta foarte repede. Şi a făcut totul pentru a descuraja privirile să se oprească asupra ei. Devenea din ce în ce mai respingătoare. Hanna Tauler a cunoscut singurătatea încă din copilărie, din faptul că era evreică, atinsă de ftizie, considerată ca foarte contagioasă şi pentru că era urâtă, murdară şi neglijentă. Hanna Tauler nu era nici inteligentă, nici proastă. Era foarte rudimentară şi orgolioasă.

Pentru firi precum cea a Hannei Tauler, singurele debuşeuri pentru a se exprima şi a avea ceea ce le lipseşte, admiraţia, teama, autoritatea, era să devină intendentă la un orfelinat, directoare la o cantină a săracilor, vizitatoare în închisoare, organizatoare de acte caritabile. Pentru ea era uşor să acceadă în toate aceste slujbe, care i-ar fi dat ceea ce viaţa îi refuzase, un anturaj care să se teamă de ea, să o flateze, să o admire şi să o facă să-i câştige graţiile. Admirabilul ei părinte, fiind rabin, putea să o aşeze într-una dintre aceste slujbe. Hanna Tauler şi-ar fi realizat viaţa fără să fie frumoasă, fără să fie bună, fără să fie curată, fără nici un efort. Dar ea

nu va profita de aceste debuşeuri pe care viaţa le oferă celor refulaţi, celor frustraţi, urâţi, bolnavilor, celor cu infirmităţi fizice şi morale. Ea a devenit revoluţionară. Pentru a fi revoluţionar era nevoie însă de un minimum de lectură. Trebuie să citeşti foile roneotipate ori bătute la maşină, pe care grupuri de oameni le scriu şi le distribuie pe ascuns. Ea nu cunoştea nici un grupuscul revoluţionar. Adevărul e că în acel timp nici nu existau. A devenit revoluţionară în sensul cel mai primitiv, cel mai rudimentar, cel mai analfabet al termenului: a devenit nihilistă. Un nihilist este un om care, chiar dacă este pe de-a-ntregul singur, are conştiinţa de a fi o revoluţie completă. Fără tovarăşi, fără program, fără nimic. Un nihilist este un om care este de unul singur o revoluţie integrală. Pentru aceasta, nu e de făcut decât un singur lucru: a fi împotriva tuturor şi împotriva a toate. împotriva ordinii, împotriva părinţilor, împotriva poliţiei, împotriva vecinilor... Oricine şi orice sunt bune de atacat. Poţi fi împotriva fustelor lungi, împotriva fustelor scurte, împotriva fustelor, în general. Şi dacă eşti împotrivă eşti un nihilist veritabil.

Hanna Tauler devenise nihilistă. Pentru a se exterioriza şi a-şi demonstra sieşi că este nihilistă, lăsând la o parte ura împotriva tatălui său, împotriva elevilor săi, împotriva coreligionarilor săi, împotriva sinagogilor şi bisericilor, a trecut la acţiune. A făcut cumpărături la piaţa de vechituri din Bucureşti, unde tatăl ei era rabin, care poartă numele de Taica Lazăr poate pentru că aşa cum Hristos l-a înviat pe Lazăr, în acelaşi fel negustorii din acest cartier de vechituri înviază toate obiectele moarte, irecuperabile, şi le dau o nouă viaţă. Hanna Tauler

a cumpărat din această piaţă de mărunţişuri, în care se află de toate, un sac de grenade strânse de puşti de pe terenurile virane. A studiat modul de funcţionare a acestora. Totul era ieşit din uz. Grenadele trebuiau reumplute cu praf, reîncărcate. Dar ea a reuşit. Cu ajutorul negustorilor de vechituri. A cheltuit nu puţini bani: o bună parte din salariul de învăţătoare de la şcoala confesională evreiască. Avea acum câteva zeci de grenade. Le-a pus într-o traistă cu o meşă şi cu benzină, cum i s-a spus să facă. A pus aceste maşinării sub o banchetă în Palatul Parlamentului României. Hanna Tauler era

convinsă că faţa lumii se va schimba, că paradisul nihiliştilor şi reformatorilor va fi instaurat pe pământ graţie grenadelor sale.

Acţiona în secret, fără vreun complice. A bătut la maşină un manifest semnat „Partidul Comunist Român”.

Rezultatul a fost mai degrabă unul lamentabil. în afară de câteva scaune, câţiva metri de catifea şi de mochetă arse, nu au existat alte pagube importante. Nu s-a auzit nici măcar detonarea. Grenadele nu vor exploda aşa cum trebuiau să facă, ci doar praful pe care Hanna Tauler îl pusese înăuntru a făcut fum. Cele mai mari pagube au fost provocate de benzina în care ea îmbibase ambalajul.

Era prima oară, de când exista România, când un atentat fusese comis. Iar România are două mii de ani de existenţă, aceeaşi vârstă cu Biserica. La Parlament. Şi acest atentat era opera Partidului Comunist Român. Era semnat. Prima problemă ivită era însă că nu exista un Partid Comunist Român. Erau la Iaşi câteva persoane, intelectuali mai ales, care fuseseră deportate în Siberia sub regimul ţarist. Cum erau cu toţii de familie bună

şi influenţi, au fost lăsaţi în pace... Trecuseră frontiera şi formaseră la Iaşi, capitala Moldovei, un grup de aşa-zişi revoluţionari. Dar erau umanişti şi umanitarişti. Erau împotriva poliţiei secrete, împotriva sclaviei în Rusia şi împotriva nedreptăţii. Majoritatea erau deja burghezi, oameni cu situaţie: avocaţi, scriitori, profesori universitari, preoţi. Aceşti intelectuali umanitari, din aceeaşi categorie spirituală cu Dostoievski, Puşkin şi Tolstoi, nu puteau fi bănuiţi de a fi incendiat Parlamentul României.

Editau, la Iaşi, o revistă cu numele Viaţa Românească, unde scriau toţi, expunându-şi limpede ideile. Nimeni nu-i supăra cu ceva. în mai multe rânduri, au fost aleşi miniştri, precum Constantin Stere.

în ciuda eforturilor poliţiei, nu s-a ajuns să se descopere nici măcar un mic embrion al Partidului Comunist Român. Regatul avea visători, nihilişti, socialişti, adepţi ai lui Romain Rolland, ai lui Gandhi, ai lui Jean Jaures, ai lui Darwin, dar nu comunişti. Hanna Tauler a fost mai înrăită decât poliţia. A căutat să se facă cunoscută, să fie condamnată, admirată, adulată. S-a denunţat singură, însă era greu să fie crezută. Iar când s-a acuzat, poliţiştii, care erau prietenii tatălui său, rabinul, au trimis-o la plimbare, calificând-o drept mitomană şi nebună. Afacerea a fost clasată ori aproape clasată. Va furniza însă proba că ea e cea care cumpărase grenadele, că le încărcase, le îmbibase cu benzină şi le depusese, la ordinul Partidului Comunist, în Parlamentul României.

Hanna Tauler n-a putut niciodată să dea numele conducătorului Partidului Comunist care i-a ordonat să comită atentatul. A afirmat că prefera să moară decât să-şi denunţe tovarăşii şi conducătorii care, de fapt, nu existau.

S-a lăsat arestată, trimisă înaintea Tribunalului Militar. Şi atunci s-a produs miracolul. Au sosit la Bucureşti mii de jurnalişti străini pentru a asista la procesul Hannei Tauler. Cei mai buni avocaţi din Franţa, Anglia şi Germania îşi vor oferi serviciile pentru a o apăra pe marea, curajoasa, martira Hanna Tauler. Au fost nenumărate comisii de jurişti, delegaţi de la Liga Drepturilor Omului, de la Crucea Roşie Internaţională şi de la Liga Naţiunilor pentru a verifica condiţiile de detenţie ale marii revoluţionare Hanna Tauler. Timp de luni şi luni de zile, după arestare, în timpul procesului şi în lunile de după condamnare, presa străină de pe cele cinci continente şi toate instituţiile umanitare şi juridice vor trimite comisii de anchetă. Se relata în jurnale, în cele mai mici amănunte, totul în legătură cu Hanna Tauler: ce mânca la micul dejun, la prânz şi seara, în fiecare zi; care erau orele ei de plimbare, la ce oră se culca şi se trezea, ce ziare citea, care erau numele gardienilor săi, judecătorilor, câţi metri cubi de aer erau în celula ei, câţi copii avea preşedintele Tribunalului Militar şi de ce era preşedinte de tribunal. S-au publicat chiar portretele şi biografiile complete ale gardienilor, jandarmilor, avocaţilor cu romanul căsătoriei lor. Fotografia Hannei Tauler a fost mai difuzată în acele timpuri decât cea a Gretei Garbo, prima vedetă de cinema din lume. Toate articolele, fotografiile, cărţile, anchetele aveau două scopuri precise: să arate cât a fost de mare, cât a fost de genială Hanna Tauler. Ioana d’Arc era o puştoaică pe lângă ea. Al doilea scop era să demonstreze că România era ţara cea mai barbară de pe pământ, că jandarmii şi poliţiştii serveau la micul dejun o ceaşcă de sânge prelevat de la prizonierii

politici de origine evreiască, că regele era un beţiv, că magistratura era coruptă, că poporul era ţinut

într-o sclavie mai rea ca cea din Evul Mediu. Românii erau descrişi în jurnalele din întreaga lume ca sălbatici, care nu depăşiseră stadiul negrilor.

Această ţară imundă era ruşinea geniului uman, pentru că martirizase o eroină atât de admirabilă. După denunţarea Hannei Tauler ca incendiatoare a Parlamentului, ea a fost, în mod natural, considerată peste tot şi de toţi ca cel mai valoros şef al Partidului Comunist Român. Problema era însă că nu exista nici un astfel de partid şi că, în consecinţă, acesta nu putea să aibă un şef. România număra douăzeci de milioane de locuitori. Majoritatea era formată din ţărani săraci, mai mult de nouăzeci la sută. Restul populaţiei era alcătuit din funcţionari de stat şi negustori, finanţişti, oameni de afaceri. într-un cuvânt, burghezia, care era pe de-a-ntregul de origine străină. Românului îi place să fie ţăran sau funcţionar. Şi chiar dacă ar fi dorit să fie burghez, n-ar fi reuşit; era un privilegiu al străinilor...

în timpul celor doi ani cât a durat afacerea Hannei Tauler, s-a vorbit atât de mult de România şi în termeni atât de cruzi, încât copiii din lumea întreagă se trezeau noaptea plângând pentru că în coşmarurile lor li se părea că au căzut în ghearele sălbaticilor români! Guvernul şi Tribunalul Militar ar fi vrut să închidă dosarul, dar presa străină avea nevoie de o vedetă şi de o martiră care suferea pentru umanitate, pentru restaurarea paradisului pe pământ. S-a decis condamnarea Hannei Tauler la minimum de detenţie, cu deducerea lunilor pe care ea le petrecuse în arest preventiv. în ciuda acestui fapt noroiul

nu mai înceta să fie aruncat asupra României. S-a anunţat că guvernul încercase să o otrăvească, că era bolnavă şi că i se refuzau îngrijirile medicale. Se pretindea că era ţinută la secret. A fost mutat directorul închisorii într-o altă casă din cartier şi apartamentul lui a fost transformat, după ce a fost refăcut, zugrăvit şi mobilat, în sală de recepţie pentru Hanna Tauler; căci ea primea toate personalităţile din lumea presei, cinematografului, politicii şi radioului... Dată fiind calitatea vizitatorilor, au trebuit instalate fotolii, un bar, valeţi ca pentru o recepţie perpetuă. în ciuda acestui fapt, România rămânea ţara sălbaticilor... Nici regele României nu fusese atât de fotografiat precum Hanna Tauler. De două mii de ani, de când există România, nu s-a scris atât de mult despre ţara rotundă ca luna și ca o pâine ţărănească de la Dunăre şi Carpaţi. Se spunea doar atât: că românii erau nişte sălbatici şi că o singură persoană era de admirat: Hanna Tauler! Era tot ceea ce profesorul Leopold Scripcă ştia despre Hanna Tauler. Ceea ce ştia toată lumea. în orice caz, portretul Hannei Tauler era celebru de la un capăt la altul al lumii, mai mult decât cel al stelelor de cinema.

bineînţeles că o cunosc pe Hanna Tauler, dragul meu Moise Silberman... Trăiesc cu picioarele pe pământ şi orice om a văzut măcar o dată pe zi, de mai bine de doi ani, într-un cotidian, fotografia marii martire a capitalismului reacţionar şi antisemit. Toată lumea îi ştie povestea, desigur, doar cea adevărată, aceea povestită de ziare. Pentru a-i face să plângă pe cititori... Te previn însă că mai am trei minute şi te las...

ştiţi, Herr Doktor, că Hanna Tauler a evadat? spuse maestrul Moise Silberman. Comitetul Internaţional al

Ajutorului Roşu a trimis un comando special pentru a o ajuta să evadeze.

Moise Silberman se opreşte pentru a examina reacţia produsă de vestea dată profesorului Leopold Scripcă. Deputatului de Chişinău îi este indiferentă. E preocupat, mai cu seamă, să-şi aranjeze nodul la cravată în faţa oglinzii. Nodurile cravatelor erau specialitatea lui Leopold Scripcă. Ajunsese la o asemenea artă, că nodul părea din poze, precum o floare pe pânză... Nu era nici prea strâns, nici prea slab. O floare autentică.

totul e bine când se termină cu bine... în America, cenzura interzice filmele fără happy-end.

Moise rămâne perplex.

în timp ce vorbeşte, profesorul a tranşat două probleme: evadarea Hannei Tauler şi nodul cravatei sale.

cele două s-au încheiat cu bine. Acum la drum, dragul meu Moise...

presa n-a spus nimic despre această evadare, Herr Doktor... A avut loc în această noapte, la ora 2 şi patruzeci de minute. Vestea a sosit prea târziu pentru ziarele de dimineaţă... Guvernul este foarte îngrijorat de această evadare... Vă spun că este opera unui comando de profesionişti venit special din Statele Unite, Germania şi Anglia pentru a o ajuta să evadeze pe Hanna Tauler...

mă bucur pentru ea, spuse profesorul Leopold Scripcă.

sunteţi cu adevărat bucuros de evadarea ei?

de fiecare dată când un puşcăriaş evadează şi de fiecare dată când un altul câştigă marele loz la Loteria Naţională sunt mulţumit. Foarte mulţumit. Spun că sunt mai mulţumit decât dacă aş fi evadat eu însumi ori aş fi fost cel care a câştigat.

175

E tot ceea ce Leopold Scripcă are de spus despre această evadare. E satisfăcut.

să mergem, maestre Moise Silberman... Da? Deci pentru a-mi comunica în premieră vestea evadării ai venit?... Personal, acest om nu mă interesează. Era foarte urâtă. Teribil de urâtă. Şi mizerabilă.

— E tot ceea ce aveţi să-mi răspundeţi?

ţi-ai dat degeaba osteneala, deranjându-te şi deranjându-mă în timp ce-mi făceam baie, ca să-mi spui ceva care, chiar dacă îmi face plăcere, nu mă interesează în nici un fel. Aş fi aflat ştirea mâine dimineaţă din ziare.

ceea ce va şoca nu am spus încă. Toţi poliţiştii, toţi jandarmii şi toţi grănicerii au primit deja fotografia Hannei Tauler. Şi ordinul de a o aresta ori de a o împuşca. Pe capul ei s-a pus un preţ. Un milion bani-cheş celui care ar putea da informaţii ce ar putea conduce la arestarea sa. Un milion, Herr Doktor. Aţi auzit bine. Dau un milion pentru Hanna Tauler. Evadarea ei a fost anunţată la toate secţiile de poliţie... Mâine dimineaţă vestea va fi pe prima pagină a tuturor jurnalelor. Cu o fotografie uriaşă. Sunt milioane de oameni sărmani care vor face totul pentru a pune mâna pe bani.

desigur, Moise Silberman... Toţi săracii vor visa să pună mâna pe un milion, denunţând-o... Mai am un minut. Dacă mai ai ceva de spus, grăbeşte-te...

hanna Tauler trebuie salvată, Herr Doktor..., spuse maestrul Moise Silberman.

e salvată deja, n-ai venit tu să-mi spui că a evadat?

ea a fugit, dar trebuie salvată...

maestre Silberman, nu ţi-ai pierdut capul, nu? Ai mărturisit că un comando internaţional al Ajutorului

176

Roşu, profesionişti recrutaţi în Statele Unite, Anglia şi Germania se ocupă de asta. Specialiştii ştiu să-i ascundă pe evadaţi. E cel mai important lucru. E vorba despre oameni cu o înaltă calificare. De altfel, Ajutorul Roşu Internaţional dispune de bani ca să-i ascundă pe protejaţii săi. Nu îţi face inimă rea degeaba...

aveţi perfectă dreptate, Herr Doktor, dar, cu toate acestea, profesioniştii care au ajutat-o să evadeze şi care o protejează, şi cu toţi banii Ajutorului Roşu, Hanna Tauler nu va fi cu adevărat în siguranţă dacă nu va ajunge în ţara Sovietelor. în URSS. La Moscova. Generalisimul Stalin a dat ordin Ajutorului Roşu să o ducă la Kremlin. E invitata lui personală. I-au fost deja pregătite apartamentele. Va rămâne aici cât va fi nevoie.

dacă generalisimul Stalin, ţarul roşu al Moscovei şi al tuturor ruşilor, comandantul şi stăpânul tuturor comuniştilor de pe planetă o invită pe Hanna Tauler la Kremlin, e de înţeles că a trimis, de asemenea, şi mijloace de transport... Doar n-a chemat-o să vină pe jos la Moscova şi fără escortă... Să fim serioşi! Să nu încercăm să deplângem soarta unui om care a fost invitat să stea la Kremlin şi care este oaspetele şi protejatul lui Stalin, stăpânul suprem a două sute de milioane de ruşi şi al tuturor comuniştilor de pe pământ. Aş vrea eu să fiu în locul Hannei Tauler...

nu glumiţi, domnule profesor! Tot ce vă spun este adevărat. Mai mult decât adevărat. Sunteţi un profet. La fel ca Isaia, ca Iezechiel. Aţi ghicit că generalisimul a pus toate mijloacele la dispoziţia Ajutorului Roşu Internaţional pentru ca Hanna să ajungă în siguranţă la Kremlin, mâine seară, în jurul orei 6. Pregătirile pentru

177

primirea tovarăşei sunt în toi. Articolele care vor saluta sosirea ei la Moscova sunt deja scrise. Afişele cu portretul ei sunt gata de a fi lipite pe toate zidurile

cu atât mai bine pentru ea, sărmana slută, spuse Leopold Scripcă. A dat lovitura în cariera sa. Iat-o ţarina roşie a Moscovei şi a tuturor ruşilor, stăpâna Kremlinului! Acum, cu bine, dragă maestre, şi mulţumesc pentru veşti...

un singur cuvânt, şi puteţi să plecaţi... Lăsaţi-mă să vă mai spun doar ceva... Cel mai important

lucru. Pentru a nu întâmpina vreun risc, s-a decis ca Hanna Tauler să călătorească de la Bucureşti la Chişinău în compartimentul dumneavoastră oficial din vagonul de dormit... Acolo nu o va deranja nimeni. Toată lumea vă cunoaşte. Veţi avea o femeie în compartiment. Ea ar putea fi soţia dumneavoastră, sora dumneavoastră ori o amantă... în nici un caz nu vă va deranja vreun poliţist. Nici un controlor de tren, nici un jandarm. Nimeni, nici chiar un ministru nu va încerca să deschidă uşa compartimentului dumneavoastră, ştiind că este o femeie înăuntru. Nici să-i ceară actul de identitate. Toată noaptea, în timpul călătoriei de la Bucureşti la Chişinău, Hanna Tauler va fi în siguranţă în compartimentul dumneavoastră oficial. Mai în siguranţă ca în sânul lui Avraam. Mâine, la ora 7, va coborî în gară la Chişinău. Va fi imediat luată sub protecţie de specialiştii cu înaltă calificare ai Ajutorului Roşu Internaţional. Pentru a vă spune că nici un detaliu nu a fost trecut cu vederea, tovarăşi îmbrăcaţi în infirmieri ai Crucii Roşii Române vor veni să o ia de pe treptele scării vagonului de dormit. Va fi transportată cu o ambulanţă a Crucii Roşii, o ambulanţă autentică până

la Nistru, la mai puţin de 30 de kilometri. Nistrul este îngheţat. Va trece apa aşa cum ai traversa o stradă. Şi pe celălalt mal o aşteaptă avionul personal al generalisimului Stalin, care o va duce direct la Moscova... Va fi primită la aeroport de tot aparatul de partid, cu muzică militară, în Moscova împodobită cu flori, plină de fotografiile sale... Mulţumesc, Herr Doktor...

pentru ce să-mi mulţumeşti? întrebă Leopold Scripcă. Doar nu-ţi închipui că am muncit toată viaţa ca să ajung dintr-odată ocnaş... Căci, cu tot mandatul meu de deputat, cu toate prieteniile mele politice, voi fi condamnat la ocnă. înainte de a fi târât în noroi. Asta e legea. Cel care ascunde ocnaşii evadaţi devine el însuşi, în mod automat, ocnaş. Dura lex, sed lex. Maestre Silberman, cunoşti legile mai bine decât mine. Eşti avocat.

nimeni nu va încerca să întrebe cine este femeia pe care aţi luat-o în compartimentul dumneavoastră. Sunteţi deputatul ilustru, primarul şi profesorul Leopold Scripcă... Doar în compartimentul dumneavoastră Hanna Tauler poate să călătorească fără să întâmpine vreun risc. Nu pierdeţi nimic, absolut nimic... Nu aveţi decât de câştigat... Toţi comuniştii din lume vor păstra numele lui Leopold Scripcă înscris în taină în inimile lor...

răspunsul este nu!

Deputatul este furios. Adaugă:

eşti nebun de-a binelea, maestre Silberman, să-mi ceri un astfel de lucru! Şi eu sunt nebun că te-am primit şi că te-am ascultat... Trebuia să fac ca toată lumea care nu îţi deschide niciodată uşa...

Iese din apartament cu valiza mică de marochin. Cea mai frumoasă din câte există în România, făcută după

schiţele sale, de un mare marochiner din Viena. Este, în acelaşi timp, valiză, mapă, servietă. E foarte frumoasă şi uşoară. Poţi să pui orice aici şi să mergi cu ea peste tot, fără să o laşi la vestiar, aşa cum nu-ţi laşi portofelul... Leopold Scripcă ia ascensorul. închide ostentativ uşa lui Moise Silberman, care aleargă după el. în timp ce coboară, cu chipul crispat, Moise Silberman rămâne câteva clipe în faţa grilajului închis al ascensorului. Consternat. Nu-l ştia pe Leopold Scripcă astfel. Nimeni nu-l văzuse vreodată supărat, nervos, crispat, furios. El l-a văzut. Şi, după câteva secunde de reflecţie, maestrul Silberman o ia la fugă pe scară, cu toate că arată ca un infirm. Ajunge în holul hotelului înaintea ascensorului, îl aşteaptă pe Leopold Scripcă în faţa uşii. Acesta strânge mâna directorilor, funcţionarilor hotelului şi, cu frumosul său surâs, se îndreaptă către un taxi... încearcă să-şi întoarcă privirea de la Moise Silberman, dar acesta îi ţine calea. Şi când urcă în taxi, maestrul Silberman se agaţă de portieră şi îi spune rugător:

permiteţi-mi să urc cu dumneavoastră, Herr Doktor...

Ca să nu se dea în spectacol, nu spune nici da, nici nu. Moise Silberman e deja lângă el fără să fi primit acceptul.

gura închisă, nici un cuvânt! îi cere aspru Leopold Scripcă. în viaţă sunt lucruri cu care nu trebuie să te joci. Niciodată. Dacă pronunţi un singur cuvânt despre ceea ce mi-ai spus şi eu am şi uitat te dau pe mâna poliţiei. Ai înţeles?

am înţeles, răspunde Moise Silberman.

Rămâne mut în timpul drumului. Nici măcar nu mişcă. Stă lipit în colţul maşinii, nemişcat. Leopold Scripcă

vrea să-i spună ceva pentru a-i ierta cuvintele fără rost. Tace însă. Străzile Bucureştiului sunt pline de polei. Taxiul merge încet.

Trebuie să prind trenul de Chişinău, şofer! spuse Leopold Scripcă. Grăbeşte-te!

Nu vă faceţi griji, domnule deputat, răspunse şoferul... Veţi ajunge la timp.

Toţi şoferii de taxi care lucrează în zona Athenee Palace, a Parlamentului şi a gării, îl cunosc pe Leopold Scripcă.

E cel mai generos dintre clienţii lor şi cel mai amabil. Le strânge întotdeauna mâna înainte să coboare din taxi, chiar de faţă cu miniştrii şi deputaţii. E un lucru pe care şoferii de taxi nu l-au văzut niciodată la Bucureşti şi pe care nu-l vor uita vreodată. Fiecare dintre ei povesteşte copiilor lui că de ceva vreme a apărut în Bucureşti un om cum nu sunt alţii, un domn adevărat, care este deputat şi pe care îl cheamă Leopold Scripcă. Şi, în acest fel, cu mici fapte şi gesturi de nimic, îşi construieşte legenda...

înainte de a ajunge la gară, Leopold Scripcă îşi aduce aminte, ca din întâmplare, câteva frânturi de vorbe din discuţia la care a luat parte în urmă cu câteva zile la o recepţie în saloanele lui Aristide Paximade: se vorbea despre toate şi despre nimic, ca la recepţiile mondene, între două fursecuri, doamna Paximade i-a spus lui Leopold Scripcă, fără să insiste, cum se spune un cuvânt neimportant într-un salon:

această mizerabilă Hanna Tauler ne-a făcut atâta rău în străinătate, că nu mai poţi să te mai duci nicăieri.

Aristide Paximade era pe atunci ministru al Afacerilor Externe. Cu o săptămână înainte, făcuse o vizită oficială la Paris. Doamna Paximade a spus:

181

în timpul recepţiei pe care am dat-o la Ambasada Română la Paris în onoarea preşedintelui Republicii Franceze, s-a vorbit fără încetare, în toate colţurile, tot timpul, de această fată, Hanna Tauler. Eu i-am spus dragului meu Aristide că această mizerabilă ne-a făcut atâta nedreptate în străinătate, că trebuie să o scoatem forţat de la închisoare şi s-o facem scăpată... Nu contează unde. Numai să plece. Trebuie să o ajutăm să evadeze, prin grija noastră, chiar împotriva voinţei ei... Să curăţăm România. Altfel nu mai avem linişte. Ce spui, dragă Leopold?

în acel moment, doamna Paximade a fost chemată de cineva. Leopold Scripcă a uitat de cuvintele ei. Acum, îi revin în memorie. Limpezi, cum le auzise pentru prima oară din chiar gura doamnei Paximade. Toţi cei care au cunoscut-o pe fosta Găină de aur ştiau că ea nu pronunţa niciodată vreo vorbă în vânt. Toate cuvintele sale aveau o semnificaţie. Aşa-zisele discuţii frânte erau pentru ea stabilite cu o precizie matematică, nici o cifră şi nici un semn nu puteau fi eliminate ori adăugate. Vorbele ei însemnau că evadarea Hannei Tauler fusese deja hotărâtă. După ce a lipsit câteva minute, doamna Paximade s-a întors la Leopold Scripcă şi-a început să-l întrebe de soţie, de casă.

într-o zi, am să vin cu Aristide la Chişinău... Ştii, dragă Leopold, că eu nu cunosc Chişinăul? Am auzit că acolo e de zece ori mai frig ca la Bucureşti. E-adevărat? Am auzit că vântul care suflă acolo vine direct din Siberia, am auzit că Nistrul este îngheţat până în adânc... Pe acolo trebuie să o ajutăm să iasă pe această fată care ne murdăreşte în străinătate, pe această Hanna Tauler, să-i

182

dăm o pereche de patine, s-o punem pe gheaţa Nistrului şi să-i dăm un şut în dos... Va ajunge dincolo, în paradisul ei roşu, în mai puţin de două minute... Nu e o idee bună, dragă Leopold?

Eşti comunist, maestre Silberman? întrebă deodată Leopold Scripcă.

Ştiţi că nu există Partid Comunist în România... Cum ai putea fi militar într-o ţară în care nu există armată? Nu, nu sunt membru al Partidului Comunist.

dar eşti simpatizant comunist?

dumneavoastră pot să vă spun, Herr Doktor... întotdeauna am dorit să fiu comunist... în religia creştină, cei care vor să fie botezaţi, dar care nu ajung să facă aceasta, doar prin dorinţa lor sunt consideraţi ca botezaţi. Sunt membru al Partidului Comunist prin dorinţă. Ei ştiu asta. Pentru aceasta, ori mai cu seamă pentru că mi-aţi acordat prietenia dumneavoastră, specialiştii care o ajută să evadeze pe Hanna Tauler m-au contactat şi m-au trimis la dumneavoastră ca să vă propun să o luaţi în această noapte în compartiment şi să o duceţi la Chişinău... V-am răspuns cât se poate de franc.

îi ştii de multă vreme pe aceşti oameni de la Ajutorul Internaţional care te-au trimis la mine?

-Nu, Herr Doktor... Comandoul soseşte din străinătate. Nu e nici un român printre cei care au ajutat-o să evadeze pe Hanna Tauler şi care o duc în Rusia. Ei nu cunosc nici măcar limba română. Au vorbit în germană cu mine.

partidul Comunist Internaţional ţi-a încredinţat alte misiuni în trecut, ştiindu-te simpatizant, ori e pentru prima oară?...

183

e prima mea misiune. Şi ea n-a reuşit. Nu vor fi, aşadar, altele.

ai reuşit, maestre Moise Silberman. Accept să o primesc în compartimentul meu de la vagonul de dormit pe Hanna Tauler şi să-i port de grijă până la Chişinău... Eşti mulţumit?

Moise Silberman plânge. Nu poate să mai scoată un cuvânt; vrea să-i sărute mâna lui Leopold Scripcă, dar nu îndrăzneşte.

recunoştinţă veşnică din partea Partidului Comunist... şi Internaţionalei...

sărmanul meu Moise, Partidul Comunist n-a avut niciodată, nu are şi nu va avea vreodată recunoştinţă faţă de cineva. E unul dintre punctele principale ale doctrinei sale. Dacă foloseşti cuvântul „recunoştinţă” nu eşti comunist. El nu există în dicţionarul marxist. E un cuvânt burghez foarte rău: e cuvânt antimarxist... Nu vorbi despre recunoştinţă. Cei care au dreptul la o recunoştinţă oarecare din Partidul Comunist sunt lichidaţi. Căci încurcă. Cei care trebuie eliminaţi cu adevărat, irecuperabilii, sunt cei care au dreptul la recunoştinţă. Şi se debarasează de ei înainte de a se debarasa de duşmanii lor. Mi-am făcut doctoratul în sociologie la Jena, cea mai bună facultate de filosofie de astăzi. Cunosc semnificaţia cuvântului „comunist”...

recunoştinţa din partea mea va fi eternă... Pe mine puteţi conta. îmi permiteţi să cobor înainte de a ajunge la gară? M-ar putea repera.

Taxiul se opreşte. Maestrul Silberman dispare ca o umbră, înghiţit de noapte, în cartierul comercial al gării. Leopold Scripcă soseşte cu două minute înainte de plecarea

184

trenului. A întârziat. Dar nu uită să strângă mâna şefului de tren şi controlorilor de la vagonul de dormit. pe fugă. Fără a uita pe nimeni însă.

Controlorul deschide uşa compartimentului oficial: Am pus sticla de apă minerală în găleata cu gheaţă, ca de obicei, domnule deputat.

Leopold Scripcă rămâne singur în compartiment. Se dă semnalul de plecare. Trenul porneşte. Chiar în acea clipă însă, uşa compartimentului oficial se deschide încet şi o siluetă înfăşurată cu un fular maro intră. I se vede nasul lung, cărnos, cârn şi galben ca ceara. I se văd câţiva centimetri de piele pe faţă, la fel ca şi culoarea nasului. în ciuda vârstei, pare mai grasă. Foarte solidă, în ziare, Hanna Tauler, martira, e doar piele şi os. în realitate, ea are un corp de mamă cu zece copii. Leopold Scripcă e în picioare. O priveşte cu curiozitate, cu atenţie, cu o anumită înţelegere chiar. O salută, înclinând uşor din cap, aşa cum salută în reuniunile publice persoanele pe care nu le cunoaşte îndeaproape. Hanna Tauler îl priveşte în ochi, dar nu răspunde la salutul lui. Are privirea întunecată, orgolioasă şi plină de răutate.

Hanna Tauler ar fi trebuit să salute prima. Ea era cea care intra. Nu a făcut aceasta, ceea ce e o neglijenţă gravă din partea celei care va fi mâine seară stăpâna Kremlinului. Era de neiertat că nu i-a răspuns lui Leopold Scripcă, omul care i-a oferit compartimentul său cu riscul libertăţii şi reputaţiei lui. Avea dreptul măcar la un răspuns, dar el a primit o privire plină de ură. Roşie.

Hanna Tauler a sosit fără nici o valiză. Nu are nici măcar o poşetă. Cu doar ce avea pe ea. La lumină, Leopold Scripcă vede că ea are, precum adolescentele, un

185

puf negru, un început de barbă şi de mustaţă. I se face milă. Cu adevărat, această fată era foarte urâtă! Dar peste sluţenie să aibă barbă şi mustaţă era culmea! Leopold Scripcă o iartă că nu a răspuns la salutul său şi că l-a privit cu ochi de animal răutăcios. Crede că pentru o femeie, care iese din închisoare, e normal să nu saluţi şi să-i priveşti cu răutate pe toţi oamenii liberi. în compartimentul oficial sunt două mari cuşete. Hanna Tauler se aşază lângă uşă fără să se întindă. îşi ţine fularul pe faţă şi se acoperă complet. Pare că doarme, dar nu o face: îşi mişcă corpul.

„Mare noroc că nu vorbeşte, se gândeşte Leopold Scripcă. Tăcerea ei mă spală pe mâini de orice învinuire în privinţa complicităţii. A intrat fără să-mi ceară permisiunea. S-a aşezat fără să mă salute, fără să deschidă gura. Dacă nu vorbeşte, nici eu n-am să vorbesc. Se crede dej'a ţarina roşie a

Moscovei şi a tuturor ruşilor. Va fi primită la Moscova de popor ca regină a proletariatului universal. Ca martiră a luptei de clasă. Ca o suverană. Va fi condusă cu o coloană de motociclişti precum reginele. Se va intona pentru ea imnul sovietic, va trece trupele în revistă. Seara va cina cu generalisimul Stalin, având pe masă vesela de aur a ţarului... Această femeie va avea parte de toate onorurile mâine seară... Slavă Domnului, mai sunt încă oameni fericiţi pe pământ!...”

După aceste gânduri, Leopold Scripcă îşi dă seama că distanţa socială între el şi femeia cu oribilul fular maro este mare; poate să se considere singur în compartiment. Doi oameni care se află la mii de kilometri depărtare unul faţă de celălalt nu se văd. O tânără poate să se dezbrace şi să-şi facă baie atunci când este singură. Când un om e la

sute de kilometri, distanţa îl face singur. Aceeaşi distanţă, pe plan social, resimte şi Leopold Scripcă faţă de cea care va fi mâine ţarina roşie de pe tronul de la Kremlin. începe deci să se dezbrace ca şi cum ea n-ar fi existat. Căci, din punct de vedere social, ea e mult mai înaltă pentru a-l vedea. Scripcă deschide frumoasa lui valiză de marochin cu căptuşeală şi-şi scoate pijamaua de mătase. îşi aşază pe umeraş pantalonul, vesta, cămaşa şi, cu bustul gol, îşi face toaleta, spălându-se cu voluptate, cu multă apă şi mult săpun. E una dintre plăcerile lui cele mai mari. Se spală pe dinţi cu pasta comandată în Germania. Apoi, îşi deschide sticluţa cu apă de colonie, toarnă îndelung în palma mâinii stângi şi se frecţionează pe piept, pe faţă, pe gât şi pe picioare. Repetă aceste gesturi folosind apoi palma dreaptă. Nici o perie nu înlocuieşte apa de colonie pentru masajul de seară. Se îmbracă apoi cu pijamaua de mătase de culoarea mierii şi se pregăteşte să se întindă în pat, să-şi aprindă o ţigară light, pentru a o fuma în întuneric, cu toate luminile stinse. E cu neputinţă să savurezi o ţigaretă de calitate pe lumină. Cu lumina stinsă, savoarea este incomparabil mai mare. Minutul de dinaintea stingerii este întrerupt de o voce răguşită de eunuc. Hanna Tauler vorbeşte. Vocea ei e la fel de urâtă precum chipul. Sărmana ţarină roşie...

aveţi apă de colonie?

Pronunţă acest cuvânt cum ar spune tilifon în loc de telefon, ori miersi în loc de mersi...

da, doamnă, am apă de colonie, răspunse Leopold Scripcă amuzat.

Era o voce sinistră şi o pronunţare asemănătoare celor din teatrele proaste de altădată...

vreţi să-mi deiaţi piuţină coloniia?

leopold Scripcă îi întinde sticluţa după ce a deschis dopul, căci bănuieşte că poate nu ştia să-l deschidă.

miroase frumos, frumos, foarte frumos... Aş putea să iau piuţină coloniia?

Ea îşi toarnă în palmă, îşi freacă faţa, mâinile şi gâtul, fără să se dezvelească. Face aceste gesturi cu feminitate, sălbăticie şi cu infantilism în acelaşi timp. Miroase apoi încă o dată sticluţa, vârând-o aproape pe nara dreaptă.

e bună coloniia... foarte bună.

păstraţi sticluţa, doamnă, răspunse Leopold Scripcă. E darul meu pentru dumneavoastră...

Deodată ea se ridică. Se încruntă. Privirea îi devine ostilă. îi întinde flaconul. Cum ar întinde o otravă pe care nu o vrea, cu oroare, cu spaimă.

nu vreau! strigă ea.

Leopold Scripcă astupă sticluţa, amuzându-se.

Acelaşi amuzament pe care-l resimt, probabil, marinarii occidentali oferind oglinzi indigenilor din Africa ori din America. Căci în gesturile Hannei Tauler există, ca la sălbatici, plăcere, amuzament, dar, de asemenea, teama de diavol şi de vrăjitorie. Desigur, ea nu crede în diavol în sensul în care şi-l închipuie ceilalţi oameni. Dar Leopold Scripcă şi colonia sa sunt diavolul şi ispitele sale, aşa cum poate să le conceapă, în manieră comunistă, o viitoare ţarină roşie. Leopold Scripcă constată în mod automat, pentru că el este doctor în sociologie (pentru aceasta doar, nu din raţiuni politice), că Passionaria, eroina Hanna Tauler, victima capitalismului, Ioana d’Arc a comunismului şi campioana luptei revoluţionare este, în sensul propriu al cuvântului, o sălbatică. O veritabilă

femeie sălbatică, superstiţioasă, murdară, care se teme de spiritele rele ascunse într-un flacon de apă de colonie. Şi de vrăjile pe care călătorii le iau în valizele lor. Ea apare în ochii sociologului nu doar ca o sălbatică, o superstiţioasă, ci, de asemenea, ca o nătângă, o fiinţă urâtă şi răutăcioasă, prost

crescută. O femeie crudă. îi face plăcere să nu dea bună ziua, să nu răspundă la salut. Cu atât mai grav cu cât ea este învăţătoare (nu învăţătoare de stat cu diplomă dar, totuşi, învăţătoare) într-o şcoală a evreilor săraci din cartierul ei. Este obligată de meseria sa să-i înveţe pe copii să spună bună ziua. Şi cum poate ea să-i înveţe dacă însăşi ea nu face aceasta? Dar, ceea ce este încă şi mai grav, e că dacă revoluţia căreia i-a devenit eroină se va înfăptui, va conduce milioane de oameni şi de copii, interzicându-le să spună bună ziua, ordonându-le să se teamă de spiritele rele ascunse în flacoane cu apă de colonie şi în valizele călătorilor. Omenirea va coborî, cu un astfel de fuhrer, în epoca de piatră. Sociologul Leopold Scripcă e trist. Vrea să ştie mai mult despre comportamentul viitorilor conducători ai lumii concentraţionare, despre Hanna Tauler. O întreabă:

de ce nu mi-aţi răspuns la salut, doamnă?

sunteţi capitalist? întreabă ea, privindu-l crud.

nu încă, scumpă doamnă... Nu sunt încă un adevărat capitalist, dar depun toate eforturile cu putinţă şi mă folosesc de toată stăruinţa mea ca să devin într-o bună zi... Sper să reuşesc. Şi mi-ar plăcea să ajung un mare capitalist, nu un capitalist obişnuit...

păcat! spuse ea...

de ce păcat? Nu e nimic mai plăcut decât să fii capitalist, adică să ai mulţi bani, puterea de a-i cheltui. Nu

e păcat să fii capitalist, mare noroc! Toţi oamenii de pe pământ visează să devină capitalişti, chiar şi cei care nu au nici o şansă încearcă să-şi împlinească visul lor la Loteria Naţională...

toţi capitaliştii vor fi împuşcaţi... spuse ea. Toţi capitaliştii sug sângele poporului, paraziţi ai umanităţii, o clasă de opresori şi de speculanţi. Vor fi împuşcaţi până la ultimul...

Comunismul sărmanei eroine internaţionale este unul rudimentar şi sălbatic. Şi ceea ce-l deranjează cel mai mult pe Leopold Scripcă e că ea face greşeli gramaticale la fiecare cuvânt. E de neiertat pentru o învăţătoare, cum e de neiertat pentru o marxistă, de a fi superstiţioasă precum sălbaticii...

de ce m-aţi ascuns în compartimentul dumneavoastră, dacă sunteţi capitalist? întrebă ea foarte neîncrezătoare.

deoarece capitaliştii sunt oameni politicoşi. Fac eforturi pentru a fi. Aceasta, bineînţeles, cât încă trăiesc... Căci, după câte aţi spus adineauri, îi veţi împuşca pe toţi... Nu vor mai fi capitalişti, nici politeţe. Vor fi decapitaţi! Cu toţii!

de ce sunteţi politicos cu mine? întrebă ea. Ştiţi că vă voi ucide cu mâna mea în ziua în care revoluţia va fi instaurată, când noi cei oprimaţi vom lua puterea. Vă voi căuta peste tot pentru a vă împuşca. Eu personal. Speraţi să scăpaţi ascunzându-mă în această noapte în compartimentul dumneavoastră? N-o să vă folosească la nimic. Căci noi nu ne lăsăm cumpăraţi cu politeţea. Veţi fi împuşcat. Nu pentru că mă ascundeţi în această noapte vă veţi salva viaţa; trebuie să ştiţi asta... Comuniştii şi conducătorii celor oprimaţi sunt incoruptibili... Manevra dumneavoastră de corupţie nu ţine...

Leopold Scripcă a studiat la universitatea din Jena mai mulţi ani teoriile lui Marx, Engels, Feuerbach, Lenin şi nu poate să creadă că aceste frumoase teorii pot fi atât de uşor prefăcute în noroi, în ură şi în cruzime... Un elev din ultimul an al liceului de la Chişinău, Virgil Gheorghiu, i-a dat o poezie dedicată soţiei sale, în care adolescentul scrie: „Oricât de alb şi de curat ar fi fulgul de zăpadă, de îndată ce el atinge pământul se preface în noroi...” Acelaşi lucru şi cu frumoasele teorii ale dreptăţii sociale ale lui Marx, Engels, Lenin, Feuerbach... De îndată ce ele cad în minţile Hannei Tauler, ale lui Stalin, ale conducătorilor închisorilor şi lagărelor de concentrare, aceste frumoase teorii pure precum fulgul de zăpadă se prefac în mocirlă, sânge şi lacrimi...

Leopold Scripcă ştie că vor fi întotdeauna oameni precum Hanna Tauler, Stalin, şefi ai Miliţiei Roşii şi comandanţi de închisori care vor aplica aceste frumoase teorii, care vor pune comunismul în practică, care vor înfăptui aceste idei. Şi atunci nu vor mai fi idei, ci noroi şi sânge. Oamenii de acţiune, care le vor aplica, vor fi cu toţii oameni fără idei, sălbatici, plini de cruzime. Ei vor purta stindardele lui Marx, Engels şi ale altor teoreticieni pentru a comite masacre, exterminări, pentru a crea lagăre de concentrare, republici penitenciare, state-cuşcă. Vor preface ideile în fapte bestiale, în caricaturi, în răzbunări şi în fapte sângeroase...

păcat de lozincile dumneavoastră... Căci lozincile sunt frumoase...
cum aţi fost contactat de Ajutorul Roşu? întrebă Hanna Tauler.
nu înţeleg întrebarea, spuse Leopold Scripcă. Nu cunosc Ajutorul Roşu decât din auzite.
191
cine v-a contactat ca să vă ceară să mă protejaţi în această noapte?
un sărman om fără căpătâi, care m-a rugat să-i fac un serviciu personal, lăsându-vă să dormiţi în compartimentul meu ca să nu vă descopere poliţia.
cum se numeşte tovarăşul contactant?
nu este un tovarăş, e o cunoştinţă de-a mea. îmi e drag pentru că e un nefericit al sorţii.
numele lui! ordonă Hanna Tauler. Vreau numele celui care v-a contactat!
maestrul Moise Silberman... Dar e un act de caritate pe care l-am împlinit ca urmare a cererii sale... Nimic mai mult. De mila lui am cedat acestei cereri.
moise Silberman? întrebă Hanna Tauler.
Privirea ei este una crudă. Foc şi pară.
nu cunosc numele acestui tovarăş. Se prea poate să fie vorba de un pseudonim, pe care-l foloseşte pentru ca dumneavoastră să nu-l denunţaţi. Nu e numele lui adevărat. A făcut bine că şi-a ascuns identitatea. Regulile secretului trebuie să fie respectate. Acum, vreau să dorm.
Aceste ultime cuvinte erau un ordin, dar abia le pronunţă, că ea adăugă:
vreau să beau apă!
Leopold Scripcă turnă în pahar. Aşteptă să se umple până sus. îi era sete. O sete adevărată. Ţine paharul cu amândouă mâinile. E o obişnuinţă a celor închişi, a ocnaşilor. în închisoare, când se toarnă supa, ei ţin cu toţii astfel gamela. Hanna Tauler bea acum, ducând paharul la gură cu amândouă mâinile. în timpul închisorii, îi vezi pe puşcăriaşi ţinându-şi în acest chip gamela. Fac acest lucru pentru a-şi încălzi mâinile atunci când primesc
192
hrană caldă, în timp ce mănâncă. Şi astfel, simţind cu amândouă mâinile, mănâncă cu pielea palmelor, nu doar cu gura. Ţinând gamela în acest chip, profită mai mult de băutură şi de hrană. Pentru nimic în lume nu vor accepta să o ţină cu o singură mână. Ca şi când ar fi lipsiţi de o parte a hranei lor... Dorm acum, a spus Hanna Tauler.
Aşază paharul. Nu spune mulţumesc. Nici noapte bună. Se întoarce cu spatele, plină de ostilitate faţă de Leopold Scripcă, şi încearcă să-şi acopere umărul cu şalul.
vise plăcute! spuse acesta. Şi îngăduiţi-mi să vă acopăr umărul cu acest pled. Văd că v-aţi hotărât să nu vă dezbrăcaţi şi să intraţi astfel în pat. Permiteţi-mi ca măcar să vă acopăr umărul... S-ar putea să vă fie frig. Şi dacă vă îmbolnăviţi n-o să mai puteţi să mă mai împuşcaţi când veţi lua puterea...
Ea nu spuse nimic. Profesorul trage pledul pe care este întinsă. îl desface şi-i acoperă corpul femeii, întinzându-l peste fularul ei şi punând pledul sub umeri. Ca să-i fie cald. Aşa cum se procedează cu copiii după ce-i aşezi în pat. Aşa cum mama lui Leopold Scripcă îl acoperea când era mic. Trupul Hannei Tauler rămâne nemişcat, ca de piatră, în timp ce profesorul o acoperă. Aceasta surâde. îi face plăcere să se simtă acoperită de mâini străine. Când era mic şi când mama sa venea seara să-l învelească, Leopold Scripcă făcea la fel ca Hanna Tauler: se prefăcea că doarme. Plăcerea este dublă în acest fel.
Hanna Tauler adoarme îndată. Doarme buştean până la Chişinău.
Profesorul Leopold Scripcă dimpotrivă. Nu poate să mai doarmă ca de obicei în vagonul de dormit. Se trezeşte
193
de mai multe ori şi bea apă minerală. Bea direct din sticlă; este un om căruia îi place curăţenia, igiena, şi nu are curaj să bea din paharul cu care a servit-o pe Hanna Tauler. Se consolează în mânia sa, spunându-şi că este un obicei pe care l-a deprins în Germania, o maladie a igienei, a asepsiei. Nu poate să doarmă, pentru că trăieşte o aventură ieşită din comun. Istorică. Cum nu se întâmplă călătorilor din vagonul de dormit. Suprema aventură a unui călător din vagonul de dormit este o aventură amoroasă. Dar aventura lui Leopold Scripcă este cu mult mai pasionantă decât o aventură a hazardului.
Dimineaţa se trezeşte cu o oră şi jumătate înainte de sosirea la Chişinău. Ocnaşa doarme încă. Ea, care i-a promis că-l va căuta peste tot să-l împuşte cu propria mână în ziua victoriei proletariatului...

Leopold Scripcă se rade, se spală şi se frecţionează îndelung cu putere, pentru a-şi înviora muşchii neodihniţi suficient în timpul nopţii. După ce se spală şi se frecţionează cu apă de colonie, după ce îşi pileşte unghiile de la mâini şi de la picioare, deschide larg fereastra şi respiră profund aerul rece, având bustul gol. Aerul Siberiei.

„Nu voi merge niciodată în Siberia, se gândeşte profesorul Leopold Scripcă. Hanna Tauler mi-a promis că mă va împuşca. Şi cei împuşcaţi sunt vârâţi sub pământ. Nu sunt trimişi în Siberia.” Face câteva exerciţii de gimnastică. Mai mult ca de obicei. Apoi, închide fereastra şi se îmbracă încet. îşi pune şosete noi, chilot nou, cămaşă nouă, cravată nouă. Ca de obicei. în timp ce este gol-puşcă, se uită dacă ocnaşa lui de companie, cea care îl va împuşca, nu deschide ochii. Nu, ea doarme profund.

194

Ca un buştean. Respiraţia îi este răguşită. Nu este o legendă că suferea cu pieptul. Doar astmaticii şi bolnavii de ftizie respiră în acest fel. Profesorul zăboveşte îndelung, făcându-şi nod la cravată, ca de obicei. E faza finală atunci când se îmbracă, legătură de artist. Deschide termosul argintiu şi bea o ceaşcă de cafea. La fiecare călătorie îşi umple termosul cu cafea pregătită la Athenee Palace. îl aşază într-un prosop pluşat şi el se păstrează cald, fierbinte chiar. Cafeaua din vagoanele de dormit este întotdeauna proastă. Bându-şi cafeaua, o priveşte pe Hanna Tauler. O atinge cu mâna dreaptă şi o trezeşte:

ce vreţi de la mine? bombăne cu vocea ei răutăcioasă.

într-o jumătate de oră vom fi la Chişinău. Pentru aceasta mi-am permis să vă trezesc. Şi acum, pentru că v-aţi trezit, vă urez o zi minunată. Aţi dormit bine? Aţi visat frumos?

eu nu visez niciodată, spuse Hanna Tauler. De ce-mi vorbiţi mereu de vise? Se vede că sunteţi burghez! Şi aseară mi-aţi urat „vise plăcute”! De ce-mi spuneţi mereu să visez? Eu nu sunt o visătoare. Eu sunt o materialistă, o marxist-leninist-stalinistă. Şi noi, comuniştii, nu visăm. Noi acţionăm. Nu ştiu ce sunt visele. Nici un fel de vis. în locul viselor, noi avem gândirea şi dialectica marxist-leninistă. Visul înseamnă deviaţionism.

Leopold Scripcă remarcă cu satisfacţie că vocabularul Hannei Tauler conţine câteva cuvinte din lexicul comunist. E deja altceva...

doriţi o ceaşcă de cafea, doamnă? E o cafea foarte bună. E preparată special pentru mine de bucătarul de la

195

Athenee Palace... îmi iau mereu termosul plin. La fiecare călătorie...

aţi fost la Athenee Palace?

Hanna Tauler se ridică pe o parte şi devine dintr-odată visătoare. E frumoasă în sluţenia sa. Căci visul face frumos totul; seamănă cu un strat de pictură frumoasă, care acoperă tot ceea ce este urât.

locuiesc la Athenee Palace, spuse Leopold Scripcă.

E mulţumit că a aflat un subiect care o interesează pe Hanna Tauler.

locuiţi la Athenee Palace?

da, doamnă. Am o cameră închiriată...

şi mâncaţi tot la Athenee Palace?

-Adeseori. Când sunt la Bucureşti.

în restaurantul mare mâncaţi?

îl cunoaşteţi?

am trecut prin faţă pe la Athenee Palace... Am văzut de-afară restaurantul mare, cu fotolii şi lustre frumoase. Acela e, da?

Femeia e cea care vorbeşte, cea care a trecut prin faţa marelui palat, visând să intre aici într-o bună zi. E alături de cineva care a fost aici. Adeseori. Care mănâncă aici. Care locuieşte în acest loc...

-Vreţi puţină cafea pregătită de şeful marelui restaurant cu banchete roşii şi lustre?

nu! spuse ea cu un aer plin de cruzime. în ziua victoriei noastre, zi care se apropie, va fi al nostru întreg Athenee Palace. Şi restaurantul lui cu lustre. Şi banchetele lui de catifea... Totul. Pe de-a-ntregul. Doar pentru noi, tovarăşii. Eu sunt o comunistă. Şi o adevărată comunistă nu se mulţumeşte doar cu o ceaşcă de cafea de

196

la Athenee Palace. Căci noi, comuniştii, noi îl vom avea într-o zi pe de-a-ntregul... Va aparţine clasei muncitoare. N-am nevoie de cafeaua dumneavoastră...

îmi cer iertare, cu umilinţă, de a nu putea să vă ofer decât o simplă ceaşcă de cafea de la Athenee Palace. Dacă refuzaţi ceaşca, eu beau, căci îmi place mult cafeaua...

beţi-o..., spuse Hanna Tauler. Nu mă ating de-aşa ceva.

Agresivitatea ei e nejustificată. Pentru Leopold Scripcă, care poate nu-i înţelege psihologia, refuzul Hannei Tauler pare o piesă de teatru prost. Dar, mai târziu, va remarca acelaşi fel de a acţiona la toţi conducătorii comunişti din toate ţările... Cu toate ocaziile.

doriţi să ies din compartiment, doamnă, ori să mă întorc cu spatele ca să vă puteţi face toaleta sumar?

eu nu-mi fac toaleta, răspunse ea.

poate vreţi încă puţină apă de colonie?

-Nu!

Hanna Tauler se răsuceşte în patul ei. Cu spatele la profesor. Refuză să-i răspundă şi să-i vorbească. în chiar clipa în care trenul opreşte în gara de la Chişinău, sare din pat, deschide uşa compartimentului şi o rupe la fugă. Nu spune nici „mulţumesc", nici „la revedere" şi nu aruncă nici măcar o privire de adio profesorului. îşi acoperă faţa cu fularul şi dispare pe culoar precum o umbră.

Leopold Scripcă deschide încet uşa. Priveşte în stânga şi-n dreapta. Culoarul e înţesat de pasageri, dar Hanna Tauler nu e nicăieri. Iese din compartiment cu frumoasa lui valiză. O caută pe Hanna Tauler plin de curiozitate. Se închisese în toaletă. A ieşit şi a coborât

înainte de oprirea trenului. înaintea tuturor. Patru femei, în uniforma Crucii Roşii, o aşteaptă pe peron. O aşază pe o brancardă şi o scot din gară pe uşa rezervată autorităţilor. Fără să treacă pe la ghişeele de control. Chiar în aceeaşi seară, radio Moscova va anunţa sosirea stimatei şi victorioasei tovarăşe Hanna Tauler la Moscova. Se povestesc peripeţiile evadării sale dintr-o ocnă. Se spune că celula ei era săpată în sare, la al treilea nivel al unei saline, că tovarăşii de la Ajutorul Roşu Internaţional şi ea însăşi şi-au riscat în mai multe rânduri viaţa în timpul evadării. Se povesteşte, de asemenea, că Ajutorul Roşu Internaţional a transportat-o pe Hanna Tauler de la salină până la frontiera rusă cu o sanie ţărănească... Ea, apoi, a trecut Nistrul îngheţat sub focul mitralierelor. Pe teritoriul sovietic o aştepta avionul personal al lui Stalin, care a organizat el însuşi această evadare, una dintre cele mai spectaculoase şi mai îndrăzneţe din câte au existat vreodată... Leopold Scripcă ascultă ştirile, seara, acasă, la Chişinău. Şi ziua următoare ia din nou trenul de Bucureşti. Are o şedinţă importantă la Parlament. Nu povesteşte nimănui, nici măcar soţiei sale, aventura din vagonul de dormit. Preferă ca nimeni, niciodată, să nu o cunoască. Dar două zile mai târziu, atunci când asistă la o recepţie dată de ministrul Afacerilor Externe, doamna Paximade îl ia amical pe Leopold Scripcă de braţ.

-Veniţi cu mine să-i strângeţi mâna genialului nostru Moruzov, şeful Poliţiei secrete române... E meritul lui: el ne-a scăpat de Hanna Tauler.

e-adevărat? spuse Leopold Scripcă. Am aflat vestea de la radio Moscova. La Chişinău se aude foarte bine

radio Moscova, dar nu am încredere întotdeauna în adevărul ştirilor pe care le dă. Jumătate sunt false...

e-adevărat..., spuse doamna Paximade. Acum, ne-am debarasat frumos de această fată... E deja la Moscova. Şi nu numai că am debarasat România de prezenţa ei, ci am redat, de asemenea, libertatea a trei tineri ofiţeri francezi care erau de mai mulţi ani închişi în Rusia pentru spionaj. Stalin i-a eliberat în schimbul Hannei Tauler.

Ajung în faţa lui Moruzov. E un om îndesat, aproape chel, ca în litografiile călăilor din Imperiul Otoman. Doamna Paximade îi strânge mâna. Numele lui Moruzov e pe toate buzele, pronunţat cu frică. Dar nimeni nu-l vede niciodată. Leopold Scripcă are acest privilegiu.

ştiţi cum dragul nostru Moruzov a dus-o pe ocnaşă până la Chişinău? întrebă doamna Paximade. A vârât-o pe Hanna Tauler, pur şi simplu, în compartimentul special al unei înalte personalităţi politice. Nu e o idee genială să expulzezi clandestin şi fără nici un risc o puşcăriaşă nedorită?

omul politic în cauză nu călătorea? întrebă Leopold Scripcă. Compartimentul lui era gol?

deloc... A călătorit cu Hanna Tauler.

fără să protesteze? întrebă Leopold Scripcă.

Simte că-şi pierde calmul.

dragul nostru Moruzov ştie că românii sunt oameni galanţi, foarte galanţi. Ei nu închid uşa

compartimentului lor unei femei, chiar dacă e vorba de o ocnaşă. Şi chiar dacă ar fi urâtă. Desigur, pentru a pune la cale un astfel de proiect trebuie să ai curaj şi să rişti enorm...

-N-am nici un merit, spuse Moruzov. Decât de a alege o personalitate politică care să fi fost cu adevărat un gentleman. Galant cu femeile şi discret.

199

Aceasta a fost toată discuţia. La despărţire, Leopold Scripcă a avut impresia că Moruzov, la fel ca şi doamna Paximade, îi strânsese mâna cu mai multă putere şi îndelung, ca pentru a-i mulţumi. Ghici că poliţia secretă a lui Moruzov şi guvernul îl însărcinaseră să o ducă pe Hanna Tauler, şi nu Ajutorul Roşu şi Stalin. Dar îşi spuse cu tâlc:

„Atitudinea mea ar fi putut fi aceeaşi faţă de Hanna Tauler. îmi este indiferent că Ajutorul Roşu Internaţional ori Moruzov şi Aristide Paximade s-au folosit de mine ca de un cărăuş."

Aventura lui Leopold Scripcă în vagonul de dormit a fost uitată, aşa cum sunt uitate toate aventurile din vagoanele de dormit...

XIV.

Poate fi cineva mai sărac decât Hristos?

Leopold Scripcă a continuat să urce pe scara socială. Aşa cum i-a declarat Hannei Tauler, el a făcut tot posibilul pentru a deveni un om bogat. A căutat, fără să se cruţe întru ceva, succesul, reuşita, puterea şi banii. Fără încetare, mereu, pretutindeni. într-o zi, la Bucureşti, îl întâlneşte pe Virgil Gheorghiu pe Calea Victoriei, aproape de Palatul Regal.

ce faci, dragul meu? a întrebat Leopold Scripcă.

Are pe buzele sale un surâs larg, e plin de optimism. E mai elegant ca înainte. Bogăţia şi succesul sunt scrise cu o literă de-o şchioapă pe chipul său. Felul lui de a privi e mai sigur. Pronunţă cuvintele şi accentuează frazele ca pe nişte sentinţe, un privilegiu al oamenilor puternici de pe pământ care au pierdut obişnuinţa de a conversa şi care nu ştiu decât să dea ordine. Pielea feţei sale s-a schimbat şi ea: obrajii au o altă culoare, tenul îi este puţin mai zbârcit, căci pielea feţelor este ca o pagină pe care sunt scrise în mod automat trăirile lăuntrice, eşecurile, succesul şi chiar gândurile cele mai intime. Toată viaţa unui bărbat ori a unei femei este scrisă pe pielea chipului său. Cunoşti cu precizie, după praful încălţămintei şi starea hainelor, itinerarul unui călător,

201

ştii de unde vine după felul în care este îmbrăcat. Ştii chiar ce ţări a parcurs, care au fost mijloacele de transport şi starea drumurilor. în acelaşi fel, poţi citi pe pielea feţei unui om dacă a fost bolnav, dacă a avut necazuri, dureri, bucurii. Totul este scris aici. Ca şi cu nişte litere de tipar. Literele sunt adesea profunde: riduri precum cicatricele lăsate de cuţit.

Virgil Gheorghiu citeşte pe faţa lui Leopold Scripcă izbânzile sale. Din nefericire, toate reuşitele „celui mai bun profesor al său" sunt succese terestre, sociale. Culoarea pielii unui om care gândeşte, caută adevărul şi rămâne în permanenţă însetat de absolut şi pogorât în spirit este total diferită: carnea, pielea, oasele, întreaga materie chiar, din care este compusă făptura omenească, sunt theotheis, spiritualizate. Opusul este şi el adevărat. Căci spiritul unui om poate fi şi el la fel. Prefăcut în materie, pământesc, geotheis.

Virgil Gheorghiu citeşte pe faţa lui Leopold Scripcă faptul că profesorul de filosofie a uitat tot ceea ce a învăţat la Jena. Filosofia nu mai există. E pământiu. Prefăcut complet într-un om politic. într-un om care trăieşte în prezent, pentru prezent. Căci nu se poate trăi în acelaşi timp, aici pe pământ, în prezent şi în eternitate. Să fii filosof şi om politic. Cum nu poţi fi, în acelaşi timp, cu şezutul în două luntre. Oamenii cu spirit „pământesc" sunt nenumăraţi. Ei sunt asemenea animalelor şi le depăşesc adesea ca număr. Când Leopold Scripcă a sosit la Chişinău, cu ştiinţa şi doctoratul său la zi, carnea lui era spiritualizată. Pentru aceasta Virgil Gheorghiu l-a numit „cel mai bun profesor al său". Acum, e decepţionat. Nu mai este profesor ca toţi ceilalţi.

202

de ce nu-mi spui ce faci? întrebă Leopold Scripcă. îl ia pe elevul său de umăr, amical, tandru, protector.

Virgil Gheorghiu, care doar ce a susţinut bacalaureatul, e îmbrăcat în uniforma de vultur regal. De elev la Liceul Militar din Chişinău, cu pompon roşu, epoleţi aurii şi nenumăraţi butoni bine lustruiţi.

Sunt pe cale să experimentez ceva pasionant, spuse el.

vrei să bem o ceaşcă de cafea şi să-mi povesteşti cu de-amănuntul? Tu ştii că rămâi pentru mine,

întotdeauna, cel mai bun elev al meu.

Leopold Scripcă şi Virgil Gheorghiu intră în cafeneaua de la Athenee Palace. Toată lumea îl salută pe profesor. Directorul însuşi vine să ia comanda.

peste câţiva ani, îl veţi saluta mai respectuos pe elevul meu decât pe mine, căci el va fi cel mai mare poet al României.

Leopold Scripcă se întoarce către Virgil Gheorghiu şi-l întreabă ce-ar vrea să bea.

o cafea cu brioşe.

Crema de cafea şi aceste brioşe îi vor ţine loc de prânz şi de cină. De mai multe săptămâni nu mănâncă decât pâine şi puţin unt. Nimic altceva.

vorbeşte-mi despre experienţa ta, zise Leopold Scripcă. Spui că e o experienţă pasionantă.

cred că aşa este. îmi joc cei 19 ani şi jumătate ai mei aşa cum un jucător la cazino aruncă pe covorul verde 19 monede de aur. Pierd ori câştig. Ştiu că, de obicei, pierd. Şi sunt dispus să pierd... Această resemnare de a pierde întreg capitalul meu, cei 19 ani ai mei, e cel mai greu de luat. Pentru că nu am alternativă decât să-i arunc pe covor. Am o şansă dintr-un milion ca să câştig.

203

recunosc gustul tău pentru suprarealism, spuse Leopold Scripcă. Vorbeşte-mi mai concret. Ce experienţă eşti gata să faci?

să câştig un lucru imposibil ori să mor. Ştiţi, domnule profesor, că tatăl meu este preot. Trebuia să fiu şi eu, dar familia mea era foarte săracă ca să-mi poată plăti taxele la seminar. Mi-a oferit, în schimb, armata. Timp de opt ani, am fost hrănit, îmbrăcat, educat, instruit pe banii regelui, pe banii statului. Aveam o singură obligaţie de îndeplinit: de a deveni ofiţer. Eu voiam să fiu preot, dar pentru că Dumnezeu nu mă vrea preot, m-am hotărât să devin cel mai mare poet al României. Un poet, chiar şi cel mai mare, este mai puţin decât un preot, după părerea mea. Dar el trăieşte pe scara ierarhiei spirituale imediat după sfinţi şi după preoţi. Pentru a deveni cel mai mare poet al României, trebuie să muncesc zi şi noapte fără încetare, şi apoi să am şansă şi ajutor de Sus. Din milioane de oameni care pornesc către stele, doar unul sau doi într-un secol ajung aici. Socotesc să ajung şi eu. Cu riscul eşecului şi al unei morţi ruşinoase. Pentru început, m-am decis să nu devin ofiţer. M-am înscris la Facultatea de filosofie. Până aici, totul este normal. Am trei ani ca termen să mă prezint la şcoala de ofiţeri. Dacă nu mă prezint în trei ani, trebuie să dau statului şi regelui toţi banii pe care i-au cheltuit cu mine în timpul celor opt ani de colegiu militar. Mai sunt trei ani până la scadenţă. Nu voi deveni cel mai mare poet al României în trei ani, nu am destui bani ca să-i dau înapoi statului. Dar voi cere justiţiei să transforme suma pe care o datorez în închisoare. Căci nici tatăl meu nu va putea să o plătească. Şi voi achita datoria către rege făcând câţiva ani de puşcărie.

204

n-o să te duci la puşcărie cât voi trăi eu, spuse Leopold Scripcă. Am destulă influenţă ca să-ţi acord o amnistie.

n-o refuz... Dar chiar dacă va trebui să merg la puşcărie, n-am să fiu nefericit. Orice puşcăriaş este trimis cu forţa la închisoare printr-o sentinţă. Flancat de jandarmi, împotriva voinţei sale. Eu mă duc de bunăvoie... Şi dacă mă duc de bunăvoie la puşcărie, aceasta nu mai este puşcărie. O celulă încetează a mai fi o celulă din chiar clipa în care ea este aleasă în mod liber ca domiciliu de un om. Fără constrângere. Puşcăria mea nu va fi, prin urmare, puşcărie. Va fi alegerea mea; nu voi fi captiv. Căci eu voi merge de bunăvoie în spatele gratiilor. Cred că nu fac o greşeală de raţionament şi de logică...

teoretic, ai dreptate, spuse Leopold Scripcă, dar n-o să ajungi acolo. Am să te scap de această datorie faţă de stat. Vei fi amnistiat...

Soseşte crema de cafea. Profesorul bea doar apă minerală.

înainte de această încercare legată de puşcărie, mai e o alta de trecut... Cu mult mai dură.

care? Nu văd nimic mai rău decât închisoarea...

trebuie să trăiesc mai sărac decât Hristos însuşi... Şi, iată, domnule profesor, nici un om n-a atins vreodată desăvârşirea lui Hristos în ceva, căci El era Dumnezeu, iar cei care îi urmează sunt oameni. Şi dacă uneori nu mă îndoiesc că voi deveni un mare poet, mă îndoiesc, totuşi, de puterea de a-L întrece în sărăcie pe Hristos... Iar eu sunt obligat să fac mai bine decât El aceasta. Societatea mă obligă...

iar suprarealismul! a spus Leopold Scripcă. Treci la lucruri concrete.

de când am părăsit Liceul Militar de la Chişinău, după bacalaureat, am permisiunea de a purta pompon roşu, tunica cu epoleţi auriţi a uniformei regale timp de trei luni. Nici o oră în plus. După care trebuie să trimit uniforma, bocancii, chilotul, cămaşa, şosetele, batista, gulerul, pomponul roşu, chipiul... printr-un colet recomandat pe adresa comandantului Liceului Militar din Chişinău. Nu voi mai avea dreptul să port uniforma regală. Orice agent de ordine, orice poliţist, orice ofiţer vor putea să mă aresteze în mijlocul străzii, să mă trimită la arestul unei închisori militare, să mă judece pentru port ilegal de uniformă şi să mă dezbrace, să mă lase gol-puşcă. Căci în timpul celor opt ani petrecuţi la Colegiul Militar din Chişinău, tatăl meu n-a putut să-mi cumpere o pereche de şosete, nici o batistă ori un guler alb. Tot ceea ce am pe mine aparţine statului şi el mi le va lua peste trei luni. Mai bine de 20 de zile au trecut deja. în 70 de zile voi fi dezbrăcat. Voi fi mai gol decât Hristos. Căci, deşi El a fost cel mai mare poet din toate timpurile şi cel mai sărac, neavând nici casă, nici pământ, nici o baracă de pescar, precum apostolii Săi, Hristos avea câteva bucăţi de pânză care-i slujeau ca îmbrăcăminte în ţara caldă în care a trăit. Eu nu voi mai avea nici măcar aceasta. Voi fi mai sărac decât vulpile, lupii şi iepurii; animalele sunt mai bogate, căci ele au blană. în ciuda acestui fapt, sunt dispus să-mi port crucea, să fiu pentru o vreme mai sărac decât Hristos, decât iepurii, lupii şi vulpile...

vorbeşti prostii! exclamă Leopold Scripcă.

îşi puse mâna lui protectoare pe umărul tânărului.

şifonierul meu e la dispoziţia ta începând de astăzi. Vino cu mine şi alege-ţi costumele care-ţi plac. Avem o

măsură destul de apropiată. Am mai multe costume decât îmi trebuie, lenjerie şi încălţăminte câtă vrei; şi dacă ţi se rup şi nu poţi să-ţi cumperi altele cu banii pe care ai să-i câştigi din poeziile tale, ceea ce este normal, să vii după alte costume şi altă lenjerie... Când vrei tu. Ca la tine acasă. Ne-am înţeles?

Leopold Scripcă se uită la frumosul lui ceas. Aruncă o bancnotă pe masă şi se desparte de poet cu un surâs şi cu conştiinţa liniştită. Căci el are, într-adevăr, încredere în viitorul fostului său elev. Dar Virgil Gheorghiu ştie că el nu este un monah. Poartă încă uniforma regelui şi e orgolios. Nu va merge niciodată să caute haine la profesorul său. în ciuda apropierii zilei fatale în care va putea, în sensul propriu al termenului, să ajungă mai sărac decât Hristos. Pentru el, principalul lucru este de a se preocupa de cele esenţiale, de poezie. Şi ştie că celelalte îi vor fi date pe deasupra. Şi nu se înşală. Căci Dumnezeu, Care este sublim în toate, chiar şi atunci când glumeşte, îşi ia sarcina de a-l îmbrăca înainte ca el să devină mai sărac decât Hristos. Şi tot cu bani de la stat! Gratuit!

Marele şi cumplitul vecin de la Răsărit invadează România. Blindatele sovietice şi Armata Roşie ocupă întreaga Basarabie, Chişinăul, Bucovina şi o bună parte a României. Aceste teritorii, ocupate de Armata Roşie, sunt anexate Imperiului Sovietic în urma unui acord între fuhrerul Germaniei, cancelarul Adolf Hitler, şi generalisimul Iosif Visarionovici Stalin.

Virgil Gheorghiu, la fel ca toţi tinerii de 20 de ani, este chemat sub drapel. Mobilizare generală. Armata îl dezbracă de uniforma de elev al Liceului Militar şi-l îmbracă îndată, gratuit, în soldat. Evanghelia are dreptate

atunci când recomandă oamenilor să nu se îngrijească de ziua de mâine: ajunge zilei răutatea ei. Astfel, Virgil Gheorghiu nu va rămâne nici măcar pentru o clipă gol. Desigur, butonii nu mai sunt auriţi. Nu mai avea pompon, dar avea totuşi haine călduroase. Dumnezeu a dat prin mâna ministrului de război haine poetului Său şi poetului României. Haine de soldat! S-a dovedit din nou că nici un om nu poate fi mai sărac decât Hristos, că nu poate să-L întreacă cu ceva.

XV.

Lăsarea poetului în pielea goală

Bucureştiul, ca toate oraşele şi satele României, era înţesat de refugiaţii care soseau din Basarabia şi din toate teritoriile ocupate de Armata Roşie. Sărmanii locuitori ai acelor regiuni care n-au avut timpul să fugă către Apus au fost deportaţi în masă, aproape în totalitate, în Siberia. în locul lor, ţările anexate prin puterea blindatelor sovietice au fost populate cu asiatici. Războiul a izbucnit, de asemenea, în Occident: al Doilea Război Mondial. Franţa, Olanda, Belgia, Norvegia, Luxemburg, Grecia, Cehoslovacia, Iugoslavia au fost ocupate nu de roşii, ci de germani.

într-o zi, Virgil Gheorghiu a fost apostrofat în stradă de o voce autoritară:

nu mai saluţi ofiţerii, soldat?

Era grav pentru un soldat de a nu saluta ofiţerii. Şi Virgil Gheorghiu, întorcându-se către superiorul său, îşi căuta cuvinte să se scuze, deşi ştia din experienţă că nu există scuză pentru soldaţi în timp de război. Ofiţerul care-l apostrofa nu era nimeni altul decât Leopold Scripcă, „cel mai bun profesor al său”. Era în uniformă de căpitan de Stat-Major. O uniformă strălucitoare, croită din cea mai frumoasă ţesătură kaki, cu toate decoraţiile ofiţerilor de Stat-Major.

209

sunt ofiţer la secţia de propagandă a Statului-Major, explică el. Când blindatele sovietice au intrat în Chişinău, nu mă aflam acolo. Am pierdut totul, casă, mobilă, haine, bibliotecă... Sunt refugiat aici cu soţia şi fiica mea. Căci acum am o fiică. Din nefericire, soţia mea a murit imediat după plecare. Trăiesc cu fiica mea. Ea seamănă leit cu mama sa, cu frumoasa Elena, soţia mea, de care voi, toţi elevii mei, eraţi îndrăgostiţi cândva.

-A murit frumoasa Elena? a întrebat soldatul.

nu chiar de tot... Fiica ei seamănă atât de mult cu ea când o privesc, încât am impresia că văd ochii de migdală, pomeţii mongoloizi şi surâsul soţiei mele, mama sa. Destinul mi-a răpit soţia, dar mi-a lăsat o copie în miniatură. Pe fiica mea o cheamă tot Elena, ca şi pe ea. Dacă o vezi, te vei îndrăgosti de ea ca altădată de mama sa... Am fost numit la un colegiu din Bucureşti ca profesor refugiat. Sunt, totodată, conferenţiar la Universitatea din Iaşi. Dar m-am înrolat ca voluntar, căci patria este în pericol. Sunt director al ziarului Soldatul. Este jurnalul Statului-Major pentru toate trupele. îmi dau toată silinţa să ridic spiritul combativ al armatei. Ideile, justiţia şi libertatea nu pot fi asasinate, nici exterminate de blindatele, avioanele şi infanteria roşiilor. Ele distrug blindatele, infanteria şi avioanele, oricât de puternice ar fi. Ce-a rămas din armatele lui Darius, ale lui Cirus, Ginghis Han, Tamerlan, Cezar, Napoleon şi Alexandru cel Mare? Nimic. Nu a rămas nimic din imperiile lor. Ceea ce rămâne din imperiile înghiţite de istorie şi prefăcute în pulbere sunt operele spiritului, Homer, Euripide, Pascal, Shakespeare, Tacit, Seneca, Cicero... Lupt cu spiritul împotriva invadatorului. Vrei să devii colaboratorul

210

meu? Voi face tot ceea ce este de trebuinţă pentru transferarea ta la Statul-Major, la redacţia jurnalului Soldatul... E foarte uşor. Tu eşti vânător de munte, nu?

vânător de munte, serviciul auxiliar.

Leopold Scripcă îi întinde fotografia fiicei sale Elena. E leit mama sa, frumoasa Elena. Muza tuturor elevilor... Fie-i ţărâna uşoară preaiubitei noastre şi Dumnezeu să vegheze asupra fericirii fiicei dumneavoastră!

Se despart. A fost ultima oară când Virgil Gheorghiu îl va întâlni pe „cel mai bun profesor al său”.

Pe 23 august 1944, Armata Roşie, înarmată şi echipată pe de-a-ntregul de americani, susţinută de blindatele sovietice, toate made în USA şi de avioane oferite de America, va cuceri întreg teritoriul României. Ea a fost ocupată de bolşevici şi anexată Uniunii Sovietice. Până atunci, Virgil Gheorghiu n-avea nici o idee despre politică; acum avea: precisă, matematică, zdrobitoare. Ştia ce însemna comunismul: ocuparea militară, anexarea unor ţări străine de către Uniunea Sovietică, masacre, deportări, arestări...

Toţi românii ştiau ce înseamnă comunismul. Şi cei care nu ştiau încă, o vor afla într-o zi. Căci în fiecare an puterea de cucerire a bolşevicilor creşte, mulţumită ajutorului pe care-l primesc de la americani...

Virgil Gheorghiu n-a reuşit să mai ajungă sărac precum Hristos. Statul l-a îmbrăcat în uniformă de soldat. Dar pe 23 august 1944, poetul a cunoscut o goliciune şi mai adâncă. N-a fost lipsit doar de hainele sale, de cămaşa sa, de chipiul său, şi abandonat în stradă. Dezbrăcarea lui a fost şi mai rea: i s-a smuls patria. E mai dur

211

decât dacă ţi s-ar lua cămaşa, chilotul, încălţămintea. Patria este pentru un poet prelungirea, continuarea trupului său pământesc, a propriei cărni şi a sufletului său. A lua patria unui poet e ca şi cum i-ai smulge pielea cu părţi de carne şi bucăţi de os... A-l jupui de viu. Bolşevismul, Rusia, comunismul erau pentru poet cele care conduceau la goliciune, cele care-l mutilau, cele care jupuiau, cele care luau patria altora şi puneau în fiare popoarele...

Virgil Gheorghiu era acum mai sărac decât Hristos? Cu siguranţă nu! Căci patria lui Hristos şi a omului este pe jumătate pământească şi pe jumătate cerească. Pe 23 august 1944, i s-a luat patria pământească. A fost amputat de România. Dar era, de asemenea, poetul patriei de Sus, patria cerească a oricărui om, era poetul celuilalt împărat, Hristos.

Patria Română de la Carpaţi şi Dunăre putea fi ocupată de Armata Roşie şi a fost. Patria şesurilor senine ale cerului nu este accesibilă bolşevicilor. Ea e la îndemâna cuceritorilor.

Poetul României şi al lui Hristos trăia acum în exil, dezbrăcat de patria sa de jos şi sperând să se bucure de cea de Sus. Trăia între două patrii. Una pierdută şi una ce urma a fi dobândită. Fără prezent, perdant, pentru a câştiga veşnicia. Prezentul este confiscat de Armata Roşie. Trecutul este în amintire. Viitorul în credinţă şi în lupta de zi şi noapte pentru a nu pierde cerul. Căci cel care pierde patria de Sus, după cea de jos, nu mai este un om, ci neant. Poetul lui Hristos şi al Românie trăia amputat de patria sa pământească, lăsat gol prin pierderea sa.

XVI.

Moartea şi învierea lui Leopold Scripcă

Lumina vine de la Răsărit. Pentru români, toate invaziile străine vin de la Răsărit cu cortegiul lor de dureri: masacre, violuri, jafuri, lacrimi, sânge, cenuşă, lanţuri, închisori, captivitate, sclavie...

Timp de două mii de ani, România, aflată la trei mii de kilometri de Paris, la nord de Dunăre, a cunoscut mii de invazii străine. Toate venite de la Răsărit. Ultima a fost cea a Armatei Roşii, care a ocupat-o pe 23 august 1944. Este ziua cea mai neagră din întreaga istorie a românilor. Mai neagră decât invaziile hunilor, tătarilor, mongolilor, goţilor, ostrogoţilor, turcilor...

Armata Roşie a intrat în Bucureşti în frunte cu Miliţia morţii. Era brigada Hannei Tauler. Ea însăşi a intrat, în picioare, pe un tanc, în uniformă de colonel sovietic. Era urmată de miliţiile sale cu banderole tricolore cu steaua sângerie.

Miliţia morţii, brigada Hannei Tauler, fusese constituită în lunile de dinaintea ocupării din indivizi recrutaţi dintre dezertorii români, criminalii eliberaţi din închisorile din Chişinău şi din teritoriile ocupate de bolşevici. Miliţia morţii era vârful de lance al ocupaţiei. Brigada Hannei Tauler nu era o unitate de luptă, ci exclusiv de

exterminare şi de teroare. Ea a fost urmată de trupele bolşevice de luptă alcătuite exclusiv din mongoli, chinezi, coreeni şi alte popoare asiatice. Era un mare număr de femei în uniformă în rândurile acestor trupe.

în Piaţa Centrală din Bucureşti golită de orice locuitor -, Hanna Tauler a proclamat prin radio TociKa că oraşul era dat bravilor cuceritori care puteau să dispună de el după bunul plac. Tot ceea ce exista în Bucureşti, bogăţii, băutură, hrană, femei, aparţinea luptătorilor. La fel cum se va proceda mai târziu la Berlin. Locuitorii Bucureştiului nu aveau dreptul să închidă casele cu cheia, căci casele lor, magazinele lor, depozitele lor şi chiar fiicele lor şi bărbaţii lor, ori propria lor persoană nu le mai aparţineau, ci aparţineau cuceritorilor. Proclamaţia Hannei Tauler a fost difuzată în mod repetat, astfel ca toţi să ia cunoştinţă de aceasta. Radio TociKa înseamnă „radio Punct”. Erau TSF-urile, difuzoarele, la care nu puteai prinde decât o singură emisiune, un singur post. Toate celelalte aparate trebuiau imediat distruse, sub ameninţarea pedepsei cu moartea. în întreaga Uniune Sovietică nu erau alte aparate. Nu se puteau capta decât emisiunile oficiale, sub ameninţarea pedepsei cu moartea. Mulţumită acestui fapt, la un an după coborârea americanilor pe Lună, chinezii nu aflaseră încă ştirea, căci radio TociKa nu o difuzase.

Există privelişti de război pe care persoanele sensibile nu pot să le vadă fără să li se facă rău. Hieronymus Bosch, Goya, Bruegel au pictat coşmaruri. Intrarea Armatei Roşii în Bucureşti depăşeşte orice imaginaţie şi toate aceste picturi morbide. Soldaţii invadatori erau cu toţii beţi. Trăgeau cu armele lor automate made în USA

asupra tuturor şi a toate. Chiar în ei înşişi. Sufereau de mania uciderii. Soldaţii beţi stăteau lungiţi pe trotuare de-a lungul drumurilor. Alţii, care nu puteau să se ridice să tragă asupra trecătorilor ori spre ferestre, descărcau mitralierele la întâmplare. Soldaţii roşii intrau la orice oră în orice casă, căutau femei de orice vârstă şi le violau pe loc, pe podea, înaintea întregii familii. Erau violate trecătoarele, pe trotuare, în mijlocul străzii. Urlau precum şacalii care-şi devorează prada. Hanna Tauler a livrat în mod oficial Bucureştiul pe mâna criminalilor. Şi criminalii erau cei care făceau legea.

Leopold Scripcă se afla la Bucureşti. Purta încă doliu. Nu trecuse multă vreme de când soţia lui murise. Se afla în frumosul lui apartament cu fiica sa Elena care nu avea încă 5 ani. în noaptea de 23 august, cea mai sumbră din întreaga istorie a românilor, atunci când trupele sovietice invadau Bucureştiul, Leopold Scripcă îi spune fiicei sale:

plecăm, fetiţo! Lăsăm totul şi ne ducem. Repede. Cât mai repede cu putinţă.

îşi aranjează două valize, cu lucrurile lui şi cu cele ale fiicei sale. Coboară în garaj şi îşi ia Lancia sa. Bucureştiul este pe de-a-ntregul gol. Nici un locuitor. Populaţia, de mai multe zile, s-a refugiat în satele dimprejur, în păduri, pe câmp, peste tot în afara oraşului. Leopold Scripcă şi-a pus un vechi costum, ca cele ale englezilor în week-end. N-are cravată. Un simplu fular la gât. Şi-a luat o încălţăminte butucănoasă. Vrea să treacă neobservat.

mergem la ţară ca să ne ascundem până încetează valul de teroare...

215

crezi că o să treacă repede, tată?

Elenei îi e teamă. Se trage de peste tot, pretutindeni şi asupra tuturor. îşi astupă urechile şi închide ochii.

primul val al cuceritorilor este cel mai periculos; de acesta trebuie să scăpăm cu orice preţ. Lucrurile se vor aranja mai apoi.

uită-te, tată, uită-te..., ţipă Elena ieşind din garaj. Femei-soldat cu părul negru, lung, asiatice, trec la braţ, purtând arme cu bandulieră şi caschete, cu steaua sângerie, pe cap. Tocmai au jefuit un magazin de lenjerie pentru femei. Poartă sutiene roz, roşii, bleumarin cu dantele pe deasupra vestoanelor lor militare.

ele n-au văzut niciodată sutiene, spuse Leopold Scripcă. Se întreabă la ce folosesc. Li s-a explicat că acestea folosesc să-şi acopere sânii şi ele fac aceasta fără să se întrebe dacă sutienele se poartă pe piele ori peste veston şi peste manta. Au înţeles doar că se poartă pe piept...

Deodată, femeile-soldat îmbrăcate cu sutiene peste vestoane şi cu decoraţii se opresc. Se uită avide spre maşina albă a lui Leopold Scripcă.

superbă! strigă una dintre ele. Superbă!

Le place maşina tip sport, elegantă şi albă, aşa cum le plac sutienele roşii cu dantelă. Chiar dacă sunt soldaţi, ele sunt femei. Şi toate, la incitarea uneia dintre ele, îşi îndreaptă carabinele către Leopold Scripcă şi îi dau ordin să coboare imediat. Urcă în maşină toate în acelaşi timp. Două dintre ele încep să se bată, care să apuce volanul: cea mai slabă, care cântăreşte mai mult de 100 de kilograme, ia comanda frumoasei Lancia. îi surâde lui Leopold Scripcă, căruia îi e teamă să nu se zdrobească în primul zid, şi îl linişteşte, strigându-i în rusă:

216

Sunt tractoristă. Ştiu să conduc maşini şi mai mari...

Leopold Scripcă şi fiica sa, jefuiţi de valize şi de maşina lor, pleacă pe jos către nordul oraşului. Abia fac o sută de metri, că mitralierele instalate pe acoperişuri încep să secere o mulţime imensă, adunată la o intersecţie.

La pământ, Elena! La pământ! strigă Scripcă.

Se întinde pe macadamul trotuarului şi se târăşte către o poartă, pentru a fi la adăpost de gloanţe. îi strigă fiicei sale să se târască în acelaşi timp cu el mai aproape.

în câteva minute, intersecţia unde era adunată mulţimea a devenit un munte de cadavre. Erau cinci, şase, zece trupuri unele peste altele. Căci cei vii încercau să-şi salveze viaţa escaladând baricada de cadavre calde din care se prelingea sângele. Şi cei vii sunt împuşcaţi de îndată ce sosesc în vârful baricadei. Iar aceasta creştea. Alţii încercau să treacă peste trupurile lor. Cădeau şi ei. Cu toţii. O adevărată piramidă de cadavre se înălţa fără încetare ca un edificiu construit nu din cărămizi, ci din trupuri omeneşti, care tocmai fuseseră secerate la intersecţie. Cadavrele erau unele peste altele, în dezordine, cu miile, precum pietrele şi plafoanele unei case imense, prăbuşită după un cutremur de pământ. Sângele se scursese cu găleata, încât micuţa Elena se afunda în el până la genunchi.

nu mai merg! ţipă ea...

Nu mai putea merge, afundată până la genunchi în sângele cald al oamenilor pe care soldaţii roşii şi brigada Hannei Tauler tocmai îi uciseseră... Poţi merge prin zăpadă, prin apă, prin noroi, prin nisip până la genunchi, dar e mult mai greu să mergi prin sângele cald, care se coagulează pe pielea ta ca o crustă roşie. Leopold Scripcă

217
o ia pe fiica sa în braţe. Sunt amândoi roşii de sânge, precum măcelarii din abatoare.
de ce i-au omorât, tată? întrebă Elena.
pentru că voiau să părăsească oraşul.
pentru asta i-au omorât?
da...
şi noi vrem să părăsim oraşul, spuse fetiţa... Ne vor omorî şi pe noi...
poate. Fii curajoasă!
Leopold Scripcă e doctor în filosofie, dar nu este în stare să-i spună fiicei sale dacă e mai bine pentru ei să moară sau să trăiască în Bucureştiul ocupat de Armata Roşie. E, desigur, preferabil să mori precum miile de oameni, grămadă la intersecţii, decât să vezi acest carnagiu şi să păşeşti prin sânge. A muri e mai demn. Dar îi spune Elenei lucruri mai roz. E tatăl ei, tovarăşul ei de fugă. Trebuie să o încurajeze.
marea noastră şansă a fost să întâlnim femeile-soldat cu sutienele peste vestoane, cele care ne-au furat maşina şi bagajele.
e bine că ne-au furat maşina?
asta ne-a salvat viaţa. Oamenii care sunt fără maşină şi fără bagaje, ca noi acum, au de o mie de ori mai mult noroc să se ascundă...
halt! strigă un soldat rus.
Trage spre Scripcă. E prea beat ca să-l ochească. Trage în aer. Sunt o mulţime de soldaţi sovietici beţi morţi în acest cartier. Leopold Scripcă nu mai poate să o ţină pe fiica sa în braţe. O aşază jos şi o ia de mână. Nu mai sunt străzi inundate de sânge şi ea poate merge. îi spune:
mergem spre Vatra Luminoasă... E un cartier îndepărtat al oraşului şi o să aflăm un loc unde să ne adăpostim.
218
Apoi, o să mergem mai departe şi totul se va încheia cu bine. Vom învinge împreună, da?
Elena îşi îmbrăţişează tatăl. După atâtea orori, cu picioarele sale roşii de sângele coagulat ca încălţată cu cizme de sânge, ea simte vorbele mângâietoare ale tatălui său ca o picătură dintr-un fagure de miere...
Mulţumesc, tată!
pentru ce-mi mulţumeşti?
nu te-am iubit niciodată atât de mult ca acum, tată! spuse ea.
Niciodată oamenii nu se iubesc atât de mult ca atunci când sunt în primejdie de moarte. Oamenii care se află într-un submarin, pe fundul mării, sub bombardamentul minelor antisubmarin şi care aşteaptă moartea lor sunt toţi un singur om. Cu o singură bătaie a inimii.
Leopold Scripcă şi fiica sa, din pricina terorii, a fricii, a speranţei, au devenit o singură fiinţă. Elena are dreptate să-i spună tatălui său, sărutându-l pe obraz, că-l iubeşte mai mult ca oricând. Căci niciodată ei nu au fost una ca acum.
femeile-soldat cu sutienele lor ne-au salvat viaţa, Elena! spuse Scripcă.
Mergeau către partea de răsărit a Bucureştiului, spre cartierul Vatra Luminoasă. Toţi fugarii care au o valiză, cu o povară oarecare, sunt împuşcaţi pentru a fi jefuiţi. Cei care au avut o maşină sunt deja morţi pe marginea drumului. Oamenii care nu au nimic, precum Leopold Scripcă şi fiica sa, mai au o şansă să treacă printre soldaţii beţi, însetaţi de aur şi de carnagiu.
mergem să ne adăpostim într-o pivniţă, spuse Leopold Scripcă. O să mă ajuţi să aflăm o pivniţă.
219
Vatra Luminoasă fusese cândva un sat. Acum, se construiseră aici case noi, dar rămăseseră şi multe case vechi. La Vatra Luminoasă eşti în oraş şi la ţară. Fiecare casă veche avea fostul ei puţ, grădina sa de legume, grădiniţa cu flori. Pe profesor şi pe fiica lui îi dureau picioarele. Dar ei nu se opresc. Seara este aproape, trecătorii sunt din ce în ce mai rari. Nici un soldat roşu. împuşcăturile sunt din ce în ce mai îndepărtate. în spatele lor, dacă întorci capul, vezi ca un foc de artificii peste oraş. Miroase a ars. Căci o parte din Bucureşti este incendiată. Oraşul arde cu flăcări mai înalte decât clopotniţele. Din fericire, vântul bate din direcţia opusă. Se simte mai puţin miros de carne arsă. Intrând în cartierul Vatra Luminoasă, nu întâlnesc pe nimeni. Toate casele sunt goale. Casele vechi cu grădinile de legume, florile lor, puţurile lor, ca şi casele fără etaj, cu curţi asfaltate şi acoperişuri de

cărămidă roşie, sunt toate pustii; uşile sunt deschise.

Deschid prima casă. E pe de-a-ntregul nouă; mobila e la locul ei; în bucătărie totul e curat.

nu e nimeni? strigă profesorul.

Nici un răspuns.

Trec prin cele trei camere. Sunt locuinţe mici, construite de generalul Dombrovski, fostul primar al Bucureştiului, pentru funcţionarii de la primărie. Nimeni, nicăieri. Nici un locuitor. Toţi au fugit. Au fugit fără să ia ceva. Occidentalii reproşează adesea oamenilor din Răsărit şi celor care locuiesc în România, Bulgaria, Iugoslavia de a nu avea o artă majoră, catedrale precum cele din Koln, de la Notre-Dame din Paris, Chartres ori Reims, de a nu avea picturi veritabile, precum tablourile
220
lui Rubens, Goya, Leonardo da Vinci, Tintoretto... Aceste reproşuri sunt fondate, dar noi avem icoane pe lemn, mari cât coperţile de caiet ale şcolarilor. Desigur, este o artă minoră. La Jena, în timpul studiilor sale, profesorul Scripcă a fost adeseori umilit prin faptul că poporul lui n-a dat lumii un Rafael, un Michelangelo, Giotto, un Leonardo da Vinci. îi era chiar teamă ca noi românii să nu aparţinem unei rase inferioare. Fără mare suflu, privată de mari genii. Acum, în această casă din Vatra Luminoasă, el observă că locuitorii care au fugit nu au luat decât un singur lucru: icoana de pe perete. Era un obiect uşor de luat. Nu lipsea decât ea. Nu suntem o rasă inferioară, incapabili să dăm mari capodopere, ci suntem un popor care n-a suferit decât nefericiri în istorie. Construim, fabricăm, creăm cu mâinile noastre icoane, covoare, broderii. Doar lucruri uşor de purtat. Ceea ce se poate lua sub braţ la miezul nopţii pentru a fugi. Chiar şi bisericile noastre sunt portabile: pentru a celebra Sfânta şi dumnezeiasca Liturghie, lucru de căpetenie nu este edificiul de granit, de marmură, de lemn, de piatră, ci un mic altar de mătase de 60 de centimetri, nu mai mare decât o batistă de buzunar. în ciuda dimensiunilor sale, antimisul e un altar veritabil care poate fi luat într-o fracţiune de secundă şi ascuns în buzunar pentru a fi folosit ca biserică în exil, când invadatorii îşi fac apariţia, ca pe 23 august 1944. Nu poţi să iei Notre-Dame, nici catedrala din Chartres. Pentru aceste motive arta noastră este socotită ca fiind una minoră. Ea e făcută special de şi pentru oameni care se aşteaptă la fiecare generaţie să fie devastaţi cel puţin o dată de hoarde de cuceritori venite dinspre Răsărit.
221

trebuie să mergem în altă parte, spuse profesorul. Aici nu-i de bine pentru noi.

e atât de drăguţă casa..., zise Elena.

E obosită, epuizată. Vrea să se oprească, să se întindă şi să doarmă.

nu are pivniţă şi trebuie să ne ascundem într-o pivniţă.

păcat! spuse fetiţa.

îl lasă pe tatăl său să o ia de mână. Ies în stradă. Intră în a doua casă. Conformându-se ordinelor Hannei Tauler, locuitorii au lăsat uşile deschise. Nimeni. Totul era la locul său mobilă, obiecte, veselă, provizii; fuga fusese una precipitată. Dar acolo, ca şi în prima casă, ca în toate celelalte case, lipsea icoana, acel mic pătrat de lemn cu pictura unui sfânt ori a mai multor sfinţi. Toţi au fugit luând-o cu ei. Căci ajutorul pentru români şi pentru toţi fugarii nu poate veni de la răsărit (de unde vin invadatorii), nici de la apus (care furnizează arme şi muniţii); ajutorul nu poate veni de la miază-noapte, nici de la miază-zi, dinspre nici un punct cardinal. El nu poate veni decât de Sus. Şi pentru a-şi asigura ocrotirea şi ajutorul cerului, dintotdeauna, cei care fug de invadatori duc cu ei icoanele lui Hristos, ale sfinţilor, ale îngerilor... Puterile de Sus au fost, sunt şi rămân acum şi întotdeauna singurii noştri aliaţi siguri, singurii noştri protectori şi singurii camarazi de la care putem spera să primim ajutor...

trebuie să căutăm o altă casă. Nici cele noi, nici cele vechi nu au pivniţă... Avem nevoie de una.

Elena uită de oboseală. A redevenit copilul de 5 ani, se crede o fetiţă din poveştile cu zâne care ar putea intra în fiecare casă şi vizita fiecare cameră. Aceasta nu
222
se întâmplă decât în poveşti şi în oraşele invadate de cuceritori...

e frumos să-ţi alegi casa în care-ţi place să locuieşti, să o părăseşti când vrei ca să te muţi într-o alta şi să te culci într-un pat nou... Fără să ceri voie cuiva... Fără să plăteşti chirie... Fără să întâlneşti pe cineva... Toate casele sunt ale noastre, aşa e, tată?

toate sunt ale noastre, pentru amândoi. Oamenii le-au părăsit ca să ni le lase nouă, să o alegem pe cea care ne place.

Leopold Scripcă şi fiica sa vizitează zeci de case. Nu aleg nici una.

toate sunt frumoase, tată, spuse Elena. Ce mai căutăm?

Vrea să se oprească. E obosită.

da, arată bine, dar nu au beciuri...

de ce vrei tu neapărat să stăm în pivniţă, tată, dacă avem toate aceste case cu paturi bune, cu cuverturi, cu perne? Trebuie să ne oprim!

ţi-am spus că trebuie să locuim într-o pivniţă pentru a fi la adăpost de gloanţe...

Se auzi, în timp ce vorbesc, un nou tir de armă în imediata apropiere. Un incendiu izbucni la două case depărtare. Se auziră ţipete, urlete, lacrimi. Şi focuri de revolver. Leopold Scripcă intră alergând într-o curte plină cu trandafiri, liliac, busuioc şi pălării de floarea-soarelui. Se adăpostiră, culcându-se pe iarbă, în spatele unei fântâni cu frumoase ghizduri de lemn sculptat. Sub scară era o uşă deschisă, din scândură veche de brad.

o pivniţă, spuse Leopold Scripcă, târăşte-te mai aproape de mine!

223

-Nu, tată! răspunse fiica.

în faţa pivniţei era noroi, mizerii de toate soiurile.

Leopold Scripcă o trase pe fiica sa, ca pe un buştean, ţinând-o alături de el. Gloanţele zburau pe deasupra lor, atingând fântâna, marginile acesteia, găurind ciutura de lemn, lângă care se aflaseră cu câteva secunde înainte. Leopold Scripcă o luă pe fiica sa în braţe. Intră în pivniţă; plafonul era de scânduri putrezite, plin de pânze de păianjen, dar numai în jurul uşii. Căci păianjenii nu-şi ţes pânzele în fundul beciurilor, fără aer şi lumină. Simt ceva care mişcă şi care atinge picioarele Elenei.

şobolani, tată!

Se agaţă de gâtul lui.

sunt şoricei, nu-ţi fie frică!

Pereţii pivniţei sunt de lut, susţinuţi de grinzi de lemn. Podeaua e de pământ bătătorit. Mai degrabă noroi şi muşchi. Leopold Scripcă ştie că aceste pivniţe sunt dezafectate. Nu mai folosesc decât să pui iarna cartofi, după ce i-ai acoperit ca să nu îngheţe. Trebuia să fie râme, viermi şi, la fund, în ochiurile de apă, broscuţe. Liliecii, de asemenea, se ascund uneori în pivniţe; o rasă specială care le preferă acoperişurilor. Cele mai neplăcute sunt mirosul de mucegai, micile animale târâtoare, viermii şi melcii, care iubesc obscuritatea şi umiditatea subsolurilor şi noroiul.

vreau să aduc paie ca să nu ne fie frig, căci totul e umed. O să rămânem aici până vor înceta focurile. Apoi plecăm...

Nu erau paie afară. Leopold Scripcă nu încearcă să meargă să caute mai departe; se întoarce şi o ia pe fiica sa în braţe pentru a nu-i mai fi frig...

trebuie să rămânem ascunşi aici acum.

224

Bolşevicii şi ucigaşii Hannei Tauler sunt pe stradă, aproape de casă. E întuneric, dar animalele mişcă. Nu se ştie dacă sunt viermi, moluşte, melci de canal. Dar este oribil, dezgustător.

Acum, plafonul e gata să cadă. Avioanele trec foarte aproape de pământ şi mitraliază cartierul Vatra Luminoasă. Zeci de avioane. Zboară în cerc, în valuri, scuipând plumb şi foc peste case...

Dacă eram afară acum, am fi fost ucişi, spuse Leopold Scripcă. Noroc că suntem aici!

Pe o mică gaură de la uşă se văd pălăriile de floarea-soarelui, trandafirii şi daliile secerate de rafalele de mitralieră; marginea fântânii şi ciutura de lemn au fost distruse de gloanţe. Elena începe deodată să ţipe.

ce-ai, fetiţo?

e cineva în fundul beciului!

Leopold Scripcă îşi aprinde bricheta. Sunt două ori trei persoane în fundul beciului. Poate bătrâne, cu faţa acoperită, nemişcate.

nu vă temeţi. Suntem refugiaţi ca şi voi. Cine sunteţi?

Nici un răspuns.

Leopold Scripcă scăpără din nou bricheta. Cele două femei nu au timp să-şi acopere feţele; e o a treia persoană, un băiat cu capul pe genunchii mamei sale. Sunt acoperiţi cu saltele folosite din care iese lâna... Bătrânele sunt din ce în ce mai îngrozite. Aşteaptă să fie împuşcate şi gem. Plâng şi se roagă în acelaşi timp, căci a plânge şi a te ruga este adeseori acelaşi lucru.

fiul meu e paralizat, spuse una dintre femei.

Nu e foarte bătrână, dar durerea ei e fără margini.

de ce vă ascundeţi atunci? Nu-l vor împuşca dacă e paralizat...

225

vreţi să ieşim şi să vă dăm locul nostru mai bun. Pentru asta spuneţi că nu se va întâmpla nimic. De unde ştiţi că paralizaţii, aceşti nefericiţi care sunt ţintuiţi la pat ca Hristos pe cruce şi nu pot nici să-şi mişte capul, n-o să păţească nimic? Mincinosule! L-am salvat pe fiul meu acum câteva ceasuri, arzându-mi jumătate din piele, de la spitalul Pantelimon. Miliţia Hannei Tauler, Miliţia morţii a intrat în spitalul Sfântul Pantelimon şi i-a împuşcat pe toţi bolnavii în paturile lor cu mitraliera. Clefeteau, râzând ca la târg, uitându-se la sărmanii fără picioare, fără braţe, paralizaţi, care încercau să fugă. Se uitau ca la o menajerie. Şi îi împuşcau pentru a se distra ca la spectacol. Verişoara mea a văzut cu ochii ei miliţia Hannei Tauler deschizând toate celulele nebunilor ieşiţi din minţi de la ospiciul din Bucureşti. Au evadat şi au început să alerge în parc, să se caţăre pe pereţi şi să se urce în pomi ori pe streaşini, cum fac nebunii; Miliţia Roşie a început să-i împuşte ca pe maimuţe, ca pe animalele sălbatice, pentru a se distra. Această Miliţie a morţii, aceşti miliţieni ai Hannei Tauler nu sunt făpturi omeneşti. Sunt mai răi decât câinii turbaţi, mai răi decât animalele, sunt fiare apocaliptice pe care stepele Asiei le-a trimis asupra noastră... Şi-mi spuneţi mie că fiului meu n-o să i se întâmple nimic afară pentru că e paralizat? Primejdia este mai rea, căci asupra infirmilor, paralizaţilor, nebunilor, bolnavilor, copiilor, miliţienii simt cea mai mare plăcere să tragă cu armele lor blestemate, date de americanii civilizaţi...

Fără un cuvânt, ca două umbre, cele două nefericite femei ascunse în fundul pivniţei au dispărut, ducând cu ele pe adolescentul infirm, fiul uneia dintre acestea...

Leopold Scripcă şi fiica sa au rămas singuri. Acum era chiar mai greu. Aveau un bagaj de revoltă în plus.

226

Mersul Elenei pe strada inundată de sânge cald, munţii de cadavre înalţi de doi metri, care creşteau fără încetare, furtul maşinii de acele sinistre femei cu corsete de desfrânate nu sunt nimic prin comparaţie cu descrierea masacrului din spitale.

mi-e sete, tată! spuse Elena.

Fiicei nu-i mai este teamă de păianjeni, nici de broscuţele umede cât o alună, care locuiesc în pivniţa în care ea se află, nici de râme, nici de şobolani, nici de şoareci, nici de lilieci, de toată viermuiala care colcăie în mucegai. E îngrozită. Spune că-i e sete pentru a ascunde faptul că nu mai poate îndura. Durerile prea mari o fac să-i fie sete. Lui Hristos însuşi i-a fost sete în prea multa Lui suferinţă. A cerut să bea la fel ca Elena. Tatăl ei nu a avut să-i dea oţet. Nici măcar un burete ca să i-l aducă îmbibat cu fiere pentru a umezi buzele arse ale fiicei sale. A scos capul şi a privit în curte, unde nu mai era nimeni. S-a târât pe iarbă ca pe cel mai frumos covor de pe pământ, căci nimic nu e mai dulce decât iarba unei grădini, atunci când ieşi dintr-o pivniţă. A apucat spre fântână. Frânghia e ruptă. A înnodat-o de mai multe ori şi a încercat să scoată apă din puţ cu ciutura de lemn găurită de gloanţe. Reuşeşte să aducă câteva picături. Totul arde înjur. Se trage. Se trage acum cu mortiere. Nu doar cu pistolul şi mitraliera. Leopold Scripcă se bucură enorm să o vadă pe fiica lui bând apă din ciutură.

mai vrei, fetiţo?

da, tată! răspunse fiica...

Leopold Scripcă se târăşte lipit de pământ ca un şarpe din beci până la puţ printre trandafiri, pălăriile de floarea-soarelui, dalii şi celelalte plante secerate de bolşevici.

227

Sărmane flori! Nici un poet de pe pământ n-a scris niciodată nimic despre florile secerate, florile mitraliate. Doar elevul lui Scripcă a scris o carte: Ard malurile Nistrului. în capitole întregi sunt descrise câmpurile de grâu masacrate de blindate, macii care sângerează în pajiştile rănite de bombe...

sus mâinile şi nu mişca! strigară două voci în acelaşi timp.

Soldaţi beţi. Ca de obicei, instalaţi în jeep-uri americane. Leopold lăsă jos ciutura, ridică braţele şi strigă în română:

să nu ieşi, Elena, culcă-te la pământ şi prefă-te că eşti moartă... Să nu ieşi!

Vorbeşte cu spatele întors la soldaţi. Elena e la uşa pivniţei. Aude vorbele tatălui său. Vede

oamenii, jeep-urile americane, ţevile armelor îndreptate către spatele tatălui său. Sunt patru miliţieni ai Hannei Tauler. Poartă uniformele Armatei Roşii cu brasarde tricolore cu steaua sângerie, emblema Miliţiei morţii.

culcă-te şi prefă-te că eşti moartă! Vin să te caut mai târziu. Ai auzit?

-Nu! răspunse Elena.

Iese din pivniţă, mică, mânjită de sânge până la genunchi, ca încălţată cu cizme roşii. înaltă de o jumătate de metru, dar verticală, dreaptă. Pasul ei e sigur, hotărât, ca al unui militar. Cadenţat.

Se îndreaptă către tatăl său, fără să se uite la soldaţi. Se apropie de Leopold Scripcă. Se aliniază, atingându-l cu trupul ei plăpând. Ridică braţele la fel ca el. Nimeni nu i-a ordonat să facă aceasta, o face de la sine. Tatăl şi fiica sunt acum în picioare, cu mâinile sus şi cu spatele

întors către soldaţi. Aşteaptă focurile de armă. Cred că vor fi împuşcaţi precum muntele de oameni, de femei, ca miile de persoane împuşcate în ultimele zile.

-Nu-ţi fie frică, tată! spuse Elena fără să mişte. Vreau să mor cu tine. Nu mi-e frică. Sunt mulţumită...

Dintr-o singură lovitură, ca traversat de un curent electric, Leopold Scripcă, cu spatele plecat de frică, se îndreaptă. E drept. Omul este singura făptură verticală. Fiica sa îi dă curaj. Aşteaptă de la o secundă la alta moartea. Şi el, profesorul de filosofie, ştie că nimic nu este mai sublim decât o moarte frumoasă. Vrea să moară frumos. E mai greu decât a trăi frumos. Milioane şi milioane de oameni au dus o viaţă plină de virtuţi pe pământ, dar au fost foarte puţini cei care au ştiut să moară demn. Leopold Scripcă se gândeşte la Hristos, Care a murit demn, şi la Socrate. A muri frumos e măreţia omului. Deodată, el simte parfumul pământului. Grădina e înmiresmată. Iarba e parfumată. Pivniţa mirosea urât, era plină de mucegai, infectă, neprimitoare. Pământul aici era jalnic, murdar, urât, fetid. Pământul, la suprafaţă, era în fiecare zi sărutat de lumină, îmbrăţişat de soare, încălzit de acesta, parfumat de aer, acoperit nu de un plafon de scânduri, ci de acoperişul albastru al cerului. Şi când pământul şi oamenii sunt îmbăiaţi în lumină, luminaţi de soare, când ei trăiesc sub bolta de azur a cerului, sunt frumoşi, curajoşi, sublimi, fecunzi, nemuritori.

Căci chiar dacă miliţienii îi ucid, ei vor renaşte în fiecare primăvară, în fiecare fir de iarbă, în floarea-soarelui, în dalii. Vor renaşte mereu până la Judecata de pe urmă, unde îşi vor recăpăta chipul lor dintru început şi vor deveni cu adevărat nemuritori, precum Dumnezeu. Şi ei vor străluci

pe firmament ca stelele. Luna, soarele, astrele se vor stinge. Nu vor mai fi decât lumina lui Dumnezeu şi oamenii pe câmpia albastră a cerului... Această lumină începe să strălucească deja în ochii lui Leopold Scripcă şi ai fiicei sale. Căci în clipa în care teama de moarte este învinsă, omul întrece orice creatură animală, vegetală, minerală... Omul care a învins teama de moarte e mai strălucitor decât soarele. E nemuritor. E nespus de greu să învingi această febră care se numeşte a trăi, dar de îndată ce ea este trecută, toată urâţenia şi primejdia dispar. Omul este cu adevărat el însuşi superior, rege al creaţiei, egal cu îngerii, fiu moştenitor al lui Dumnezeu şi stăpân al universului...

Mulţumită curajului dat de fetiţa sa, Leopold Scripcă are pentru prima oară în viaţă un sentiment de măreţie. Căci nu există măreţie omenească atâta vreme cât ai teamă de moarte, incertitudine asupra nemuririi!

Leopold Scripcă surâde. îşi aminti de opera lui de artă preferată: „Burghezii din Calais” a lui Rodin. Acest grup statuar turnat în bronz îi reprezintă pe şase cetăţeni din Calais mergând de bunăvoie la duşman pentru a fi spânzuraţi şi a salva astfel familiile şi oraşul lor. Pentru a uşura sarcina englezilor, şi-au pus ei înşişi frânghia de gât. Frânghia cu care urma să fie spânzuraţi. Şi înaintau către supliciu cu o frumuseţe pe care nici paşii unei balerine nu au putut să-i pună în scenă vreodată. îşi aşezau picioarele pe pământ cu mai multă maiestate decât cea a regilor şi a împăraţilor. Adevărata măreţie a omului este de a merge de bunăvoie la moarte pentru a-i salva pe alţii, cu capul sus, tămăduit de această febră mizeră pe care o au chiar animalele, setea de a trăi, o atitudine josnică, o maladie a instinctului...

Gândindu-se la burghezii din Calais, Leopold Scripcă surâse fiicei sale, simţindu-se fericit. Elena e mulţumită şi ea, căci prin moarte nu se va despărţi vreodată de tatăl său. Dacă ar fi rămas în viaţă, ar fi fost de la o zi la alta despărţită de el prin căsătorie, moartea unuia dintre ei, depărtare ori alte

accidente ale vieţii. Acum, ea va cădea alături de el, ciuruită de gloanţe, şi va trăi veşnic lângă el, tatăl său, pe care nu l-a iubit atât de mult ca în acea zi...

Leopold Scripcă se gândi atunci la un cuvânt al Sfântului Martir Ignatie al Antiohiei, care scrie credincioşilor săi în drum către martiriu: „Cel care gustă moartea cu ochii deschişi şi fără să-i fie teamă de ea nu uită niciodată această voluptate, căci nimic nu o întrece, din toate simţămintele pe care le poate încerca un om” (Sfântul Ignatie al Antiohiei, Epistola către Romani VII, I).

în clipa în care Leopold Scripcă aştepta gloanţele în spatele său cu sete, aşa cum ai aştepta să-ţi înmoi buzele într-un pahar cu apă, cineva îi strigă:

mâinile jos!

Doi oameni îl cuprind din amândouă părţile, îl caută prin buzunare, îi caută portofelul, îi scot actele de identitate.

tu eşti Leopold Scripcă?

eu sunt.

e fiica ta?

-Da!

-Urcă în jeep...

Miliţienii sunt fericiţi. Vor avea o recompensă, căci ordinul era unul categoric: să-l aducă pe Scripcă viu. Şi l-au aflat din întâmplare. Prizonierii nu sunt bruscaţi.

Nu li se spune nimic. O ajută doar pe Elena să se aşeze lângă şofer, între doi soldaţi. Tatăl ei urcă în spate, între alţi doi soldaţi.

-Aceasta amână..., spuse Leopold Scripcă.

Se gândi la moartea lui. Nu este frumuseţe de mai lungă durată, nu este o intensitate mai prelungă. A dorit moartea cu tărie, gândind că va veni îndată cu repeziciune, intens. Şi acum i s-a luat această bucurie, făcându-l să se întoarcă la viaţă înainte de a fi ucis.

Şi orice întoarcere e un eşec. Leopold Scripcă, în loc să moară, este urcat într-un jeep; pentru a reveni la viaţa de zi cu zi, un scurt ori mai lung voiaj, prin închisori şi printre judecători. Lui, care era gata să moară, i-a fost deturnat drumul. Iar a pleca înseamnă întotdeauna a muri puţin, chiar atunci când pleci pentru viaţă... Această senzaţie de amărăciune e de scurtă durată. Aerul capitalei e curat, în jur miroase a frunze, a flori, a apă. E mângâietor. Dar şi mai frumos e că lui Leopold Scripcă nu-i mai e frică. De nimic.

în timp ce se afla lângă fântână, în mijlocul daliilor, alături de fiica sa, cu mâinile în sus, în aşteptarea gloanţelor, a fost vindecat de febra de a trăi. E deja mort. Acum, el e din nou în jeep, viu. Nu mai este însă viaţa sa de dinainte, ci s-a născut pentru o nouă viaţă. A fost o dată ucis. Acum el şi fiica lui sunt înviaţi. Ceea ce este sigur e că nimeni nu va mai putea vreodată să-i ucidă. Au murit deja. O singură dată. Nu avem decât o singură viaţă şi o singură moarte. E inaccesibil gloanţelor. A murit o dată şi a înviat. Şi nimeni nu poate să ucidă un om de două ori...

XVII.

Majestatea sa, tovarăşa Hanna Tauler

Leopold Scripcă şi fiica sa sunt acum prizonieri. Părăsesc cartierul Vatra Luminoasă flancaţi de patru miliţieni ai Morţii. Maşina demarează brusc ca şi cum pneurile ar scrâşni din dinţi. asasinii Hannei Tauler sunt înarmaţi cu grenade, pistoale-mitralieră, puşti. Toate automate, toate noi, toate made in USA şi oferite de Statele Unite bolşevicilor şi Miliţiei morţii pentru a ocupa ţări străine, înlănţui popoare, jefui, ucide. Leopold Scripcă nu cunoaşte foarte bine planul Bucureştiului, dar îşi dă seama că jeep-ul nu apucă spre miază-zi, unde se află toate închisorile capitalei României. Maşina condusă de ucigaşul cu steaua roşie se îndreaptă către centrul oraşului. Bucureştiul este în ruină. Casele ard. Avioanele americane au bombardat ziua şi noaptea oraşul pentru a uşura înaintarea bolşevicilor şi a miliţiei Hannei Tauler. Pe trotuare, sub porţi, printre ruine şi ziduri calcinate, sunt soldaţi ai Armatei Roşii, fără număr. Zac beţi morţi pe asfalt, strângând la pieptul lor armele şi sticlele de alcool. Jeep-ul soseşte la două sute de metri de Athenee Palace, pe Calea Victoriei. în loc să-şi continue drumul, virează brusc la stânga şi intră în curtea de onoare a Palatului Regal. E construit după modelul Palatului

Buckingham. A fost înălţat de regii României din familia Hohenzollern. Chiar şi dalele din curtea

palatului sunt asemănătoare celor de la Buckingham.

în spatele gardului metalic cu săgeţi aurite şi de cele două părţi ale intrării sunt soldaţi ai Armatei Roşii, cu chipuri mongoloide, însoţiţi de miliţienii morţii îmbrăcaţi la fel ca ruşii, având, în plus, o brasardă tricoloră cu steaua sângerie, emblema bolşevicilor din lumea întreagă.

Mongolii, ridicol de mărunţi, şi miliţienii de pază fac o sută de paşi înaintea porţilor Palatului Regal, precum frumoşii soldaţi ai gărzii regale britanice. Jeep-ul intră în curte şi se opreşte în faţa scării de onoare. E intrarea principală a palatului, o uriaşă intrare aurită, cu uşi duble. Scara, largă de o sută de metri, care duce aici e din marmură albă precum zăpezile veşnice, de un alb imaculat. Această uşă de onoare nu a fost văzută vreodată deschizându-se. Nimeni nu intră şi nu iese pe această scară, în afară de rege în zilele marilor sărbători. Dalele din curtea de onoare, în care s-a oprit jeep-ul, sunt de un granit cenuşiu precum părul de lup sau aripile vulturilor regali, contrastând cu scara imaculată, creând impresia de grandoare. Marmura aminteşte de albul herminei regale, iar cenuşiul, de culoarea spadelor şi armurilor.

Lui Leopold Scripcă nu-i vine să-şi creadă ochilor. Sunt într-un decor de poveşti cu zâne. Aduşi aici, el şi fiica lui, de o baghetă magică. Abia au ieşit din pivniţa plină de umezeală, de băltoace, de păianjeni, de melci, de şobolani, de lilieci, băltind puturos în mucegai, noroi şi sluţenie subpământeană de morminte şi iată-i acum la picioarele scării de marmură albă a Palatului Regal!

234

intraţi! ordonă miliţianul, împingându-l cu carabina în spate pe Leopold Scripcă.

Uşa de aur, uşa de onoare, este deschisă dublu-batant, împinsă de doi valeţi regali. Poartă ciorapi lungi, albi, pantaloni de catifea neagră, tunici roşii cu monograma regelui. înăuntru e un hol uriaş, foarte înalt. Podeaua e făcută din dale mari albe; banchete cu gust se aliniază de-a lungul pereţilor acoperiţi de ornamente aurite şi oglinzi. Plafonul pare mai frumos şi mai înalt decât bolta cerească.

Din pricina hainelor sale şifonate pline de sânge şi de noroi, a chipului său neras şi a încălţărilor murdare, Leopold Scripcă se opreşte. Nu îndrăznesc să intre, să murdărească albul dalelor. în fundal se înalţă o scară în spirală dublă, acoperită cu un imens covor roşu, bătut cu mulţime de monograme de aur şi coroane. E o scară atât de frumoasă, ce nu poate duce decât la cer ori în ţara legendelor!

Leopold Scripcă şi fiica lui s-au oprit pentru o clipă. Din teamă, pe pragul paradisului, care e înaintea lor. între cei doi portari în costume negre şi tunici albe, epoleţi şi gulere cu însemnele regale. Valeţii se înclină în faţa lor ca în faţa tuturor care intră pe această uşă. Leopold Scripcă, omul cel mai sigur pe el, se pierde. Nu se regăseşte, e ca un animal rătăcit într-o lume străină. Elena, la cei 5 ani ai săi, e superioară tatălui ei; nu vârsta, nici experienţa, nici inteligenţa te salvează în momente dificile. Căci, în timp ce tatăl ei este pierdut, Elena, al cărei univers de fiecare zi sunt poveştile cu zâne, află aceste lucruri normale. Ea, pentru care miracolul şi logica nu sunt lumi separate, ci amestecate una cu cealaltă,

235

în chip cât se poate de firesc, privindu-i pe cei doi frumoşi valeţi că o salută, îşi aşază piciorul pătat de sânge şi de noroi în spate şi răspunde printr-o mică reverenţă portarilor. Îi spune tatălui ei:

răspunde la salut, tată... Priveşte cât sunt de frumoşi şi de politicoşi!

pe aici! ordonară cei doi miliţieni.

Căci doar doi îi însoţesc pe prizonieri, ceilalţi au rămas în jeep. Elena visează. Ia mâna tatălui ei şi urcă împreună cu el scara în spirală dublă, admirând covorul, armurile şi coroanele de aur. La primul etaj, se întinde un culoar imens cu un covor lung, în nuanţe de auriu şi albastru, şi nenumărate uşi înalte de trei metri, toate albe cu ornamente aurite. în faţa fiecăreia se află două gărzi regale, cu cizme lăcuite, care le acoperă genunchii, cu pantaloni de mătase şi cu veste lungi albastre, cu galoane, însemne şi coroane. Toţi poartă chipiuri cu pene multicolore. Spectacolul este magnific. Nici un păun nu are un penaj mai frumos ca cel al chipiurilor.

Soldaţii de gardă sunt înalţi şi poartă săbii care strălucesc ca oglinda. Siniştrii miliţieni merg înaintea lui Leopold Scripcă şi a fiicei sale şi admiră decorul. Iat-o înaintea celei mai mari uşi din fundalul culoarului, care e de două ori mai largă decât celelalte. Deasupra e o pictură. Gardienii bat la uşă; li se strigă să intre.

rămâneţi aici! ordonă unul dintre ei.

l-ai găsit pe Scripcă? întrebă o voce răguşită de femeie... Unde e? închide uşa şi explică-mi...

Nu se aude ce se vorbeşte în interior. Deodată, uşile se deschid şi cei doi miliţieni ies. Se aşază

de fiecare parte a uşii, pe culoar.
236
intraţi, spuse unul dintre ei...

Leopold Scripcă şi fiica sa păşesc într-un salon mare cât mai multe apartamente laolaltă. Totul înjur e de culoarea verde-antic, bleu-pal, doar aur şi argint... Cu covoare nespus de frumoase...

intraţi, intraţi amândoi... se aude vocea femeii.

Scripcă şi fiica sa trec prin salon fără să aibă răgaz să-l admire. Intră într-o altă sală imensă. Pereţii sunt plini cu cărţi nespus de frumoase, toate legate în piele, cu litere aurite, cu coroana şi cu monograma regelui. în mijlocul acestei camere, biblioteca particulară a regelui României, se află un birou mare cu picioare aurite, şi în spate un fotoliu uriaş cât o căruţă, în catifea, având o coroană. O femeie stă aici. Foarte solidă, foarte grasă, în uniformă de colonel. Are părul negru. Elena habar nu avea mai înainte că putea exista un negru atât de închis. Căci bucăţile de cărbune sunt mai cenuşii. Cerneala e mai pală... Părul femeii aşezate pe fotoliul regelui e de un negru ce nu se află într-o altă parte a pământului. Nu poate fi decât din infern. E, fără doar şi poate, culoarea diavolului, a demonilor.

Lângă pereţi sunt scări înalte de mahon pentru a putea urca să iei cărţile. Alături, fotolii brodate, măsuţe cu un picior. Femeia cu părul negru, lung, cu o caschetă de colonel cu stea sângerie, aşezată pe urechea dreaptă, e fardată. E acoperită cu praf de orez alb exact ca pereţii caselor vechi văruite. Are buze stacojii; roşul buzelor sale e unul strident, precum cireşele englezeşti foarte coapte. Foloseşte un tub de ruj foarte gros, iar grăsimea se scurge uşor pe barba ei. Are urme de roşu în marginile gurii, acolo unde caii au zăbale. Roşul femeii-colonel

237
e amestecat cu salivă, cu mici bule de spumă ca la caii obosiţi. Leopold Scripcă nu ştie cine este. N-a văzut-o niciodată. Elena o priveşte cu ochi mari.

Femeia e aşezată pe fotoliul regal, unul foarte larg. Ar putea sta două persoane aici. E îmbrăcată cu pantaloni largi, precum şalvarii, şi poartă cizme la fel ca toţi militarii asiatici. La ei, acestea sunt pe jumătate înalte faţă de cele ale occidentalilor. Cele ale femeii-colonel sunt largi. Are picioare uriaşe, pline de grăsime bătută şi, în mod natural, poartă cizme foarte largi. Pantalonii sunt asemănători cu cei ai femeilor musulmane, căci ea are şolduri imense, un spate care ocupă întreg fotoliul regal, semănând cu un camion-cisternă. Sânii îi sunt imenşi, sâni care s-au dezvoltat şi s-au înecat de carne şi de grăsime. Din cauza acestui piept imens, vestonul ei de colonel sovietic al Armatei Roşii pare o rochie de gravidă. Căci pântecele colonelului este proporţional cu pieptul ei, cu picioarele, cu gambele şi cu şoldurile ei... Faţa pudrată cu alb e buhăită. E beată. Şi aceasta se vede de îndată ce o priveşti. Căci un om beat are faţa ca o caroserie dislocată, la care fiecare muşchi face abstracţie de celălalt. Muşchii unui om beat nu se mai supun comenzilor creierului şi nu mai sunt în armonie. Nu mai există unitate, disciplină. Omul care va putea să-şi ducă beţia la extrem, fără să moară ori să doarmă, îi va fi uşor să privească cu un ochi la dreapta şi cu celălalt la stânga şi, cu siguranţă, va putea să râdă cu ochiul drept şi să verse lacrimi cu stângul. Beţia înseamnă anarhie totală, nihilism fizic. Colonelul fumează ţigări americane dintr-o pipă foarte lungă, de aur, cu coroană, pe care a găsit-o pe birou. Sunt aici scrumiere frumoase, dar
238
ea aruncă scrumul pe covor, conform teoriilor lui Karl Marx, puse în practică în Răsărit, pe Volga şi pe Neva.

Femeia e foarte grasă, beată criţă, nespus de vulgară, dezgustătoare. Deşi e aşezată în fotoliul regelui, într-o sală splendidă, nu poţi privi decât în altă parte. Se aseamănă prostituatelor, de sute de ani, din marile porturi internaţionale. în timpurile de demult i se cereau calităţi care, oricât de străine ar fi putut fi, sunt calităţi omeneşti. Ca de pildă forţă fizică pentru a transporta un client beat pe o scară, în cameră, ori să-l arunce în stradă. O prostituată de altădată trebuia să fie precum un hamal. Femeia-colonel aşezată în fotoliul regal poate, desigur, să bea mai mult decât matelotii suedezi în escală şi decât hamalii. E fardată la fel ca prostituatele de altădată. în acele timpuri, clientela nu se încurca cu nuanţele. Avea nevoie de culori vii: pudra de pe chip trebuia să fie albă. Buzele trebuiau să fie roşii, şoldurile, sânii, pântecele trebuiau să fie atât de vizibile, încât chiar şi cel mai beat om să le poată vedea, să le poată palpa. Leopold Scripcă îşi imagina că prostituatele lui Emile Zola, din

L'Assommoir, trebuiau să aibă aceeaşi talie şi aceeaşi înfăţişare.

Un valet cu pantaloni de catifea neagră, jachetă albă, epoleţi şi galoane aurite, aduce un imens platou de aur masiv, mare cât o masă, plin cu sticle de whisky şi de votcă, cu etichetele lor vulgare, stridente şi cu pahare de aur, incrustate cu coroane, cu picioare fine precum vrăbiile. Stilat, turnă votcă femeii. Apoi, îl privi pe Leopold Scripcă care face un semn:

la fel.

dă-le scaune...! ordonă femeia.

Valetul se apropie de fotoliile pentru prizonieri.

239

n-o să-i dai votcă acestui plod! Adu-i ciocolată şi dulciuri din pachetele americane pentru copii. Dar repede! Şi cvas!

Era o băutură rusească nefermentată, fără alcool.

Valetul aduce Coca-Cola. Toate proviziile sunt americane. Şi americanii au oferit votcă. Toate sticlele, la dispoziţia cuceritorilor din Bucureşti, pentru a sărbători victoria, sunt de votcă made în USA.

După ce a golit paharul său, când Leopold Scripcă şi fiica lui au gustat din paharele lor, femeia-colonel, care domneşte peste România, ţipă cu voce răguşită:

frumosul meu deputat, apropie-te ca să te adulmec...

Leopold Scripcă se uită la fiica lui. îi e ruşine, dar se ridică şi se apropie de femeie. E prizonier. Trebuie să asculte.

mai aproape de mine, frumosul meu deputat, mai aproape! Ce ruşine e să te apropii de o femeie în faţa plodului tău? Trebuie să-i explici că e la fel de firesc precum a mânca şi a bea. Apropie-te, ca să te adulmec... Vreau să ştiu dacă miroşi la fel de bine astăzi ca în vagonul de dormit unde am petrecut o noapte împreună. Tu ştii că n-am întâlnit niciodată un om care miroase la fel de bine ca tine... în dimineaţa în care tu te-ai spălat, înainte să-ţi dai cu apă de colonie, miroseai foarte frumos. Apa mirosea frumos pe pielea ta... Am călătorit de atunci mult, dar prima mea călătorie cu vagonul de dormit a fost cu tine, în compartimentul tău. Mă prefăceam că dorm, dar te-am supravegheat tot timpul; chiar şi când îţi făceai toaleta, gimnastica. Miroseai frumos. Apropie-te să te adulmec... Apropie-te...

Scoase un strigăt şi iarăşi îl împinse:

240

miroşi mai urât ca o vacă acum... Pleacă...

Văzând-o pe femeia vulgară vorbindu-i atât de intim tatălui ei şi spunându-i că au dormit împreună în acelaşi vagon, Elena a lăsat ciocolata americană să i se topească în mână. Nu poate crede că tatăl ei, frumosul ei tată adorat, s-a apropiat de această femeie oribilă şi s-a culcat alături de ea... Şi lacrimile îi curg pe chipul pătat de sânge, de noroi, de ciocolată... Femeile sunt geloase întotdeauna pentru lucruri mici şi mari. Dar nimeni nu e mai gelos pe puritatea tatălui decât fetiţele.

trebuie să fii împuşcat, spuse deodată corpolenta femeie-colonel.

Bea două pahare de votcă americană unul după altul.

-Am fost victima unei iluzii. Când eşti un comunist adevărat nu trebuie să ai iluzii. în capul unui conducător e o trădare. Dar eu mi-am făcut iluzii în privinţa ta. Ieşeam de la ocnă, unde miroase urât. Şi tu veneai de la Athenee Palace, unde miroase frumos. Şi eu, imbecila, am crezut că tu miroseai frumos! Atunci, era locul de unde ieşeai tu parfumat prin sudoarea poporului. Acum, miroşi mizerabil. îndepărtează-te...

Leopold Scripcă se îndepărtă şi se apropie de fiica sa.

stai jos.

Ascultă.

ieşi dintr-o pivniţă, după cum mi s-a spus. E normal să miroşi a pământ, a mucegai, putregai, a băltoacă şi a mizerie. Tu ştii că mai mult de jumătate dintre oameni trăiesc dintotdeauna sub pământ, aşa cum şi tu ai trăit mai puţin de douăzeci şi patru de ore? O să remediem situaţia. Noi o să-i scoatem de sub pământ pe toţi.

Ia un pahar.

241

Cum îl cheamă pe plodul tău?

elena... Are 5 ani. Mama ei a murit.
ştiu că soţia ta a murit. Ştiu tot, eu, Hanna Tauler.
Luă un clopoţel de aur de pe birou, clopoţelul regelui,
şi sună. Niciodată Elena nu a auzit un sunet atât de melodios. Nici o muzică de pe pământ nu e mai dulce. Doar îngerii în cer ar trebui să aibă clopoţei la fel de sublimi.
adu din nou bomboane, biscuiţi, ciocolată şi tot felul de dulciuri pentru micuţa Elena!
Valetul îi aduse alte bunătăţi, o altă sticlă de Coca-Cola. Hanna Tauler vrea să protesteze, dar ea ştie că un comunist trebuie să suporte şi Coca-Cola dacă vrea să aibă victoria, mulţumită tunurilor, avioanelor şi dolarilor americani. Dar ea e sigură că ei, comuniştii, îi vor obliga în cele din urmă pe toţi să bea cvas în loc de Coca-Cola... Era doar o chestiune de timp...
Elena a început să mănânce. Tatăl său e lângă ea. Cu cât e mai aproape de bătrâna vulgară, care miroase ca o căţea, adulmecând un câine... îşi recapătă pofta de mâncare, îi e foame. în timp ce mănâncă, aruncă priviri furişe spre Hanna Tauler şi, straniu dar adevărat, nu o mai află atât de vulgară ca înainte. Pentru că nu-i mai este teamă, pentru că nu s-a mai atins de tatăl ei şi pentru că i-a dat să mănânce şi să bea. Mai ales din această cauză...
Leopold Scripcă, care avea altădată oroare de această îîază repetată de sute de ori de nemţi: „Die Liebe gheht (lurch die Magen”, adică, aproximativ „Dragostea trece prin stomac”, îşi dă seama că era adevărat. Fiica lui, mulţumită dulciurilor, nu o mai urăşte pe Hanna Tauler. Bea un pahar de votcă. Se simte bine. Pudra femeii-colonel se topeşte pe faţa sa ca pe un ştrudel. în timpul
242
şederii la Moscova, ea a scăpat de părul negru, de barbă şi de mustaţă. îi spune:
am ordonat să se scotocească prin toată România şi să te aducă în douăzeci şi patru de ore înaintea mea... Ordinul a fost executat. Toate ordinele mele sunt executate, altfel...
îi arată pistolul de pe birou. Continuă:
eu nu fac proces, nici tam-tam... îl omor pe cel care nu mă ascultă pe loc, aici. întoarce-te şi uită-te la pereţi... Gloanţele i-au ciuruit după ce au trecut prin trupurile rebelilor... Puterea mea e putere. Al doilea om pe care am ordonat să-l găsească şi să-l aducă înaintea mea e tatăl meu. N-a vrut să vină. Preferă să fie ucis decât să mă vadă. A cerut ca eu să mă duc la el, nu el să vină la mine. Chiar dacă stau în Palatul Regal, chiar dacă sunt regină... Ştii ce-am făcut? Am ordonat să fie îmbarcat cu tot calabalâcul şi să fie dus în Israel... El a fost mereu un sionist, nu doar un rabin. A văzut că nu glumesc cu revoluţia. Cum nu glumesc cu Talmudul lui. Nu era loc pentru noi doi în România. El trebuia să plece. Şi l-am făcut să plece, cu tot ce are, în două ceasuri... Am nevoie de loc, de terenuri curate, pentru a construi România.
Hanna Tauler mai bea două pahare unul după altul. Acum, e complet beată, moale precum coca. Carnea i se lichefiază, ca şi privirea. Raţionează încet, gândirea şi vorbele ei devin coloidale, lichide. Hanna Tauler, voluminoasă, enormă, se dizolvă în alcool precum zahărul într-un ceai cald.
deci, dragul meu tovarăş de o noapte, chipeşul meu camarad în pijama de mătase, care miroseai atât de frumos, iată-te acum aici! Roata se învârte! Tu eşti prizonier, nu împuşcat, şi eu sunt mai mult decât o regină... Şi
243
ne-am regăsit! A fost frumos în vagonul de dormit, nu? Mai ales pentru mine, care mă urcasem pentru prima oară şi care ieşisem de la ocnă. Dar aici, ce spui? E şi mai frumos... Cu mult mai frumos ca la Athenee Palace.
Leopold Scripcă aşteaptă. încearcă să vadă unde vrea să bată Hanna Tauler. Dacă ar fi fost vorba despre o femeie necomunistă, normală, europeană, ar fi folosit ipotezele psihologice, dar psihologia nu mai e valabilă atunci când e vorba despre o comunistă. Vrea ea să-i mulţumească? Vrea să-l ucidă aşa cum i-a promis?
ştii pentru ce te-am căutat mai întâi pe tine?
-Nu.
nu pentru că miroseai frumos doar, ce părere ai? Nu eşti atât de prost!
cred...
crezi?...
Acest cuvânt o îngrozea pe Hanna Tauler. Ea spuse:
te-am întrebat dacă ştii ori dacă ghiceşti motivele pentru care am pus să te caute şi am ordonat să

nu te împuşte înainte de a te aduce la mine...

nu, răspunse Leopold Scripcă.

E palid. Hanna Tauler îşi umflă deodată muşchii gata să izbucnească. Alcoolul s-a evaporat într-o fracţiune de secundă. Nu mai e beată; e pur şi simplu crudă, comandantă a Armatei Roşii, instalată în fotoliul regelui. Vorbeşte prizonierului pe care încă nu l-a împuşcat... Nuanţa acestor cuvinte, care desemnează un scurt surâs, îl îngrozeşte pe Leopold Scripcă. Fiica lui mănâncă bomboane şi bea Coca-Cola. N-o interesează conversaţia.

în afară de mirosul tău de apă de colonie, păstrez din noaptea pe care am petrecut-o cu tine o altă amintire,

şi pentru aceasta, mai cu seamă, am vrut să te văd înainte să fii împuşcat de miliţia mea... Ştii care e motivul?

-Nu, răspunse Leopold Scripcă.

Ştie acum că va fi împuşcat şi că ordinul era de a nu fi împuşcat înainte de a ajunge în faţa ei, ci după aceea. Va fi executat mai apoi. Cuvintele Hannei Tauler sunt limpezi şi logice. Logica, ori dialectica, desemnează în vocabularul comunist ceva care este absolut opus.

în afară de parfumul tău, îmi aduc aminte că m-ai acoperit cu o cuvertură aşezată pe banchetă. îţi aminteşti?...

era normal...

nu. Normal ori anormal, nu avea nici un fel de importanţă pentru mine. Ceea ce contează e că tu m-ai acoperit. Mai întâi, m-ai întrebat: „Doamnă, vreţi să vă dezbrăcaţi şi să vă aşezaţi în pat pentru a vă odihni?” Când am spus nu, tu ai tras cu forţa cuvertura pe care eram întinsă.

v-aţi încăpăţânat... Aţi ţinut cuvertura cu toată greutatea trupului dumneavoastră, ca eu să nu pot să o iau.

-Ai remarcat asta? Şi-ţi aminteşti de asta? Nu-mi face plăcere. E-adevărat.

Bea încă un pahar.

din toată această treabă e ceva ce n-am putut să uit. Ascultă-mă. Tu mi-ai acoperit picioarele, ai îndoit pătura în jurul corpului meu la fel ca în jurul unui bebeluş ori al unui copil mic. Dar, mai mult decât atât, mi-ai ridicat umerii şi i-ai învelit în cuvertură ca să nu-mi fie frig, răsucindu-mă noaptea...

Hanna Tauler se ridică de pe fotoliul ei cu vesta plină de decoraţii, şi se bate pe umărul stâng, un umăr imens, ca de vacă, cu epolet rusesc. Spune:

acest umăr tu l-ai acoperit în acea noapte... M-ai acoperit la fel ca mama mea, când eram o sfrijită şi o copilă bolnavă. Mama venea în fiecare seară în camera mea şi mă acoperea, trăgând cuvertura care era pe mine. Aşteptam mereu, nerăbdătoare, venirea sa. Aveam pleurezie. O cavernă tuberculoasă la acest umăr. Şi când ea venea, pe întuneric, lăsând uşa întredeschisă, mă prefăceam că dorm. Căci voiam ca ea să mă ridice. Să se aplece deasupra mea, să-şi pună degetele pe trupul meu, ca să vadă dacă cuvertura era bine desfăcută... Ei bine, în vagonul de dormit am făcut acelaşi lucru ca în copilăria mea. M-am prefăcut că dorm. Şi tu ai făcut la fel ca mama mea, m-ai ridicat, apoi ai pus mâna sub corpul meu pentru a întinde cuvertura... Sunt mici lucruri sentimentale. O adevărată comunistă ca mine nu trebuie să fie sensibilă la una ca asta. Dar n-am ajuns la comunismul perfect, la omul roşu, fără sentimente. Am fost mişcată de gestul tău. Mă asculţi sau dormi?

ascult, spuse Leopold Scripcă.

mi-a plăcut felul în care mi-ai acoperit umărul, mai tandru decât mama mea... Ea făcea aceasta pentru că eram bolnavă şi pentru că eram copilul ei. Dar tu, tu nu ştiai că eu am o cavernă la plămâni şi nu eram fiica ta... Şi tu ai făcut aceasta... Vreau să spun asta înainte să te împuşc... Acum, eşti urât. Eşti aproape mort. Eşti învins. Şi miroşi urât... Aş fi vrut să-ţi ofer înainte de a te împuşca câteva sticluţe de apă de colonie ca cele pe care le aveai în tren. Am pus să caute în băile regelui unde sunt sute de astfel de sticluţe, dar nici una nu are marca pe care o aveai tu. Aş fi vrut să mori parfumat ca la prima noastră întâlnire... Dar vei muri fără apă de colonie...

Mirosind urât... Căci ai un miros ca de grajd... Apropo, de unde aveai apa de colonie pe care o foloseai în tren?

din Germania. E o marcă foarte cunoscută... Dar nu se mai fabrică... Uzina a fost distrusă.

ştii că am povestit aceasta generalisimului Stalin?

i-aţi spus aceste lucruri lui Stalin?

ştie numele tău la fel de bine ca şi mine. I-am vorbit foarte adesea despre tine. I-am vorbit de toate astea şi îl amuza. Adeseori, el îmi cerea să-i spun povestea cu apa de colonie, cu chilotul tău de balerină, cu gimnastica şi cu cafeaua de la Athenee Palace... Râdea, se tăvălea de râs...

Tu ştii că eu eram colaboratoarea lui preferată. Avea, desigur, mulţi alţi colaboratori, dar el m-a ales dintre mii de candidaţi, bărbaţi şi femei, pentru a organiza Partidul Comunist Român. El mi-a dat gradul de colonel al Armatei Roşii, puteri şi bani pentru a organiza o armată. Miliţia mea, cu care am avut onoarea să intru în Bucureşti, prima. Generalisimul Stalin mi-a spus într-o zi: „La sfârşitul războiului, când România va fi complet ocupată, tu vei fi regina ei." O femeie care face cel mai bine curat ştie să mobileze o baracă. Am primit ordin să procedez aici ca o menajeră în casă, să o fac curată, să arunc tot ceea ce este inutil. Apoi, să construiesc o ţară nouă, bolşevică. Eu sunt regina României, locuiesc în Palatul Regal, în locul regelui, mă culc în patul său... îi voi extirpa pe fascişti, capitalişti, burghezi, foşti luptători comunişti, căci nimic nu este mai rău decât o mobilă putredă, membrii vechii gărzi bolşevice. Bătrânii. Ei nu vor să primească decât onoruri. Pretind să li se dea totul. Noi vrem viitor. Iată pentru ce nu voi alege pe nici unul dintre oamenii mei, dintre cei vechi, care au luptat pentru

247

revoluţie. Ei nu vor decât banchete. Pentru ei, este ziua victoriei. Vreau oameni care încep lupta, nu oameni terminaţi. Acum, o întrebare: M-am schimbat mult?

-Nu.

-Nu minţi? M-ai fi recunoscut întâlnindu-mă pe stradă, fără gardă? Ştiu că m-am îngrăşat mult, foarte mult. M-am îngrăşat. Dar am îmbătrânit mult?

-Nu mult! V-aţi schimbat coafura şi culoarea părului...

ştii să minţi... Toţi capitaliştii mint, iată pentru ce îi împuşcăm. Dar minciuna ta îmi place. Un comunist mi-ar fi spus adevărul: nimeni nu te-ar fi recunoscut, săracă Hanna! Nici măcar tatăl tău... Dar tu m-ai minţit frumos. Ţi-am spus că i-am vorbit adeseori de tine, de apa ta de colonie şi de cuvertură, generalisimului Stalin... E un om de geniu. Nu-l egalează nimeni. Nicăieri pe pământ. Şi nu vor mai fi asemenea lui mii de ani de-acum înainte... într-o zi mi-a spus: „Tovarăşă Hanna Tauler, în prima fază a revoluţiei, trebuie să iei ca prim-ministru al României pe omul tău cu apa de colonie... Pe Leopold Scripcă... Fă cum îţi spun, nu vei găsi unul mai bun."

„Nu e comunist am răspuns."

„Tocmai pentru că nu e comunist, trebuie să-l faci prim-ministru al tău în prima fază a luptei revoluţionare... Necomuniştii sunt cele mai bune slugi. Şi apoi, nu se tem oamenii care încep atunci să meargă cu Partidul Comunist şi cu revoluţia, spunându-şi că nimic nu s-a schimbat, au încredere pentru că vor în fruntea guvernului figuri mai vechi..."

Leopold Scripcă e gata să cadă de pe scaunul regal. Nu poate să-şi creadă urechilor. înţelege acum de ce Hanna Tauler a dat ordin să-l caute şi pentru ce miliţienii

248

morţii cu steaua sângerie nu l-au împuşcat atunci când i-au văzut actele. înţelege pentru ce, în loc să îl ciuruie cu gloanţele, l-au adus la Palatul Regal...

ai văzut construindu-se autostrăzi? întrebă Hanna Tauler.

-Nu.

Nu ştie cum să-i spună. Dacă să-i spună doamnă, majestate, înaltă tovarăşă, înalta voastră tovărăşie, regala voastră tovărăşie... E întotdeauna greu să ghiceşti plăcerile bolşevicilor.

n-ai văzut, aşadar, cum se construiesc autostrăzile în timpul şederii tale în Occident. Să-ţi explic: se folosesc apă şi reziduuri. E tot ceea ce trebuie. Noi, comuniştii, vom construi societatea noastră în acelaşi fel cu treck, adică cu reziduuri, cu pământ neroditor, cu murdărie şi cu apă. Tu eşti un reziduu. Stalin avea dreptate. Trebuie să le folosim. Dar tu, Leopold Scripcă, tu eşti greu de folosit, chiar pentru cei care trag partidul din treck... Am răspuns franc că pentru tine nu există decât gloanţele şi groapa comună... Tu eşti mai rău decât un treck, mai rău decât un deşeu, mai rău decât o mizerie...

vreţi aşadar să mă împuşcaţi? dădu să întrebe Leopold Scripcă.

stalin a insistat să fac din tine prim-ministrul meu. Şi să te împuşc după aceea. E un geniu. Nu se

înşală niciodată. I-am arătat articolele tale împotriva Uniunii Sovietice, în jurnalul de propagandă fascistă al armatei române, Soldatul. Tu ai fost directorul acestuia şi cel mai îndârjit împotriva comuniştilor.

„Un motiv în plus să folosim acest treck, cum spui tu, ca şef al guvernului tău. Şi numeşte-mi mai mulţi miniştri, alţi redactori de la acest jurnal militaro-fascist."

249

îi plăceau numele care semnau articolele fascisto-anticomuniste pe prima pagină a Soldatului. M-a sfătuit să fac miniştri din şefii jurnalelor, din înalţi funcţionari...

Am executat sfatul, am ascultat de ordinele lui Stalin, omul care nu se înşela niciodată.

Leopold Scripcă nu şi-ar fi imaginat nicicând că Stalin îi cunoştea numele şi că ar fi dat ordin Hannei Tauler să-l facă prim-ministru. Există în kremlinologie lucruri mai uimitoare decât soarele la miezul nopţii şi luna la amiază. Comunismul este de neînţeles pentru cei care şi-au obişnuit mintea să raţioneze logic, căci totul este aici împotriva logicii. Şi cel mai grav este că ei numesc aceasta dialectică.

leopold, vreau să te avertizez asupra unui lucru. în mod legal, conform constituţiei sovietice şi programelor Internaţionalei muncii, oricine, la un moment dat în viaţa sa, a luptat cu arma împotriva unei mişcări muncitoreşti, a spart o grevă ori a luptat împotriva unei republici comuniste e, în mod automat, condamnat la moarte. Pe tot parcursul războiului tu ai luptat, prin articolele tale, împotriva comuniştilor revoluţiei mondiale, a Uniunii Sovietice, a Partidului Comunist în general... în virtutea legii, eşti un om mort. Cu toate că te afli înaintea mea. Chiar dacă eşti viu. Ai înţeles? Chiar dacă fac din tine prim-ministrul meu, tu nu încetezi şi nu vei înceta vreodată să fii un condamnat la moarte, un om care trebuie împuşcat... Niciodată şi nimeni nu te va amnistia, nici graţia. Trebuie să ştii asta. Ai avut dreptate că te-ai ascuns sub pământ la sosirea mea la Bucureşti, căci erai pe lista celor care trebuiau să moară. Ai înţeles?

am înţeles, răspunse Leopold Scripcă.

250

vrei să mă întrebi de ce te numesc prim-ministru, dacă eşti condamnat la moarte, fără drept de apel? întâi de toate, pentru a urma sfaturile lui Stalin în privinţa folosirii reziduurilor în timpul primei faze a revoluţiei noastre. Apoi, pentru că eşti inteligent şi-mi eşti de folos. Crezi că pentru faptul că-ţi dădeai cu apă de colonie, că ai fost amabil, că-ţi port o frumoasă amintire şi că-mi eşti simpatic? Nu, te înşeli! Sentimentele nu joacă nici un rol în decizia mea de a te lua ca prim-ministru. Te-am numit deja. Aşteptam doar să dau de tine. N-am nevoie de consimţământul tău. Pe morţi nu-i întrebi niciodată. Suntem o societate comunistă, ştiinţifică, progresistă, aseptică; noi te-am ales pentru raţiuni practice, logice, de propagandă... Dar tu eşti mort. Desigur, tu cunoşti mai bine ca mine doctrina lui Marx, a lui Engels şi Lenin, dar eu cunosc practica. Şi ce vom face noi în România e practică, nu teorie. Aşadar, tu vei învăţa de la mine punerea în practică a comunismului şi nu eu, care ştiu, sunt cea care să o aştept din cărţi.

în timp ce vorbeşte, Hanna Tauler bea întruna. E beată. Acum, ea nu mai are aceeaşi energie de a întinde mâna şi de a suna. îşi toarnă singură votcă în paharul cu piciorul de aur. Picior ca de vrabie. Regii pot să aibă gusturi rele. Şi regele este cel care a comandat aceste pahare extrem de urâte. Ochii Hannei Tauler sunt tulburi. îşi dă seama de starea ei de beţie şi spune:

treaba s-a rezolvat. începând din acest moment, tu eşti prim-ministrul României. Ţi se va da un palat. Cel al lui Paximade. Vom locui în apropiere. Te aşteaptă o sarcină foarte importantă. Nu mă întrebi care?

sarcina de a fi prim-ministru...

251

Hanna Tauler izbucneşte în râs. Cu gura ei mare, cu buzele date cu ruj gros... Căci nu ruj de buze foloseşte ea, ci un fel de grăsime stacojie care se topeşte şi-i curge pe barbă şi pe marginea gurii...

n-ai înţeles nimic, sărmane doctor în filosofie... Tu n-ai absolut nimic de-a face cu un prim-ministru. Dacă acţionezi în vreun fel, vei fi îndată împuşcat. Ai fost născut de o mamă ca toată lumea. începând de acum, eu sunt mama ta, căci eu ţi-am dat viaţă. Mama ta a fost poate beată când te-a conceput, ca atâtea femei în noaptea nunţii lor, dar eu ţi-am dat viaţă de mult timp, în acord cu tovarăşul Stalin, în toată luciditatea. Juridic vorbind, tu eşti mort în toată regula. Dar trăieşti mulţumită mie. Eu şi Partidul Comunist ţi-am dat viaţă, dreptul de a mişca, de a respira, de a bea. de a acţiona

ca toţi cei vii. Dar viaţa ta ţi-o legi de-a noastră. Şi, în schimb, trebuie să ne asculţi fără să uiţi vreodată să execuţi. Ceea ce cerem noi este foarte simplu. Vei fi prim-ministru. Eşti deja. Şi trebuie să acţionezi precum copiii de 3 ani la grădiniţă: ei se uită la educatoare şi fac ceea ce le cere fără să adauge ceva, fără să taie ceva. Mecanic. E un post infantil. Vei fi plătit ca prim-ministru, vei mânca caviar cu carul, vei bea şampanie cu găleata, te vei culca cu toate balerinele, te vei plimba în limuzine de miliardar şi vei avea o treabă de copil la Kindergarderv. nu faci nimic decât să asculţi. Asta-i tot. Acum, vei fi condus la palatul Paximade. După Palatul Regal, e cel mai frumos şi cel mai bine situat din Bucureşti. Vei avea o armată de servitori, mai ceva ca Rothschild. Şi toată lumea va veghea ca dorinţele tale să fie împlinite înainte ca tu să le dai glas... Nu paradisul îţi ofer? Du-te acum, căci sunt
252
obosită... Nu-ţi închipui că ai visat. Ceea ce ţi-am spus e real... Comuniştii nu visează...

Leopold Scripcă e în picioare. O ia pe fiica sa de mână. Se înclină.

ştii care e cea mai mare crimă a unui prim-ministru? Aceea de a gândi. Fă tot ce vrei, absolut tot, dar nu gândi niciodată. Nimic. Tu n-ai de citit decât instrucţiunile, să le înveţi pe de rost şi să le reciţi. Asta-i misiunea ta. Un comunist primeşte ordine, le repetă şi le execută. E foarte simplu. Laboratorul de gândire, creierul, e la Kremlin. Biroul Comitetului Central al Partidului Comunist Mondial. Să nu comiţi vreodată crima de a gândi chiar în privinţa lucrurilor celor mai puţin importante! Textele de recitat nu-ţi vor lipsi. Aş fi vrut să te îmbrăţişez înainte de a pleca, dar miroşi urât, şi fiica ta la fel. Nu te îmbrăţişez. Păstrez imaginea pe care o am despre tine: eşti omul care miroase frumos.

Hanna Tauler o cheamă pe Elena lângă ea.

auzi focurile de armă, mitralierele şi exploziile?

da, doamnă. Mi-e tare frică.

ai văzut soldaţi omorând oameni pe stradă şi sângele curgând pe caldarâm ca apa la streaşină atunci când plouă?

da, doamnă... Am văzut mulţi, mulţi oameni împuşcaţi... Erau străzile pline de sânge, am mers prin sânge până la genunchi, prin sânge cald...

şi ţi-a fost frică văzând oameni împuşcaţi şi mergând prin sângele lor?

— Da, doamnă... Mi-a fost cumplit de frică, mi-a fost aşa de frică, încât aş fi vrut să mor ca să nu mai văd. A fost rău de tot...
253

şi în pivniţă cu tatăl tău ţi-a fost frică?

da, doamnă... Se auzeau afară focuri de armă, de mitralieră, ţipete, urlete, plâns, strigăte de ajutor... Mi-a fost foarte frică în pivniţă... Şi mai era şi mizerie; era noroi acolo, păianjeni, râme, muşte, care înţepau precum seringile, erau târâtoare, şobolani, lilieci şi mucegai.

ai fost, deci, foarte nefericită în pivniţă şi ţi-a fost frică de toată această viermuială subpământeană, fetiţo, nu-i aşa?

da, doamnă. Foarte frică...

te-ai obişnuit să dormi într-un loc fără viermi, fără muşte, fără paraziţi, fără târâtoare... Eşti, ca să zic aşa, o fată căreia-i place curăţenia. Aşa este? Acum eşti supărată că eşti murdară, plină de noroi, de sânge... Da?

da, doamnă.

dacă îţi place cu adevărat curăţenia, igiena, şi vrei să trăieşti în curăţenie, atunci nu trebuie să-ţi fie frică când auzi focuri de armă, rafale de mitralieră, bombe aruncate din avioane ori focuri de tun... Nu trebuie să-ţi mai fie frică nici când vezi miliţia şi soldaţii trăgând împotriva oamenilor pe stradă ori în casă şi sângele roşu curgând ca vinul pe caldarâm. Promiţi?

Elena Scripcă spuse:

îmi va fi frică mereu când voi vedea că se trage în oameni.

atunci eşti o fată murdară, căreia îi place să trăiască în mizerie şi în pivniţe.

nu, doamnă... Dar mi-e frică când văd că sunt împuşcaţi oameni.

tu ştii ce fel de oameni ucid soldaţii pe stradă?

îi ucid pe cei care încearcă să fugă.
254

şi cine încearcă să fugă? Viermii societăţii, paraziţii poporului, cei ce sug sângele clasei muncitoare, viperele, şacalii. De fiecare dată când poliţia trage, face acest lucru pentru a extermina

viermii societăţii, mai răi ca cei pe care tu i-ai văzut în noroi. Miliţia şi Armata Roşie vor să-i suprime pe paraziţii care infestează România ca pe animalele din pivniţa urât mirositoare în care tu te-ai refugiat. împuşcându-i pe trecători, ei nu împuşcă oameni, ci fascişti, viermii societăţii, care nu au decât chip omenesc. înţelegi? Pentru a trăi în curăţenie trebuie exterminată această viermuială. Ai spus că ţie îţi place igiena. Tu trebuie să te bucuri de fiecare dată când vezi miliţia ucigând oameni. Sunt paraziţi. Trebuie suprimaţi toţi paraziţii şi animalele vătămătoare din frumoasa ţară românească. Ai înţeles?

da, doamnă.

nu vei mai plânge de acum înainte văzând oameni împuşcaţi şi auzind focuri de armă?

niciodată, doamnă, dimpotrivă! Mă voi bucura, căci voi şti că viermii sunt ucişi.

vei avea bomboane, ciocolată şi tot ce vrei. îţi dau acest clopoţel, căci am băgat de seamă că îţi place cum sună. E clopoţelul regelui. De acum, e al tău. Când vei avea poftă de ceva, sună. Şi ţi se va aduce tot ce vrei, ca unei regine. Vei avea valeţi frumoşi ca aici la Palatul Regal. Căci şi palatul tău va fi frumos.

o să am un palat?

în două minute vei fi în palatul tău. Oferit de Hanna Tauler şi de Partidul Comunist Român.

pot să vă îmbrăţişez ca să vă mulţumesc?

-Da.

255

Elena Scripcă sărută obrazul fad şi pudrat al Hannei Tauler. E fericită. Ea nu simte nici măcar că aceasta pute precum o latrină. Că miroase a votcă şi e plină de sudoare ca o vacă.

Elena Scripcă e mulţumită. Are în mână clopoţelul cu sunet îngeresc. Va avea în două minute un palat. Tocmai a primit prima ei lecţie de comunism. Nu o va uita niciodată. Nu-i va mai fi milă vreodată de cineva. Va merge prin sânge cu plăcere. Nu va avea niciodată compasiune pentru cei care sunt ucişi şi torturaţi. Ştie, de aici înainte, că cei care sunt distruşi sunt paraziţi. Orice bărbat, orice femeie, orice copil ucis, torturat, înlănţuit este, în ochii Elenei Scripcă, un vierme bun de exterminat, un fascist, un reacţionar, un capitalist. Orice masacru va fi pentru ea de aici înainte un act de salubrizare, de igienă. A suprima oameni înseamnă a face societatea curată.

începând de la vârsta de 5 ani, Elena n-a mai vărsat o lacrimă de milă pentru văduve, oameni asasinaţi, torturaţi, înlănţuiţi, deportaţi, închişi. Este, de la vârsta de 5 ani, o mai bună comunistă decât Hanna Tauler însăşi.

în comunism e ca în balet: trebuie să recrutezi balerinele înainte de vârsta de 5 ani. Doar astfel au toate şansele de reuşită...

întreaga copilărie şi tinereţe a Elenei Scripcă au fost o înlănţuire de zile fericite, căci ea a asistat, fără încetare, la acte de salubritate: masacre, închisori, deportări, torturi, percheziţii, interogatorii, anchete... Cu cât eşti mai aproape de feminitate, cu atât mai mult iubeşti curăţenia. Şi Elena Scripcă făcuse o pasiune din aceasta. A fost, în întreaga ei tinereţe, foarte fericită că vedea fascişti şi animale vătămătoare cu chip uman trimişi la moarte, masacraţi. Cine putea fi mai fericit decât ea?

XVIII.

Un italian în paradis

Poetul lui Hristos şi al României vedea aceste evenimente în mintea sa ca pe un ecran de cinema. Totul era clar. Aşa s-au petrecut lucrurile cu Leopold Scripcă şi cu fiica lui. Dar povestea se opreşte aici. Brusc. Se aude soneria. E Giovanni Rota, cioplitorul în marmură, care execută la Paris mici lucrări de zidărie şi zugrăveală.

-Am venit în timp ce nu eraţi acasă, don Virgilio, explică italianul. Mi-am adus sculele. Sunt jos la camionetă. Pot să mă duc să le iau şi să începem treaba?

sigur, răspunse preotul. La ora 14 însă am o vizită. Nu te va deranja când lucrezi?

cu siguranţă, nu! Mai degrabă vizitatorii vor fi deranjaţi de prezenţa mea. Sunt prieteni de-ai dumneavoastră?

-Nu. Suflete necăjite...

atunci, înainte să vină, am să cobor la bistro să beau o cafea. Oamenii, la necaz, care vin la un preot, vor mereu să-i spună lucruri pe care nimeni altcineva nu trebuie să le audă, don Virgilio... Am să mă întorc după ce pleacă ei... E bine?

Giovanni Rota, cioplitor în marmură cu înaltă calificare, zidar şi zugrav de locuinţe, vorbeşte

franceza ca toţi italienii. Ascultându-l, ai impresia că te afli într-o
257
cameră cu toate ferestrele deschise... Căci italianul deschide larg cuvintele, apăsând pe vocale, accentuându-le. Ca şi cum ar cânta la operă. Giovanni e mic, brunet, cu tâmplele argintii. E frumos precum busturile împăraţilor romani de pe monedele antice.

în loc să meargă să-şi ia uneltele de lucru, rămâne la intrare. Se uită la fotografiile agăţate pe perete, între rafturile cu cărţi. Sunt fotografii din viaţa literară a părintelui Gheorghiu.

ce fată frumoasă, Vima Lisi asta! exclamă.

Devorează cu ochii lui negri, aprinşi, o fotografie a Vimei Lisi dintr-un cadru de film, după romanul Ora 25. Adaugă:

nu doar că e frumoasă, dar joacă şi bine. Aşa e, don Virgilio?

just! răspunse preotul.

Giovanni Rota îşi lipeşte privirea de fotografia Vimei Lisi la catedrala greacă din Paris de pe strada Georges Bizet. în cadru, vedeta se apleacă pentru a săruta o frumoasă cruce bizantină pe care i-o întinde preotul.

avem fete foarte frumoase în Italia. Am dreptate, don Virgilio?

aşa e. Dumnezeu a creat aici mari frumuseţi feminine.

nu-mi vorbiţi în jargonul poruncilor... Don Virgilio... Ca să vă spun drept, nu mă gândesc niciodată la Dumnezeu când mă uit la o fată frumoasă. Mă gândesc la cum să fac să o cuceresc. E o blestemăţie ce spun? Nu v-aţi supărat, don Virgilio?

a admira frumuseţea femeilor nu e o blasfemie... Nici a nu te gândi la Dumnezeu, când priveşti o fată frumoasă, nu e o blasfemie.
258

Nu te gândeşti niciodată la Creator atunci când admiri un lucru frumos. Cine se gândeşte la mamă, privind o fată pe stradă? Nimeni. Te gândeşti la ea, la fată. E omeneşte! Noi, preoţii, poeţii, monahii, monahiile, ne gândim la acestea, căci lumea n-are timp să facă un astfel de lucru... Uitându-se la fetele frumoase, bărbaţii tulburaţi de frumuseţea lor nu pot să se gândească la altceva decât la cum să le cucerească... Pentru asta sunt preoţii şi oamenii evlavioşi: ei au misiunea de a împlini ceea ce voi nu aveţi timp să faceţi: să mulţumiţi lui Dumnezeu pentru lucrurile frumoase pe care le-a creat. Acelaşi lucru şi cu rugăciunea. Dimineaţa, tu şi alţi oameni abia aveţi timp să vă beţi în fugă cafeaua şi să alergaţi la serviciu. Misiunea preoţilor este de a se ruga în locul tău şi în locul tuturor celor care nu au timp să facă aceasta, cerându-l lui Dumnezeu să aveţi o zi bună şi ca îngerii să vă păzească de rele... Seara, te întorci mort de oboseală acasă. Sunt sigur că nu ai chef să te rogi înainte de culcare...

-Niciodată, răspunse Giovanni...

eu, ceilalţi preoţi de pe întreg pământul, ne rugăm în fiecare seară pentru tine, Giovanni, şi pentru toţi cei care nu ştiu să se roage, căci nu pot ori nu vor să facă aceasta. Fără să vă cunoaştem. Tot astfel, ştiind că întâlnind o fată frumoasă nu aveţi în cap decât gânduri de a o cuceri, ne însărcinăm să-I mulţumim lui Dumnezeu pentru toate frumuseţile pe care El le-a creat: fetele frumoase, florile, pădurile, câmpurile...

toţi padre mi-au spus mereu că femeia este păcatul, unealta diavolului, pricina căderii. E prima oară când văd un preot lăudând frumuseţea feminină şi chiar
259
având pe pereţii săi fotografii cu femei frumoase ca Vima Lisi... O actriţă de cinema.

am fotografia ei aici pentru că ea a interpretat la cinema un film după una dintre cărţile mele. E, desigur, o imagine frumoasă. Căci femeia, Giovanni, e o creatură superioară, mai frumoasă decât bărbatul. Spun aceasta după Sfânta Scriptură, care ne arată că bărbaţii au fost creaţi de mâinile lui Dumnezeu, din ţărână, din pământ obişnuit. Tu, care eşti muncitor cu înaltă calificare, ştii că pentru a face ceva foarte frumos, un palat, de exemplu, îţi trebuie, întâi de toate, materie de cea mai bună calitate. Un bijutier, un artizan, un arhitect, pentru a face o operă măreaţă, aleg, mai întâi, materiale de cea mai bună calitate: aur curat, argint, granit, marmură. Ei bine, Dumnezeu l-a făcut pe bărbat cu cele mai puţin scumpe şi cele mai obişnuite dintre materiale: din pământ. Creatorul a reuşit să facă cea mai frumoasă creatură din univers, omul. Aceasta arată că nu există un mai mare artist decât El. El singur poate să facă din ţărână o capodoperă. Dar, când a creat-o pe femeie, a vrut să facă ceva mai bun: a luat deci o materie superioară pământului: a modelat-o din coasta bărbatului, o materie

deja prelucrată de mâinile artistului. Iată de ce femeia este superioară în multe alte lucruri bărbatului; iată pentru ce toţi pictorii, poeţii, muzicienii, sculptorii nu mai încetează, de la crearea lumii, să laude, să cânte şi să picteze frumuseţea feminină. Biserica a aşezat femeia în cerul mai înalt decât îngerii, arhanghelii, serafimii şi heruvimii... Preasfânta Maică a lui Dumnezeu e deasupra tuturor cerurilor... Vezi tu, Giovanni, tu eşti departe de a fi blasfemiat lăudând frumuseţea feminină. Dimpotrivă, tu-L lauzi pe Domnul...
260

sunt bucuros să aud un padre vorbind de bine femeile... spuse Giovanni.

Adăugă:

trecând pe acasă ca să-mi iau sculele, v-am adus ceva care sunt sigur vă va face plăcere, don Virgilio...

despre ce e vorba?

-Am smuls de pe peretele camerei mele şi v-am adus fotografia unei românce mai frumoasă decât italiencele.

aici greşeşti, Giovanni, crezându-mă colecţionar de fotografii frumoase. Nu e cazul.

v-am adus-o, don Virgilio, pentru că trăiţi în exil ca şi mine şi pentru că fotografia acestei fete vine din patria dumneavoastră, din Casa Vostra.

-Aici te înşeli din nou, Giovanni. Mulţumesc de bunele tale intenţii, dar păstrează-ţi toate fotografiile din România...

sunteţi român, don Virgilio... Cum puteţi vorbi aşa?

tocmai pentru că sunt român spun asta... Nu mă uit la fotografii care vin acum din România. Patria mea e ocupată de bolşevici de un sfert de veac. Poporul meu e înlănţuit. Frontierele sunt prefăcute în ziduri de închisoare. Patria mea e prefăcută într-o republică penitenciară şi poporul meu e prizonier al ocupanţilor. Nu-mi place să mă uit la fotografii din ţara mea ocupată de Armata Roşie, nici la cele ale compatrioţilor mei înlănţuiţi şi captivi. Poporul meu e privat, de douăzeci şi cinci de ani, de singurul capital pe care omul îl are pe pământ. Căci adevăratul capital al omului nu este cel despre care vorbesc Karl Marx, Lenin, Stalin şi Mao Zedong. Capitalul omului nu sunt mobila, casele, comorile din seifuri, nici cecul ori bancnotele din portmoneu... Capitalul lui adevărat,
261
unicul capital, este Libertatea. Căci prin Libertate omul este rege al creaţiei, fiu al lui Dumnezeu, egal cu îngerii şi superior a tot ceea ce există în Univers... Or, poporul meu este privat de capitalul său autentic. El este închis în cuşcă. E captiv. N-are libertate...

fotografia pe care v-am adus-o e diferită, spuse Giovanni Rota.

Scoase o fotografie în format mare, precum cele ale vedetelor care sunt afişate la intrarea în cinematografe.

e o româncă, don Virgilio, o frumuseţe cum rar îţi este dat să vezi. Am dreptate? Eu pentru o astfel de femeie mi-aş petrece toată viaţa în iad...

Fotografia pe care cioplitorul în marmură, Giovanni Rota, o arată cu mândrie înaintea părintelui Virgil Gheorghiu este o fotografie recentă a actualei doamne Hublot: asemănătoare întru totul celei a mamei sale, „frumoasa Elena", pe care toţi elevii Colegiului Militar din Chişinău o păstrau cu pietate în caietele şi în manualele lor.

ce spuneţi, don Virgilio?

Preotul tocmai o văzuse pe această femeie la clinică, în urmă cu mai puţin de o oră: pe doamna Hublot. E consternat de coincidenţă. Doamna Hublot îl urmărea. Se aştepta la toate, dar nu ca zidarul să-i arate o fotografie a fiicei lui Leopold Scripcă, cea care trăia în Franţa sub numele de doamna Hublot.

ştiţi, don Virgilio, că această fată trebuia să fie soţia mea, astăzi... Mia moglia!

Preotul privi fotografia. Cu atenţie. Elena Scripcă are o rochie de primăvară, foarte decoltată; e la braţ cu Giovanni Rota... Ea îl ţine strâns alături de ea şi îi surâde... E îndrăgostită...
262

mă credeţi când vă spun că doar o întâmplare a făcut ca această româncă să nu fie mia moglia, soţia mea?

te cred, Giovanni, te cred, răspunse preotul.

Se gândeşte la altceva.

mama mia, dacă dumneavoastră, un padre, nu mă credeţi, cine să mă creadă atunci? Priviţi fotografia! E îndrăgostită de mine ori nu? Sunteţi romancier, nu? Sunteţi poet şi romancier. Ştiţi mai bine decât alţii dacă o femeie e îndrăgostită sau nu.

e îndrăgostită lulea de tine. Aceasta se vede clar din fotografie... Şi ştiu, Giovanni, ştiu de ce ea n-a devenit vostra moglia, soţia ta şi pentru ce eşti la Paris mereu singur.

citiţi dedicaţia, don Virgilio... Ea voia să ne căsătorim... Din cauza unui accident, căsătoria noastră n-a mai avut loc. Un accident.

-Nu e adevărat, Giovanni, răspunse sec preotul. Elena Scripcă n-a devenit soţia ta pentru că eşti un cioplitor în marmură, un zugrav de interior, un lucrător manual, şi ea e mai mult decât o marchiză, o contesă, o prinţesă... Dacă ea era prinţesă ori vicontesă, s-ar fi căsătorit cu tine, căci aceasta se petrece adeseori astăzi. Căsătoria e cu putinţă cu bărbaţi şi femei de rând. Dar ea, Elena ta, nu aparţinea unei nobilimi internaţionale. Numele ei nu era înscris în familia Gotha. Nu, ea e mai mult decât atât. Aparţine unei caste şi asta înseamnă mai mult decât a aparţine nobilimii, mai mult decât a avea sânge albastru. Ea aparţine castei membrilor Comitetului Central al Partidului Comunist. Fiica unui membru al Comitetului Central al Partidului Comunist într-o ţară în care comuniştii sunt la putere nu se căsătoreşte decât cu fiul

unui alt membru din Comitetul Central al Partidului. Sunt baluri, sărbători, petreceri, serate dansante, la ei, ca la toţi tinerii din lume. Dar nu eşti invitat la un cocktail ori la o recepţie dată în casa unui membru al Comitetului Central al Partidului Comunist decât dacă faci parte tu însuţi din acesta. Este o castă ai cărei membri nu se căsătoresc decât între ei, aşa cum în India de altădată erau caste de neatins şi de paria şi nu te atingeai niciodată de acestea fără a te murdări. Nu este propagandă ceea ce spun. Cei care aparţin castei familiilor membrilor Comitetului Central al Partidului Comunist din România, din Rusia ori din alte republici-penitenciare nu intră niciodată în aceleaşi magazine cu cetăţenii obişnuiţi. Ei au magazinele lor, construite special, frecventate exclusiv de ei. Dacă încerci să intri aici, eşti împuşcat, căci sunt santinele de jur-împrejur. Au mărfuri importate din Occident, special pentru ei. Fumează cu toţii doar ţigări americane, se îmbracă cu stofe englezeşti şi au încălţăminte italiană. Chiar şi plajele unde merg să se bronzeze şi să se scalde pe litoralul Mări Negre sunt înconjurate de ziduri înalte precum cele ale închisorii La Sânte din Paris. Ca cetăţenii obişnuiţi să nu murdărească trupurile lor privindu-i, ca cetăţenii să nu murdărească apa mării în care ei îşi scaldă augustele lor picioare. Elena Scripcă şi toţi prietenii ei, toată banda de „cămăşi sângerii" merg cu avioane speciale la coafor în Occident. Ei au manichiuriştii, pedichiuriştii şi şedinţele lor de machiaj în saloane de înfrumuseţare de la Roma, Viena şi Paris. E o castă în care un muncitor manual, ca tine, nu ar putea intra niciodată... Ştii că dacă maşina lui Leopold Scripcă vrea să traverseze oraşul pentru treburi

personale, drumurile sunt toată ziua închise circulaţiei? Că nici un trecător nu are dreptul să circule pe trotuar? E casta membrilor Comitetului Central al Partidului Comunist de la putere, a nepreţuitelor lor tovărăşii, mai de preţ decât diamantele Persiei, ale Katangăi şi Asiei. Nici un membru din această castă nu merge vreodată cu o singură maşină: trebuie să aibă cel puţin trei. Una ca mijloc de transport al stimatei tovărăşii şi două care să fie înainte şi în urmă, descoperite, cu pistoale-mitralieră, pentru miliţie... Şi vii să-mi spui mie, care sufăr din cauza acestor nedreptăţi, că erai cât pe ce să te însori cu Elena Scripcă? Chiar dacă ai fi fost fiul lui Luigi Longo ori al lui Togliatti, conducătorii Partidului Comunist Italian, n-ai fi avut această şansă. Căci cei care aparţin castei frumoasei Elena nu se căsătoresc decât cu membri ai Comitetului Central al Partidului Comunist de la putere. Şi ei ştiu că dintre toţi conducătorii care sunt în străinătate, nici unul nu va fi la putere în ziua în care revoluţia va izbucni. în ziua luării puterii de soviete, toţi foştii combatanţi comunişti vor fi lichidaţi, ucişi înaintea duşmanilor clasei muncitoare. Dacă Partidul Comunist Francez ajunge într-o zi la putere, nu vei găsi nici un nume de conducător din Partidul Comunist Francez de astăzi. Nici unul. Aceasta nu s-a petrecut niciodată în vreo ţară. Foştii comunişti sunt în ziua victoriei îmbrăcaţi în pardesie de brad şi îngropaţi sub crizanteme ori în celulele subterane din beton din Rusia... Povestea ta cu Elena Scripcă nu stă în picioare.

cunoaşteţi dragostea mea pentru Elena?

bineînţeles, un poet ştie tot ce se petrece în poporul său, aşa cum orice om cunoaşte cea mai mică

zgârietură care are loc pe trupul său.
265
citiţi dedicaţia scrisă în română de frumoasa mea Elena şi o să vă schimbaţi părerea...
Preotul citi: „Iubitului meu, bărbatului vieţii mele, pentru totdeauna. Semnat: Camaradissima.” îi spuse lui Giovanni:
în semnătură chiar ea îţi atrage atenţia asupra diferenţei de castă, căci ei au abolit clasele sociale, dar au introdus ceva, adică supratovarăşi înalta sa tovărăşie, după cum unui preot obişnuit i se spune „reverendul” şi unui episcop „reverendisim”. Ea ţi-a arătat că este camaradissima, superioară ţie.
era un joc al dragostei între noi, don Virgilio. Eu i-am spus că ea nu mai era tovarăşă, ci camaradissima; cum printre campioni, Fausto Copi e campionisim; cum printre generali, Stalin e generalisim. în acest fel am numit-o camaradissima...
te cred, Giovanni. Dar pentru ea sensul cuvântului „camaradissima” nu este cel la care te gândeşti tu. Scriind camaradissima, ea arată că nu este o tovarăşă de rând, ca oricare alt membru de partid.
tatăl ei era de acord, don Virgilio. Leopold Scripcă, preşedintele guvernului român, era de acord ca fiica sa să devină mia moglia, soţia mea... El mi-a spus...
nu mă îndoiesc că Leopold Scripcă şi-a dat acordul... Căci el ştia că în fiecare săptămână fiica sa, ca toate cele din casta ei, toate camaradissimele, schimbau bărbatul. La trei ori patru zile, aflau un alt bărbat cu care voiau să se căsătorească şi-l prezentau tatălui lor pentru a-şi da consimţământul. Dar ele nu se căsătoreau, căci între timp se îndrăgosteau de un altul. Seamănă cu tineretul occidental, atins de răul american, care îşi schimbă
266
bărbaţii şi femeile, în public, chiar înaintea părinţilor lor. Cu condiţia ca aceasta să se petreacă exclusiv în cercul închis al camaradissimilor familiilor, membrilor Comitetului Central al Partidului Comunist... încă ceva: când un membru al Comitetului Central al Partidului Comunist îşi pierde postul, nimeni nu-l mai primeşte. Ceilalţi îi închid imediat uşa în nas. E exclus din castă şi nimeni nu mai răspunde la salutul lui pe stradă. Aşa cum s-a petrecut cu Roger Garaudy în Franţa. Cu toate că aici lucrurile se petrec pe catifea...
don Virgilio, mă ascultaţi?
te ascult.
tatăl meu a fost comunist. A murit în închisorile fasciste pentru că era comunist. Bunicul meu a murit pe baricade, în timpul unei greve, ucis de carabinieri, căci era comunist. Toată familia mea e comunistă. Toţi locuitorii din satul meu din Calabria sunt comunişti... Eu însumi am făcut trei ani de închisoare, fiind comunist.
-Admiraţia mea, Giovanni, pentru toţi locuitorii din satul tău, pentru tatăl şi bunicul tău, pentru toţi comuniştii!
dar aţi vorbit ca un fascist împotriva comuniştilor... spuse Giovanni.
-Admir, respect, îi ajut pe comuniştii care luptă pentru dreptate, dar eu sunt împotriva tiranilor care se îmbogăţesc, masacrează şi oprimă popoare în numele comunismului, formând casta conducătorilor comunişti. Ei sunt mai răi decât tiranii din Evul Mediu. Numai ce am făcut cunoştinţă cu dumneavoastră, dar cunosc dragostea dumneavoastră pentru camaradissima Elena Scripcă de mult timp, în toate detaliile.
mai bine ca mine, don Virgilio? întrebă ironic Giovanni Rota.
267
Anticlericalismul său ieşea la suprafaţă. E uşor agresiv.
cunosc mai multe detalii decât tine, Giovanni, în privinţa dragostei cu camaradissima! Eu sunt poetul lui Hristos şi al României. Şi eu ştiu despre România, şi despre ce se petrece aici, mai multe lucruri decât dacă aş fi asistat la derularea lor ca martor ocular.
aveţi darul de a vedea lucruri la depărtare?
deloc. Nu e nici un miracol la mijloc. Absolut nici unul. Domnul nu face nimic fără să fi descoperit taina Sa poeţilor, slujitorii Lui! (v. Amos 3, 7). Mai mult, ce se petrece în România în trupul meu se petrece. România este trupul fiecărui poet român. Vreau să îţi spun ce s-a petrecut pentru tine. Cunoşteam de mult timp povestea de dragoste a camaradissimei cu un cioplitor în marmură italian, dar nu ştiam că e vorba despre tine. Ia loc. Vreau să îţi povestesc toate de la A la Z. Şi, dacă mă înşel câtuşi de puţin, mă opreşti şi mă corectezi. Dacă fac o greşeală, oricare ar fi aceasta, în cel mai mic

detaliu, am proba că nu sunt poetul lui Hristos şi al României. Eşti mai în măsură a-mi demonstra aceasta, căci această istorie ai trăit-o.

de acord, don Virgilio.

Italianul este ironic. E obişnuit de mult timp cu preoţii care vorbesc fără să spună ceva şi care spun un lucru şi fac un altul. Virgil Gheorghiu a avut şansa să fie privat de tot ceea ce l-ar fi reţinut în calea către adevăr. Istoria l-a lăsat fără patria sa, fără familie, fără părinţii săi, fără bogăţii, celebritate, drepturile civile... E ca o minge pe care vameşii şi poliţiştii pot să o arunce după bunul plac de la o frontieră la alta. Cum vor. Îi spune lui Giovanni:

după douăzeci de ani de putere neîntreruptă, colaboratorii ocupantului rus al României au devenit atât de

bogaţi, că ar putea să rivalizeze cu oricare dintre miliardarii americani. Fiecare membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român trăia în cinci-şase palate, avea zeci de limuzine, zeci de servitori care-l urmau peste tot. Casele lor erau împodobite cu tablouri, covoare şi mobilă luate din muzee, căci acestea le aparţineau. Când au văzut că erau atât de bogaţi şi că aveau întreaga ţară, au introdus dreptul de proprietate privată, ca să poată lăsa nenumăratele lor palate şi bogăţii copiilor şi nepoţilor lor, familiei ori amantelor lor... Legea a fost promulgată. Celor douăzeci de milioane de români care nu aveau nimic, această lege nu le-a ţinut nici de cald, nici de frig; nu-i privea. Membrii Comitetului Central al Partidului Comunist Român, îndată după adoptarea legii proprietăţii private, au început să construiască palate pentru ei şi familiile lor, asemănătoare celor ale condotierilor, Borgia, Sforza şi ai altor magnaţi ai Renaşterii italiene. Ministrul Agriculturii şi Comerţului Exterior, Imre Mogyrow, care a făcut vreme de ani întregi un trafic neruşinat, vânzând prizonieri şi cetăţeni români familiilor stabilite în străinătate ori instituţiilor de caritate, pentru zece mii de dolari pe cap de om (aşa cum am descris în cartea mea Condotieră) şi care strânsese din acest comerţ o bogăţie colosală, a decis să-şi construiască un palat pe malurile lacului Floreasca, la marginea Bucureştiului. Palatul Imre Mogyrow. Totul de marmură, cu piscine interioare în loc de băi, cu acoperiş în mozaic. A cerut mai întâi serviciile lui Palmiro Togliatti, iar după moartea acestuia a apelat la Luigi Longo. într-o zi, tu ai fost convocat de secretarul celulei tale şi te-a întrebat dacă ai vrea să mergi într-o republică comunistă ca să lucrezi la construcţia

unui palat. Ai acceptat pe loc. Un muncitor care lucrează întreaga viaţă pentru capitalişti, fascişti, reacţionari, pentru cei care sug sângele poporului, pentru opresori, avea ocazia să lucreze pentru tovarăşii săi. într-o republică de vis, într-o republică comunistă... Condiţiile erau excepţionale. Bilet de avion, cazare într-un apartament cu baie, plata unui muncitor cu înaltă calificare... Ai mers în România cu treizeci de tovarăşi comunişti italieni; fericiţi ca şi când avionul v-ar fi dus în paradis. Şi bucuria voastră n-a fost una iluzorie. N-aţi fost primiţi la aeroport cum sunt primiţi muncitorii italieni la Paris, la New York, la Londra ori Geneva, adică precum nişte fiinţe dintr-o specie inferioară, ca un rău necesar. Aţi fost primiţi ca reprezentanţi ai Partidului Comunist! Fete în costum naţional v-au oferit buchete de flori ca unor şefi de stat aflaţi într-o vizită oficială. V-au fost luate valizele ca unor înalte personalităţi. Aţi fost conduşi în limuzine, aţi fost aplaudaţi pe tot parcursul drumului. V-au cazat într-unul dintre cele mai bune hoteluri, rechiziţionat special pentru voi. Eraţi tovarăşii specialişti din Italia într-o republică în care tovarăşii comunişti sunt la putere. în aceeaşi seară, s-a dat o recepţie în onoarea voastră ca pentru diplomaţi. în saloanele ministerului lui Imre Mogyrow. Preşedintele Consiliului de miniştri, Leopold Scripcă, a venit să vă strângă mâna împreună cu alţi miniştri. După această recepţie, toate fiicele membrilor Comitetului Central al Partidului Comunist Român v-au invitat în maşinile lor sport, importate din Italia, ca să faceţi un tur al barurilor de noapte, rezervate lor, „cămăşilor sângerii”... încă din prima seară, aţi devenit amantul Elenei Scripcă. Toate fetele din înalta societate comunistă

au mers să se culce fiecare cu un italian. „Dolce vita” nu mai era un film italian, era o realitate... E adevărat? Eraţi în paradis, nu în România!

e adevărat, don Virgilio.

a doua zi, Elena a propus să vă căsătoriţi.

e adevărat. Am scris o scrisoare a mama, mamei mele. Am anunţat-o de logodna mea...

aţi plănuit o călătorie în Italia pentru a o prezenta pe Elena mamei tale, cum se obişnuieşte. în Italia, cu toate că eşti comunist, trebuie să-ţi prezinţi mai întâi logodnica mamei. Aţi fixat căsătoria în ziua în care lucrările urmau să se încheie.

exact.

aţi vrut să vă căsătoriţi mai înainte... Dar, în acest caz, trebuia să rămâi în România ca funcţionar în domeniul construcţiilor ori să te întorci în Italia.

mama n-a vrut să rămân în România. Dar ea a arătat întregii Calabrii scrisoarea în care anunţam că urma să mă căsătoresc cu fiica prim-ministrului României. Chiar preoţii şi proprietarii reacţionari au început să creadă că a trăi în comunism însemna paradisul pe pământ. Căci nu-şi închipuiseră niciodată că eu, săracul săracilor, Giovanni Rota, aş fi putut să mă căsătoresc cu fata unui prim-ministru. Şi aceasta devenea cu putinţă pentru că prim-ministrul era şeful unui guvern comunist. La toate alegerile care au urmat acestei scrisori în legătură cu logodna mea, s-a votat exclusiv comunist, chiar şi preotul. Căci comunismul era mai mult decât toate miracolele, căsătoria mea era o minune chiar pentru Biserică. Nu era un miracol doar pentru mine, săracul muncitor italian care nu locuisem decât în camere de bonă, care nu mâncasem decât din gamelă, pe şantier.

271

Eu, un italian proletar, un Rota, aş fi putut să devin ginerele unui prim-ministru pentru că eram comunist...

e drept... Dar nu sunt socotite ca miracole decât cele care durează... Şi miracolul tău n-a durat. Nu era un miracol! N-ai fost în paradis, în ciuda aparenţelor, ci într-o republică penitenciară. Tovarăşii nu erau tovarăşi, ei camaradissimi, alteţe.

Ochii lui Giovanni Rota sunt plini de lacrimi... Căci el nici măcar nu a făcut lucrul pentru care s-a dus în România. Preotului îi este milă de el. îi spune:

giovanni, fratele meu, Giovanni, fiul meu, nu e bine să plângi. Tu eşti un italian care a mers în paradis. Poţi să fii mândru că nu sunt numeroşi cei care pot, în zilele noastre, să meargă în paradis, ca Dante şi călăuza sa Virgiliu... Dar tu, tu ai mers într-un avion special. Ai comis însă o singură eroare. Ai uitat că nu poţi să mergi aici nici în avion, nici în rachetă. Şi mai ales că dacă o iei în direcţia Moscova, Bucureşti, Praga, Sofia, Varşovia, Kiev, ai toate şansele să cazi într-o republică penitenciară. Toţi italienii săraci visează să meargă în paradis, cei de la Vatican, precum şi cei care emigrează în direcţia New York. Tu ai făcut ca majoritatea lor, te-ai îmbarcat către această speranţă. Era normal. Din punctul meu de vedere, sunt sigur că ai dreptul să mergi în paradis, în cel adevărat, căci tu eşti sărac, muncitor perfect şi voi, familia Rota, suferiţi şi speraţi de veacuri... N-ai făcut decât o greşeală de direcţie, asta-i tot. E omeneşte să te înşeli. Ai nimerit într-o republică-cuşcă, într-o republică-penitenciar, unde doar eticheta pretinde că este paradisul. Dar tu ştii că etichetele lipite pe sticluţe sunt înşelătoare şi adesea cu un scop. îmi pare rău pentru tine. Şi mă rog pentru

272

ca în a doua ta călătorie căci un italian sărac nu renunţă niciodată la călătoria sa spre paradis să nu te mai înşeli în privinţa itinerarului... a direcţiei...

ştiţi pentru ce m-am întors pentru câteva zile după aceea în Italia? întrebă Giovanni Rota.

cu siguranţă, ştiu. Din cauza oribilei crime sexuale pe care fiica lui Imre Mogyrow a comis-o aproape sub ochii tăi, la câţiva metri de tine... Ştiu asta. Ai făcut bine că ai rupt relaţiile imediat cu Elena şi te-ai întors în satul tău din Calabria. Cred că paradisul e mai degrabă în Calabria, în ciuda imensei sărăcii de acolo, decât în republicile paradisului... Acum te rog să mă laşi singur. Vizitatorii mei urmează să sosească. Şi nu vreau să-i întâlneşti.

Giovanni Rota se ridică.

aş putea păstra fotografia camaradissimei Elena Scripcă? întrebă preotul. Tu ştii că tatăl ei a fost profesorul meu de filosofie la Liceul Militar din Chişinău. Noi, elevii, eram cu toţii îndrăgostiţi de mama Elenei Scripcă. Seamănă leit cu aceasta. E aproape aceeaşi fotografie. Dar îţi cer această fotografie din alte motive, nu pentru că semăna cu mama sa, care a fost prima noastră dragoste de adolescent; din alte motive ţi-o cer...

pentru ce motiv vreţi s-o păstraţi?

Giovanni Rota e neîncrezător.

când te întorci, după ce ţi-ai băut cafeaua, am să-ţi spun. Mai apoi, poţi s-o iei dacă vrei. Mi-o vei da doar dacă ţi se pare că motivul meu e unul convingător.

Giovanni Rota lasă fotografia. Preotul o ascunde şi priveşte pe fereastra celui de-al treilea etaj dacă Max Hublot nu se întâlneşte cu Giovanni Rota, fostul amant al soţiei sale, cel care ar trebui să fie în locul său, soţul Elenei Scripcă...

XIX.

Comorile înghiţite în Elveţia

Părintele Virgil Gheorghiu s-a hotărât să ceară toate fotografiile Elenei Scripcă, ca ele să nu cadă în mâinile poliţiei. Era o probă împotriva doamnei Hublot. într-un sfert de oră va sosi soţul ei. Povestea sărmanului cioplitor în marmură italian şi a călătoriei sale în paradisul de la Dunăre a îndurerat inima preotului.

A fi poet şi preot nu e doar o meserie, o vocaţie, o misiune. înseamnă, întâi de toate, a suferi fără întrerupere; a trăi pe cruce, fără ca niciodată să cobori în mormânt toată viaţa ta, ca un jupuit de viu. Căci un poet şi un preot trebuie să sufere şi să împartă necazurile tuturor contemporanilor, ale întregii societăţi în care trăiesc. Suferinţele personale ale părintelui Virgil au fost şi vor fi mereu nenumărate. Acum, s-au adăugat cele ale lui Max Hublot, Elenei Scripcă şi ale copilului lor. Vizita lui Giovanni Rota a acutizat această durere şi mai mult. Poate fără ieşire. Preotul cunoştea de doi ani povestea italianului. Dar nu ştia cum îl cheamă şi mai ales nu ştia faptul extrem de grav că Giovanni Rota locuia foarte aproape de el, într-o cameră de bonă, unde risca, aşadar, în fiecare clipă, să se afle faţă în faţă cu Elena Scripcă pe stradă. Era, în cazul dat, mai mult decât o coincidenţă ce

a făcut ca italianul să vină la preot în chiar ziua în care venea soţul Elenei Scripcă. Şi un singur cuvânt schimbat din întâmplare între doi oameni poate să facă să izbucnească adevărul asupra falsei identităţi a nefericitei.

Acest adevăr trebuia să fie cu orice preţ ascuns lui Max Hublot şi poliţiei. Expulzarea din paradisul penitenciar din Carpaţi se datora unei oribile crime sexuale comise de o tânără „cămaşă sângerie” numită Marica.

Prinţul X i-a povestit despre acest fapt părintelui Virgil în urmă cu doi ani. Prinţul venise la preot ca să-i ceară să-l ajute să cumpere un bilet de avion pentru Spania. Era în locul în care italianul se afla mai devreme. I-a povestit istoria lui Giovanni Rota în România, fiind martor ocular la crimă, la fel ca şi Elena Scripcă.

Prinţul X avea în jur de 40 de ani. A sunat la uşa preotului din strada Siam. Cu neputinţă de a situa acest vizitator într-o categorie. Şi pentru o cauză. I-a spus preotului într-o excelentă franceză, dar lăsându-se să se vadă că era străin:

sunt prinţul X. Ştiţi numele meu, nu?

într-adevăr, a răspuns părintele Virgil. Toată România vă ştie numele.

Prinţul descindea în linie directă dintr-o familie imperială bizantină. Strămoşii săi domniseră în România în timpul ocupaţiei turceşti, fiind numiţi de către sultan prinţi ai Moldovei. Renumele său era datorat, altfel, faptului că era un as al aviaţiei româneşti. Doborâse în jur de douăzeci de avioane sovietice în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Era pilot de vânătoare, însă specialitatea sa erau acrobaţiile aeriene care pasionau cândva mulţimile. Un adevărat cascador. Un cascador al cerului.

Pe 23 august 1944, când Armata Roşie a ocupat România, prinţul a fost arestat printre primii, cu miniştri, generali, ofiţeri superiori şi industriaşi. A fost încarcerat de miliţie la fortul Jilava, la sud de Bucureşti. O închisoare subterană situată într-o pădure. O adevărată casă a morţii.

cui datorez onoarea vizitei voastre, prinţe? întrebă preotul.

Prinţul explică în puţine cuvinte, foarte demn, obiectul vizitei sale: tocmai evadase din republica penitenciară a României şi, sosind la Paris, n-avea bani pentru a-şi plăti biletul de avion până la Madrid. I-a spus că-i va returna suma pe care o cerea.

am proiectat o serie de mitinguri şi acrobaţii aeriene în Spania. O să am bani ca să vi-i pot da înapoi.

Acesta era scopul vizitei sale. I-a povestit apoi istoria sa din ziua ocupării României până la evadare.

-Aţi fost secretarul privat şi pilotul personal al Hannei Tauler, spuse preotul. Cum a devenit un prinţ, ai cărui strămoşi au stăpânit asupra Imperiului Bizantin şi asupra României, secretar al celei

care a masacrat, împreună cu primul său ministru, Leopold Scripcă, cu alţi colaboratori şi cu ocupanţii, o treime din populaţia României? Timp de mai bine de douăzeci de ani aţi colaborat la exterminarea poporului român a cărui ţară a fost invadată de Armata Roşie. Astăzi, nu există un singur român care să nu fi făcut închisoare, care să nu fi fost supus la torturi, să nu fi cunoscut deportarea şi care să nu fi avut măcar o rudă apropiată ucisă de miliţia Hannei Tauler. Aţi colaborat cu regina beată a României penitenciare la toate aceste masacre şi la toate aceste crime.
276
Povestea dumneavoastră o ştie toată lumea. Mi-ar plăcea să o aud din gura dumneavoastră, dacă este cu putinţă. Căci mulţumită poeţilor, mai mult decât istoricilor, generaţiile viitoare vor cunoaşte adevărul asupra epocii celei mai sumbre a scumpei noastre ţări...

Am fost arestat la castelul meu imediat după ocupaţie. Pe 23 august 1944, am fost condus la fortul Jilava, închis într-o celulă şi condamnat la moarte.

cu cine aţi fost la Jilava?

cu toţi miniştrii, generalii şi aşii aviaţiei...

când aţi fost despărţit de codeţinuţii dumneavoastră şi din ce motiv?

toţi au fost împuşcaţi în loturi de câte treizeci-patruzeci, zi şi noapte. Erau ultimii ce urmau să fie executaţi, mai puţin de zece...

şi apoi?

apoi, ne-au luat pe toţi zece sau doisprezece -, nu ştiu exact numărul, căci înainte de a ne scoate din celule ne-au legat la ochi. Ne-au condus în curtea închisorii unde aveau loc execuţiile. Ne-au legat mâinile nu de stâlpi, ci de inele de fier, cum se mai văd încă la intrarea în vechile hanuri, inele pentru cai. Erau aşezate de curând în peretele înaintea căruia eram aliniaţi pentru a fi împuşcaţi. Am auzit paşii plutonului de execuţie. Nu era încă ziuă. Era în zori. Am înţeles ordinele care li se dau. Cu toţii erau miliţieni. Nici un singur militar. Majoritatea nu ştia să mânuiască arma. Nu era preot, nici reprezentant al justiţiei, nici tambur. Am aflat după aceea. La drept vorbind, nu erau execuţii, ci asasinate.

Mi-am făcut rugăciunea şi-am aşteptat ca şeful miliţienilor să comande „foc”. Şi în chiar acea clipă am
277
auzit pe cineva alergând de-i scăpărau picioarele către comandant şi strigând:

cecatti, cecatti, cecatti...

Prinţul mărturiseşte că nu cunoştea rusa, dar că în slavonă şi în limba sârbă cecatti înseamnă: răbdare, aşteaptă, nu te grăbi...

apoi? întrebă preotul.

s-a retras plutonul de execuţie. Am fost conduşi din nou în celulele noastre. Pe mine, doar pe mine singur nu m-au legat la ochi. Am putut să văd curtea, pe miliţienii care plecau. Pe mesagerul care strigase cecatti. Pereţii. Inelele din perete. Arborii din pădure, care erau mai înalţi decât zidul. Am fost condus la biroul închisorii, mi s-au luat cătuşele şi mi s-a ordonat: „Vino, prinţe!” M-au împins din spate cu armele spre o furgonetă. M-am urcat singur. Nu ştiu pe unde am luat-o. A durat înjur de o oră. Drumurile erau proaste şi se mergea încet. Furgoneta era veche. Şoferul nu ştia să conducă bine: nimeni nu ştia să facă ceva corect. Când mi s-a ordonat să cobor, cu cătuşele la mâini, am văzut alb în jurul meu. Eram la Palatul Regal. M-au îmbrâncit cu lovituri de pistol. După un sfert de oră de aşteptare, mă aflam înaintea Hannei Tauler, în biblioteca regală. Cunosc bine palatul. Ea stătea pe fotoliul regelui, în uniformă rusească, cu cascheta pe cap. Beată. Eram tot timpul flancat de doi miliţieni. M-a privit cu oarecare admiraţie şi m-a întrebat:

„Tu eşti vestitul cascador, faimosul temerar, zburătorul, acrobatul aerului?”

„Da.”

„Tu eşti un as al aviaţiei de vânătoare... Ai distrus, conform comunicatelor, în jur de douăzeci de aparate
278
sovietice. Eşti un băiat frumos şi mai tânăr decât îmi închipuiam. Ştii de ce te-am chemat?”

„Nu.”

„Tu ştii de ce încă nu te-am împuşcat?”

„Nu.”

„Tu ştii unde şi înaintea cui te afli acum?”

„Mă aflu la Palatul Regal înaintea dumneavoastră, doamna Hanna Tauler...”

„Şi unde trebuia să te afli, logic vorbind, în această clipă?”

„într-o groapă comună...”

„Nu doar că nu te afli acolo, dar eşti chiar viu. Şi-apoi, te afli înaintea mea, Hanna Tauler. Eu sunt, pentru a mă exprima în limbajul burghez şi aristocratic pe care tu-l înţelegi mai bine, regina României. O regină mai puternică decât cele care poartă coroană. Eu sunt regina beată, cum sunt numită de când locuiesc la Palatul Regal, îmi place mult acest titlu: regina beată. Poporul n-a iubit niciodată decât pe regii sobri. Masele au preferat întotdeauna regii şi reginele alcoolice. Ştii de ce am ordonat să te aducă înaintea mea?”

„Nu ştiu.”

„Nici o bănuială?”

„Nici una.”

„Mincinosule! strigă Hanna Tauler. Ştii foarte bine pentru ce eşti aici, tocmai ce ţi-am spus. Pentru ce?”

„Pentru că aţi dat ordin.”

„Pentru asta. Tot ceea ce ordon eu se înfăptuieşte. De ce n-ai răspuns? Căci cunoşti motivul pentru care eşti aici. Să trecem la altceva. Tu ştii, cum ştie toată lumea, că şi eu am trecut pe la ocnă. Şi de acolo m-am pomenit

dusă ca pe un covor zburător la Kremlin, la masă cu Stalin. O minune a comunismului. Ei fac mult mai multe minuni decât toţi sfinţii din calendar, dar nu le place să vorbească despre asta. Eu am făcut aceasta cu tine pentru a-ţi arăta că îmi este uşor. Nu ţi se pare amuzant? Hanna Tauler, taumaturga... Nu poţi nega că printr-o minune te afli aici, acum, în loc să fi rămas lat, aruncat într-o groapă comună, la fortul Jilava. Nici un sfânt n-ar fi putut să facă la fel ca mine, Hanna Tauler.”

era complet beată, şi foarte fardată. A povestit istoria sosirii ei la Kremlin. A zis:

„Eram mult mai tânără pe atunci şi mult mai slabă. N-am fost niciodată frumoasă. Nu ştiam să vorbesc oamenilor. Dar Stalin m-a îndrăgit îndată. Sunt oameni care iubesc din perversitate, poate, toate femeile urâte. Desigur, Stalin avea nenumărate amante. Dar el nu m-a abandonat, ca pe altele, în pat. Mă lua în biroul său şi am muncit alături de el. Eram singura care am avut acest privilegiu. Am trăit la umbra lui zi şi noapte. Nu s-a plictisit niciodată de mine, el, care se debarasa foarte repede de toate femeile. Le trimitea în Siberia. S-a despărţit de mine cu lacrimi în ochi. Mi-a dat comanda României. El, care nu s-a confesat niciodată cuiva, a avut încă de la început o încredere oarbă în mine. A fost prima şi ultima oară când a avut încredere. De la el am învăţat că un şef de republică, cum sunt acum, în România, nu trebuie să-şi aleagă colaboratorii dintre copiii săi ori dintre părinţii săi. Aceasta i-a pierdut pe Napoleon şi pe mulţi alţii. Trebuie să-i caute printre cei morţi: a ales din groapa comună pe cei care-i conveneau, i-a înviat şi a făcut din ei viitorii săi colaboratori. Ei sunt copiii voştri, căci

voi le-aţi dat lor viaţă, înviindu-i. Este singurul mijloc de a avea copii de bună calitate: cei care îşi petrec noaptea cu o femeie nu sunt niciodată la înălţime. Ei nu pot vorbi decât de grijile vieţii. Pentru a te face copilul şi colaboratorul meu, ţi-am dăruit viaţa. Tu eşti un băiat cultivat, poliglot. Cum cunoşti bunele maniere şi cum ştii să comanzi servitorilor, te fac, începând de acum, secretarul meu personal. Scoateţi-i cătuşele!”

În timp ce miliţienii scoteau cătuşele, Hanna Tauler a spus:

„Cum ai fost asul aviaţiei române, vei fi, de asemenea, pilotul meu personal... Povestea cu zâne s-a terminat. Vei avea tot ce vrei: bogăţie, confort, de toate. Un singur lucru îţi va lipsi, pe care tu nu-l vei avea niciodată: viaţa ta. Eu sunt viaţa ta. îmi aparţii. Nu te gândi niciodată decât la ceea ce-ţi ordon. Tu nu eşti decât o unealtă în mâinile mele... Pentru aceste motive l-am numit astăzi şi pe Leopold Scripcă prim-ministru. Nu l-am scos de la groapa comună de la Jilava, ci dintr-o pivniţă infectă, în care se ascunsese. Acum, du-te şi fii gata la orice oră din zi şi din noapte să execuţi, fără să stai pe gânduri, tot ceea ce-ţi voi ordona. Afară!”

Brusc m-a chemat însă înapoi.

„Trebuie să-ţi schimbi numele, căci ai pierdut viaţa ta de dinainte. Pentru noua ta viaţă, îţi trebuie un nume nou. Cum vrei să te cheme?”

„Cecatti... căci prin acest cuvânt am fost salvat de la moarte la fortul Jilava; mesagerul a ţipat

oprind plutonul de execuţie: Cecatti, Cecatti...”

„Ieşi, Cecatti... Vreau să mă odihnesc.”

ce atribuţii aţi avut pe lângă Hanna Tauler, prinţe?

281

spuneţi-mi Cecatti, părinte, dacă doriţi. Nu-mi voi schimba niciodată numele graţie căruia sunt în viaţă... Nu este într-adevăr un nume, ci un ordin: aşteptaţi!

care au fost atribuţiunile dumneavoastră?

puţin din toate: am plimbat-o cu avionul în ţară şi în străinătate. O ajutam să se ridice din fotoliu când era prea beată şi cu sprijinul miliţienilor o aşezam în pat. Era prea grea ca să o car de unul singur. în străinătate, descoperind că mă pricepeam la restaurante, hoteluri, coafor şi case de modă, m-a luat ca ghid monden... Ea se schimba cu viteza luminii... La un moment dat, voia să meargă în fiecare zi în străinătate. în Occident. Prinsese gustul lucrurilor frumoase, a tot ceea ce comuniştii voiau să distrugă. Dorea rochii frumoase, restaurante bune, locuri şic, bijuterii... Şi cum casa României era în mâinile ruşilor, m-a întrebat cum să-şi procure dolari, franci şi lire pentru a-şi cumpăra în Occident ceea ce dorea. I-am sugerat să ducă în Elveţia obiecte de artă, valori şi chiar piese de muzeu... Eram pilotul ei, aveam imunitate diplomatică.

A transportat cu avionul meu imense comori în Elveţia. Avea contul ei în bancă, seifurile sale; a devenit miliardară. Prin sfaturile mele. Dar ruşii erau acolo. Şi, în ciuda puterilor sale absolute, Hanna Tauler nu era decât o unealtă în mâinile ocupantului. într-o zi, Stanislas Krizza, maestrul torturii de la Kremlin, caidul din Konigsberg, m-a convocat ca să-mi ceară informaţii precise asupra locurilor în care se aflau comorile ascunse ale Hannei Tauler. Le-am dat. Krizza s-a dus el însuşi la ea şi i-a cerut o procură generală pentru a retrage toate aceste comori ascunse în Elveţia şi a le transporta la Moscova...

282

A trebuit să le dea şi a rămas fără nici o leţcaie, săracă. Toate comorile pe care le adunase în Elveţia au fost transportate la Moscova. Apoi, a otrăvit-o pe Hanna Tauler. Eu am rămas în viaţă, căci Stanislas Krizza, caidul din Konigsberg, avea nevoie de serviciile mele.

Numeroşi membri ai Comitetului Central al Partidului Comunist Român, puşi în scaun de ocupant, cu puteri aproape nelimitate, erau miliardari. Toţi voiau să-şi transfere averea în Occident, mai ales în Elveţia, şi să o păstreze în aur, dolari, franci. Am fost însărcinat de numeroşi înalţi tovarăşi să transport cu avionul meu averile lor în Elveţia. Am făcut aceasta. Cei care trimiteau erau numeroşi. Destinatarii mereu aceiaşi: ruşii. Caidul de Konigsberg ţinea, mulţumită mie, contabilitatea a tot ceea ce ei puneau pe numele lor. Când averea era considerată una frumuşică, el făcea o vizită înaltului tovarăş şi-i cerea o procură pentru a transfera averea sa la Moscova. Nici unul n-a putut vreodată să-l refuze. Toţi au sfârşit prin a oferi Kremlinului comorile lor ascunse pe malul lacului Leman. La o săptămână ori două după această operaţiune, donatorul cu de-a sila era ucis. Uneori la doar câteva zile. La fel ca Hanna Tauler. După ce comorile furate românilor erau date acelora care li se cuveneau, ocupanţii ruşi.

După decesul - „din motive de boală” marii tovarăşe Hanna Tauler care, deşi otrăvită, a avut dreptul la funeralii naţionale, cu participarea delegaţiilor din toate partidele comuniste de pe pământ şi a întregului guvern de la Moscova, am devenit omul lui Stanislas Krizza. Era adevăratul meu patron. M-a luat ca secretar particular, pilot personal, şef de protocol şi în alte funcţii pe lângă

283

comuniştii miliardari care-şi transportau bogăţiile în străinătate. într-o zi, am decis să revin la meseria mea de temerar, de cascador, de zburător, de acrobat aerian. Nu mai eram tânăr, dar mă confruntam cu nu mai puţine riscuri decât membrii milionari şi miliardari ai Comitetului Central. Căci eu trebuia, asta era sigur, să fiu lichidat de pe o zi pe alta. Mi-a mărturisit-o caidul în timpul unei lungi călătorii cu avionul. Ştiam prea multe secrete pentru a nu fi lichidat, cum spuneau ei, în Răsărit, în loc să numească aceasta asasinat. Mi-a spus, de asemenea, că el însuşi într-o zi va fi lichidat. Era legea dialecticii materialiste. Dar el era de mult pregătit să fie condamnat la moarte. Cunoştea foarte bine aparatul partidului şi mecanismele sale; nu-şi făcea nici o iluzie asupra viitorului său, nici al meu. De frică, cu prima ocazie, la primul zbor pe care l-am făcut în Occident, m-am refugiat şi am cerut drept de azil mai întâi germanilor, apoi francezilor şi acum merg în Spania. Să lucrez. Ca aviator acrobat. Cascador. Voi muri, dacă nu mai repede, cel puţin mai glorios. Asta-i totul.

ce ştiţi despre Elena Scripcă? a întrebat preotul. Aţi fost amantul ei. Ca al tuturor fetelor din casta conducătorilor comunişti. Şi aţi fost, de asemenea, secretarul tatălui ei, prim-ministrul Leopold Scripcă. Ce ştiţi despre fiica sa?

a părăsit România la moartea tatălui ei... A fugit.

unde? întrebă preotul.

undeva în Occident, cu un nume fals.

Când aţi văzut-o pentru prima oară?

Cu puţin timp înainte de dispariţia ei. Dar de ce mă întrebaţi aceste lucruri, părinte?

284

aş vrea să ştiu în ce măsură Elena a contribuit la asasinarea doamnei Imre Mogyrow, în castelul de la munte al prinţilor Hohenzollern.

Cunoaşteţi istoria asasinării doamnei Mogyrow de către fiica sa? Cunoaşteţi totul mai bine ca mine.

eraţi, prinţe Cecatti, în aceeaşi casă în momentul morţii. Eraţi într-o cameră vecină. A contribuit Elena, da ori ba, la acest monstruos asasinat?

nu, părinte. A fost o odioasă crimă legată de desfrânare... Criminala este Marica. Marica, cea mai bună prietenă a Elenei, a omorât-o pe mama sa. Dar Elena n-a luat parte la crimă. Era alături de mine. Vă jur, nu e vinovată.

n-a fost decât o crimă sexuală?

o crimă sexuală. Nimic mai mult, răspunse prinţul Cecatti.

Preotul se gândi la crimele sexuale care se comiteau în fiecare zi în Statele Unite, în Germania, în ţările scandinave. Crime comise de tineri bolnavi de răul american. Ştia că virusul trecuse dincolo de Cortina de Fier. A făcut ravagii mai întâi la Moscova, apoi la Belgrad, la Kiev. Acum, era rândul tinerilor de la Bucureşti să fie atinşi de acest flagel.

Răul american făcea ravagii în casta conducătorilor comunişti în ţările ocupate de Armata Roşie. Dar nimeni nu vorbea despre asta. Presa era mută. Ca şi în trecut: cei care aveau un membru al familiei contaminat de holeră ascundeau aceasta ca poliţia să nu-l descopere. îl ascund, dar toţi fiii şi toate fiicele înalţilor funcţionari din casta Partidului Comunist de la putere sunt atinşi de el. Trăiesc la fel ca bolnavii de răul american din SUA şi din alte ţări. Copiii miliardarilor din

285

casta conducătorilor comunişti se îmbracă exact ca tinerii contaminaţi din alte părţi. Trăiesc o viaţă gregară, împreună şi în afara legii, fac dragoste în public, schimbându-şi femeile şi bărbaţii. Refuză să-şi taie părul. Iau stupefiante. Urlă atunci când vor să cânte. Sar, se contorsionează şi tremură precum epilepticii ori ca alcoolicii în criză de delirium tremens, atunci când au chef să danseze. îi urăsc pe părinţii lor şi fug de ei. îi evită pe toţi oamenii. Precum animalele sălbatice, fug din oraşe şi sate pentru a se ascunde în pustie. în junglă. în păduri. Cămăşile sângerii, fiii şi fiicele din casta Partidului Comunist, sunt cu toţii atinşi de răul american. Au abolit trecutul şi viitorul. Au aceleaşi sloganuri ca în SUA: Paradisul acum. Imediat. Fără efort. Dragoste acum. Sex acum. Masturbare acum. Totul acum. Nu există trecut, nu există viitor. Nu există decât prezent, şi paradisul este în prezent. Bolnavii din ţările din Răsărit nu au nevoie să meargă în India, în Nepal ori în deşert. Părinţii le-au pus la dispoziţie castele înconjurate de sârmă ghimpată. Pot să săvârşească aici orice crimă, nebunie, anomaliile pe care febra le inspiră. Pot să-şi ucidă părinţii, vecinii, să se ucidă între ei, fără ca presa să vorbească despre aceasta. Fără ca masele şi străinătatea să ia cunoştinţă de ceea ce se petrece; fără ca poliţia să se amestece. Pot intra în orice restaurant şi să consume fără să plătească nimic: sunt fii şi fiice ale castei conducătorilor comunişti. Pot comanda avioane, maşini şi să meargă unde vor. Poliţia e la dispoziţia lor. Pot obţine droguri în cantitate mare. Fără ca aceasta să fie considerată o fraudă. Nimeni nu le ţine niciodată socoteală. Vama este în serviciul lor.

286

deci Marica a ucis-o pe mama sa cu propria mână? întrebă preotul. Elena Scripcă n-a fost complice la această crimă odioasă?

nu, părinte. Marica singură şi-a ucis mama... A fost însă o simplă crimă sexuală. Medicii au aflat-o normală. Căci trebuie să respecţi sexul. Mama Maricăi a sfidat legile firii, legile sexului fiicei sale.

Preotul se gândeşte la această maladie: la abolirea răului şi a binelui şi la toate crimele care îi urmează...

Astfel s-a petrecut uciderea doamnei Mogyrow de către fiica sa Marica. Această fiică, bolnavă precum Chantal, de răul american.

XX.

O crimă legată de desfrâu la tovarăşi

Prinţul Cecatti n-a putut să-l convingă pe Leopold Scripcă să ascundă aur în Elveţia ca Hanna Tauler. Leopold Scripcă era un român din Moldova. Avea toate defectele şi toate calităţile moldovenilor. Aceştia sunt visători, filosofi, poeţi şi credincioşi. Nu concep să folosească banii ca instrument al muncii. în ochii lor, banii sunt făcuţi pentru a fi cheltuiţi. Nu cred că banii pot să asigure viitorul. Sunt siguri că banii strânşi vor cădea în mâinile hoţilor, cuceritorilor şi moştenitorilor nevrednici. Unii vor spune că e o greşeală să judeci astfel. Poate fi adevărat, dar să depui bani într-o bancă pentru un moldovean e totuna cu a-i arunca în apă. Leopold Scripcă, fiind moldovean, în ciuda culturii lui occidentale, în ciuda experienţei politice, în ciuda studiilor sale de sociologie, n-a ajuns niciodată să creadă în valoarea economiilor. A retezat scurt propunerile prinţului Cecatti de a-şi depune valorile în băncile elveţiene.

Dacă un moldovean are o sumă de bani, construieşte un palat, o biserică, fântâni ori îşi adună prietenii, copleşindu-i cu cadouri. Niciodată n-are gândul la economii. Un caz întâlnit arareori în lume. Iată pentru ce comuniştilor, care îi judecă pe oameni în serie, precum americanii, le-a fost foarte greu să-l convingă pe Leopold

Scripcă să-şi transfere fie chiar şi o mică sumă de bani în Elveţia. Prinţul Cecatti, căruia nici o femeie nu-i rezista, nu avea, cu toate acestea, nici un fel de trecere în faţa Elenei Scripcă. Era singura fiică din casta înaltei societăţi comuniste care nu-i afla nici un fel de şarm. Acest om, ca toţi înaintaşii noştri, împăraţi ai Bizanţului şi prinţi ai Moldovei, deprinsese un rafinament neasemuit în arta seducerii femeilor. Prinţul Cecatti era un as. Dar cu Elena Scripcă n-a avut parte decât de eşecuri. Ea nu simţea nici un fel de atracţie fizică pentru acesta. Nici una. Dar misiunea prinţului Cecatti, primită la Moscova, prin intermediul lui Stanislas Krizza, omul din Konigsberg, era o chestiune de viaţă şi de moarte pentru el: trebuia s-o facă pe camaradissima, fiica lui Leopold Scripcă, frumoasa Elena, să se îndrăgostească de el. Era una dintre problemele care, de când e lumea, a torturat milioane de oameni şi de femei. S-au născut proverbe: „Nu poţi porunci dragostei”, „Dragoste cu sila nu se poate”. Pentru a fi iubit, trebuie să seduci bărbatul ori femeia aleasă. Dar camaradissima nu se lăsa sedusă de prinţul Cecatti. Toate celelalte fiice ale înaltei societăţi comuniste româneşti, ale căror taţi erau stăpânii sângeroşi ai ţării ocupate, doreau să fie seduse de prinţ. Clocoteau. O singură femeie, cea pentru care primise ordin să o seducă, îi rezista. Rămânea indiferentă la avansurile sale.

în romane, amanţii neiubiţi se sinucid, se aşază în genunchi şi plâng, folosesc poţiuni de dragoste. Prinţul Cecatti făcea parte din familia de nobili bizantini care a moştenit toate mijloacele de seducţie, un arsenal pe care niciodată nici un Don Juan nu l-a avut. însă era de fiecare dată învins de Elena Scripcă. Persevera totuşi. Căci,

dacă nu ar fi reuşit, ar fi urmat să fie ucis. Cu acest scop fusese lăsat în viaţă. Era cu neputinţă să-l înduplece pe Leopold Scripcă să-şi depună banii în Elveţia ca ruşii să-i poată lua. Rămăsese Elena.

Pe 23 august, de sărbătoarea naţională a României, grupul de italieni lucrători în marmură participa la recepţia oficială a lui Leopold Scripcă. Orice occidental, chiar şi un simplu muncitor la Renault, la o recepţie a republicilor din Est, din spatele sârmei ghimpate, este primit ca un adevărat prinţ. Italienii au fost vedetele sărbătorii naţionale.

Giovanni Rota a devenit amantul Elenei Scripcă. La fel cum victimele răului american în Occident îşi schimbau femeile şi bărbaţii precum animalele, tot astfel „cămăşile sângerii” îşi îngăduiau orice. La 12 ani, fiicele lor sunt deja femei cu experienţă şi ştiu mai mult despre dragoste şi bărbaţi decât bunicile lor. Prinţul Cecatti, pentru a se apropia de Elena Scripcă, s-a folosit de italianul Giovanni Rota. în timpul recepţiei de la palat, pe 23 august, la Bucureşti, Giovanni Rota, după câteva cupe de şampanie, l-a întrebat pe prinţul Cecatti:

- 23 august este sărbătoarea naţională a românilor?

exact, a răspuns prinţul.

e ca 14 iulie la francezi...

-Da.

pe 14 iulie, francezii sărbătoresc luarea Bastiliei. Românii ce sărbătoresc pe 23 august?

tu eşti prietenul meu, Giovanni, a spus prinţul Cecatti, care vorbea perfect italiana, fiind folosit adeseori ca ghid pentru italieni. Dacă tu eşti prietenul meu şi vrei să-ţi spun adevărul, promite-mi să nu spui niciodată nimănui,

290

căci ne zboară scăfârlia: românii, pe 23 august, sărbătoresc, ţine-te bine, ocuparea ţării lor, a României, de trupele sovietice. Aceasta este sărbătoarea naţională: ziua ocupării lor de către străini.

-Nu se poate! spuse Rota.

e de necrezut, dar e adevărat. Asta este 23 august.

ziua ocupaţiei unei ţări de cuceritori străini este zi de doliu. Nu e o sărbătoare naţională, protestă Giovanni Rota.

Logic, da. Românii sunt singurul popor de pe pământ care a decretat sărbătoare naţională ziua ocupării lor, data de 23 august.

Dar oamenii se bucură, spuse Giovanni. Iată, baluri, festivităţi populare, defilări. Doar nu se bucură pentru sărbătoarea ocupării?

Sărbătorile naţionale, dragul meu Giovanni, înseamnă, pentru popor, o zi de feerie, cu focuri de artificii, cu baluri şi muzică. Se uită întotdeauna şi peste tot în lume pentru ce se dansează, de ce te bucuri, de ce se cântă şi se primeşte o raţie dublă de alcool... E sărbătoare, nimeni nu se gândeşte la originea acesteia de douăzeci de ani. Nimeni nu ştie că pe 23 august este ziua ocupării României. O zi de doliu. Se ştie doar că e o sărbătoare naţională. Câţi francezi ştiu că pe 14 iulie se comemorează căderea Bastiliei? Ştiu doar că sunt baluri în stradă, muzică şi focuri de artificii... Acesta este scopul sărbătorii naţionale. Românii sărbătoresc pierderea libertăţii lor, anexarea la URSS... Aceasta este sărbătoarea naţională a românilor... Ca şi când Franţa ar sărbători ziua în care a fost ocupată de nemţi.

îmi eşti, cu adevărat, prieten, prinţe, spunându-mi asta... Căci această confidenţă, dacă se află, te va costa

291

viaţa... Dar eu, comunist şi fiu de comunist, nu voi sărbători niciodată ocuparea Italiei de Armata Roşie. Voi sărbători revoluţia comunistă italiană. Asta da. Dar ocuparea Italiei, chiar de o ţară comunistă, nu. Căci o cucerire este asemănătoare unei alte cuceriri. îţi mulţumesc pentru sinceritatea ta! Ce faci astă seară, prinţe?

după sărbătoare, mă duc la o casă la munte. Un vechi castel al regelui României, la trei ore de mers cu maşina de Bucureşti. Un castel superb, precum castelele din Pădurea Neagră.

cunosc bine castelele din Pădurea Neagră, spuse Giovanni Rota. Am lucrat acolo.

regii României erau din familia Hohenzolern. Aveau castelul la Sigmaringen, în Pădurea Neagră. Aici, în România, şi-au construit un castel de munte la fel ca în ţara lor natală... E foarte frumos. Castelul îi aparţine acum lui Imre Mogyrow, tatăl Maricăi. Mă duc cu ea... Alta e dragostea la munte, într-un castel medieval ca în basme.

După o scurtă tăcere, prinţul Cecatti spuse:

de ce nu vii şi tu cu Elena? Ştiu că sunteţi cei mai mari amorezi din Bucureşti... Veniţi să petreceţi noaptea la castelul familiei Hohenzolern; e loc pentru o sută de persoane. Castelul e încălzit. Pivniţă bună, bucătărie bună. Vino cu Elena. Am loc în maşină.

Elena Scripcă băuse un pic de şampanie, căci pe 23 august, ziua ocupării de către trupele străine, nu se făcea deloc economie la ceva. Rota i-a transmis propunerea prinţului, lia a acceptat să petreacă cu italianul noaptea la castelul Hohenzolern, pe vârf de munte, în pădurea de brazi.

înainte de înserare, au plecat. Marica Mogyrow, fiica ministrului Agriculturii şi Comerţului Exterior, stătea pe

292

bancheta din spate, în braţele prinţului Cecatti. Giovanni Rota era alături de Elena Scripcă, care conducea o Lancia albă, maşină căreia tatăl ei îi rămăsese mereu fidel. Camaradissima, frumoasa Elena, conducea desăvârşit. Cu o plăcere nebună. La fel ca tatăl ei ori, mai degrabă, ca mama sa. Au ajuns la castel. Pe zeci de kilometri în jurul castelului erau sârmă ghimpată, baraje, parapeţi, ziduri, posturi de observaţie. Orice casă a unui înalt funcţionar al Partidului Comunist este păzită de o unitate de miliţieni.

Tinerii îşi prezintă actele şi intră. în timpul banchetului, Marica, care era îndrăgostită lulea de

prinţul Cecatti, a refuzat să stea pe scaun ori pe fotoliu. Voia să se aşeze doar pe genunchii prinţului, fapt ce îl agasa pe acesta. Căci el venise având intenţia să o cucerească pe camaradissima, pe frumoasa Elena Scripcă. Era misiunea lui. însă Elena rămânea de gheaţă. Stătea tot timpul cu Giovanni. Mereu crispată.

Au luat dineul în marea sufragerie a foştilor regi ai României cu valeţi în costum. Tot fastul de altădată fusese păstrat. în timpul mesei, s-a iscat o discuţie, cum se întâmplă adeseori între îndrăgostiţii ameţiţi de şampanie. Marica, având sânge unguresc, asemenea flăcărilor şi scânteilor, şi care se foia fără încetare, ca şi când trupul ei ar fi fost nu din carne şi din muşchi, ci din argint viu, nu suporta ca prinţul Cecatti să privească din când în când spre Elena Scripcă. Prinţul cu părul grizonat era de multă vreme amantul Maricăi. Petrecuseră multe nopţi împreună în acest castel regal. Deprinsese de la strămoşii săi rafinamente de amant de alcov, care nu sunt descrise niciodată în vreo carte. Uneori, Marica ţipa de plăcere în braţele prinţului, încât gărzile se apropiau, crezând că e vorba de o crimă şi că ea cere ajutor.

293

până la moartea mea, Cecatti, prinţul meu fermecător, jur să nu mă las îmbrăţişată de nici un alt bărbat! spuse Marica.

Era beată; îl îmbrăţişează pe prinţul Cecatti, îşi ridică braţul drept şi declamă:

prinţe Cecatti, dacă într-o zi te apropii de o altă femeie, am să te omor cu mâna mea...

sunt vorbe reacţionare, spuse prinţul Cecatti. Fidelitatea sentimentală e o superstiţie burgheză. N-ai citit cărţile doamnei Kollontai despre amorul liber? în societatea ştiinţifică nu va mai fi vorba de proprietate sexuală. Dacă vor fi aflate cuvintele tale, nu doar tu, ci şi tatăl tău veţi avea dificultăţi. Sunt urechi peste tot. Comuniştii au dreptul la dragoste, dar fără prejudecăţi burgheze.

şi de s-ar scufunda pământul, prinţe, nu vreau să te pierd. Nici măcar pentru cinci minute. Tu vei fi bărbatul meu. Singurul. Pentru totdeauna; altfel, te omor...

scufundarea pământului nu e o dramă, spuse prinţul cinic. Ca să fie o dramă, trebuie să existe spectatori... Scufundarea pământului nu va avea spectatori. Nu e, deci, o dramă. Nimeni nu e de faţă ca să verse lacrimi. Căci morţii nu plâng. Şi toţi oamenii vor muri atunci când pământul se va scufunda... Ceea ce mă uimeşte este că tu vorbeşti din nou ca un reacţionar.

de ce ca un reacţionar? A vorbi despre scufundarea pământului înseamnă a fi reacţionar?

mai mult decât îţi închipui, căci Partidul Comunist e fără moarte. Or, afirmând că pământul se va scufunda, tu spui, implicit, că şi Partidul Comunist se va scufunda. Creştinii, dacă pământul se scufundă, vor trăi în cer. Dar în doctrina materialistă totul se află pe pământ.

294

Nimic în cer. Ia aminte la ceea ce spui. Pământul e de trebuinţă partidului.

partidul Comunist nu se va scufunda cu pământul. E singurul lucru care nu se va scufunda, replică Marica.

Prinţul Cecatti remarcă încă o dată ceea ce observase mereu. Capetele sărmanelor fete ale „cămăşilor sângerii” declamă sloganuri ale Partidului Comunist chiar în somn. Chiar beţi, chiar în crizele de isterie amoroasă. Sloganurile Partidului Comunist au intrat nu doar în conştientul şi subconştientul celor care trăiesc în republicile comuniste, ci chiar în inconştient, precum instinctele. Prin frică şi teroare s-a reuşit să se introducă în fiinţa umană sloganurile partidului, în cel mai profund subsol al omului, la etajul în care se află instinctele.

eşti un iubit atât de admirabil, cum nu există un altul pe pământ! spuse Marica.

Schimbă tonul. Deveni tandră.

e normal să fiu astfel..., spuse prinţul. Dar nu e meritul meu personal. Sunt secole şi chiar milenii de când bărbaţii şi femeile din neamul meu au căutat mereu rafinamentul pe care mi l-au transmis odată cu viaţa. Sunt un iubit ca toţi ceilalţi. Faţă de alţii am primit însă o moştenire milenară în privinţa rafinamentului. Cultură, maniere. De mii de ani, strămoşii mei au făcut de două sau de mai multe ori pe zi baie în apă parfumată, ca pielea mea să fie catifelată. Cum vrei tu, Marica, draga mea, ca pielea unui om ai cărui strămoşi au făcut baie în fiecare zi, timp de milenii, să fie la fel cu cea a unui om obişnuit?

Prin aceste cuvinte prinţul Cecatti voia să-l umilească pe Giovanni Rota în ochii Elenei Scripcă. Adăugă:

-Toate animalele mănâncă, beau şi fac dragoste. Toţi bărbaţii şi toate femeile. Dar cei care diferă

de animale
295
au lucrat mii de ani pentru a pune rafinament în bucătărie, în băuturi, în dragoste... Şi descendenţii lor nu mai mănâncă, nu mai beau şi nu mai fac dragoste ca animalele, ci cu o fineţe, cu o artă necunoscută altora.

ai fost amantul Hannei Tauler şi tu vorbeşti de rafinament, brută? spuse Marica.

am fost amantul Hannei Tauler. E adevărat.

cum ai putut să te culci cu această sinistră femeie bătrână şi să spui acum că eşti un amant rafinat?

am iubit-o pe Hanna Tauler la fel de sincer ca pe cele mai dragi dintre amantele mele. Cu toată bătrâneţea, sluţenia şi alcoolismul ei.

Marica Mogyrow se ridică şi-l pălmui pe prinţul Cecatti. O palmă aspră. El nu mişcă.

e adevărat. Am iubit-o pe Hanna Tauler cu aceeaşi pasiune ca şi pe tine, Marica. Cu o dragoste sinceră şi profundă.

dar eu, eu sunt tânără şi frumoasă. Ea era bătrână, murdară, o beţivă. Eu te iubesc. Ea nu iubea pe nimeni. De ce spui că ai iubit-o aşa cum mă iubeşti pe mine? Ca să mă faci să înnebunesc?

-Nu, spuse prinţul. Pentru că e adevărat.

ce ţi-a dat bătrâna?

Mi-a dăruit viaţa, Marica. Mai mult decât mama mea. Căci, cum a spus chiar ea, mama mea m-a conceput, inconştientă, poate chiar fără să vrea, într-o clipă de nebunie, pe întuneric. Dar Hanna Tauler mi-a dat viaţă pe deplin conştientă. Lucidă. Salvându-mă de la moarte. Când mă aflam în faţa plutonului de execuţie. Cu ochii legaţi. Nu ţi se pare că-i datorez viaţa şi că am dreptul să o iubesc?
296

şi eu pot să-ţi dau viaţa mea şi să mor pentru tine. Vrei să-ţi arăt?

e altfel... Tu îmi dai viaţa ta, a ta. Şi sunt multe femei care au spus aceasta şi-au făcut-o. Care şi-au dat viaţa pentru mine. Dar Hanna Tauler mi-a dat viaţa mea. Mie. Care îmi e mai scumpă decât cele ale altora... Hanna Tauler m-a înviat din morţi. Şi am iubit-o mai mult decât pe mama mea şi mai mult decât pe orice femeie.

n-a făcut-o pentru că te iubea, spuse Marica... A făcut-o din interes.

ştiu că ea n-a făcut aceasta din dragoste, ci din interes. Dar a făcut-o. Şi este îndeajuns pentru mine, replică prinţul. Merita dragostea mea.

în jur de ora 22, cele două cupluri s-au retras. Focul de lemne ardea în imensele şeminee. Giovanni Rota şi Elena Scripcă au urcat într-un apartament de la etaj. Marica şi prinţul Cecatti s-au culcat în camera părinţilor lor. Marica i-a spus prinţului:

-Vom dormi în patul regelui şi reginei...

Dar între miezul nopţii şi ora unu, Giovanni Rota şi Elena au fost deşteptaţi de bătăi puternice în uşă. Prinţul ţipa în italiană şi îl ruga pe Giovanni să-i deschidă. Când acesta a deschis uşa, prinţul a căzut în braţele lui, plângând. Nu putea să spună un cuvânt:

marica a omorât-o pe mama ei. E moartă!

Prinţul l-a târât pe Giovanni pe braţele sale, jos pe scară; la primul etaj se afla camera regelui Ferdinand şi a reginei Maria. Acolo se culcaseră Marica cu prinţul. Pe coridor, pe pragul camerei, lungită de-a curmezişul pe covor, o femeie zăcea într-o baltă de sânge. Era mama Maricăi, soţia lui Imre Mogyrow, ministrul Agriculturii
297
şi Comerţului Exterior şi membru al biroului politic al Partidului Comunist Român. Giovanni Rota nu putea să privească spre cadavrul femeii. Sărmanul italian din Calabria îşi îngropase faţa în pijamaua prinţului Cecatti. Tremura. îi era frică să privească spre moarte. Plângea. Din când în când, îl puteai auzi: „Mamă, mamă!”

Giovanni Rota şi prinţul intrară în camera regală. Patul era vraişte. Toate luminile erau aprinse. Marica era într-o rochie de casă, pe fotoliu, cu capul rezemat de spetează... Fuma. Era nervoasă, dar nervozitatea nu se vedea decât din faptul că îşi mişca fără încetare piciorul drept, încălţat cu un papuc de mătase. Halatul roşu al Maricăi era deschis. Fără cordon; i se vedeau trupul gol, sânii, buricul. Stătea absentă. Tăcea.

cine a omorât-o? a întrebat Giovanni Rota.

marica, spuse prinţul calm.

Arătă spre Marica cu mâna dreaptă.

e mama Maricăi?

da, e mama ei.

ea şi-a omorât mama?

Părea de neconceput pentru un calabrez. Pentru orice italian din sud.

să-şi omoare mama Marica?

da, Marica şi-a ucis mama. N-ai înţeles?

cum s-a petrecut asta? întrebă italianul mereu agăţat de prinţ, cu spatele la cadavrul care zăcea pe prag, jumătate pe culoar, jumătate în cameră.

foarte simplu. Pe 23 august, după sărbătoarea naţională, soţiile miniştrilor ca şi miniştrii înşişi sunt obosiţi. Doamna Mogyrow, mama Maricăi, suferea de migrenă. A cerut un elicopter, aşa cum fac, adeseori, soţiile marilor

298

tovarăşi. (Le e mai uşor să comande un avion decât unui parizian să comande, prin telefon, un taxi.) Și-a făcut valiza şi a venit să doarmă aici, în castelul de la munte. Se simţea întotdeauna bine atunci când suferea de migrenă să vină aici decât să ia o aspirină.

Elicopterul era afară. Pe peluză. Doamna Mogyrow trebuia să se întoarcă la Bucureşti în acea zi, după micul dejun. Aceasta face parte din viaţa de zi cu zi a conducătorilor clasei muncitoare. Te duci la coafor la Viena, la Budapesta, la Paris. Te duci să te destinzi o jumătate de oră pe malul Dunării, la Marea Neagră ori în Bulgaria... să culegi trandafiri. Miliardarii americani nu sunt atât de bine serviţi, căci statul plăteşte toate acestea. Doamna Mogyrow a sosit aseară din pricina migrenei sale. A coborât din elicopter şi s-a dus să se culce în camera ei. Spre marea sa surpriză, şi-a găsit patul ocupat. Cei care dormeau aici erau goi, pe cuvertură. Pe bărbat îl cunoştea, căci fusese şi amantul ei. Femeia goală era Marica, fiica sa de 15 ani. Erau goi şi îmbrăţişaţi.

„Sus, curvă!” a strigat doamna Mogyrow la fiica sa.

Marica s-a întors şi s-a uitat la mama ei.

„Poţi să te duci oriunde să desfrânezi. Nu în patul mamei tale şi al tatălui tău”... a spus doamna Mogyrow.

„E patul regelui şi al reginei”, a răspuns Marica.

M-a sărutat pe gură. Pentru a-şi bate joc de mama sa şi a o face să turbeze. Am sărit din pat gol-puşcă, căutându-mi halatul să mă acopăr. Marica, dimpotrivă. A rămas tolănită în mijlocul patului. O provocare pentru mama sa.

„Nu am dreptul să am un iubit?” a întrebat ea. „Ori ești geloasă?”

„Sus, curvă ordinară!”

299

Doamna Mogyrow s-a apropiat de pat şi a tras-o pe fiica sa de picioare. Marica a căzut pe pielea de urs polar de lângă pat. A rămas în poziţie de Maja desnuda. Provocatoare.

„Scoală-te şi îmbracă-te. Sunt mama ta.”

Marica a refuzat.

Mama a luat-o de mână, cu de-a sila, ridicând-o. Era uşor. Căci Marica avea un trup de fetiţă abia intrată în adolescenţă. Când Marica a fost în picioare, mama ei a pălmuit-o. Marica şi-a muşcat buzele fără să riposteze. A urmat o a doua palmă. De această dată, a fost prea mult. Marica a smuls un fel de topor, de halebardă, o armă din Evul Mediu, agăţată printre alte trofee pe perete de Hohenzolerni. A rămas liniștită cu arma în mână. Dar când mama a pălmuit-o pentru a treia oară, strigându-i să se ducă să se îmbrace, Marica a ridicat arma medievală cu amândouă mâinile şi a lovit-o în cap. O singură lovitură. Și capul mamei sale s-a crăpat ca un pepene verde. Doamna Mogyrow a căzut pe prag, unde zace acum. Eu îmi căutam halatul.

Marica s-a aşezat într-un fotoliu şi şi-a aprins o ţigară. De atunci, nu mai mişcă. Aşteaptă. Am căutat să ajut victima. Dar doamna Mogyrow e deja moartă. Tot sângele i s-a scurs pe covor, pe parchet şi curgea, încet, pe culoar, pe scară. Sângele roşu atingea pielea ursului polar de lângă pat. Era sânge peste tot. După ce am văzut că victima murise, am venit să vă trezesc pe tine şi pe Elena.

trebuie anunţată poliţia, spuse Giovanni Rota.

Elena Scripcă coboară şi ea uşor. S-a uitat dacă doamna Mogyrow murise. A privit apoi spre Marica. L-a întrebat pe prinţ:

300

ea l-a omorât?

-Da.

cu asta?

A ridicat arma crimei. O armă foarte grea, o toporişcă de muzeu.

cu asta, da.

de ce a venit aici fără să anunţe? a întrebat Elena, arătând cu degetul spre moartă.

nu ştiu. Venea adeseori, dar nu anunţa niciodată.

v-a prins în pat?

-Da.

a avut parte de ceea ce merita atunci! a spus rece Elena Scripcă.

S-a plimbat cu picioarele goale prin sângele doamnei Mogyrow.

ce? strigă Giovanni Rota. Ce-ai spus?

tu taci! a tunat Elena. Nu e treaba ta. Bătrâna a primit ceea ce merita. O lovitură, asta-i totul!
Elena, camaradissima... a strigat Giovanni Rota.

Nu putea să-şi creadă urechilor, Elena apărând-o pe criminală. Şi, mai ales, sângele rece al iubitei lui. Flegma ei. Ca şi când s-ar fi aflat lângă un scaun răsturnat, nu lângă mama ucisă de fiică. Şi ea mergea prin sânge... fără să se jeneze de aceasta...

După ce a constatat moartea mamei Maricăi şi a auzit mărturia, Elena a apucat arma medievală cu amândouă mâinile. Era un topor foarte greu. Abia l-a ridicat. A spus:

n-a lovit decât o dată, da?

doar o dată, a răspuns prinţul. E tot ce-am văzut!

Elena contempla arma plină de admiraţie. Era ceea ce se cheamă o armă de război. Adevărată. Foştii regi ai
301
României aveau nenumărate arme ca aceasta. Toate de epocă, care slujiseră strămoşilor lor în cruciade. Cu o armă ca cea folosită de Marica pentru a o ucide pe mama ei se putea tăia în două, dintr-o singură lovitură, mai mult decât capul duşmanului. I se putea despica întreg trupul. Se povesteşte că un cruciat a fost lovit în creştetul capului cu un asemenea topor şi că i s-a despicat trupul. Dar când i-a fost tăiat în două de duşman, febra luptei era atât de mare, încât cruciatul spintecat (poate un strămoş al familiei Hohenzolern) nu a observat că avea alături o parte din persoana lui cu piciorul stâng, mâna stângă, şoldul stâng, urechea stângă şi partea stângă a feţei şi a nasului şi de cealaltă, partea dreaptă a trupului său. Simetric. Căci el fusese lovit în creştetul capului ca în mijlocul unui măr. Şi legenda spune că cruciatul german a continuat să lupte cu amândouă părţile trupului său simetrice. A luptat astfel ca toţi războinicii. Doar la sfârşitul luptei, în clipa victoriei, a văzut el însuşi cu ochiul stâng şi cu ochiul drept că trupul i se despărţise în două şi doar în acea clipă a căzut mort...

Mama Maricăi nu avea decât craniul crăpat, nu întreg trupul, precum cruciatul din legendă...

să anunţăm poliţia! ţipă Giovanni Rota... Poliţia!

Elena Scripcă îi aruncă o privire mai aspră decât arma medievală care crăpase capul mamei Maricăi:

ţi-am poruncit să taci... Nici o poliţie, ai înţeles?

nu, spuse Giovanni Rota. Camaradissima, dragostea mea, trebuie să anunţăm poliţia...

-Aici nu eşti în Italia ca să chemi poliţia... Ca să ştii, n-o priveşte. Când e vorba despre un membru al Comitetului Central al partidului, poliţia şi justiţia n-au dreptul să se amestece.
302

Prinţul Cecatti s-a îmbrăcat. în cea mai mare grabă. Cu teamă. Tremurând.

mama Maricăi a intrat în clipa în care voi eraţi...? înţelegi ce vreau să-ţi spun... îl întrebă Elena pe prinţ.

nu chiar...

-Ascultă-mă, Cecatti, tu vei declara că ea a intrat chiar în clipa în care tu şi Marica făceaţi dragoste. Ai înţeles? Ea a intrat chiar în acea clipă. Şi i-a poruncit fiicei sale să se scoale şi să se îmbrace. înţelegi ce-ţi spun?

nu chiar...

e singurul lucru important... Clipa în care mama Maricăi a intrat. Dacă ea a intrat în clipa de care

eu vorbesc, a avut parte de ceea ce merita. Căci dacă vrei să separi o leoaică de leul ei, o vacă de taurul ei, o femeie de bărbatul ei, în clipa în care fac dragoste, înseamnă moarte pentru cel care face aceasta. Faptul explică de ce Marica a luat arma şi a ucis-o pe mama sa. Mama ei nu avea dreptul să intre în acel moment. Nu te înşela în depoziţiile tale, ai înţeles? Momentul în care făceaţi dragoste a fost chiar clipa în care mama sa a intrat şi a încercat să vă despartă cu forţa.

Lui Giovanni Rota nu-i venea să-şi creadă ochilor. Iubita lui, pe care o adora, era mai rea decât gangsterii din filmele americane. Era mai puternică decât celebrul Al Capone. Gândea fără să vadă sângele. Fără suflet. Elena era un monstru. Nu era o femeie, ci o unealtă care ucide. Un robot. Fără să se uite la italian, a luat telefonul de pe noptieră, a cerut Bucureştiul şi a obţinut în câteva secunde legătura. Căci aparatele castei conducătorilor aveau linii directe. A răspuns tatăl Maricăi. Ea a spus pe un ton indiferent:

ascultă, tovarăşe Imre. Suntem la castel. S-a întâmplat o nenorocire. Soţia ta a murit. A sosit la castel după miezul nopţii. Cu elicopterul. Elicopterul e încă aici, pe peluză, în faţa castelului. Soţia ta a intrat în camera în care Marica şi prinţul ei făceau dragoste. Chiar în acel moment. Erau goi-puşcă, îmbrăţişaţi pe cuvertura de blană. Soţia ta s-a aruncat asupra lor ca o nebună şi a încercat să-i despartă. îţi repet, tovarăşe Imre. Erau îmbrăţişaţi şi ea s-a îndârjit să-i despartă. Cum te-ai fi putut aştepta, a urmat o încăierare. Soţia ta a fost mereu cam nebună. Ai recunoscut-o chiar tu, tovarăşe Imre.
Dar în această noapte ea a întrecut orice măsură, încercând să facă ceea ce a făcut. Şi a avut parte de ceea ce merita. Şi-a căutat-o cu lumânarea. Marica, văzând că mama ei era în culmea nebuniei, a smuls un topor de pe perete. A lovit-o pe soţia ta în cap. Cu această armă cumplită, medievală, care le plăcea regilor României s-o păstreze agăţată pe perete, pentru că ei erau nobili morbizi şi degeneraţi. Mă întreb, tovarăşe Imre, pentru ce raţiuni, tu şi soţia ta nebună v-aţi încăpăţânat să păstraţi pe pereţii camerei voastre aceste arme ale evului întunecat. Ca să nu mai lungesc vorba, acum soţia ta zace într-o baltă de sânge, care a murdărit culoarul, camera, şi care a intrat pe sub uşile camerelor vecine. Ia un elicopter ori un avion de agrement, pe care-l ai la îndemână, şi vino încoace cu comisarul Comitetului Central şi cu un legist al comitetului ca să constate decesul. Se va scrie că moartea soţiei tale a fost provocată de o criză cardiacă. Dacă nu, vom face jocul duşmanilor clasei muncitoare. Pune-i capac, tovarăşe Imre. Altfel, devii tu însuţi, fără să-ţi dai seama, un duşman al partidului. Ai

înţeles? Nu spune nimănui în afară de tatăl meu. îţi va da sfaturi bune. Alege-ţi miliţianul şi medicul legist şi spune-le să închidă situaţia. Ei înşişi. E vorba de viitorul clasei muncitoare. Şi de al revoluţiei. Tata îţi va spune restul. Ciao!...

Elena Scripcă a aşezat receptorul în furcă. Şi-a aprins o ţigară. S-a aşezat în fotoliu, spunându-i prinţului:

cecatti, mergi după micul dejun. Pentru mine, doar o cafea... Simt o mahmureală... Italienii ăştia, când fac dragoste, te scot din circuit pentru douăzeci şi patru de ore. Sunt foarte obosită. Nu lăsa nici un servitor să urce aici.

Giovanni Rota e în picioare. El, sărmanul cioplitor în marmură, a înmărmurit.

ce-ai rămas pironit acolo? Ia un whisky, dacă ai inima slabă.

camaradissima, spuse italianul, camaradissima!

A căzut la picioarele ei. Elena e cu picioarele goale. Picioarele îi sunt pătate de sânge. De la vârsta de 5 ani, de când a avut parte de prima lecţie de comunism, din chiar gura marii Hanna Tauler, i-a făcut plăcere să meargă cu picioarele goale prin sânge cald. Nu cunoaşte mila pentru cei care au fost asasinaţi. Desigur, tovarăşa Mogyrow nu era un vierme fascist şi reacţionar. Dar să mergi în sângele ei, pentru Elena era o satisfacţie. A procedat ca o reacţionară, aşa că tovarăşa Mogyrow trebuia să moară. A meritat moartea; a încercat să o împiedice pe fiica ei să împlinească un act firesc. Din raţiuni sentimentale. Afective. Ea şi-a arătat adevărata faţă; nu era o materialistă autentică. Legea naturală e lipsită de pudoare. Şi Marica făcea un act natural. Mama ei a procedat

ca o reacţionară. Ca o burgheză. Elena nu regretă moartea acesteia. Dimpotrivă.

camaradissima, iubita mea, o rugă italianul. Cum poţi să fii atât de liniştită? Marica şi-a ucis mama. Mama, mama... Şi tu nu simţi nimic?

-Aş fi omorât-o fără nici un fel de remuşcare pe mama mea dacă ar fi procedat atât de prosteşte ca mama Maricăi. Nu e un comportament vrednic de o mamă comunistă.

ai fi omorât-o pe mama ta? Camaradissima, nu spune asta...

aş fi omorât-o... Mult mai repede decât a făcut-o Marica... O astfel de mamă, într-o societate materialistă, merită moartea. Ea a căutat-o. A făcut bine că şi-a aflat-o. Că a murit.

Italianul plânge. Idolul ei, femeia cu care el visase să se însoare, mergea prin sângele unei mame ucise de propria fiică. Iubita lui este indiferentă. îi spune că ar fi ucis-o la fel ca Marica pe mama sa. Că Marica a avut dreptate că a ucis-o. Giovanni Rota dispare din camera de la etaj. Paradisul comunist e prea împovărător pentru el! Insuportabil. Cu toate că cei din familia Rota au murit de trei generaţii pentru venirea la putere a comunismului.

în mai puţin de o oră, un colonel de miliţie şi un medic sosesc împreună cu Imre Mogyrow la castel. Marica era într-o rochie de cameră. Fuma ţigară după ţigară. Şi arunca mucurile arse pe parchet. Au ridicat trupul fără prea multe formalităţi. Aşa cum ar fi ridicată o valiză. L-au dus la elicopter. Apoi au plecat. Nu au făcut nici o fotografie. Nu a întrebat nimeni nimic. Nu s-a făcut nici o anchetă. S-a ordonat servitorilor să măture, să spele sângele. Lucrul s-a încheiat.

306

Giovanni Rota n-a putut să schimbe nici un cuvânt cu Elena Scripcă înainte de plecarea sa. Cel mai tulburat era prinţul Cecatti.

o să vă aresteze pe toţi? a întrebat Giovanni Rota.

nu-ţi fă griji, a răspuns prinţul. Aici nu suntem în Italia. În treburile care-i privesc pe conducătorii Partidului Comunist, poliţiştii şi judecătorii de rând nu au vreo competenţă. Un membru al partidului, egal în grad cu Mogyrow, va face ancheta. Va stabili că a fost vorba despre o moarte subită. O criză cardiacă. Nu va avea loc nici un proces, nici o anchetă. Nimic. Să-ţi ţii gura... Nici un cuvânt, n-ai văzut nimic. Nimic!

Prinţul Cecatti cunoştea funcţionarea aparatului partidului. La o zi după crimă, s-a publicat în toate ziarele şi se va anunţa la radio şi televiziune că tovarăşa Mogyrow a murit în urma unei crize cardiace. Au avut loc funeralii naţionale. Toţi membrii partidului s-au aflat în urma catafalcului acoperit cu o pânză roşie. Chiar lângă sicriu, mergea îmbrăcată în negru Marica. Ucigaşa mamei sale. Nici măcar nu plângea. Alături de ea, în negru şi fără să-i curgă vreo lacrimă, mergea Elena Scripcă. O ţinea de braţ pe prietena ei rămasă orfană...

Nimeni n-a aflat vreodată în privinţa morţii tovarăşei Mogyrow alt adevăr decât cel publicat oficial de ziare şi difuzat la radio şi la televiziune.

Desigur, tabăra rivală lui Imre Mogyrow (căci Comitetul Central al Partidului Comunist e divizat în diverse tabere, care duc o luptă pe viaţă şi pe moarte pentru putere exclusivă), duşmanii săi, vor încerca să discute despre crima oribilă. Dar ei erau în minoritate. Comitetul Central al partidului a decis că felul de a se comporta din punct

307

de vedere sexual al Maricăi Mogyrow fusese unul normal. Orice femelă, din orice specie, nu permite ca cineva să o separe de masculul său în momentul cuplării. Din punct de vedere ştiinţific, totul era valabil. Marica nu era vinovată de nimic, cu nimic. Dacă s-ar fi vrut cu orice preţ să se afle o vinovată, aceasta nu putea fi decât tovarăşa Mogyrow, care se comportase ca o mamă burgheză. într-o societate ştiinţifică, ca cea edificată în România după ocupaţie, nu era loc decât pentru raţionamente ştiinţifice. Nu se ţinea seama decât de legile naturii, ale materiei şi ale ştiinţei. O republică modernă trebuia să fie, în primul rând, aseptică. Or, pudoarea, sentimentalismul, lacrimile sunt microbi. Trebuie ucise. Ca societatea să rămână curată. Cazul a fost deci închis. Nu s-a mai vorbit despre el.

Toate aceste lucruri, părintele Virgil le aflase cu doi ani înainte din gura prinţului Cecatti. Şi de la alţii care, de asemenea, auziseră de aceasta. Dar care nu fuseseră martori direcţi, deci nu cunoşteau lucrurile decât din auzite.

în clipa în care părintele Virgil îşi amintea această istorie a crimei sexuale a tovarăşilor din Răsărit, sună telefonul. E două fără cinci. La celălalt capăt al firului e profesorul Max Hublot:

părinte, vă cer o favoare: reprogramaţi-mi vizita la ora 17 şi îngăduiţi-mi să vin însoţit.

însoţit de cine?

nu de poliţie, staţi liniştit... Voi veni, dacă-mi îngăduiţi, împreună cu avocatul meu, care vă va ajuta să redactaţi în termeni juridici atestatul că soţia mea nu s-a născut cu numele de Elena Scripcă.

Că e o calomnie. Voi veni, totodată, cu verişoara mea, doamna de Savine, care vrea să profite de vizită pentru a vă mulţumi.
308
vă aştept la ora 17, spuse preotul.

Puse receptorul în furcă şi începu să se gândească la odioasa crimă din Carpaţi. Ştia că pentru a tăia scurt orice rumoare publică tovarăşul Imre Mogyrow a primit o distincţie oficială. Fiica lui s-a căsătorit câteva luni mai târziu cu fiul unui membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, care a fost trimis ca ambasador în America de Sud. Marica, ucigaşa mamei sale, e de acum soţia unui ambasador...

Uşa de la intrare se deschide. Marmurierul Giovanni Rota intră. Preotul i-a dat o cheie ca să poată intra atunci când doreşte în timp ce lucrează.

giovanni, ia loc o clipă... Vizitatorii pe care îi aştept la ora 14 vor veni diseară... Aş vrea să te întreb ceva, înainte de a începe lucrul. Tu nu mai eşti logodnicul Elenei Scripcă. Socrul tău nu va mai fi prim-ministru. Visele mamei tale şi ale oamenilor din Calabria, care te cunosc şi care te iubesc, s-au stins. Partidul Comunist n-a înfăptuit miracolul la care ei se aşteptau; un muncitor calabrez, un Rota, n-a devenit ginerele unui prim-ministru. Elena Scripcă nu mai e logodnica ta.

nu, don Virgilio.

vrei să-mi dai, aşadar, toate fotografiile pe care le ai de la ea ori cu ea?

vi le dau, don Virgilio.

nu-ţi pare rău?

— De ce să-mi pară rău, don Virgilio? Dar când o să am chef să mă uit la camaradissima, o să vin la dumneavoastră ca să le văd.

cum te-ai despărţit de ea? întrebă preotul. V-aţi certat?
309
deloc, răspunse Giovanni. La castel, după crimă, Elena s-a întors cu elicopterul. Fără să-şi ia măcar la revedere. Aşa cum v-am spus. M-am gândit că era grăbită. Bulversată de evenimente. Când eşti tulburat de ceva foarte grav, uiţi să-ţi iei rămas bun, să spui la revedere. La Bucureşti, am încercat să o revăd înainte să plec în Italia. La castelul Paximade, mi s-a spus mereu că lipsea. N-am mai văzut-o. Mă ocolea, probabil. Ori avusese ordin să nu mă mai vadă. L-am rugat pe prinţul Cecatti să-i spună la revedere din partea mea, căci n-am reuşit să-i spun aceasta personal.

„Tu crezi că se mai gândeşte încă la tine?” m-a întrebat prinţul Cecatti. „Elena, dacă îi transmit mesajul tău, mă va întreba: «Care Giovanni? Nu cunosc nici un Giovanni. E felul ei de a se debarasa de «capriciile sale.”

„Ce capriciu? Elena şi cu mine trebuie să ne căsătorim. Am scris a mia mama. A semnat şi ea scrisoarea către mia mama."

Prinţul Cecatti a râs de naivitatea săracului muncitor. El, care ştia că Elena jura credinţă din trei în trei zile unui nou logodnic...!

Preotul îi explică lui Giovanni:

tu ai fost un amant de trei zile dintr-o uriaşă panoplie de amanţi ai Elenei Scripcă. Nu-şi mai aminteşte de tine, cum îşi uita capriciile. Ai fi mers în zadar să o cauţi şi să-i spui la revedere. Nu te-ar fi recunoscut. Ştiu că te-ai întors la câteva zile după aceasta în Italia. Nu cu un avion special, nici obişnuit, ci cu trenul. La clasa a treia.

eu am refuzat să mă întorc cu avionul, padre... Am refuzat şi biletul la clasa întâi. Am spus că eram cioplitor în marmură, zidar şi zugrav de interior. Sunt un muncitor
310
ca toţi muncitorii din lume. Şi locul meu e la un vagon de clasa a treia... La clasa a treia merg toţi muncitorii din toată lumea... Fac la fel ca ei.

te-a obligat să părăseşti România?

dimpotrivă, don Virgilio. După crima din Carpaţi nu mai ştiau cum să-şi înmulţească drăgălăşenia faţă de mine. Eu n-am vrut să rămân. Au încercat chiar să mă reţină cu forţa. M-am întors totuşi în Italia.

Categoric, Giovanni Rota a fost rugat să rămână şi să continue lucrările la edificarea palatului de marmură al tovarăşului Imre Mogyrow de pe malurile lacului Floreasca de la marginea Bucureştiului. Dar marii tovarăşi şi Elena Scripcă au fost foarte mulţumiţi să-l vadă plecând. Şi pentru cauză.

Comitetul Central al Partidului Comunist este un club închis. O societate secretă. Care nu are raporturi cu „laboratorul de gândire” de la Kremlin. Giovanni Rota nu era o piesă a cumplitei maşinării infernale care se numea Comitetul Central. Era un corp străin. Nici o maşinărie nu suportă corpurile străine. Nici măcar un fir de nisip. Au fost deci mulţumiţi de plecarea lui grăbită.

înainte de a părăsi teritoriul românesc, don Virgilio, am rupt în bucăţi carnetul meu de membru al Partidului Comunist Italian şi am aruncat totul pe fereastra vagonului, în sârma ghimpată ce înconjoară România. Carnetul meu a rămas acolo, în câmpurile de mine. între sârma ghimpată.

şi în Italia ce a urmat?

eram foarte mulţumit de a mă fi întors, padre. Noi, muncitorii, în Italia, avem o condiţie subumană. La noi nu au avut loc Revoluţia Franceză, reforma agrară. Nu

există aproape deloc legi sociale... Noi, muncitorii, în Italia, suntem încă sclavi. Dar suntem sclavi care luptăm pentru a ne cuceri libertatea noastră, libertatea şi demnitatea. Suntem oprimaţi de patroni, de capitalişti, de societatea capitalistă, de carabinieri, dar în Italia un muncitor ca mine respiră aşa cum trebuie: deci aerul respirat de un om care luptă pentru libertate, demnitate, dreptate, chiar dacă biruinţa este îndepărtată, e un aer bun!

şi tovarăşii tăi din Calabria cum te-au primit?

rău, don Virgilio. Partidul Comunist Român a trimis Partidului Comunist Italian o depeşă confidenţială spunând că eu eram trimis acasă pe motive de disciplină marxistă. N-am văzut, desigur, această scrisoare. Dar am fost convocat de tovarăşii mei de celulă. Pentru a fi judecat şi condamnat. De propria mea celulă, don Virgilio. De propriii mei tovarăşi. La cererea românilor...

Giovanni Rota are lacrimi în ochi... Ar fi vrut să nu vorbească. Să tacă. Dar trebuia să-şi deschidă inima.

tovarăşii din celula căreia îi aparţineam din adolescenţa mea şi căreia i-au aparţinut tatăl şi bunicul meu m-au exclus, padre... Vezi, don Virgilio, celula mea m-a dat afară din Partidul Comunist...

nu te-ai apărat, Giovanni? Nu le-ai explicat ce s-a petrecut? Trebuia să le spui de ce Partidul Comunist Român a cerut sancţiuni împotriva ta şi tot ceea ce tu ai văzut şi suferit în paradisul de la Dunăre şi Carpaţi, unde comuniştii sunt la putere...

asta a fost greşeala mea, don Virgilio.

ce greşeală?

aceea de a mă fi apărat... Mai ales pentru că m-am apărat, povestind tovarăşilor mei tot ceea ce se petrece

în paradisul în care comuniştii sunt la putere. Pentru asta m-au exclus. Doar pentru asta.

nu te-au crezut?

ba da. Ei ştiau că Giovanni Rota nu minte. Că Giovanni Rota, ca toţi din familia Rota, e un comunist adevărat. Dar m-au dat afară din partid. Pentru că am vorbit...

tu te-ai apărat, Giovanni. Nimic mai mult.

don Virgilio, nu înţelegeţi nimic. Iertaţi-mă. Nu trebuia să mă apăr. Asta a fost greşeala mea. Şi ştiu astăzi că am comis o greşeală şi că ei au avut dreptate să mă dea afară din Partidul Comunist.

giovanni, ştiu că problemele kremlinologiei sunt mai greu de descifrat decât Cabala. Dar nu înţeleg un lucru. Tu-mi spui, astăzi, că şi tu, în locul tovarăşilor tăi, ai fi votat propria ta excludere din Partidul Comunist. Mă depăşeşte. Ce rău ai făcut? N-ai nimic să-ţi reproşezi.

ba da, don Virgilio, am vorbit şi e foarte grav. Un comunist nu trebuie să vorbească. Niciodată. Am povestit că Partidul Comunist, ajuns la putere, e mai rău decât toţi patronii din lume. Că nicăieri pe pământ, în nici o ţară capitalistă, muncitorii nu duc o viaţă mai grea ca acolo unde Partidul Comunist conduce, muncitorii nu trăiesc în camere de bonă, ca în ţările capitaliste, ci mult mai rău. în România, locuiesc câte două-trei familii împreună într-un apartament de două camere. O singură bucătărie la trei familii. O singură chiuvetă. Paturile sunt despărţite unele de altele prin cearşafuri suspendate, agăţate de plafon. Apoi, am descris viaţa de miliardar pe care o duc membrii Comitetului Central. Am spus că aproape sub ochii mei fiica unui ministru a ucis-o cu o lovitură de topor pe mama sa. Şi că nu s-a făcut nici măcar o anchetă.

Că diriguitorii partidului au magazinele lor speciale, că nu pot să fie judecaţi de justiţie şi că nici un

poliţist nu are dreptul să le spună ceva, chiar dacă o fată de 15 ani şi-a ucis mama. Şi toate ororile pe care le văzusem... Le-am povestit... Şi nu trebuia să fac aceasta.

aţi făcut-o ca să vă apăraţi.

chiar pentru a mă apăra, nu trebuia să spun că e ceva care merge rău într-o ţară în care comuniştii sunt la putere. Nu aveam dreptul. Tovarăşii mei au avut dreptate să mă excludă din Partidul Comunist Italian. Pentru totdeauna, definitiv. Fără drept de apel.

de ce să păstrezi tăcerea? Adevărul trebuie mereu spus. Mai cu seamă că l-ai spus tovarăşilor tăi, nu în stradă.

trebuie să respecţi legea tăcerii. Ceea ce e rău într-o ţară comunistă şi în Partidul Comunist trebuie trecut mereu sub tăcere. A vorbi înseamnă întotdeauna o crimă.

e prima oară când aud că a proclama adevărul e o crimă..., spuse părintele.

— Pentru un comunist, a spune adevărul e o crimă. Căci spunând adevărul despre crimele tovarăşilor tăi dai apă la moară reacţiunii, capitaliştilor, reacţionarilor, fasciştilor... Singurul nostru aliat e Rusia. Cel puţin oficial. Dacă noi spunem adevărul despre URSS şi ţările comuniste, îl vom pierde. Nu vom mai avea nici măcar simbolic un singur aliat. Pe nimeni alături de noi. Vom rămâne în sclavie. Deocamdată, trebuie să tăcem în privinţa tuturor crimelor comise de sovietici.

e o logică ce-mi scapă, spuse preotul.

padre, ascultaţi-mă şi iertaţi-mă că vorbesc astfel: dacă într-o zi aflaţi că propria mamă e o desfrânată şi că ea face în fiecare seară trotuarul, aţi vorbi? Nu! Dacă
314
aflaţi că sora dumneavoastră este o curvă şi că toată lumea ştie aceasta, dumneavoastră, fratele ei, veţi pretinde tot timpul că nu-i adevărat. Chiar dacă ştiţi. Un frate, ca frate, trebuie să spună că e o minciună. Acelaşi lucru pentru toţi comuniştii. Chiar dacă noi ştim că acolo unde partidul este la putere totul merge rău, mai rău ca aici, trebuie să spunem că lucrurile merg bine pentru a nu-i ajuta pe duşmanii noştri. Pentru a continua lupta. Nu se vorbesc de rău tovarăşii, fraţii, mama, surorile... Chiar dacă ei merită aceasta...

-Ai acceptat dar ca fiind justă excluderea ta din Partidul Comunist?

am fost primul care m-am ridicat şi am spus că ea era meritată, că am spus un adevăr care nu trebuia spus despre tovarăşii români. Dar lucrurile nu s-au încheiat aici. Nimeni n-a mai răspuns la salutul meu. Toată lumea este comunistă în satul nostru. Cum se temeau să nu cumva să spun necomuniştilor adevărurile pe care le spusesem tovarăşilor mei, mi s-a dat ordin să părăsesc Italia... Şi sunt acum în exil, don Virgilio...

Giovanni Rota are lacrimi în ochi. E un adevărat luptător. Nu ca cei de la putere, instalaţi în palate de miliardari de către Armata Roşie, precum comuniştii din România. Giovanni Rota este un adevărat comunist. Un bărbat.

şi cum vezi lucrurile acum?

cum să le văd? Sunt comunist la fel ca înainte. Luptător la fel ca înainte, fără carnet de partid. Sunt exilat. Păstrez tăcerea. Şi aştept dreptatea. Şi comunismul adevărat.

giovanni Rota, îţi pun o întrebare strict personală, într-o zi, am să-ţi spun de ce. Iată întrebarea mea: dacă într-o zi ai întâlni-o pe stradă pe Elena Scripcă, ce-ai face?
315

aş saluta-o.

dar dacă ea ar fi la braţ cu un alt bărbat?

Tot aş saluta-o. Eu sunt muncitor. Şi bărbatul ei ar trebui să fie un domn. La fel ca ea. Nu poţi fi gelos pe un muncitor...

giovanni Rota, azi-mâine, într-o lună ori într-un an, tu o vei întâlni, cu siguranţă, pe stradă pe Elena Scripcă, la oficiul poştal ori la tutungerie... Te rog să-mi faci acest hatâr: n-o saluta.

trebuie s-o salut, răspunse Giovanni Rota.

şi ea doreşte să te prefaci că nu o recunoşti. îţi păstrează o amintire frumoasă. Dar nimeni nu trebuie să o recunoască la Paris. E dorinţa ei. îmi promiţi?

vă promit! Dacă e voinţa camaradissimei, nu vreau să-i fac rău. Jur pe Madona!

Giovanni Rota se întoarse către icoana Maicii Domnului şi ridică mâna:

jur pe Madona că nu o voi saluta! Totuşi, voi fi trist...

Giovanni Rota jură pe Madona. El, care este comunist. Dar comuniştii adevăraţi nu sunt împotriva

Madonei, Sfânta Fecioară, la fel cum comuniştii adevăraţi nu sunt miliardari şi nu-şi construiesc palate de marmură. Giovanni Rota este un om adevărat. E un om însetat de dreptate; şi el ştie că Madona şi îngerii iubesc la fel ca el, sărmanul Giovanni, dreptatea, libertatea şi demnitatea.

Iată pentru ce el n-a fost niciodată duşman al lui Dumnezeu. Sistemul şi tiranii miliardari care fac parte din acesta sunt împotriva Madonei, împotriva lui Hristos. Nu sărmanii care sunt comunişti, pentru că ei sunt săraci şi vor să iasă din mizerie, din spoliere şi din umilinţă.

XXI

Se rupe voalul templului de la Kremlin

Preotul aşteaptă sosirea profesorului Max Hublot şi a avocatului său. Pentru a semna falsul atestat conform căruia doamna Hublot nu este fiica prim-ministrului Leopold Scripcă. Ceasurile de aşteptare sunt lungi. încearcă să se roage. „Rugăciunea este îndrăzneală a grăirii cu Dumnezeu” (Sfântul Grigorie de Nyssa, Patrologia Graecca 44, col. 1124 B). Chiar dacă răspunsul vine târziu, nu ca într-o discuţie între oameni, rugăciunea este mereu un dialog între Creator şi creatură. Virgil Gheorghiu se simte nevrednic să vorbească cu Dumnezeu. A auzit atâtea poveşti murdare. A ales ca deviză în această treabă legată de falsul nume al doamnei Hublot: „Cel care iubeşte pe Dumnezeu e recunoscut de toţi, de departe şi peste tot, pentru că are o milă şi o dragoste egale pentru toate făpturile omeneşti demne ori nedemne” (Sfântul Maxim Mărturisitorul, Patrologia Graecca 90, col. 917 A). El trebuie să-l iubească pe asasinul poporului său, Leopold Scripcă, şi pe odioasa sa fată ca pe propriii fraţi. E greu. Să-ţi iubeşti vrăjmaşii e un ideal foarte înalt pentru toţi oamenii. Chiar şi pentru poeţii-preoţi. Se uită la ceas. în curând, Max Hublot va fi aici cu doamna de Savine, cu avocatul său şi poate cu

un agent de poliţie. El va semna falsa declaraţie aşa cum ţi-ai semna propria condamnare la moarte. Din dragoste de vrăjmaşi. Va muri în suferinţă.

Dar „E mai bine să mori pe cale pentru un ideal foarte înalt decât să nu porneşti la deloc la drum” (Origen, Die Griechischen Schriflsteller VI, 189). Are în vedere, desigur, ceva foarte înalt. Se gândeşte la Sfinţii Părinţi; aşteaptă îngerul care va urca la el, la cel de-al treilea etaj, care va veni să-l încurajeze, aşa cum L-a ajutat pe Hristos înainte să moară, pe Muntele Măslinilor.

Ştie din gura martorilor oculari că Leopold Scripcă a fost foarte afectat de asasinarea doamnei Mogyrow, de către fiica sa, la munte. Imediat după această crimă, acest matricid, această oribilă crimă sexuală, şi-a înăsprit poziţia faţă de prinţul Cecatti.

în ziua următoare, după înmormântarea victimei, prinţul Cecatti a sosit cu un minut mai târziu. A intrat în somptuosul birou al lui Leopold Scripcă, mobilat cu obiecte rechiziţionate din muzee. Căci dacă un membru al Comitetului Central doreşte un obiect pe care îl vede într-un muzeu, îl ia; dacă apreciază ceva la o persoană particulară, ia. Drepturile membrilor Partidului Comunist sunt, la propriu, nelimitate. Chiar şi o crimă precum cea a Maricăi rămâne nepedepsită. Casta conducătorilor partidului e de neatins.

-Ai întârziat un minut, Cecatti, a spus Leopold Scripcă.

iertaţi-mă, tovarăşe prim-ministru...

nu sunt tovarăşul tău. De acum înainte spune-mi Excelenţă, la fel cum îmi spun toţi străinii.

Prinţul Cecatti, mulţumită educaţiei sale milenare la curţile împărăteşti, ale sultanilor, paşilor şi prinţilor, este

asemenea pisicilor care cad fără să păţească niciodată ceva. Seamănă unui om care nu poate să-şi rupă coloana vertebrală, ori vreun os, atunci când cade. Căci el n-are nici coloană vertebrală, nici oase. Totul este flexibil şi maleabil. E un om de curte prin excelenţă, un politician. Şi, pentru a fi un bun politician şi un bun om de curte, trebuie să fii precum materiile coloidale, care împrumută forma vasului în care sunt turnate...

Prinţul Cecatti vrea să stea jos pentru a lua act de ordinele prim-ministrului. Ca de obicei. E secretarul lui particular.

în picioare! ordonă Leopold Scripcă. începând de astăzi, vei primi ordinele mele stând în picioare. Nu aşezat ca înainte. Căci tu eşti un criminal, Cecatti.

nu, Excelenţa Voastră. Ştiţi bine că Marica şi-a omorât mama. Nu eu.

ai fost martor la crimă.

-Da.

ai oprit ori ai încercat să opreşti această fată să-şi ucidă mama?

-N-am avut timp...

-Ai dat ajutor sărmanei mame muribunde?

apropiindu-mă, mi-am dat seama că era deja moartă... Nimeni nu poate să facă ceva pentru cei morţi. Nu poţi să-i înviezi.

tu eşti cauza crimei?

nu, răspunse prinţul Cecatti. Aşa cum am declarat înaintea membrilor Comitetului Central, care au făcut ancheta, adevăratul autor al crimei e victima însăşi.

cum aşa?

ştiţi. Aţi fost prezent printre cei care m-au audiat. O femelă, împiedicată în actul ei de femelă, te ucide...

fie că e om, fie animal. E o lege a naturii. Victima a comis această imprudenţă. Chiar dacă ea era mama femelei în cauză, doamna Mogyrow era vinovată.

explicaţia ta nu ţine, spuse Leopold Scripcă. Am adoptat această teză pentru că s-a primit ordin de la Moscova să trecem sub tăcere întreaga afacere. Asta-i tot. Trebuie promovat Imre Mogyrow şi făcut prim-ministru al Românei în locul meu pentru interesele Kremlinului. Nu poţi să faci aceasta dacă lumea a aflat că fiica lui şi-a ucis propria mamă cu un topor. Atunci, în loc de a fi pedepsiţi vinovaţii, asasinii, s-a decis ca Marica să se căsătorească cu noul ambasador în Argentina. S-au organizat funeralii solemne victimei. S-a anunţat că ea a murit din cauza inimii. Şi tu, tu îţi păstrezi locul ca secretar al meu. Ca şi cum n-ar fi curs sânge. Dar nu uita, e un criminal „cel ce se încrede în tăria lui; iată dumnezeul lui!” (Avacum 1, 11). Pentru mine, tu eşti un criminal. Chiar dacă n-a fost pedepsită complicitatea ta la crimă... Pentru astăzi, asta-i tot. Aş vrea să te văd din ce în ce mai rar. Prezenţa ta îmi face rău, Cecatti.

excelenţa Voastră este foarte dură cu mine... De ce-mi vorbiţi de crimă? Dumneavoastră aţi semnat, desigur, pentru că ruşii v-au numit prim-ministru pentru a semna ceea ce vor, dar dumneavoastră aţi semnat milioane de sentinţe de deportare, la muncă forţată, la Canal, la vestitul „drum fără pulbere”. Sentinţe de condamnare la moarte, de execuţie sumară. Aţi semnat milioane de sentinţe. Puteţi să mă acuzaţi de o complicitate accidentală la o crimă, dar dumneavoastră, cu sprijinul fiicei dumneavoastră Elena, aţi exterminat o treime din populaţia României. Masacrând-o direct sau indirect. Timp de douăzeci

de ani de putere absolută, conform ordinelor ocupantului... Nu e drept să-mi spuneţi că nu vă mai sunt pe plac, mai cu seamă cu crimele dumneavoastră!

ieşi, insolentule! strigă Leopold Scripcă.

Era, cu adevărat, prima oară în viaţa sa când nu se mai putea stăpâni. Cu atât mai mult cu cât în aceste crime comise în numele ocupantului era amestecată şi fiica sa Elena. E adevărat că ea l-a ajutat la redactarea tuturor actelor de acuzare. Ea a semnat, adesea, în locul lui sentinţele. Ea, îngerul de fier. Dar insolenţa prinţului Cecatti rămânea o insolenţă. în ciuda adevărului faptelor.

n-ai ieşit încă? Te leg dacă mai rămâi un singur minut în biroul meu.

Leopold Scripcă e gata să-l lovească pe prinţul Cecatti. Dar acesta îl pune la punct cu un surâs candid:

excelenţa Voastră nu trebuie să se enerveze. în douăzeci de minute, omul din Konigsberg va fi aici. E deja la aeroport. Vine să ne facă o vizită.

Leopold Scripcă uită de toate. Prinţul l-a învins. Cu un singur nume: cel al lui Stanislas Krizza. De fiecare dată când Kremlinul trimite undeva acest individ, cu ochelarii lui cu ramă de metal alb, cu capul său ras şi cu privire cenuşie, e vorba de ceva foarte grav. Cad capete după fiecare vizită a lui Stanislas Krizza, caidul din Konigsberg, cum i se spune de obicei.

de ce vine? Ai vreo bănuială?

Prinţul Cecatti se aşază. Fără să ceară permisiunea. în ciuda ordinului ce abia l-a primit de a rămâne în picioare, în timpul marilor furtuni, duşmanii se află unul alături de celălalt, lipiţi, uitând întreaga ură, toată vrăjmăşia.

în chestiuni de kremlinologie e greu să faci presupuneri, Excelenţa Voastră, spuse Cecatti. Dar se aude că

321
Stanislas Krizza vine cu misiunea de a vă mazili... De a-l pune în locul dumneavoastră pe Imre Mogyrow.

asta ştiu, dar nu-i nimic... Acest Imre Mogyrow, spuse Leopold Scripcă, e un cojocar din Budapesta, care abia ştie să citească şi să scrie... Nu poate nici măcar să silabisească editorialul din jurnalul oficial al partidului. Se face că citeşte. E un analfabet. Moscova nu poate să facă din el un prim-ministru.

ca să-l pună în locul dumneavoastră, de asta vine caidul de la Konigsberg. E făcut foc şi pară pe dumneavoastră. De la o vreme, sunt publicate în străinătate articole în care vi se impută intenţia de a elibera parţial România de sub ocupaţia rusă.

nu e un secret pentru nimeni... Vreau o Românie mai liberă. O spun chiar eu. Vreau sarcini mai puţin grele. O stingere a datoriilor faţă de URSS. O viaţă mai bună pentru români, pe cât se poate. Fără a ne rupe de ruşi, bineînţeles. Cu consimţământul lor.

de fiecare dată când Kremlinul vrea să suprime un om începe prin a-l lăuda în presa străină, în Statele Unite, la Londra, la Paris... Aşa cum norii vestesc ploaia, tot astfel elogiile presei străine la adresa unui conducător al republicilor populare conduc automat la lichidarea acelei persoane... Or, de şase luni, primiţi elogii pe care nici un alt conducător comunist nu le-a primit vreodată în presa occidentală... Aceasta, Excelenţa Voastră, e o sentinţă de condamnare la moarte... Pot să mă retrag şi să vă cer din nou să aveţi încredere în mine la fel ca înainte?

Leopold Scripcă rămâne în biroul său. Cu mâinile la tâmple. îşi aminteşte fraza pe care a învăţat-o la şcoală: „Vai de cel ce zideşte cetatea cu vărsări de sânge şi o întemeiază pe fărădelegi!” (Avacum 2, 12).
322

Conduce România de la ocupaţia Armatei Roşii. Republica penitenciară a României este construită pe sânge, îşi are temeliile pe crime, lacrimi, lanţuri, deportări, spolieri. Numele lui Scripcă, autorul acestor crime, desemnează un instrument muzical asemănător mandolinei. Scripcă a fost şi este doar un instrument. A fost unealta de care partidul s-a folosit în România pentru a-şi executa crimele. Ocupanţii l-au folosit pe Scripcă cum au vrut. E un instrument de tortură în mâinile cuceritorilor. O coadă de topor. Căci se spune că toporul nu ar putea să doboare o pădure dacă pădurea nu i-ar da coada. El e coada dată de România toporului sovietic pentru a decapita poporul român, iată personalitatea sa...

Leopold Scripcă e trezit de sonerie. I se anunţă că limuzina neagră cu perdele a ambasadorului sovietic la Bucureşti tocmai ce a trecut de gardul de fier forjat al palatului prezidenţial.

Câteva minute mai târziu, Leopold Scripcă e singur înaintea vestitului Stanislas Krizza, caidul de Konigsberg, directorul tuturor problemelor de înaltă kremlinologie, cel care nu se deplasează decât pentru evenimente foarte, foarte grave. Şi el e aici. De fiecare dată când Stanislas Krizza îşi face apariţia undeva e pentru a rupe voalul templului Kremlinului. Se simte, în jurul lui, plutind aripa morţii. Moartea, ori „lichidarea”, cum e numit în jargonul partidului asasinatul administrativ.

XXII.

Caidul din Konigsberg

Elena Scripcă se trezeşte fericită. Se îmbracă cu o rochie frumoasă pentru a ieşi cu prietenii săi. Vede limuzina ambasadei sovietice oprindu-se înaintea peronului palatului. E o maşină asemănătoare unui dric. Nu ambasadorul coboară, ci Stanislas Krizza. Elena e palidă. E la curent cu afacerile Republicii România la fel ea şi tatăl său. Ea e colaboratoarea lui cea mai apropiată. în momentele cele mai dificile îi dă curaj. Căci Leopold Scripcă e un moldovean, un sentimental. E gata să abandoneze, la greu, orice lucru. Să se retragă. Elena are, dimpotrivă, prin mama ei, câteva picături de sânge occidental, nordic: ceea ce o face dură, tenace, inflexibilă. Are tot ceea ce-i lipseşte tatălui său. O cheamă pe cameristă şi se schimbă. îşi ia un taior sobru. Intră în sala secretarelor, de lângă somptuosul birou al tatălui ei, şi lasă uşa întredeschisă. Vrea să audă totul, gata să intervină în fiecare clipă. E una dintre puţinele persoane care încearcă să facă faţă caidului de Konigsberg înaintea căruia tremură orice om. în biroul lui Leopold Scripcă sunt mai multe magnetofoane pentru înregistrarea conversaţiilor. Elena nu are răbdare să asculte banda mai târziu. Vrea să participe la întâlnirea dintre caid
324

şi tatăl ei. Deschide uşa de zece centimetri şi se aşază la birou. E doar ochi şi urechi. Stanislas Krizza intră direct în subiect. îşi pune pălăria pe podea lângă fotoliu. E un obicei pe care-l păstrează întotdeauna, peste tot. Nu vrea să folosească vestiarele. Nu-şi scoate pardesiul de un gri de oţel, deşi îi e cald.

dragă Leopold Scripcă, vin direct de la Moscova... Fără să te anunţ, căci suntem foarte îngrijoraţi în privinţa ta, foarte îngrijoraţi... Şi am fost trimis să văd cum stau lucrurile. Despre ce e vorba?

din cauza mea aţi venit la Bucureşti? întrebă Leopold Scripcă...

Se ridică şi întinde tabachera vizitatorului său.

ştii, Leopold, că nu fumez. Ne cunoaştem de două decenii deja... Ai uitat? în acest caz, e un semn al bătrâneţii! Iar un comunist trebuie să rămână mereu tânăr... Dacă îmbătrâneşte, nu mai este. Ori crezi că mi-am schimbat obiceiul? Atunci e şi mai grav. Căci comunismul nu se schimbă niciodată. Are o singură doctrină. Mereu aceeaşi.

Leopold Scripcă simte, fizic, aripa morţii planând în jurul lui Stanislas Krizza. Cu sosirea caidului de Konigsberg vede cum i se deschide mormântul. Nu-i propune să bea nimic. Ştie că nu bea, că e vegetarian, că nu-i plac femeile, nici băieţii. Că nu-i place luxul. Că nu bea cafea... Da. Ştie că omul din Konigsberg, cel care s-a născut în oraşul lui Immanuel Kant, acest sinistru Stanislas Krizza, nu este un om. E o piesă a unui mecanism, piesa principală, poate cea mai importantă a aparatului de la Kremlin.

de luni de zile, citim la Moscova elogiile pe care ţi le face presa străină, spuse omul din Konigsberg.

325

îşi scoate ochelarii. Faţa lui e una morbidă. Seamănă cu cea a unui cadavru. Are nasul mic. îşi şterge ochelarii cu ramă de oţel şi-i aşază uşor. Seamănă cu o caricatură. Dar o caricatură ce aduce moartea întotdeauna. Peste tot pe unde merge.

-Jurnaliştii străini, spuse Leopold Scripcă. îi cunoaşteţi mai bine decât mine. Toţi sunt mincinoşi, mercenari mincinoşi...

ştim toate acestea, dar ceea ce mincinoşii profesionişti, aceşti jurnalişti occidentali, scriu coincide, totodată, cu rapoartele agenţilor noştri cei mai serioşi.

nu se poate! Este prima oară în viaţa mea când aud un asemenea lucru. Nimic nu poate fi în acelaşi timp adevărat şi fals. Cum albul nu poate fi în acelaşi timp alb şi negru. Rapoartele agenţilor voştri sunt adevărate, deci nu pot coincide cu minciunile jurnaliştilor occidentali... E împotriva logicii, a dialecticii marxist-leniniste.

ceea ce mi-am spus şi eu... Albul este diferit de negru, precum adevărul de minciună... De mai bine de şase luni, vor să ne facă să credem că minciuna şi adevărul sunt la fel. Atunci, am luat avionul şi iată-mă astăzi aici. Pentru a mă lămuri. Cine minte? Jurnaliştii occidentali

care mint întotdeauna ori agenţii noştri secreţi care nu mint niciodată? Răspunde-mi, te rog!

în legătură cu ce?

în legătură cu tine, tovarăşe Leopold... Despre cine poate fi vorba dacă nu despre tine, din moment ce mă aflu la tine?

ce pot să vă spun despre mine? Desigur, mă cunoaşteţi mai bine decât eu însumi. Căci fiecare om se vede, chiar în oglindă, mai frumos decât e în realitate. Subiectivitatea este unul dintre defectele majore ale omului.

326

e vorba despre acordul nostru de alianţă şi de cooperare care ajunge la scadenţă şi care trebuie să fie semnat pentru încă douăzeci de ani? în legătură cu acest acord mincinoşii din presa străină spun acelaşi lucru precum agenţii noştri, care nu mint niciodată... Mai mult, întreg poporul român te-a numit deja eliberatorul... Românii te adoră. Ei, care voiau să te sfâşie cu aproape un an în urmă, numindu-te valetul Moscovei. Ei cred astăzi că vei debarasa România de tutela rusă, că veţi deveni o periferie a Chicago-ului, New York-ului şi Londrei. Ei cred că mulţumită ţie pomii vor avea în România în fiecare an dolari în loc de frunze. Că margaretele, în loc de petale, vor avea Deutsche Marks, franci elveţieni şi lire... E o legendă, dar e deja în popor. Şi eu vreau să ştiu care este adevărul... Am să rămân o oră şi jumătate la tine. Te rog deci să-mi explici foarte rapid, ca să nu ratez întâlnirea din această seară de la Budapesta. Cred că realitatea e uşor de pronunţat. Ea se compune din două litere. Două litere, tovarăşe Leopold. Dacă e da, sunt două litere. Dacă e nu, sunt tot două litere. Te

întreb: ceea ce poporul, presa occidentală şi agenţii noştri afirmă în privinţa proiectelor de ieşire a României din blocul Rusiei sovietice e adevărat? Da sau nu?

două litere, spuse Leopold Scripcă. Nu m-am gândit niciodată că două litere înseamnă în acelaşi timp da şi nu. Mi se pare amuzant. Afirmaţia şi negaţia, adevărul şi falsul au acelaşi număr de litere.

eu n-am venit aici ca să mă amuz.

Leopold Scripcă constată, o dată în plus, că umorul şi rusul bolşevic sunt cu neputinţă de aşezat laolaltă.

Comuniştii sunt lipsiţi pe de-a-ntregul de umor. Un bolşevic e o unealtă alcătuită din felurite bucăţi, precum
327
toporul e făcut din coadă şi din tăiş. Iar uneltele nu râd niciodată. Nu stau de şotii. Nici animalele nu au habar de aceasta. Umorul este un atribut al inteligenţei omului. Pentru ce bolşevicii sunt astfel cu toţii, dar absolut cu toţii, privaţi de el? Acesta să fie semnul că ei au coborât mai jos decât animalele?

da ori nu? repetă caidul.

da, tovarăşe Stanislas. Sunt hotărât să semnez noul tratat de cooperare şi prietenie româno-sovietică pentru încă douăzeci de ani.

fără a cere schimbări?

fără a cere vreo schimbare, răspunse Leopold Scripcă. Voi cere doar tovarăşilor sovietici un pic de compasiune. Asta-i tot.

subtilitatea îmi scapă. De altfel, subtilităţile nu m-au interesat niciodată. Sunt ca dantelele pe care le agăţi în jurul cearşafurilor... La ce folosesc? Cearşaful mă interesează. Şi cel mai adesea nu cearşaful, ci pătura e cea care contează... Ce vrei să spui prin aceste cuvinte: „un pic de compasiune”?

vreţi să vă explic îndată ce vom studia tratatul, pentru a vă arăta în care pasaj cer un pic de compasiune pentru români?

e o contradicţie în cuvintele tale... Ai spus da: veţi semna, deci, tratatul. Şi acum vorbeşti de compasiune, pe care vrei să o introduci în paragrafe... întâi de toate, e o absurditate. Cine a văzut paragrafele unui tratat pline de milă? Un document e un element care nu are nici ură, nici milă, nu e nici caritabil; e obiectiv. Rece. Indiferent. Precis. E semnat ori refuzat. Ca la tren: urci ori rămâi pe peronul gării. Vorbeşte limpede. N-am timp.
328

Se pot aduce câteva amendamente la orice tratat, întotdeauna, peste tot.

-Ai minţit, deci, răspunzând da, când am întrebat dacă semnaţi tratatul? Nu vreţi să-l semnaţi. De ce ai răspuns da? Vreţi să aduceţi câteva amendamente. Sub eticheta „caritate”? Răspunsul tău e deci: nu. Jurnaliştii occidentali, agenţii noştri şi agitaţia din popor nu îţi dau dreptate. Acum ei spun la unison adevărul. Eşti un trădător...

fără cuvinte mari, spuse Leopold Scripcă.

cuvinte mari? îmi reproşaţi aceasta mie?

Caidul de Konigsberg e în picioare. îşi ia pălăria şi o aşază pe cap.

luaţi loc o clipă, tovarăşe Krizza. Vreau să vă lămuresc. E o neînţelegere!...

scripcă, ia aminte! Eu sunt aici reprezentantul stăpânului. Tu eşti valetul. Valetul nostru. Mai bine zis, valetul meu. Şi nu tu mă inviţi să stau jos ori să mă ridic. Eu îţi ordon să stai în picioare ori să stai jos, Leopold Scripcă! Ai înţeles?

Elena Scripcă îşi muşcă buzele în camera vecină. A auzit totuşi cuvinte şi mai dure în trecut. Caidul ia loc cu pălăria pe cap. Leopold Scripcă e în picioare.

ia loc, ordonă Krizza... Ai făcut studii, eşti doctor, profesor, eşti omul nostru de la Bucureşti de mai bine de douăzeci de ani şi n-ai înţeles poziţia ta, cum se spune în termeni bancari. Nu ştii ce ai şi ce datorezi. Nu eşti la curent cu contul tău? Orice proprietar al unui CEC se uită din când în când în carnetul de economii pentru a-şi vedea starea sa, ce are şi ce datorează altora... Tu nu ţi l-ai controlat niciodată? E incredibil. Noi te-am angajat pe loc la insistenţa Hannei Tauler şi pe responsabilitatea
329
ei, ca om al nostru. Când spun „omul nostru”, vreau să spun cel pe care îl plătim pentru a ne servi. La fel ca pe valetul nostru, grădinarul nostru, administratorul ori şoferul nostru. Ei cu toţii se numesc „omul nostru”. Occidentalii spun „servitorii noştri”. Tu eşti servitor în limbaj burghez. Eşti angajat ca prim-ministru. Şi, în ciuda acestui titlu, ai fost întotdeauna „servitorul nostru”. Căci există o

distribuţie a muncii. Nu spun ierarhie, ci o distribuţie a muncii. Eşti servitorul căruia i s-a dat postul de prim-ministru. Te-ai gândit vreodată la aceasta? Pe un servitor îl angajezi când vrei şi îl dai jos când nu mai ai nevoie de el. Pentru că el este hoţ, incapabil, beţiv ori mincinos, cum eşti tu. Pentru că locuieşti în palat de miliardar, mănânci la fiecare prânz în veselă de aur sau în farfurii foarte scumpe, pentru că ai valeţi, limuzine, castele la munte şi la mare, vile cu plajă privată, înconjurate de ziduri, pentru că mănânci caviar cu oala, că nu bei decât şampanie, pentru că poţi să condamni la moarte pe cine doreşti şi să graţiezi pe cel care ţi se pare bun, pentru că te îmbraci în marile capitale occidentale, pentru că cheltuieşti miliarde şi că ambasadorii străini îţi spun „Excelenţă”, pentru că te culci cu prostituate de lux, te crezi altcineva decât un servitor? Servitorul nostru. Leopold Scripcă, nu trebuie niciodată să uiţi cine eşti! Cine ai fost înainte de 23 august 1944? Un fascist ascuns într-o pivniţă, care aştepta în fiecare clipă să fie împuşcat. E adevărat?

e adevărat.

ai fost scos din mlaştină, ai fost scos din noroi, la propriu, ai fost scos de sub pământ pentru a te angaja ca servitor cu funcţia de prim-ministru. Armata Roşie

te-a instalat. Noi, ruşii, ca ocupant al României, te-am angajat. Nu eşti prim-ministru, ci servitorul nostru, cu funcţia de prim-ministru. Ţi-am dat miliarde pentru a te face să trăieşti ca un prim-ministru. Dar ai fost, eşti şi vei fi, cât vrem noi, valetul nostru. Niciodată prim-ministru. E o funcţie pe care noi ţi-am dat-o ca oricui altcuiva. Ai uitat? Te-ai luat în serios? Sărmane Leopold Scripcă... Chiar te crezi prim-ministru? Unul dintre elevii tăi a ascris în cartea Cerşetorii de miracole: „Cel mai mare defect care mă jenează la om este prostia.” Văd servitori care trăiesc la Luvru. Ei sunt singurii care locuiesc aici în zilele noastre. Nici unul dintre ei nu se crede regele Franţei pentru că locuieşte la Luvru ori la Versailles. Dar tu, servitorul nostru, căruia noi i-am încredinţat aceste funcţii, chiar te iei drept prim-ministru? Generali, ambasadori, miniştri ai României, sunteţi mai răi decât servitorii de la Luvru şi Versailles care nu se cred regi pe motivul că trăiesc în palate de regi. Dar voi, valeţii noştri în Polonia, în Ungaria, în Cehoslovacia, în Bulgaria, în Estonia, în Lituania, în Albania, în Germania de Est şi în celelalte teritorii pe care le-a cucerit biruitoarea Armată Roşie şi în care noi v-am angajat, vă luaţi în serios. Prostia voastră e una fără margini, fără seamăn. Ce aţi fost tu şi tovarăşii tăi? Nişte ticăloşi! Şi noi v-am salvat viaţa. Apoi, v-am încredinţat anumite funcţii. Trebuie să le respectaţi. Fără a uita cine v-a angajat şi cine vă plăteşte. Şi pentru ce şi cine vă păzeşte de furia mulţimilor, care vor să vă sfâşie cu dinţii. Atât de mult vă urăsc. Căci sunteţi trădători ai popoarelor voastre... Dar văd că tu ai uitat ceea ce eşti, valetul nostru în România. Tu te crezi preşedinte de Consiliu de Miniştri. Şi

aceasta, după cum bine ştii, e o atât de mare aberaţie, că trebuie pedepsită cu moartea. întotdeauna.

Leopold Scripcă e cuprins de teamă. Omul din Konigsberg ia aminte la teama sa. îşi continuă discursul cu violenţă:

scripcă, nu te îndoi de vorbele mele. Eu nu sunt Immanuel Kant. Eu sunt doar născut în acelaşi oraş cu el. Vorbele mele nu sunt tratate de filosofie. Dar ele sunt cumpănite. Fac tot ce spun şi spun tot ceea ce fac. Nu vorbesc de dragul de a vorbi. Fac ecuaţii. Aranjez cifre. Şi pentru că tu ai schiţat un mic gest de scepticism, când ţi-am spus că nu tolerăm servitorii inutili, care nu ne sunt loiali şi necredincioşi ori incapabili, că noi îi luăm la întrebări dacă sunt recuperabili, ori la moarte dacă sunt irecuperabili, şi că nu-i concediem niciodată, lăsându-i în viaţă, îţi dau exemple pe care le cunoşti bine. Şi cărora, fără îndoială, nu le-ai dat atenţie. Tu te crezi doar un prim-ministru care de fapt nu eşti şi n-ai fost niciodată -, şi n-ai observat nimic în jurul tău? Te întreb: Ai auzit de prim-ministrul Masaryk?

bineînţeles!

-A fost unul dintre oamenii noştri. Unul dintre servitorii noştri. Cum spun occidentalii. Avea funcţia de preşedinte de consiliu în ţara sa. A fost pus în funcţie, la fel ca tine, de Armata Roşie. într-o zi, a făcut exact ca tine acum. S-a crezut preşedinte de consiliu al Cehoslovaciei. Ştii ce i s-a întâmplat.

Leopold Scripcă vrea să răspundă. Răspunsul oficial. Stanislas Krizza i-o ia înainte:

l-am aruncat de la fereastră, de la al treilea etaj. Pur şi simplu. Căci era nebun. Mai rău decât cei de la

casele de nebuni. Era servitorul Armatei Roşii care-i dăduse funcţia de a conduce guvernul şi el se lua drept preşedinte al consiliului Cehoslovaciei... La fel cum anumiţi nebuni care sunt doar nişte gioarse închise în azile se cred Napoleon, Cezar ori Ioana d'Arc. Sărmanii bolnavi... Noi îi ucidem... Tu n-ai ştiut niciodată că l-am aruncat de la cel de-al treilea etaj, pentru că se credea preşedinte şi nu servitorul nostru?

într-adevăr, s-a vorbit, în spate, dar nu oficial.

versiunea exactă e că noi l-am aruncat pe pavaj, de la fereastra camerei sale, în pijama, la miezul nopţii. Nebunul... Vrei alte exemple în afară de Masaryk?

aş putea cere un pahar cu apă? întrebă Leopold Scripcă.

Sună. Intră Elena. îi aduce un pahar cu apă. Caidul nici măcar nu o priveşte, deşi o cunoaşte bine. Nu-i spune bună ziua.

-Ai mâncat la aceeaşi masă cu preşedintele Republicii Ungaria, tovarăşul Jânos?

de mai multe ori.

şi în timpul prânzului n-ai băgat de seamă, dragul meu Scripcă, că nu mai avea unghii?

într-adevăr, aproape nu mai avea...

-Noi i le-am smuls. Pe toate. Şi pe cele de la mâini şi pe cele de la picioare... Pentru că el, la fel ca tine, uitase că este servitorul nostru. înnebunise dintr-odată; se credea, la fel ca tine, şeful Partidului Comunist Maghiar şi mare om de stat. A trebuit să-i smulgem unghiile şi să-i rupem oasele; să-i zdrobim carnea, timp de mai multe săptămâni, pentru a-l aduce în apele lui şi a-l face să înţeleagă că nu era nimic, că era valetul nostru. Că era tovarăşul nostru servitor. Nimic mai mult!

333

Leopold Scripcă îşi aminteşte de degetele oribile, fără unghii, ale preşedintelui Republicii Ungare. Toată lumea le văzuse. Străinii şi compatrioţii săi. Dar nimeni nu ştia cu certitudine că Moscova îi smulsese unghiile, pentru că el uitase că nu era decât un simplu servitor. Alţii credeau că germanii îl torturaseră cu fier roşu şi-l mutilaseră. Dar, se vorbea, fără a se crede, versiunea adevărată. Aceea pe care caidul i-o spunea. Cei care ştiau adevărata cauză a mutilării lui Jânos au fost lichidaţi ca fascişti şi reacţionari.

în jurul preşedintelui Ungariei, mai mult de jumătate dintre miniştri au avut aceeaşi soartă. N-ai văzut cicatricele lor? Umflăturile lor? Picioarele lor deformate? N-ai observat că toţi sunt botoşi, fără dinţi? Că au faţa însemnată cu fier roşu?... Tu n-ai văzut, căci se vedea tot? Dar aceşti oameni erau recuperabili, precum preşedintele de astăzi al Poloniei. L-ai văzut de aproape pe preşedintele Poloniei?

l-am văzut.

ai observat că el nu are pe chip nici un muşchi şi nici un os care să fie la locul lui? După luni de ardere cu mucul de ţigară şi de anchete, îţi este scârbă să-l mai şi priveşti...

într-adevăr...

asta voiam să-ţi spun. Tu ai o gură frumoasă, nu ne obliga să o stricăm... Ultimul preşedinte al Cehoslovaciei, în 1969, un bărbat frumos ca tine, s-a luat şi el drept preşedinte autentic, uitând că Rusia l-a pus în scaun. L-am legat cu capul între picioare, făcând din trupul lui un arc ca un rulou. Apoi, l-am legat şi l-am aruncat ca pe un colet în cala avionului de Moscova. Şi el a

334

călătorit ca un pachet timp de douăzeci şi patru de ore. Ajuns la Moscova, a semnat tot ce-am dorit. E o istorie mai recentă. Nu mai putea să stea în picioare, îi era sete, îi era foame. îi era nespus de rău. A călătorit de la Praga la Moscova ca un colet. Şi nici o companie aeriană nu dă să mănânce şi să bea coletelor. Nici banchetelor pe care te întinzi. Iată ce i s-a întâmplat. Noi nu suntem cruzi. E greşeala lui. Era nebun. Se credea, la fel ca tine, un adevărat prim-ministru. Pentru că noi i-am ordonat să joace acest rol. Mai vrei şi alte exemple?

-Nu, mulţumesc! răspunse Leopold Scripcă.

Ştia toate acestea din auzite. Nu le crezuse niciodată.

Cum nu crezi niciodată, oricât de inteligent ai fi, că poţi să mori mâine sau într-o oră. Oamenii cred întotdeauna că alţii vor muri, că alţii vor îmbătrâni, nu ei. E o prostie pe care nimeni nu a putut să o înlăture. Desigur, ei admit cu toţii că vor muri, că vor fi bătrâni ori bolnavi, într-o zi. Dar aceasta li se pare atât de îndepărtată, că nu se gândesc la ea niciodată. E o cunoaştere teoretică. în prostia lor, oamenii sunt mereu prinşi nepregătiţi de boală, de bătrâneţe şi de moarte. Leopold Scripcă a văzut pe

toţi tovarăşii miniştri şi preşedinţii republicilor ocupate de ruşi marcaţi de torturile administrate de sovietici. I-a văzut cu ochii lui, mutilaţi. Ştie că cei mai mulţi dintre ei au fost omorâţi de ruşi. Ca Moise Silberman... Dar el se consideră deasupra tuturor acestora... Reacţiona înaintea acestor lucruri, care trebuiau să i se întâmple lui, la fel de neînlăturat ca şi moartea, fără să le ia în serios... Ocupându-se de bagatele...

Caidul din Konigsberg îşi scoate pălăria şi o pune din nou pe covor lângă piciorul fotoliului.

335

care sunt amendamentele caritabile pe care vrei să ceri să le înscriem în viitorul nostru tratat de colaborare şi de amnistie ruso-română?

doar lucruri mărunte... Care nu vă costă nimic... Iată două, de pildă. Doar două. Petrolul. Noi am fost întotdeauna furnizori de petrol în Europa. După 23 august 1944, conform tratatului de prietenie şi colaborare ruso-română, suntem obligaţi să dăm petrolul nostru Rusiei Sovietice la preţul fixat de ea.

e firesc şi normal...

principala noastră sursă de bogăţie a dispărut. Nu avem dreptul de a vinde petrolul nostru în Occident.

exact. Şi vreţi să schimbaţi asta?

nicicum... Conform tratatului, noi livrăm mereu petrolul până la ultima picătură Rusiei. Rusiei Sovietice. Nimic occidentalilor. Dar e un lucru pe care mă gândesc să-l cer: cereţi, prin contract, ca noi să livrăm petrolul la Moscova, la Leningrad, la Kiev. Trebuie să cheltuim o sumă colosală pentru a-l extrage.

da, pentru a-l extrage trebuie cheltuiţi mulţi bani. E nevoie de maşini, de muncitori. E adevărat. Exact.

trebuie să transport acest petrol în Rusia în locurile indicate în contract.

exact!

suma pe care noi o cheltuim pentru extracţie şi pentru transport e de trei ori mai mare decât preţul pe care noi îl primim din partea Rusiei pentru petrolul dat. Plătim pentru fiecare litru pe care-l livrăm! Noi suntem exportatorii care duc marfa şi care, mai mult, plătesc cumpărătorului... E un lucru pe care aş vrea să-l semnalez. Pentru că acum, maşinile noastre, vagoanele şi utilajele

336

sunt uzate. Nu mai putem, oricât am vrea, să vă dăm petrol şi să vă plătim pentru că-l primiţi...

am luat notă, spuse caidul. A doua întrebare, dar repede.

sunt nenumărate, dar vă semnalez doar o a doua. Problema pădurilor. în Carpaţi sunt cele mai frumoase păduri din Europa. Mai frumoase şi mai bogate decât cele din Scandinavia. După 23 august 1944, conform acordului de prietenie, noi trebuie să vă livrăm lemnul din toate pădurile, fără excepţie, şi după un sfert de secol de tăieri neîntrerupte, nu mai avem decât câţiva arbori în munţii noştri. Toate pădurile sunt în Rusia. Nu mai avem. La topirea zăpezilor, ţara e inundată. Clima s-a schimbat. Trebuie să aflăm o soluţie. Urgent!

am notat această treabă. Acum, vreau să te întreb un lucru privindu-te în ochi şi tu trebuie să-mi răspunzi tot privindu-mă în ochi, fără să te gândeşti.

de acord!

leopold Scripcă, tu eşti comunist?

Da, răspunse Leopold Scripcă. Sunt un comunist adevărat.

eşti un mincinos, răspunse caidul. Tu nu eşti comunist deloc.

vă jur. Pe onoarea mea. Pe fiica mea. Pe viaţa mea. Chiar dacă mă lichidaţi, voi spune până la sfârşit că sunt comunist şi că mor ca un comunist.

minţi, spuse omul din Konigsberg. Ai rostit adineauri o frază care arată cu certitudine că tu n-ai fost, că nu eşti şi că nu vei fi vreodată comunist...

ce-am spus atât de cumplit?

ai spus de mai multe ori chiar: „M-am gândit”...

337

da, am spus că m-am gândit că anumite clauze ale tratatului dacă vi se par îndreptăţite...

Ai folosit verbul „a gândi”. Acest cuvânt mă interesează. L-ai folosit. Da ori nu?

-Da.

tu gândeşti deci?

' -Desigur.

Omul din Konigsberg se ridică, îşi pune pălăria pe cap şi spune:

eşti irecuperabil, Leopold Scripcă. în ce tratat ai învăţat tu că un comunist are dreptul să gândească? A fi comunist înseamnă, întâi de toate, „a nu gândi”. Niciodată. E un adevăr pe care-l ştiu şi analfabeţii. Un soldat (iar un comunist e un soldat) nu trebuie să gândească vreodată. El trebuie să recite ceea ce şefii lui i-au dat să înveţe pe de rost. Recită. Nu gândeşte. Şi mai ales execută. Noi avem un „creier” perfect. La Kremlin. Un laborator de gândire pentru întreaga planetă. Acolo trebuie să vă căutaţi ideile. Aşa cum boii merg la râu ca să caute apă să bea. Şi pe pajişti ca să pască iarbă. Ai citit în jurnal că un membru ilustru al Comitetului Central al Partidului Comunist Francez, Roger Garaudy, a fost exclus din partid şi scos în şuturi ca cel mai mare criminal?

da. Cunosc cazul lui Roger Garaudy...

care e crima pentru care el a fost exclus cu un şut în fund de Comitetul Central al Partidului Comunist francez? Crima lui de neiertat, crima pe care a comis-o, era simplă: de a fi gândit. în loc să recite, cum e sarcina oricărui comunist, el a început să gândească... Tu ştii ce i s-a întâmplat. A avut urmări grave. Nu doar excluderea. Cum un om inteligent şi cultivat ca tine a îndrăznit

338

să spună că a gândit? Cum încerci tu să-ţi spui comunist şi să gândeşti? Eşti irecuperabil. Celelalte ţi se pot ierta, dar să gândeşti... Aceasta niciodată, niciodată... închipuie-ţi o armată în care soldaţii gândesc. Cu neputinţă. E o aberaţie. Comandantul gândeşte. în cazul dat. Kremlinul gândeşte.

înainte de a ieşi, fără să-i strângă mâna lui Leopold Scripcă, omul de la Konigsberg a spus:

fiica ta, Elena, ţi-a adus adineauri sticla cu apă minerală, aşa e?

da. Fiica şi colaboratoarea mea Elena...

ea a comis crima cu prietena ei, Marica Mogyrow... E grav pentru un tată să aibă o singură fiică şi să o vadă că devine criminală. Răul american a început să facă ravagii printre cămăşile sângerii, cum se numesc fiicele şi fiii voştri. în Rusia, îi numim huligani. în Occident, sutane negre ori sutane aurite. Şi fiica ta, la fel ca cea a lui Imre Mogyrow, ca toate cămăşile sângerii din România, i-a întrecut în crime pe americani. Căci văd că aici tinerele îşi ucid mamele zdrobindu-le capul precum pepenii, cu o lovitură de topor. Aţi întrecut tineretul decadent şi putred din Statele Finite şi din Occident. La revedere, dragă Leopold... O să fii convocat, peste câteva zile, la Moscova pentru a semna noul tratat de prietenie şi de colaborare cu URSS. Vei veni cu guvernul tău complet. Şi abţine-te să mai gândeşti! Vino să-l semnezi. Asta-i tot. E meseria ta. Şi încetează să te mai ei drept „prim-ministru”. E o nebunie.

XXIII.

Fabricarea de catastrofe naturale

Caidul din Konigsberg nu avea nici o funcţie oficială în Comitetul Central al Partidului Comunist din Rusia. Nici în poliţie. Nici în diplomaţie. El era totuşi mai puternic decât alţii. Era caidul. După ce s-a despărţit de Leopold Scripcă, a dat ordin şoferului limuzinei ambasadei sovietice la Bucureşti, dricul, cum era numit în România, să-l conducă la Ministerul Comerţului Exterior. îl află pe Imre Mogyrow în doliu.

-Am venit să-ţi prezint condoleanţele mele, tovarăşe Imre... Fiica ta şi-a ucis mama. Ai căsătorit-o cu o canalie şi ai trimis-o în Argentina, cu soţul ei ambasador. E foarte bine. Căci îţi încredinţez sarcini importante. Durerea ta e nespus de mare. Pentru că ţi-ai pierdut soţia şi eşti părintele unei criminale. Te deplâng. Sincer. Tocmai l-am văzut mai înainte pe Leopold Scripcă. El e mai de plâns decât tine. Tu ştii ce-a făcut?

-Nu.

Caidul îşi pune pălăria lângă piciorul fotoliului, pe covor. Cere o sticlă de apă minerală. îşi şterge ochelarii. E obosit. îi spune:

leopold Scripcă „gândeşte”...

ce gândeşte? întrebă Imre Mogyrow.

340

mă doare-n cot de ceea ce gândeşte el! ţipă Stanislas Krizza. Crima mă interesează. Şi crima este aceea de a gândi! Trebuie să vă duc de mână ca la şcoală, să vă învăţ ca pe copii cum trebuie să mănânce supă pentru a creşte. La fel şi voi. Dacă vreţi să rămâneţi în partid, şi mai ales în Comitetul

Central al partidului, nu trebuie să gândiţi vreodată. Altfel, sunteţi excluşi, zburaţi. Şi vreţi să rămâneţi cu toţii în partid. E normal. Căci doar membrii Comitetului Central al Partidului Comunist pot să mănânce caviar, să trăiască în palate, să aibă prostituate de lux şi să se îngraşe ca porcii. Iar ei nu trebuie decât să recite, după ce au învăţat pe de rost, ideile difuzate de laboratorul de gândire al Kremlinului şi să le recite zi şi noapte. Toată viaţa lor. Cu toate ocaziile. Să nu facă decât aceasta. Scripcă a căzut în păcatul de a gândi. E irecuperabil. Îi vei lua locul. Tu nu vei face niciodată greşeala de a gândi. Tu abia ştii să citeşti. E adevărat? De ce roşeşti? E o calitate. Mi s-a spus că secretara ta, o fostă balerină de la operă, îţi citeşte editorialul din jurnalul partidului din fiecare seară în fustiţa ei de balerină. E adevărat? Nu te jena! E foarte bine că e aşa. Eu sunt cu tine. Căci datoriile României faţă de Uniunea Sovietică tot cresc... Riscaţi astfel să nu puteţi plăti nici într-o mie de ani. Afacerile voastre economice merg prost, foarte prost. Vorbind cu Leopold Scripcă, mi-a spus un lucru care mi s-a părut chiar demn de a fi reţinut. Tu eşti nu doar ministrul Comerţului Exterior, ci, de asemenea, ministrul Agriculturii. Eşti calificat pentru a-mi confirma ceea ce a spus el. El spune că toţi munţii României au fost raşi, că s-au tăiat toţi copacii. Carpaţii au ajuns precum ocnaşii. Au capetele rase, sunt chei. E-adevărat?

341

întru totul adevărat... Trebuie să importăm lemn...

e adevărat că munţii rămaşi chei provoacă inundaţii în fiecare primăvară la topirea zăpezilor?

întreaga ţară e sub apă la topirea zăpezilor. De când s-au tăiat pădurile şi Carpaţii au chelit precum ocnaşii...

trebuie să remediem situaţia, spuse caidul din Konigsberg. Trebuie s-o remediem imediat...

pentru ca pădurile să crească trebuie să aşteptăm zeci de ani după ce vom reîmpăduri România şi Carpaţii. E o treabă de două sau de trei generaţii...

dar cine ţi-a spus să reîmpădureşti Carpaţii? Ţi-am spus să remediezi această situaţie catastrofală. Tu înţelegi foarte greu, tovarăşe Imre Mogyrow.

vă cer iertare. Dacă-mi explicaţi, voi executa.

-Acesta este un răspuns! Ascultă şi execută. Cuvânt cu cuvânt. La buchie. Tu spui că pentru faptul că nu mai sunt păduri, pentru că ele au fost duse în URSS, conform planului de prietenie româno-sovietic, în fiecare primăvară sunt inundaţii.

-Da.

că la topirea zăpezilor întreaga Românie e sub apă... Aşa e?

exact.

în acest an, de asemenea, vor fi inundaţii...

întreaga Românie va fi sub apă la primăvară.

perfect, spuse Stanislas Krizza. Perfect. De la o frontieră la alta, pentru că lipsesc pădurile, întreaga Românie va fi inundată... Perfect. în ce lună se vor produce inundaţiile?

în luna iunie sau chiar la sfârşitul lui mai...

342

trebuie să remediem situaţia. Ascultă soluţia: rechiziţionezi, pentru sfârşitul lui mai, pentru perioada în care România va fi complet inundată, toate marile hoteluri ale ţării... înţelegi ce-ţi spun?

rechiziţionez toate marile hoteluri de îndată ce încep inundaţiile...

perfect. Pregăteşti invitaţiile încă de pe acum. Avioane speciale, elicoptere, şi faci prin intermediul ambasadelor şi consulatelor României să vină la Bucureşti un mare număr de jurnalişti, fotografi, cineaşti, oameni de televiziune... Toată presa mondială trebuie să vină... ne trebuie mii şi mii de jurnalişti... îi vom transporta în România gratuit. îi vom caza. Le vom da curve frumoase. La toţi. Cadouri. îi vom plimba în avioane, în elicoptere şi în trenuri speciale în regiunile inundate... în acelaşi timp, vom invita toate asociaţiile caritabile din lume: UNESCO, Caritas, Crucea Roşie, Ajutorul catolic, Semiluna roşie, ca să ne ajute în necazul nostru. Să salvăm România inundată şi să ne trimită ajutoare. Mai mult. se vor crea în toate marile oraşe din Occident, prin grija ambasadelor şi consulatelor româneşti, comitete de ajutor pentru sinistraţi! Pentru a salva România întreagă de sub ape. Se va cere ajutor de urgenţă... Adevărate SOS-uri. Dar operaţiunea trebuie să fie sincronizată. Ca un orologiu. Se vor aduna atâtea ajutoare pentru România inundată şi pentru victimele acestei catastrofe naturale fabricate de noi, că suma primită va echivala cu bugetul României pentru doi ori trei ani. Ai înţeles? începi de acum... Trebuie ca noi să avem fotografii şi filme de la inundaţii înainte

ca apa să acopere România... Se va vorbi de numeroase victime...
343

şi victimele cum să le avem?

e treaba poliţiei... Ea ştie... Va face dispărute câteva mii de persoane în timpul inundaţiilor... Poliţia îşi cunoaşte meseria. Ştie să facă să dispară mii de oameni chiar şi fără inundaţii... în timpul celei mai cumplite secete... în orice anotimp... E foarte uşor...

o idee genială... Aceasta va aduce mai mulţi bani decât toate pădurile de altădată. Cu adevărat o minune... Fabricarea de catastrofe naturale... Tovarăşe Stanislas Krizza, permiteţi-mi să vă sărut pe gură, ca tovarăş, ruseşte...

Stanislas Krizza priveşte cu dispreţ la interlocutorul său:

nu, nu-ţi permit să mă săruţi pe gură, ca tovarăş!

am greşit cu ceva?

da. Te-ai bucurat prea repede.

dar ideea e genială. Trebuie să reuşească. Vom primi prin colete poştale şi prin mandate miliarde şi miliarde...

-Nu e sigur. Există mereu ceva neprevăzut...

dacă totul e organizat, aşa cum aţi cerut, nu va fi nici un neprevăzut. Toţi occidentalii ne vor trimite tot aurul lor...

tovarăşe Imre Mogyrow, ascultă: nu trebuie niciodată să vinzi pasărea în zbor. Nimic nu este sigur în viitor. Trebuie să prevenim un accident. De exemplu, în timp ce România e sub apă, complet inundată, şi poliţia face să dispară două ori trei mii de oameni, lăsând să se înţeleagă că au fost înghiţiţi de ape pentru a-i impresiona pe occidentali, închipuie-ţi că în chiar acel ceas pământul se cutremură în Argentina, în Chile, în Peru şi în
344

Turcia. Şi că acolo cutremurul de pământ face două sute de mii de victime. Concurenţa... Te-ai gândit la asta?

în acest caz, atenţia şi generozitatea publică se vor întoarce către catastrofa care a făcut de sute de mii de ori mai multe victime. Şi vor fi date uitării inundaţiile din România. Proiectul nostru va intra la apă! Trebuie întotdeauna să le socotim ca dificil de prevăzut. Altfel ratăm.

cum să evităm ca o altă catastrofă naturală să se producă în acelaşi timp, în altă parte? întreabă Imre Mogyrow. Cum să prevenim un cutremur de pământ în Peru, care va îndrepta în altă parte aurul pe care noi l-am putea primi cu inundaţiile noastre? Cum?

Când vei afla soluţia pentru a opri catastrofele naturale, să ne comunici, spuse caidul, plecând. Eu ştiu să le provoc. Mi-ar plăcea să aflu cum să le şi opresc. Exact cum le provoc. Dar n-am aflat încă... La revedere, tovarăşe! Şi pregăteşte-te, cu calm, să-i iei locul lui Leopold Scripcă ca preşedinte al Consiliului de miniştri. Zilele lui sunt numărate. A mărturisit el însuşi, fără să fie rugat, că gândeşte. Un comunist care gândeşte? E irecuperabil, de neconceput!

XXIV.

Călătorie pe itinerarul zilnic al soarelui

în chiar ziua vizitei caidului de Konigsberg la Leopold Scripcă şi la Imre Mogyrow, a avut loc sărbătoarea naţională a Republicii Penitenciare a Bulgariei.

Leopold Scripcă a sosit printre primii la marea recepţie dată de ambasada de la Bucureşti. Are motive să procedeze astfel. Ştie acum cu o precizie matematică că va fi lichidat. Că semnează ori nu tratatul de prietenie româno-sovietică, el va fi lichidat. asasinat. începe să gândească un plan de evadare din România. Nu are nici un alt mijloc de salvare decât să fugă în Occident. Dar el ştie că nici un prizonier, chiar şi cei ţinuţi la secret, în celule de condamnaţi la moarte, nu sunt mai bine supravegheaţi şi mai de aproape ca el în acel moment. Căci se ştie deja că va încerca să fugă.

Pentru marii tovarăşi, nu e decât o cale pentru a evada dintr-o republică din Răsărit: hublourile ambasadelor străine. Este mijlocul pe care Leopold Scripcă se osteneşte să-l afle. Ambasadele occidentale din ţările sovietice sunt ca ferestrele închisorilor. Ca hublourile vapoarelor. Singurele ieşiri prin care prizonierii de rang înalt pot să iasă. Poliţia sovietică ştie aceasta. Iar ambasadele străine la Bucureşti sunt mai strict supravegheate şi încadrate de poliţie decât închisorile.
346

în timpul recepţiei, Leopold Scripcă se apropie de ambasadorul Franţei. Vrea să o ajute să evadeze

mai întâi pe fiica sa Elena. îi spune ambasadorului:
l-aţi cunoscut bine pe Masaryk, Excelenţă?
da, l-am cunoscut pe preşedintele Masaryk, răspunse ambasadorul Franţei. Ce om de stat extraordinar! Eram unul dintre prietenii săi. Căci, într-adevăr, sunt unul dintre cei mai vechi ambasadori. Uitaţi-vă la părul meu. I-am cunoscut pe toţi cei de altădată, care nu mai sunt printre noi...
e adevărat, Excelenţa Voastră, ce se povesteşte despre ex-preşedintele Consiliului de Miniştri al Cehoslovaciei?
se povestesc atâtea lucruri despre oamenii mari! Sunt şi adevărate şi false...
e adevărat, Excelenţa Voastră, că preşedintele Masaryk ştia, cu câteva luni înainte să moară, că va fi asasinat de soviete? E adevărat că a pus la punct un plan de a evada din Praga cu trei săptămâni înainte de moartea sa? El trebuia să părăsească Cehoslovacia cu o maşină diplomatică americană ori englezească... Voia să se exileze ori să evadeze în Occident. E adevărat?
e drept că eram la ambasada de la Praga în acea perioadă. Aveţi dreptate să mă întrebaţi aceasta. Din nefericire, n-am cunoscut planul secret... Dacă a fost secret. Bineînţeles, am aflat, la fel ca toţi ambasadorii străini, că încerca să evadeze din Cehoslovacia. Dar asta după moartea sa. Dacă această poveste este adevărată ori nu, nu ştiu. Se povestea că voia să fugă cu o maşină diplomatică englezească, spre Elveţia, cu siguranţă. Dar ştiţi mai bine decât mine. Se spun atâtea lucruri... Atâtea lucruri... Care sunt adevărate? Care sunt false? Doar Dumnezeu ştie. Şi Moscova.
347
Cu intuiţia lui de diplomat versat, ambasadorul gustă şampanie, şampanie de Crimeea. îl întreabă pe Scripcă:
dacă nu sunt indiscret, aş putea să vă pun o întrebare? E o chestiune strict personală.
cu siguranţă, Excelenţa Voastră...
pentru ce motiv anume îmi vorbiţi despre moartea preşedintelui Masaryk chiar astăzi, în timpul sărbătorii prietenilor noştri bulgari? Cele petrecute sunt atât de îndepărtate, că nimeni nu-şi mai aminteşte nimic... Cum v-au venit în minte chiar acum?
preşedintele Masaryk nu s-a sinucis, cum se spune oficial, zise Leopold Scripcă. Ştiu cu certitudine că a fost asasinat... A fost aruncat pe fereastră de la cel de-al treilea etaj, în pijama, după ce l-au târât din patul său, după miezul nopţii.
se povesteşte asta... Dacă-mi amintesc... Ce proastă e şampania de Crimeea! De neînţeles că bulgarii plătesc de două ori mai scump această şampanie proastă decât ai da pe o veritabilă şampanie franţuzească... De ce nu cumpără ei şampanie franţuzească, care este chiar bună, şi e şi la jumătate de preţ?
bulgarii, la fel ca românii, sunt obligaţi să cumpere şampanie de Crimeea de tratatele de prietenie cu ruşii. Nu pentru că noi am prefera să le cumpărăm la preţ dublu. Dar să revenim la cazul Masaryk, dacă nu vă plictiseşte. Ziua şi ora evadării erau fixate... E sigur. Itinerarul. Trecerea frontierei. Totul a fost studiat. Minuţios. Singurul fapt care nu era prevăzut e că el a fost aruncat de la al treilea etaj al camerei sale cu două săptămâni înainte de ziua evadării.
nimeni nu poate să ştie dinainte ziua morţii sale... spuse ambasadorul Franţei.
348
Sunt persoane care cunosc exact data morţii lor..., zise Leopold Scripcă. Masaryk ştia. El s-a înşelat doar în privinţa termenului de două săptămâni... La moarte, ca şi la naştere, te înşeli întotdeauna cu câteva zile ori cu câteva ore sau poate chiar cu câteva săptămâni. Aceasta se întâmplă adeseori. Masaryk ştia că va fi asasinat. Cu aceeaşi precizie cu care o mamă ştie că va da naştere unui copil la o dată precisă. Dar naşterea va avea loc cu două săptămâni înainte. Contrar previziunilor celor mai buni medici. Acelaşi lucru s-a petrecut şi în cazul lui Masaryk. Ştia că urmează să fie asasinat. Dar moartea a venit cu două săptămâni înainte de previziunile sale.
interesant, spuse ambasadorul. E adevărat ceea ce spuneţi în privinţa venirii ori plecării de pe lume a omului.
m-aţi întrebat de ce am amintit de problema preşedintelui Masaryk, Excelenţă? spuse Leopold Scripcă.
v-am întrebat, într-adevăr, căci mi se pare, într-un anume fel, straniu. Dar nu mi-aţi răspuns.
am vorbit despre moartea lui Masaryk pentru că mă aflu în aceeaşi situaţie ca şi el, Excelenţa

Voastră. Exact cum el ştia, cu certitudine, că va fi arestat, supus la interogatoriu, judecat şi spânzurat o ştiu şi eu. Mi se va întâmpla acelaşi lucru în puţine zile. Voi fi lichidat, asasinat. Şi nu vreau să mă înşel asupra datei morţii mele. Nu vreau să comit eroarea celor două săptămâni. Vreau să evadez la timp. Vreau să mă refugiez în Occident ori dacă tot se spune că tot moldoveanul e născut poet vreau să vă spun aceasta mai poetic: vreau să împrumut itinerarul zilnic al soarelui şi să călătoresc ca soarele; de la răsărit la apus. Soarele face în fiecare dimineaţă această călătorie. Eu o fac o singură dată. Pentru totdeauna. Fără întoarcere.
349

vreţi să vă refugiaţi prin hublourile ambasadelor străine la Bucureşti, ca de obicei, nu?

exact, Excelenţa Voastră...

ştiţi că aceasta n-a reuşit niciodată nimănui? Pentru ce să încercaţi un mijloc de evadare care a eşuat mereu? Ştiţi că sunteţi urmărit pas cu pas de agenţi sovietici. Chiar dacă vă deşteptaţi noaptea să mergeţi la toaletă, a doua zi, ora exactă în care aţi părăsit camera şi numărul minutelor petrecute la baie sunt notate în raportul care se află pe biroul ambasadei sovietice la Bucureşti. Ştiţi aceasta. Pentru ce încercaţi să faceţi un lucru imposibil? Conversaţia voastră e în acest moment înregistrată. Şi pentru a nu compromite relaţiile între Franţa şi România, care au mari interese să dezvolte relaţiile economice, vă răspund că nu vă voi ajuta. încercaţi la o altă ambasadă. Cred că răspunsul meu e, de asemenea, înregistrat. Şi el va aservi la încheierea acordurilor noastre economice pe viitor.

conversaţia noastră nu este înregistrată, spuse Leopold Scripcă... Microfonul se află în nodul perdelei duble... Suntem prea departe pentru a fi înregistraţi. Nu sunt alte microfoane mai aproape de noi... în afară poate de cel care este ascuns în vesta mea ori a dumneavoastră. Dar eu n-am. Eu, prim-ministrul român, în mod excepţional, nu am astăzi. Dumneavoastră nu aveţi niciodată. Pot deci să vorbesc pe deplin liniştit...

ca prim-ministru al unei republici penitenciare de douăzeci de ani, sunteţi un specialist în materie de microfoane secrete şi amplasarea lor la o recepţie... Am încredere, aşadar, în dumneavoastră.

vreau să mă refugiez... Dar, mai întâi, vreau să o ajut să plece pe fiica mea.
350

va fi arestată. E supravegheată la fel ca dumneavoastră. Ar fi de necrezut ca ea să poată să fugă fără să fie arestată.

nu avem la dispoziţia noastră decât imposibilul. Excelenţa Voastră. N-avem de ales, trebuie să încercăm imposibilul. Mă folosesc de asta.

cât puteţi fi de creduli voi, românii!... Să credeţi în imposibil!

am putea spera în altceva?

Leopold Scripcă e trist. îşi aminteşte conversaţia avută de dimineaţă cu Stanislas Krizza şi cuvintele: „Te crezi prim-ministru pentru că străinii îţi spun Excelenţă. Tu nu eşti decât servitorul nostru pus în funcţia de prim-ministru. N-ai fost, nu eşti şi nu vei fi niciodată prim-ministru. Eşti doar omul nostru.” Leopold Scripcă ştie că e adevărat. Matematic vorbind, e adevărat. Nu e decât un servitor. Cu toate că e numit „Excelenţă” şi semnează „prim-ministru al României”. E meseria lui de servitor să semneze astfel.

fiica mea va pleca în străinătate, mai precis la Paris, sub un nume fals. Am viza Elveţiei. în paşaport, ea se numeşte Monica Martin. Puteţi să-mi daţi o viză franţuzească pentru Monica Martin pe un an? Aş putea-o trece drept studentă şi bursieră, în cadrul schimburilor culturale dintre Franţa şi România.

fiica dumneavoastră n-are nevoie de ajutorul meu. spune ambasadorul Franţei. Are paşaportul ei, bursa ei... îi doresc să iasă teafără prin spatele sârmei ghimpate, care înconjoară frumoasa dumneavoastră ţară, şi să ajungă la Paris... E tot ceea ce pot să fac.

îmi trebuie viza ambasadei Franţei la Bucureşti.
351

mâine dimineaţă vă voi face o vizită personală şi vă voi aduce paşaportul minunatei dumneavoastră fiice, căci este cu adevărat încântătoare frumoasa Elena. Aveţi paşaportul la dumneavoastră?

-Am să vi-l strecor imediat în Times... La vestiar. La ieşire. Şi vă mulţumesc!

transmiteţi-i respectuoasele mele omagii domnişoarei Elena şi uraţi-i din partea mea petrecere frumoasă la Paris... Ţineţi mult la ea, nu?

e o copie fidelă a soţiei mele. Nu doar eu, ci toţi elevii mei militari de la Chişinău erau îndrăgostiţi de soţia mea. Scriau zi şi noapte poezii de dragoste care îi erau dedicate... Era foarte frumoasă, iar fiica mea seamănă leit cu ea. Mi-am pierdut soţia. Vreau să-mi salvez fiica... Vă mulţumesc încă o dată, Excelenţă!

e cel mai mic lucru să vă pot face acest serviciu, dragul meu.

mai e un lucru pe care aş vrea să vi-l cer.... Dar nu acum. Peste câteva zile... Vă rog să binevoiţi să depuneţi paşaportul cu numele adevărat al fiicei mele, Elena Scripcă, la consulatul francez din Elveţia. Fiica mea va merge după el. Veţi acorda, de asemenea, o viză pe paşaportul care are înscris pe el adevăratul nume...

de ce? Nu văd folosul în a divulga adevăratul nume, după ce va reuşi să treacă clandestin în Occident... Dacă va reuşi aceasta...

am un mic depozit într-o bancă elveţiană... E pe numele meu şi pe numele fiicei mele. Trebuie să meargă la ghişeu cu numele adevărat. Altfel, nu-i vor da banii. Dar acest al doilea paşaport, cu adevăratul ei nume, îl va arunca, după ce-l va face bucăţi, în lacul Geneva,

352

la ieşirea din bancă... Lacul Geneva va avea un paşaport diplomatic...

Vă gândiţi să plecaţi repede?

În vreo zece zile... Dar fiica mea trebuie să facă aceasta cât se poate de repede. Aş putea suporta moartea mea, dar nu pe a ei. Iată pentru ce vreau să plece chiar mâine.

şi spuneţi că veţi pleca în exil în zece zile?

cel târziu..., spuse Leopold Scripcă, altfel mă voi afla în aceeaşi situaţie ca şi sărmanul Masaryk. Voi fi aruncat pe fereastră de la al treilea etaj şi se va anunţa că m-am sinucis... Puteţi să faceţi un raport secret către guvernul dumneavoastră, anunţând că prim-ministrul actual al României a căzut în dizgraţie şi că va fi readus la tăcere în curând şi înlocuit cu Imre Mogyrow... E o plăcere mai mare decât aceea a profeţilor, pentru un ambasador, să anunţe evenimente ce se vor petrece peste două săptămâni... E adevărat?

Ambasadorul Franţei la Bucureşti e palid. A vorbit luând lucrurile în serios. Tot timpul. Dar acum îşi dă seama de tragedia cumplită pe care o trăiau aceşti oameni, stăpânii absoluţi ai republicilor populare din Răsărit controlaţi de ruşi. Ei nu trăiau. Erau eroi ai tragediilor shakespeariene! Sărmanul Leopold Scripcă! El, înaintea căruia toată lumea tremura de mai bine de douăzeci de ani, el, care a ucis şi a deportat milioane de români, care i-a închis, căci nu este nici unul printre cei douăzeci de milioane de români care să nu fi făcut închisoare şi să nu fi fost supus la anchete sub domnia acestui tiran absolut, el este, dintr-odată, în aceeaşi situaţie cu victimele sale. Un om hăituit care aşteaptă în fiecare zi să fie asasinat,

353

tot astfel cum el a ordonat asasinarea altora. Şi care caută să fugă „pe itinerarul soarelui”, cum spune el. Către Occident. Şi să trăiască ca un sărac exilat...

lucrurile se vor petrece astfel, Excelenţă: într-o săptămână, voi fi invitat la Moscova cu guvernul meu pentru a semna noul tratat de prietenie româno-rusă. în loc să plec spre Moscova, voi evada în Occident... Sau cel puţin voi încerca... Plec la Moscova şi, dacă mă întorc, voi evada imediat după aceea... Depinde de circumstanţe... Dacă nu voi face aceasta, mă vor ucide în secret. Ori în mod legal, cu un mare proces ca la spectacol. Cum s-a petrecut cu toţi şefii partidelor comuniste din toate ţările, inclusiv Rusia, întotdeauna, şi cum se va petrece atâta vreme cât vor exista regimuri comuniste oriunde pe pământ. A muri spânzurat, asasinat, e moartea noastră firească, la noi. în cadrul partidului nostru. Sunt mari tovarăşi care rezistă mai multă vreme, şi alţii care rezistă mai puţin. Dar sfârşitul e mereu acelaşi: lichidarea mai mult ori mai puţin la vedere... Suntem cu toţii în probe.

mâine voi depune pe biroul dumneavoastră paşaportul fiicei mele. Contaţi pe sprijinul meu pe viitor.

Deodată, privindu-l pe Leopold Scripcă, acest om care trăieşte în perioada de probă, ambasadorului Franţei i se face milă. înţelege pe loc. Demonul cunoaşterii, care i-a devorat întotdeauna pe francezi... Vrea să înţeleagă şi se gândeşte că a sosit momentul un lucru pe care un occidental nu l-a înţeles niciodată şi pe care nu-l va înţelege nicicând... Ambasadorul îl întreabă pe Leopold Scripcă:

sunteţi un comunist adevărat, Excelenţa Voastră. aşa e?

354

bineînţeles că sunt un comunist veritabil şi voi rămâne astfel până la moartea mea.

Leopold Scripcă vorbeşte sigur pe el. Bravând. E mândru de a fi comunist şi de a muri comunist.

Iată ce nu pot să înţeleg. Şi, cu permisiunea dumneavoastră, îmi îngădui să vă pun o întrebare, care poate m-ar lămuri... Căci e o nebuloasă în mintea mea.

-Am să încerc să vă răspund cât mai sincer cu putinţă şi să vă lămuresc pe cât se poate... Vă datorez aceasta. îi veţi salva viaţa fiicei mele... Unica mea comoară.

excelenţă, mi-aţi mărturisit mai înainte că veţi fi asasinat ori lichidat, cum numiţi asasinarea în jargonul dumneavoastră marxist, peste cel mult două săptămâni.

-Aşa este. Am afirmat aceasta. Şi voi fi, dacă nu voi reuşi să plec în exil.

sunt sigur că veţi fi asasinat dacă nu veţi fugi la timp, spuse ambasadorul. Predecesorii dumneavoastră au fost cu toţii asasinaţi, în România şi în celelalte republici comuniste. Hanna Tauler a fost asasinată. Masaryk a fost asasinat. Toţi. Stalin a fost asasinat, după versiunea cea mai demnă de încredere. Căci s-a refuzat să i se acorde ajutorul medical de care avea nevoie. Din această cauză a murit. Toţi tovarăşii dumneavoastră şi toţi şefii Partidului Comunist mor asasinaţi. Şi cei care nu sunt asasinaţi mor în închisoare. în lagăre de concentrare. în spitale de psihiatrie. Toţi cetăţenii republicilor dumneavoastră fac în mod automat închisoare, sunt închişi în lagăre, sunt deportaţi şi supuşi la interogatorii care sunt adevărate anchete. Toţi, fără excepţie. Mari sau mici. Greşesc?

e adevărat, spuse Leopold Scripcă. O dovadă sunt eu însumi. în mai puţin de două săptămâni...

355

iată ce nu reuşim să înţelegem noi, occidentalii.

Cum poţi fi comunist în astfel de condiţii? Şi aţi răspuns Fără ezitare, cu mândrie chiar, că sunteţi un comunist autentic. Vă întreb aşadar: cum puteţi fi sincer, când se ştie că veţi fi asasinat? Când nu poţi avea ca viitor decât moartea în mâinile călăului, închisoarea ori evadarea? Cum puteţi fi veritabili comunişti? în aceste condiţii atroce din care nici unul nu poate scăpa? Nici Stalin, nici Troţki, nici Hanna Tauler, nici Masaryk, nici chiar dumneavoastră?

pentru că e cât se poate de logic, Excelenţa Voastră, spuse Leopold Scripcă. La rândul meu, mi se pare uimitor că dumneavoastră, un diplomat cu experienţă şi făcând parte din elita Franţei, nu puteţi să înţelegeţi un lucru atât de limpede!

-Vă mărturisesc că nu înţeleg... E de necrezut. Contrar firii umane. Logicii. Opus vieţii. Instinctului. Conştiinţei.

devii comunist exact cum devii soldat în Legiunea Străină, Excelenţa Voastră. Sunt momente în viaţă în care n-ai de ales. Intri în Legiune pentru a nu fi ocnaş ori a nu putrezi într-o închisoare. Exact la fel se întâmplă cu comuniştii. Devii membru de partid pentru că nu poţi altfel, nu ai alternativă. Italienii din sud, sud-americanii, cubanezii, negrii, arabii, dacă nu devin comunişti mor de foame; nu vor ieşi niciodată din condiţia lor subumană.

dar comunismul nu le oferă mâncare. Nici o situaţie mai bună. Mai rău, dacă devin comunişti...

comunismul le oferă speranţa. Şi orice om, câtă vreme trăieşte, speră. Crapă de foame. Comuniştii vin şi le spun că le vor aduce hrană. Iar ei se înscriu în partid ca să viseze. N-au nimic de pierdut. Căci nu posedă

356

nimic. Moartea în mizerie, prin înfometare şi opresiune, ori mersul cu Partidul Comunist care le oferă măcar o iluzie, un vis. Visul acesta contează... Eu am devenit comunist ieşind dintr-o pivniţă în care mă ascunsesem. Ei m-au pus să aleg: să devin prim-ministru ori să fiu împuşcat. Am preferat să fiu prim-ministru. Cu numele, cel puţin. Instinctul de conservare. Cubanezii au încercat în mod paşnic să-şi câştige pâinea zilnică. Le-a fost refuzată. Americanii le-au refuzat-o. Au devenit comunişti: nu puteau să facă nimic altceva decât să ajungă sclavi în trusturile pomicole americane. Statele Unite ale Americii sunt cei mai buni recrutori ai membrilor Partidului Comunist. Noi am devenit cu toţii comunişti neavând de ales. Muncitorii din uzină care nu au strictul necesar. Cei cărora patronii le refuză un mijloc de a trăi devin comunişti şi ei. Ce-aţi face în locul lor? Aleg visul. Se înscriu în partid.

dar, după ce aţi primit carnetul de partid, cum puteţi să dormiţi cu el în buzunar? E împotriva firii omeneşti. Căci vă ştiţi prizonieri. Sunteţi la cheremul torţionarilor, tiranilor. Privaţi de orice libertate. Şi nici măcar animalele nu pot să trăiască fără libertate... Cum pot comuniştii să trăiască astfel? Cu

ameninţarea de zi cu zi a torturii şi a morţii şi cu poliţia în ceafă toată viaţa? Zi şi noapte? Nu e omeneşte! Nu e normal! Nu e firesc...

după ce ai ales să intri în Legiune pentru a scăpa de ocnă ori de moarte şi după ce te-ai hotărât să devii comunist pentru a nu crăpa de foame ori a fi împuşcat, se repetă şi se aude în mod constant la radio, în ziare şi la microfon: „Sunt comunist! Sunt mândru de a fi comunist! E o cinste să fii comunist.” Şi ajungi să crezi că
357
este adevărat. în virtutea repetării acestor cuvinte fără încetare. De-a le auzi rostite tot timpul... Ăsta-i tot procesul... Mai e un lucru ce nu trebuie uitat: când intri în Legiune ori în Partidul Comunist eşti închis. Nu poţi să mai ieşi. Trebuie să rămâi. Tentativele de evadare sunt aproape întru totul sortite eşecului, la fel de bine în Legiunea Străină ca în Partidul Comunist. Şi, când îţi dai seama că eşti vârât în cuşcă, ajungi ca animalele: te resemnezi. Alţii, în loc să se resemneze, aleargă într-o parte şi în alta strigând: „Cea mai mare fericire e să fii comunist!” A alerga înainte e mereu un fel de evadare. Cei mai cinstiţi dintre comunişti evadează din partid printr-o fugă înainte. Aceştia sunt cei mai sângeroşi, cei mai fanatici, mai neînduratori, cei mai cruzi!

Fostul profesor de filosofie Leopold Scripcă continuă:

în ceea ce mă priveşte, pentru că sunt un intelectual, am aflat un mod personal de a suporta să fiu comunist. Nu mă întreb niciodată de ce sunt. Şi pentru ce rămân. Dacă mă gândesc la asta sunt pierdut. La fel ca şi cu puşcăriaşii: trebuie să uite că sunt la puşcărie. Să se gândească la aceasta cât mai puţin cu putinţă. Altfel, înnebunesc. îşi pierd raţiunea. Şi, ceea ce e mai grav, încetezi să mai fii comunist. Şi aceasta se observă. Cei care te supraveghează remarcă acest lucru! Iar una ca asta conduce la moarte. Ştiţi de ce Nikita Hruşciov şi-a pierdut scaunul de ţar al tuturor ruşilor şi de succesor al lui Stalin? Pentru că în timpul călătoriei lui în Statele Unite a văzut că în această ţară capitalistă porumbul era cu mult mai frumos şi de mai bună calitate decât în Rusia bolşevică. A văzut că în Statele Unite e mare cât copacii. A văzut că Ford, General Motors şi alte uzine sunt mai
358
frumoase decât cele din URSS. Şi el s-a pierdut. Căci nu trebuie niciodată să faci comparaţie. Nici să gândești. E bine să spui că totul e minunat la sovietici. Fără încetare. Că nu e nicăieri mai bine decât acolo. Şi, mai cu seamă, Nikita Hruşciov a comis enorma greşeală de a se întreba pentru ce grâul şi porumbul sunt mai frumoase în Statele Unite decât în patria sovietică. Or, să-şi pună o întrebare sie însuşi, în secret absolut, îl conduce la moarte pe un comunist. Să-ţi pui întrebări, să faci comparaţii, să reflectezi sunt acte îngăduite oamenilor liberi. Comunistul e pierdut dacă gândeşte. Dacă caută adevărul. Dacă întreabă de ce şi cum!

mulţumesc! spuse ambasadorul Franţei. Nu m-am gândit niciodată mai profund la aceste probleme. Voi verifica cu mintea odihnită valoarea lor. Aţi spus, deci, că dacă se suprimă numărul de desperados, de oameni fără ieşire, care crapă de foame, de sete şi de dreptate, nu vor mai fi recrutaţi pentru Partidul Comunist, nici pentru Legiunea Străină?

fără oameni disperaţi nu va mai fi partid comunist, spuse Leopold Scripcă. Desigur, sunt idealişti, adolescenţi, dar ei nu contează. Căci nu sunt decât copii de 14 ani, dintre cei care îşi falsifică actele de naştere, scriind că au 18 ani, şi se angajează în Legiunea Străină, în Partidul Comunist. Nu au mintea unui om matur. Sunt printre aceştia şi oameni care se înscriu în partid, dar sunt minoritari, refulaţi. Precum Hanna Tauler. Ori sunt mai degrabă cazuri de psihiatrie. Un om normal nu se înscrie în Partidul Comunist. Doar cei deznădăjduiţi. Cei care se află în primejdie de moarte. E o axiomă. îndată, ei sunt atât de bine şi de sever păziţi, că nu mai pot să iasă. Legiunea străină care...
359

Ambasadorul e uluit. Nu poate crede că un comunist poate vorbi astfel. Se gândeşte că i se întinde o capcană. în aceste ţări nu se vorbeşte niciodată cum vorbeşte Leopold Scripcă. Nici chiar cu frânghia de gât. Nici măcar sub tortură.

Ambasadorul Franţei ia paşaportul lui Leopold Scripcă. îl aduce a doua zi direct prim-ministrului. Elena Scripcă, alias Monica Martin, poate încerca să evadeze din România prin hubloul ambasadei.

Ambasadorul Franţei a făcut, de asemenea, un raport către Quai d’Orsay. Din nefericire, raportul lui a avut soarta tuturor celor ale ambasadelor: a fost citit la un an de la sosirea lui. Abia după un an poliţia secretă franceză a aflat din acest raport că doamna Hublot este, ei bine, fiica prim-ministrului României, că ea se numeşte în realitate Elena Scripcă şi că trăia de doi ani în Franţa sub un nume fals.

Se aude soneria.

E ora 5 după-amiază. Poetul lui Hristos şi al României deschide. Intră profesorul Max Hublot, doamna de Savine şi avocatul familiei. El trebuie să semneze falsa declaraţie, conform căreia doamna Hublot nu este fiica lui Leopold Scripcă. Pentru aceasta au venit vizitatorii. Pentru a obţine falsa declaraţie din partea preotului.

XXV.

O uşă deschisă către Golgota

Doamna de Savine vorbeşte prima:

— Eu, părinte Virgil, sunt vinovată de deranjul pe care vi-l facem... Eu i-am spus verişorului mai mic, profesorului Max Hublot, că dumneavoastră aţi putea să-l scoateţi din aceste încurcături... La fel ca pe Chantal...

Profesorul Hublot tace. E atent. Maestrul Terrenoire, avocatul său, cu servieta pe genunchi, se uită pe toţi pereţii dimprejur.

cred, părinte, că ideea doamnei de Savine este excelentă, spuse maestrul Terrenoire.

Era un avocat ca la 50 de ani. Celebru în Paris. Ziarele vorbeau adesea despre el şi despre tatăl lui care fusese una dintre gloriile baroului. Avocatul îşi deschide servieta şi continuă:

prietenul meu, profesorul Hublot, şi doamna de Savine mi-au spus povestea. Poliţia pretinde că are documente doveditoare cum că doamna Hublot a intrat în Franţa sub un nume fals. Pentru o străină, mai ales, e foarte grav. Procedeul clasic, în cazul dat, e de a furniza adevăratele acte de identitate şi de a distruge teza acuzării. Teza poliţiei. A folosi acest procedeu clasic acum e cu neputinţă. Trebuie să trecem Cortina de Fier, sârma ghimpată, pentru a căuta în România certificatul de naştere al

soţiei prietenului meu. Se poate merge astăzi pe lună şi se pot aduce pietre de acolo. Dar e imposibil să mergi la trei mii de kilometri de Paris, în republicile din Est, pentru a căuta un act de naştere, o adeverinţă de domiciliu, un act de studii. E o ruşine pentru umanitate, dar asta e situaţia. Am avut recent un caz: un ungur care voia să se însoare la Paris cu o franţuzoaică. Era exilat. Soţia lui decedase în Ungaria. Am făcut timp de un an zeci de demersuri pe cale legală ca să obţin certificatul de deces al doamnei în cauză. N-am primit absolut nici un răspuns. Am recurs la calea diplomatică. Inutil. L-am rugat pe decanul baroului din Paris să facă o cerere oficială către cel din Budapesta. Aşa cum e normal între două barouri. Suntem, în ciuda frontierelor, colegi. Nici un răspuns. M-am hotărât să merg personal în Ungaria să caut actul de deces. Ştiam la ce primărie se găsea registrul stării civile şi cunoşteam data morţii şi pe cea a înmormântării. Am fost arestat acolo pe motivul că venisem să fac spionaj. Căci a căuta în documente de stare civilă e totuna cu a căuta în arhive publice. Şi se considera a fi spionaj. N-am petrecut, e drept, decât şase ore la poliţie. Dar am fost rugat să părăsesc imediat teritoriul Republicii Ungare cu primul avion. Mi s-a făcut onoarea de a fi însoţit de poliţişti în uniformă până la aeroport, ca să nu cobor în ultimul moment şi ca să nu fur actul de deces al femeii, act care punea în pericol proletariatul lumii întregi şi împiedica izbânda revoluţiei bolşevice mondiale. Acest secret era cel mai simplu act de deces al unei femei moarte de tuberculoză... A fost prima şi ultima mea experienţă în republicile raiului din Răsărit. Am jurat că nu mă voi mai ocupa de acestea. Dar nu pot să-l las pe prietenul meu Hublot în încurcătură. Trebuie să dovedesc prin acte că soţia sa nu

a intrat în Franţa sub un nume fals. Cu neputinţă să caut probele nevinovăţiei sale în România, ţara natală a doamnei Hublot. Actul ei de naştere este considerat acolo, de asemenea, secret de stat, a cărui divulgare pune în primejdie izbânda revoluţiei mondiale a bolşevismului.

Trebuie, aşadar, să aflu acte care dovedesc autenticitatea numelui doamnei Hublot în altă parte decât în cele obişnuite. Trebuie să lăsăm la o parte registrele stării civile ale şcolii maternale şi primăriei. Ne sunt inaccesibile. Top secret. Doamna de Savine m-a sfătuit să vin la dumneavoastră. Sunteţi poetul României şi al lui Hristos. Am citit o singură carte a dumneavoastră, pe care aţi publicat-o în Franţa în urmă cu peste douăzeci de ani. I-am răspuns doamnei de Savine că tot ceea ce aţi putea să ne daţi, ca preot, ca poet şi compatriot exilat al doamnei Hublot, este un certificat de moralitate... Ori ceva asemănător. Nu pot fi demontate acuzaţiile poliţiei cu acte de moralitate. E nevoie de documente. Cu atât mai mult cu cât poliţia pare să deţină probe zdrobitoare, precum raportul

ambasadorului Franţei la Bucureşti care a acordat viză, fotografii din revistele americane şi mărturii explicite ale celor care au cunoscut-o pe doamna Hublot în România. Marja de acţiune a apărării e una foarte slabă... Doamna de Savine, care, după cum vedeţi, e încarnarea a însăşi feminităţii şi a intuiţiei, mi-a adus una dintre cărţile dumneavoastră unde vorbiţi despre Leopold Scripcă. Scrieţi că a fost profesorul dumneavoastră, amicul dumneavoastră. A fost, cum îl numiţi poetic, „cel mai bun profesor al dumneavoastră". Şi el vă numea „cel mai bun elev al său". Scrieţi că în timpul adolescenţei dumneavoastră, pe când eraţi la colegiul din Chişinău, împreună cu toţi colegii dumneavoastră
363
eraţi îndrăgostit de doamna Leopold Scripcă. Pretinsa mamă a doamnei Hublot. Sunt o mulţime de detalii în cartea dumneavoastră despre familia Scripcă, tatăl, mama, fiica... Am parcurs-o foarte rapid. Dar ea ar înlocui în linii mari fotocopia unui certificat de naştere, pentru a proba identitatea doamnei Hublot, că nu este Elena Scripcă, fiica preşedintelui Consiliului de miniştri de la Bucureşti, după cum pretinde poliţia. Am luat legătura mai întâi prin telefon, apoi am mers personal la şeful serviciilor de contraspionaj. Din cauza acestei întrevederi am întârziat la vizita pe care trebuia să o facem la ora 2 după prânz. Vă mulţumim că aţi binevoit să fiţi de acord cu întârzierea noastră. Şeful serviciilor de contraspionaj, citind pasaje din cartea dumneavoastră, care este o veritabilă cronică a familiei Scripcă tată, mamă şi fiică cu toate detaliile fizice, psihologice, etice, cariera lui Leopold Scripcă, colaborarea lui cu invadatorii, viaţa sa publică şi privată, mi-a spus că lucrarea dumneavoastră putea să servească drept act justificativ. Dumneavoastră n-aţi visat, desigur, scriind romanul acestui tiran, care a masacrat poporul român, profesorul Leopold Scripcă, că această carte va servi într-o zi la a salva o familie franceză. Ei bine, îi salvaţi pe Max Hublot, pe soţia şi pe copilul lui. Vă mulţumesc, aşadar! Bergson avea dreptate să spună că poeţii sunt făpturi ce ar trebui decretate de utilitate publică. Dumneavoastră sunteţi un poet de utilitate juridică, aşa cum Homer a fost un poet de utilitate arheologică. Căci fără descrierile sale nu s-ar fi putut descoperi niciodată ruinele Troiei...

Doamna de Savine asculta cuvintele maestrului Terrenoire cu emoţia tuturor marilor doamne care frecventează
364
curtea de juraţi şi marile procese, care merg la operă ori la teatru. E emoţionată... îi place mult să asculte frumoasele pledoarii ale marilor avocaţi...

Ştiam că sunteţi un poet de utilitate publică încă din ziua în care aţi salvat-o pe Chantal, spuse ea.

în acea clipă se auzi telefonul. Era maternitatea. Pen tru doamna de Savine. Ea ascultă şi plânge. Apoi pleacă alergând şi spunând:

micuţa mea Chantal e mamă! Băiatul ei e sănătos. Medicii n-au avut dreptate. Rugăciunea dumneavoastră, părinte, a salvat-o!

Maestrul Terrenoire, preotul şi Max Hublot o felicită pe doamna de Savine, care pleacă degrabă.
vedeţi că aţi făcut o minune? spuse avocatul. Pentru doamna de Savine, un astfel de cuvânt e de iertat,

dar dumneavoastră, maestre Terrenoire, vă interzic să-l folosiţi. Nu e vorba de o minune. Dumneavoastră, juriştii, oamenii preocupaţi exclusiv de lucruri pământeşti, n-aveţi dreptul să vorbiţi de minuni. Nu aveţi acest drept chiar dacă sunteţi oameni de drept. Ori, mai precis, pentru că sunteţi oameni de drept. Şi, pentru a vă tachina, vă voi spune că meseriile oamenilor sunt reprezentate în calendar. Sunt sfinţi medici, muncitori, soldaţi, dulgheri, cizmari, funcţionari, militari, bărbaţi şi femei... Sunt printre ei foşti hoţi, criminali, dar nu e decât un singur avocat care a devenit sfânt: Sfântul Yves. Şi gurile rele spun că el a devenit sfânt pentru că era breton, nu pentru că era avocat... Să trecem acum la treburile noastre. Eu sunt uimit că serviciile de contraspionaj şi chiar dumneavoastră afirmaţi că cartea mea despre cariera şi familia lui Leopold Scripcă pot servi la demontarea
365
faptului că doamna Hublot nu foloseşte un nume fals. întâi de toate, e un roman, o operă de ficţiune. Cum poate o operă de ficţiune fi folosită ca document?

n-am spus una ca asta... Am spus cum că romanul dumneavoastră e o piesă de bază pentru a demonstra faptul că numele doamnei Hublot e în mod clar cel care este înscris pe paşaportul ei. Dar trebuie adăugat la dosar, în afară de cartea dumneavoastră, un atestat scris de mâna dumneavoastră.

ce fel de atestat?

profesorul Max Hublot v-a vorbit în această dimineaţă la clinică. Vă cerem un atestat prin care să

confirmaţi că aţi cunoscut-o pe fiica lui Leopold Scripcă şi că, după ce aţi văzut-o pe doamna Hublot în această dimineaţă la clinică afirmaţi că nu e vorba despre una şi aceeaşi persoană cu fiica lui Leopold Scripcă. Asta-i tot. Că nu există între ele nici o asemănare fizică şi morală.

e tot ce-mi cereţi? întrebă preotul.

şeful serviciilor de contraspionaj în persoană m-a asigurat la telefon, în mod limpede, acum mai puţin de o oră, că dacă intră în posesia atestatului dumneavoastră închide dosarul imediat. Nu va mai face nici un fel de anchetă. Nimeni nu-i va mai deranja pe domnul şi doamna Hublot şi pe copilul lor. Afacerea va fi clasată.

credeam că juriştii şi poliţiştii sunt mai exacţi decât poeţii, spuse Virgil Gheorghiu. Trăiesc în Franţa, în exil, de un sfert de secol. Am rămas român. Cu toate defectele şi toate calităţile românilor, dar am aflat, de asemenea, enorm de multe lucruri despre francezi... De exemplu, fobia pe care o au faţă de ridicol. îmi cereţi să devin eu însumi ridicol...
366

vi se cere un atestat, atâta tot.

un atestat care mă ridiculizează. Căci, aşa cum am scris deja şi cum sunt dispus să atest îndată înaintea dumneavoastră în scris, i-am cunoscut pe tatăl şi pe mama Elenei Scripcă. Am cunoscut-o, de asemenea, pe Elena Scripcă. Dar ea avea mai puţin de 5 ani pe atunci. Am văzut-o o dată într-o fotografie pe care mi-a arătat-o tatăl ei. Şi în alte rânduri am văzut-o, din întâmplare, pe stradă. îl ţinea pe tatăl ei de mână. în această dimineaţă, la clinică, am văzut-o pe doamna Hublot, o femeie. O adultă. Cum aş putea să afirm că fetiţa care avea mai puţin de 5 ani, pe care am văzut-o în urmă cu peste douăzeci de ani, nu este tânăra din această dimineaţă? E o atestare pe care nici un poliţist, nici un jurist, nici un antropolog, nici un om de bun-simţ nu poate să o ia în serios.

şeful serviciului de contraspionaj mi-a promis solemn că va închide dosarul dacă îi aduc atestatul dumneavoastră.

dar cum pot să vi-l dau? Comit o faptă ridicolă. Stupidă.

salvaţi o familie franceză, spuse avocatul.

ori o pierd definitiv, replică preotul. Căci o astfel de atestare poate să se întoarcă precum un bumerang împotriva celor care o folosesc... Nu doar împotriva familiei Hublot, ci chiar împotriva mea. Orice duşman mă poate ataca şi pune în genunchi dacă o dau. Şi nu-mi lipsesc duşmanii. A atesta că o fetiţă de mai puţin de 5 ani, văzută în urmă cu un sfert de secol, nu este femeia pe care am văzut-o în această dimineaţă, culcată în pat, este ceva inacceptabil... De necrezut...
367

ni s-a promis închiderea dosarului, părinte. Veţi salva familia Hublot dând acest atestat. Misiunea dumneavoastră de preot este de a-i salva pe oameni.

nu cunosc limba franceză la fel de bine ca dumneavoastră, maestre. Fac mereu greşeli în franceză, dar nu trebuie să râdeţi de cuvintele mele... A salva este un lucru şi a extrage dintr-un rău este altceva. Să presupunem că eu scot din această treabă urâtă familia Hublot, dându-vă atestatul, şi că se închide dosarul. Aceasta ar fi, în franceză, „a scoate de la ananghie”. Asta e tot. Un dosar închis de poliţie poate în orice moment fi redeschis. E, deci, un ajutor provizoriu pe care-l acord. Dar aceasta nu înseamnă a-i salva. Eu sunt preot. Şi nu se dă, chiar unui medic care face bine un bolnav, numele Mântuitorului, Salvatorului. Nu. El îl scoate din impas dintr-o situaţie gravă, îl pune pe picioare pentru un timp limitat, efemer. Căci bolnavul va muri de pe o zi pe alta. Ceea ce este efemer şi provizoriu nu poartă numele de salvare. Desigur, se spune că pompierii sunt salvatori pentru că au salvat un om dintr-un incendiu, ori maeştri salvatori celor care au salvat un om de la înec. Dar, în limbajul meu de preot, cuvântul „a salva” are un sens absolut. Şi nici un om nu poate să se salveze el însuşi, nici să-i salveze pe alţii. Doar Hristos e salvator. Căci atunci când El salvează un om face aceasta pentru totdeauna. Faceţi-mi plăcerea de a nu folosi pentru ajutoare pasagere, efemere, provizorii cuvântul sublim „salvare”. Doar Dumnezeu poate să salveze familia Hublot pentru totdeauna. Eu, ca preot, nu pot decât să fac un singur lucru: să mă rog ca familia Hublot să fie scoasă din încurcăturile ei cu poliţia, cu lumea şi cu păcatul. Aici, pe pământ şi în vecii vecilor... Dacă vă vorbesc precum preoţii din Occident, care vor să-i
368

salveze pe sud-americani, pe negri ori alte populaţii din lumea a treia, dându-le hrană, haine, crescându-le standardul de viaţă şi dându-le dreptate socială, mă duc în infern. îl trădez pe Dumnezeu.

Justiţia pentru care eu lupt nu este una banală şi efemeră, o dreptate socială istorică, omenească, pământească, ci o dreptate absolută. Salvările pentru care am angajat persoana mea, atât ca preot, cât şi ca poet, nu sunt simple scăpări din ghearele tiranilor, poliţiştilor, speculanţilor, ci o salvare a omului total. O instalare a omului pe soclul creaturii regale, de stăpân al cosmosului, de egal al lui Dumnezeu şi asemenea îngerilor... Aşa înţeleg eu cuvântul „a salva”.

Declaraţi că salvaţi un om câştigând procesul lui la tribunal. Un politician spune că el a salvat poporul său promiţând precum regele Henric al IV-lea o găină de fiert în oală în toate duminicile. Sunt, de asemenea, preoţi care spun că instaurând un regim mai drept în America Latină îi vor salva pe oameni. E o confuzie de limbaj. Ca la Turnul Babel. Noi vorbim aşadar despre salvarea „familiei Hublot”. Vorbim de a-i scoate în mod provizoriu din ceva rău. De a o curăţi pe doamna Hublot de bănuielile ce planează asupra ei şi care, dacă vor continua, vor conduce la distrugerea unei familii. La condamnarea şi la expulzarea sa... 1 prin urmare, o faptă de ajutor, pe care fiecare trebuie să o facă aproapelui său. Dumneavoastră, ca avocat, doamna de Savine, ca verişoară. Eu, ca vecin, compatriot al doamnei Hublot şi mai cu seamă ca preot. Dar e tot ceea ce putem face în această problemă. Să-i ajutăm, nu să-i „salvăm". Salvarea vine de Sus. Salvatorul e unic: Hristos.

refuzaţi deci, părinte, să daţi atestatul conform căruia doamna Hublot nu este fiica lui Leopold Scripcă... Refuzaţi aceasta de teama de ridicol? Ori pentru că vă

369

gândiţi că aveţi misiunea divină de a salva în absolut şi de a nu vă ocupa de lucrurile pământeşti? Bagatelele omeneşti le consideraţi mici necazuri?

-Nu sunt supărat, spuse părintele. Nu cred că glumiţi. Mi-aţi spus că eu cred că am o misiune divină pe pământ. Aş fi un fel de iluminat. Peiorativ. Ei bine, sunt preot. Şi a fi preot înseamnă a avea misiunea divină de a salva oamenii pentru eternitate. Nu. Nu este o ironie. Aţi spus adevărul. A-i scoate pe oameni aici, jos, provizoriu, din micile lor necazuri e sarcina mea secundară, pe care o împlinesc pe cât se poate. A-i salva pentru veşnicie şi a-i face fii ai lui Dumnezeu acesta este rolul preotului. Chiar dacă este nedemn ca om, aşa cum sunt eu însumi. Şi preoţii care se gândesc că acţionează mai bine ocupându-se de aşa-zişii sălbatici de pe pământ, de societate, prezent, istorie, nu-şi împlinesc adevărata lor misiune. Aceasta nu înseamnă că refuz să-i ajut pe profesorul Max Hublot, pe soţia şi pe copilul lui. Sunt chiar dispus să intru la închisoare, cu adevărat, în locul doamnei Hublot şi să fiu expulzat din Franţa în locul ei... Ce vreţi mai mult?

spuneţi aceasta, părinte, pentru că ştiţi foarte bine că în materie de drept nu poţi incrimina o persoană în locul alteia...

în drept nu poţi cruţa un vinovat tăind capul altuia, care face pe voluntarul. E-adevărat. O mamă care ar vrea să facă puţină puşcărie în locul fiicei sale nu ar putea face. Oricine e responsabil de propriile-i fapte şi fiecare e incriminat pentru faptele sale. Dar, din punct de vedere teologic, nu aveţi dreptate. Teologia nu e drept. Hristos a suferit pe cruce şi a suferit moarte pentru alţii...

Aceasta pentru că legile teologiei şi cele ale codului civil ori penal nu sunt aceleaşi. Există contradicţii între ele.

370

în drept, va fi cu neputinţă să realizaţi legile dumneavoastră teologice.

Telefonul sună din nou. E pentru Max Hublot. E tată, e chemat la maternitate de urgenţă. Are o fiică. Pleacă.

rămâneţi, maestre Terrenoire, spuse preotul, după ce l-a condus pe Max Hublot. Nu ne vom înţelege pe plan juridic. Legile dumneavoastră nu sunt ale mele. Şi legile mele nu sunt ale dumneavoastră. Eu cred în cele scrise de degetul lui Dumnezeu. Dumneavoastră credeţi în cele ale oamenilor... Dar noi putem împreună, ca fiinţe umane, să-i ajutăm pe profesorul Max Hublot, pe soţia şi pe copilul lor... A ajuta din toate puterile noastre pe aproapele e o lege care ne este comună nouă, tuturor oamenilor de bună credinţă.

îmi veţi da atestatul? întrebă avocatul.

da. Veţi dicta în termeni juridici. Şi eu îl voi scrie cu propria-mi mână şi-l voi semna.

-Aţi spus cu sufletul şi cu conştiinţa dumneavoastră că doamna Hublot, pe care aţi întâlnit-o la clinică, nu este fiica lui Leopold Scripcă, ucigaşul poporului român.

voi afirma în scris şi voi susţine aceasta până la sfârşitul zilelor mele... prin toate mijloacele... în ciuda tuturor dificultăţilor care s-ar putea ivi. Le voi accepta mai dinainte.

în cazul dat, lucrurile sunt rezolvate. Dosarul e închis. Aş putea telefona la S.D.E.C.E., că acordaţi atestatul conform căruia doamna Hublot nu este aceeaşi persoană cu fiica lui Leopold Scripcă, pe care aţi cunoscut-o în România, după cum se vede în cărţile dumneavoastră?

puteţi s-o faceţi...

în timp ce maestrul Terrenoire sună la şeful serviciilor de contraspionaj pentru a anunţa vestea cea mare,
371
părintele Virgil Gheorghiu ascunde fotografiile Elenei Scripcă, aduse de italianul Giovanni Rota.

s-a rezolvat, spuse avocatul. Ni s-a confirmat că se va închide dosarul şi se va clasa afacerea deîndată ce voi aduce atestatul dumneavoastră scris astfel:

„Subsemnatul Virgil Gheorghiu, refugiat de origine română, domiciliat la Paris, strada Siam, nr. 16, declar că Elena Scripcă, fiica lui Leopold Scripcă, fostul meu profesor de filosofie la Colegiul Militar din Chişinău, devenit, după ocuparea României, prim-ministru, aşa cum am scris în cărţile mele, nu este aceeaşi persoană cu doamna Hublot, născută Monica Martin, pe care am întâlnit-o la Paris.”

Preotul semnează. Pune coala într-un plic. în plicul în care se aflau fotografiile Elenei Scripcă. Se ridică. Drept. Cu sutana până la călcâie. îi spune avocatului:

în ziua în care Monica Hublot va ieşi din clinică, vă voi da acest atestat.

de ce nu acum? întrebă avocatul. Vom rezolva treaba imediat.

maestre, mi-aţi cerut atestatul. L-am scris sub dictarea dumneavoastră. E aici. La dispoziţia dumneavoastră. Vă veţi folosi de acesta conform legilor şi intereselor clienţilor dumneavoastră. Vă cer în schimb să mă folosesc şi eu de el. De a respecta de asemenea legile mele... Nu aveţi nimic împotriva legilor mele, sper?

nu vă înţeleg!

înaintea oricărui proces există o procedură de îndeplinit în justiţia pământească, nu?

întocmai.

în legile noastre divine există, de asemenea, o procedură de îndeplinit. Am nevoie de câteva zile pentru a
372
îndeplini procedura mea, aceea cerută de Marele Judecător şi împărat, de Hristos, al Cărui poet şi preot pe pământ sunt...

vreţi să vă contraziceţi acum? Ori vreţi să câştigaţi timp? întrebă avocatul, neîncrezător. De ce nu mi-l daţi imediat, din moment ce l-aţi scris, ca afacerea să fie încheiată?

pentru mine nu e încheiată! Pentru dumneavoastră e încheiată... Mai am încă o procedură de îndeplinit.

ce fel de procedură?

din moment ce aţi semnat-o şi totul este în regulă...

nu m-aţi înţelege dacă v-aş spune. Dar înainte de a vă da acest atestat am nevoie de curaj, de putere. Şi pentru a avea putere şi curaj, pentru a-mi sacrifica propria persoană, pentru a fi demn să suport, eventual, închisoarea, calomnia, de a fi târât prin noroi şi expulzat din Franţa ca un criminal, am nevoie să cer ajutorul împăratului meu. Am nevoie să mă rog. îndelung. Trebuie să mă rog mai ales pentru a mă curăţa. Căci trebuie să fiu curat, foarte curat. Şi rugăciunea purifică. După ce mă voi fi rugat, precum Hristos pe Muntele Măslinilor, vă voi înmâna atestatul. Ca şi când aş înmâna propria persoană călăului... E o chestiune de două sau de trei zile, nu mai mult. Doamna Hublot nu va rămâne mai multă vreme la clinică. Aici, ea e în siguranţă. în ziua în care se va întoarce acasă, veniţi după atestat. Am să vi-l dau. E al dumneavoastră.

nu înţeleg schimbarea dumneavoastră de atitudine, spuse avocatul iritat.

nu mi-am schimbat atitudinea. V-am dat atestatul. Dar v-am cerut să veniţi să-l luaţi peste două-trei zile. Aceasta e tot. Nu s-a schimbat nimic. Două zile nu contează. Poliţia nu va merge să o aresteze pe doamna Hublot
373
la clinică. în clipa în care ea va ieşi, veniţi la mine să luaţi atestatul şi să-l duceţi la S.D.E.C.E. De ce mă priviţi cu atâta neîncredere?

încerc să înţeleg. Să ghicesc ce se întâmplă în mintea dumneavoastră, cerându-ne acest termen...

nu e nevoie să ghiciţi. V-am spus deja limpede: înainte de a da această declaraţie, am nevoie neapărat de două sau de trei zile de rugăciune... Asta e tot şi e-adevărat. Chiar dacă nu înţelegeţi. Nu sunteţi obligat să înţelegeţi toate, în toate domeniile. La revedere, maestre Terrenoire! Veniţi după atestat în ziua în care doamna Hublot va fi externată.

Preotul îngenunche înaintea icoanei Deisis. Spuse:

doamne, Marele meu Ierarh, împăratul meu şi Făcătorul meu, am scris acest fals atestat pentru a suferi ruşine, închisoare, prigoană, încă o dată, în locul femeii care cu tatăl său a însângerat până la moarte şi a torturat şi a înlănţuit poporul meu român... Tu îmi deschizi astăzi uşa către muntele pe care şi Tu l-ai urcat odată, acum două mii de ani. Tu mi-ai deschis uşa către Golgota. Pentru a urca şi eu, întru nevrednicia mea, arătând astfel că pot să-mi iubesc vrăjmaşii. Că sunt demn de numele de creştin şi de poet al României şi al lui Hristos. Mulţumesc! Te rog, lasă-mi uşa deschisă ziua şi noaptea. Către Golgota. Căci este cea mai mare slavă pentru mine să urc acelaşi munte ca Tine şi să sufăr în locul vrăjmaşilor mei de moarte, al celor ai poporului meu şi ai Tăi. O, Hristoase, să sufăr în locul îngerilor şi al tuturor românilor! îţi mulţumesc mai dinainte. Şi fă ca uşa casei mele să rămână deschisă ziua şi noaptea spre sfântul munte al Golgotei. Singurul munte de pe pământ care atinge cerul...

XXVI.

Pasagerul absent spre Moscova

La o săptămână după trimiterea Elenei în Occident sub numele fals de Monica Martin, Leopold Scripcă a primit o ilustrată de la Geneva. Fiica lui sosise fără probleme. îl îmbrăţişa şi semna indescifrabil, aşa cum îi spuse. Era o mare izbândă. Dar, în aceeaşi zi, a fost convocat de urgenţă la Moscova. Pentru semnarea noului tratat de alianţă şi prietenie cu ruşii. Avionul special trebuia să părăsească aeroportul din Bucureşti la miezul nopţii cu cei unsprezece membri ai guvernului. Tovarăşii români urmau să fie primiţi la Moscova de aparatul sovietic în formulă completă. în mod oficial, cu drapel şi muzică militară.

După vizita caidului din Konigsberg, Leopold Scripcă i-a consultat pe larg pe prietenii săi miniştri. Au decis să semneze tratatul fără să ceară vreo modificare. Căci orice cerere le va fi refuzată şi le va pune în primejdie viaţa. La miezul nopţii, toate dricurile ministerelor, aceste sinistre limuzine negre, oficiale, vor sosi la aeroport aducându-i pe miniştri şi colaboratorii lor. Leopold Scripcă e unul dintre ei. Ambasada sovietică e reprezentată de ambasadorul însuşi şi de cincizeci de diplomaţi ruşi. înainte de plecare, se bea şampanie de Crimeea, în

salonul aeroportului, şi se ronţăie fursecuri. Apoi, românii urcă în avion. Ruşii îi sărută pe obraz, ca adevăraţi tovarăşi... Conform protocolului sovietic pe care ei îl atribuie lui Karl Marx. Leopold Scripcă schiţează o grimasă, simţind pe buzele sale buzele grase, carnale, ale diplomaţilor ruşi.

Niciodată sărmanul Karl Marx n-a prevăzut acest paragraf în „Capitalul” său, nici în manifestele sale, în legătură cu crearea unei societăţi perfecte. Avionul face de două ori turul pistei Băneasa. Dar, în loc să decoleze, se întoarce în faţa aerogării. La locul plecării. Se aduce pasarela. De la turnul de control se anunţă că Leopold Scripcă a murit în avion, pe neaşteptate. Pentru aceasta s-a întors. Prim-ministrul e coborât pe o targă. Este dus la infirmerie şi sunt chemaţi cei mai mari medici din Bucureşti. Nu e mort, e în comă. Teama l-a doborât. îşi va reveni după trei sferturi de ceas, mulţumită îngrijirilor acordate. Dar nu mai poate pleca. Nu mai aude nimic şi nu mai poate vorbi. Avionul decolează cu ceilalţi miniştri, care-l au în fruntea lor nu pe Leopold Scripcă, transportat la spital, pe trei sferturi paralizat, ci pe vicepreşedintele României.

Moscova este înştiinţată de indispoziţia lui şi de înlocuirea sa din fruntea delegaţiei. Conducătorii sovietici se aflau deja la aeroport, recepţia trebuia să se desfăşoare după protocolul iniţial. Nimic nu s-a schimbat, deşi lipsea un pasager în avionul de Moscova. Cel mai important. Absenţa omologului român ar fi trebuit să conducă, conform protocolului, şi la neprezentarea prim-ministrului sovietic la aeroport. Dar, pentru că e deja acolo spre a-i primi pe tovarăşii români, va rămâne pe loc.

Mai cu seamă pentru a servi din abundenţă caviar, votcă şi şampanie de Crimeea. Un adevărat festin.

Caidul din Konigsberg şi colaboratorii săi şi-au mobilizat oamenii cu teleimprimatoarele, aparatele de radio şi toate liniile telefonice. Vrea să ştie, de la Moscova, dacă boala subită a lui

Leopold Scripcă este reală ori dacă e vorba despre un subterfugiu pentru a nu semna tratatul de cooperare şi de prietenie. Teza sa, când soseşte la aeroport (el care nu iese niciodată în public), consideră că e vorba de un simulacru, de o evadare de la datorie. Le vorbeşte membrilor biroului politic despre aceasta. Intră în legătură cu medicii ruşi de la Bucureşti. Cu toţii sunt treziţi în miez de noapte şi duşi la căpătâiul lui Leopold Scripcă. Sunt categorici. Boala lui e una reală. Scripcă, care suferea de multă vreme de un cancer, a făcut o criză cardiacă la decolare. Nu era vorba despre un atac simulat special. Era pe trei sferturi paralizat, poate pentru totdeauna. în ciuda acestor afirmaţii ale agenţilor Moscovei la Bucureşti, caidul de Konigsberg nu vrea să creadă nici în ruptul capului. N-a fost văzut niciodată într-o asemenea stare de agitaţie. Se plimbă, precum un isteric, în salonul de onoare al aeroportului din Moscova, încercând, el care vorbeşte atât de puţin, să-i convingă pe membrii Comitetului Central al Partidului Comunist Rus că Leopold Scripcă trişează. Că nu este cu adevărat bolnav. Că a devenit deviaţionist, reacţionar. Un om care trebuie împuşcat. Chiar la Moscova era un mister nimeni nu ştia nimic despre Stanislas Krizza. Se ştia că se născuse, la fel ca marele filosof al lumii, Immanuel Kant, la Konigsberg, oraş care poartă acum un alt nume şi care este anexat de Rusia. Şi pentru aceasta era numit caidul de

Konigsberg. Numele de caid vine de la faptul că el este mereu trimis în diferite părţi ale lumii, acolo unde există o situaţie dificilă, imposibil de rezolvat pe cale diplomatică, politică ori militară. Treburile care nu pot fi rezolvate prin mijloace obişnuite sunt specialitatea sa. Doar el ştie să le rezolve aşa cum trebuie. Mereu prin siluire. Fără a se implica personal. Ucigându-i pe cei irecuperabili prin mâna altora. Fără a se înşela vreodată.

La fel ca şi viaţa lui Immanuel Kant, viaţa lui privată era precum a unui ceas de înaltă precizie. Nu s-au văzut nicicând acele unui ceasornic întorcându-se la întâmplare, apropiindu-se ori îndepărtându-se unul de celălalt. Se ştie că în timpul vieţii sale Immanuel Kant îşi făcea plimbarea zilnică, indiferent de anotimp ori de condiţiile atmosferice, mereu la aceeaşi oră şi mereu pe acelaşi traseu, cu acelaşi pas măsurat. De la naştere şi până la moartea sa. Locuitorii din Konigsberg îşi potriveau ceasurile după trecerea lui prin faţa casei lor, în fiecare zi, în acelaşi moment. Nu era un om, ci o maşină de înaltă precizie. Sistemul său filosofic e asemenea vieţii sale. Caidul din Konigsberg are aproape aceleaşi însuşiri. Doar fizicul celor doi diferă. Cei mai intimi colaboratori ai lui Stanislas Krizza nu-i cunoşteau nici măcar adresa la care locuia. Nu se ştia dacă este căsătorit ori celibatar. Nu are maşină, secretară, birou. E peste tot acasă. E caid. De îndată ce soseşte într-un oraş, ambasadorul sovietic tremură ca şi colaboratorii săi. Căci el nu merge niciodată decât acolo unde crizele sunt de nerezolvat... Unde trebuie să folosească procedee ale gangsterilor. Se întreabă de ce a venit la aeroportul din Moscova pentru recepţia delegaţiei române. E împotriva obişnuinţelor

sale. Comportamentul lui, de asemenea, e unul straniu. Căci acest om cu capul ras şi cu ochelari cu ramă de metal alb, probabil de oţel, e la fel de avar în vorbe ca un mut. Şi acum vorbeşte tuturor. încercând să-i convingă că Leopold Scripcă e sănătos-tun, că boala lui e un act de ostilitate faţă de URSS şi un pretext de a nu semna tratatul de prietenie româno-rus.

Pe neaşteptate, i se dă dreptate caidului. Cel puţin pentru câteva secunde. Căci spicheriţa anunţă, aşa cum a primit ordin, că starea lui Leopold Scripcă s-a ameliorat. Şi că a început să vorbească.

v-am spus şi nu mai contenesc în a vă spune de o oră că Leopold Scripcă a simulat boala pentru a nu veni la Moscova... Mâine se va anunţa că e pe deplin sănătos. Şi va fi singurul care nu va semna tratatul. Aceasta îi va aduce venerarea întregului popor român. Legendele se propagă mai repede decât incendiile... Cunosc intenţiile lui secrete. Vrea să devină idolul a douăzeci de milioane de români. Şi îi ridică împotriva URSS-ului. Cu siguranţă, îi vom potoli. Dar aceasta va aduce un prejudiciu imens Uniunii Sovietice. Ca după represiunile de la Varşovia, Praga ori Berlin. Iată intenţia şi ambiţia lui. Adevăratul motiv pentru care n-a venit!

Toată lumea ascultă, bând şampanie şi mâncând caviar. Cred că pot fi adevărate aceste cuvinte. Căci nu trebuie niciodată să ai încredere în cineva. Aceasta este legea comunismului. Neîncrederea este principala virtute a oricărui tovarăş faţă de ceilalţi. în chiar acel moment spicheriţa anunţă: „Se aşteaptă anunţarea morţii lui Leopold Scripcă, prim-ministrul României, al cărui buletin de sănătate e difuzat de un ceas...” Vocea ei e acum gravă.

Nu vorbeşte ca spicheriţele de pe alte aeroporturi ale lumii, cu o voce suavă. Vorbele sale sunt adevărate ordine de adjutanţi adresate călătorilor. Prin cuvinte dure, precum loviturile de ciocan, anunţă oaspeţii din salonul oficial că avionul care-i aducea la Kremlin pe membrii guvernului de la Bucureşti pentru semnarea tratatului de prietenie ruso-română s-a prăbuşit la două sute de kilometri de Moscova. Explică faptul că accidentul a fost cauzat de ceaţa foarte densă. Nimeni n-a auzit vreodată ceva asemănător. Era de neconceput ca un avion cvadrimotor să se prăbuşească în văzduh din cauză că s-a ciocnit de un nor. Avionul zbura între stepa de jos, infinită şi plată ca un trotuar, şi şesurile cerului...

Cine ar fi putut să-l ciocnească în înalt? O rândunică? Dar rândunicile nu zboară atât de sus. Pentru ştiinţa reacţionară şi fascistă e sigur că un avion nu se poate zdrobi în zbor pentru că loveşte un nor. Chiar şi un zmeu de hârtie rezistă. Dar, conform legii marxist-leniniste, care cere tovarăşilor să aibă încredere în dialectică şi să nu comită niciodată crima de a gândi, toţi miniştrii, generalii şi înaltele personalităţi ale partidului nu-şi permit să gândească nicicum că un avion cu patru motoare nu se poate preface în ţăndări, ciocnindu-se cu un nor, între cer şi pământ. Toţi cei care se aflau în salonul aeroportului din Moscova erau comunişti de rang înalt. Nu au nici o idee. Ceea ce spicheriţa a spus era adevărul absolut, oficial, în afară de care nu puteau exista decât insinuări fasciste şi reacţionare...

XXVII.

Ultima dorinţă a unui servitor care se credea prim-ministru

Leopold Scripcă e paralizat. începe să vorbească încetul cu încetul. Dar zilele îi sunt numărate. A scăpat ca prin minune de la moarte din avionul care a luat foc în zbor la două sute de kilometri de Moscova. Unsprezece dintre miniştrii săi au pierit arşi de vii între cer şi pământ. Imre Mogyrow este vice-preşedinte ad-interim. Leopold Scripcă va muri pe patul lui de spital. După câteva săptămâni. Dar, mai înainte, el vrea să-şi împlinească ulti mele dorinţe. Din nefericire, e internat la spitalul rus din Bucureşti, singurul spital modern în care sunt îngrijiţi membrii castei Comitetului Central al partidului. N-are dreptul să primească vizite. Singura persoană care poate să-l vadă, în afară de medici şi infirmiere, e secretarul lui particular, prinţul Cecatti. Poate veni şi rămâne cinci minute pe zi. Leopold Scripcă nu poate să-i încredinţeze ul timele sale dorinţe decât lui. De altfel, nu are decât o singură dorinţă: şi-a pus-o pe fiica lui la adăpost, ajutând-o să ajungă în Occident. Trăieşte în Elveţia sub un nume fals. Pentru a-şi continua călătoria spre Paris trebuie, mai întâi, să încaseze singurii bani pe care îi are şi care se află depuşi într-o bancă din Geneva. Nu poate să se atingă de

ei cu paşaportul fals. Are nevoie, pentru aceasta, de adevăratul ei nume. Leopold Scripcă îi spune prinţului Cecatti în timpul uneia dintre vizite:

demontează microfoanele instalate în camera mea.

credeţi, Excelenţa Voastră, că sunt microfoane instalate în salonul de spital? Mi se pare absurd. Se ştie că nu primiţi nici o vizită. La ce-ar folosi?

demontează microfoanele! ordonă Leopold Scripcă.

Vorbeşte, dar foarte greu. Jumătate dintre muşchii de la gât şi de la faţă sunt deja morţi.

nu ştiu unde ar putea fi ascunse, Excelenţa Voastră...

în cazul dat, în zadar să-ţi pot vorbi, spuse Leopold Scripcă. Aş vrea să-ţi spun câteva cuvinte pe care să nu le audă nimeni în afară de tine.

iertaţi-mă, Excelenţa Voastră... Dar ştiţi că eu nu fac ce vreau. Mi s-a spus că nu există microfoane în salon. Trebuie să spun că nu există...

Prinţul Cecatti se ridică palid. Se apleacă în linişte şi demontează microfonul agăţat sub propriul fotoliu. Un alt microfon e chiar deasupra uşii de la intrare.

nu mai sunt şi altele?

-Nu cred, răspunse prinţul.

demontează-l şi pe cel de sub salteaua mea, ordonă Scripcă. Chiar tu ai dat o mână de ajutor la instalarea lor. De ce te faci că nu bagi de seamă?

Prinţul se apleacă sub pat şi scoate microfonul miniatural.

lângă fereastră nu e vreunul?

-Vocea dumneavoastră e foarte slabă, Excelenţă. Nu s-a găsit de cuviinţă să se aşeze un microfon la perdelele duble, departe de patul dumneavoastră.

382

ia loc, Cecatti! ordonă Scripcă. Am un lucru strict confidenţial să-ţi spun. Când ieşi, o să pui la loc microfoanele.

de acord!

nu din încredere mă adresez ţie, dar tu eşti singurul care ai dreptul să mă vizitezi. Tu eşti, în mod oficial, secretarul meu. în realitate, garda mea de corp şi spionul meu. Nu plătesc decât un agent ca să mă supravegheze. înainte, aveam sute. I-am scutit de mulţi bani pe marii noştri aliaţi de la Moscova de când sunt imobilizat la pat. în puţin timp, voi muri. Şi vreau să rezolv ceva înainte de a părăsi această viaţă. Te rog să-mi faci acest serviciu. Fii o singură dată în viaţa ta fidel promisiunilor tale, prinţe Cecatti. Nu mă trăda. Ştiu că o singură dată poate fi fatal pentru tine. Dar într-o zi-două voi fi mort. Vrei să-mi faci un serviciu fără să spui cuiva despre asta? E o treabă personală. Strict personală.

vă promit! răspunse prinţul.

ştii că am ajutat-o pe fiica mea Elena să fugă în Occident cu un paşaport fals. înainte de a fi chemată la Moscova. Ştii?

toată lumea ştie, răspunse prinţul Cecatti. Aţi făcut această operaţiune atât de în taină, fără să spuneţi nimic nimănui, că era cu neputinţă să nu afle toată lumea...

caidul e turbat. Aşa este?

din această cauză a distrus avionul în zbor..., spuse Cecatti. Căci acum nimeni, nici la Moscova, nici la Bucureşti, nu se îndoieşte că a făcut să explodeze avionul cu comisia, special pentru a vă omorî, Excelenţa Voastră. Atentatul era special îndreptat împotriva dumneavoastră...

e un act stupid din partea lui. O treabă fără rost. De răzbunare personală. Ştia că voi semna înţelegerea.

383

Pentru ce să distrugi avionul şi să ia foc înainte să ajungă la Moscova?

pentru a vă suprima, Excelenţă.

din răzbunare personală?

-Nu, Excelenţă. în interesul partidului.

nu văd la ce ar fi putut servi partidului moartea mea într-un accident.

străinătatea şi poporul ştiu că v-aţi opus semnării acestui tratat. Chiar dacă nu aţi făcut-o decât în parte, vag. Ştiu că nu aţi făcut-o la modul serios. Aţi rămas executantul fidel al Moscovei la Bucureşti. începuse să se vorbească, din ce în ce mai mult, despre dumneavoastră. Era gata să vi se ţeasă în jur o legendă. Eraţi numit „omul care încearcă să spună nu Kremlinului”. într-o zi, câţiva nebuni ar fi putut să declanşeze, pornind de la legenda dumneavoastră, o minirevoluţie ca la Berlin, la Praga, la Varşovia, la Budapesta, în Georgia şi ar fi trebuit să se intervină cu blindatele. Şi cu Armata Roşie. Cu miliţia. Ruşii au preferat să vă suprime înainte ca legenda dumneavoastră să aibă consecinţe. Să ucidă puiul în găoace.

acum, că vorbeşti deschis, am certitudinea că nu mai sunt alte microfoane ascunse în camera mea.

-Nu mai sunt...

putem să vorbim cu încredere?

absolut.

ascultă-mă, Cecatti. Peste câteva zile nu voi mai fi printre cei vii. Nu voi mai putea, aşadar, să te recompensez pentru un serviciu pe care vreau să ţi-l cer... Ştiu că nu te vinzi niciodată cuiva fără să ceri un preţ. Poţi să-mi faci un serviciu gratuit, fără să nădăjduieşti la vreo recompensă?

384

Prinţul ezită.

dacă serviciul pe care mi-l cereţi nu e prea riscant, pot să vi-l fac fără să vă cer ceva în schimb... Iată, vă vorbesc deschis. Nu-mi cereţi ceva exorbitant...

prinţe Cecatti, se întâmplă ca serviciile făcute gratuit, fără să speri la un câştig, fără vreun scop lucrativ, să fie mai bine plătite decât altele... Adesea, mulţumită acestor servicii, cea mai mare parte a oamenilor câştigă lozul cel mare.

nu este şi părerea mea, Excelenţa Voastră, dar vă promit să vă fac gratuit ceea ce-mi cereţi, dacă-mi stă în puteri şi dacă nu întâmpin riscuri prea mari. Iată, v-o spun limpede.

fiica mea Elena e acum în Elveţia.

-Aceasta ştie toată lumea, Excelenţa Voastră. Şi tocmai mi-aţi confirmat.

prinţe Cecatti, mai demult ai insistat, timp de ani de zile, să depun un capital pe numele fiicei mele şi al meu într-o bancă elveţiană.

întocmai. E o măsură de prudenţă pe care orice om cu capul pe umeri trebuie să o ia.

mai întâi am refuzat, apoi am cedat. Am acum un foarte mic capital în Elveţia într-un seif. L-am depus, în ciuda principiilor mele. Tu ştii că sunt moldovean. Şi pentru un moldovean care la fiecare generaţie aşteaptă una, două ori mai multe invazii străine, a pune bani în bancă înseamnă a-i arunca pe fereastră. A economisi înseamnă a aduna pentru duşmani. Tu ai cărat averi imense pe socoteala Hannei Tauler. Le-ai plasat în seifurile subterane ale băncilor elveţiene. Dar, înainte de moartea ei, ruşii i-au smuls o procură şi documente pentru a retrage
385
capitalurile. Ea a jefuit, furat şi depozitat bani pentru cei care au ucis-o. N-aş vrea să fac ca ea.

ştiţi că ruşii au forţat-o pe Hanna Tauler să le dea toate comorile din Elveţia înainte de a o ucide? Şi că nu au otrăvit-o decât după ce i-au transportat la Moscova ultimul ei napoleon de aur?

dragă Cecatti, aici toată lumea ştie tot. Nimeni nu ştie mai bine ce gândeşte un rechin decât un alt rechin... Şi noi suntem cu toţii rechini. Rechini care aşteaptă clipa sublimă să vadă cine va devora pe celălalt... Astăzi îţi vorbesc sentimental. Iartă-mă, am depus o foarte mică sumă, întâmplător, în timpul unei călătorii în străinătate, la o bancă elveţiană, pe numele meu şi al fiicei mele. Elena e fără nici un ban la Geneva. Trebuie ca tu să faci cumva să-i ajungă rapid paşaportul pe numele ei. Acest paşaport e unul legal, cu adevăratul ei nume şi cu vizele de Franţa şi de Elveţia. Şi trebuie să-l depui la hotelul Lac din Geneva în următoarele zile. E o joacă de copil pentru tine. Şi, în acelaşi timp, cum ceea ce ea va afla la bancă e foarte puţin, dă-i, într-un plic, cele câteva mii de dolari care se află împreună cu paşaportul. Tu ştii unde se află în biroul meu.

ştiu.

le-am ascuns atât de bine ca tu să nu le bagi de seamă. Şi sunt mirat că ştii locul! Trăim într-o cuşcă de sticlă. Urează-i noroc fiicei mele. Asta e tot.

Leopold Scripcă rupe o foaie din agendă de material plastic. Acest om care avea cele mai frumoase valize de marochin, portofele de la Hermes şi serviete dintr-o piele atât de fină precum catifeaua, nu mai are decât obiecte din material plastic de când e prim-ministru. Urâte, vulgare.
386

Aceasta e lumea comunistă. Ca pentru diplomaţia sovietică. Politeţea şi eleganţa sunt semne ale subversiunii. Sărmanul Karl Marx nu se îndoia că criteriile unui bun comunist în societatea ideală vor fi vulgaritatea limbajului sau sărutul respingător pe gură între bărbaţi, lărgimea pantalonilor (căci cu cât pantalonii sunt mai largi, cu atât eşti mai comunist) şi folosirea obiectelor de material plastic şi de pânză ceruită în locul pielii. în fiecare noapte, Leopold Scripcă visa că Marx, Engels şi toţi ceilalţi mari filosofi care au visat să creeze o societate mai bună vor reveni pe pământ şi vor cere să le fie arse cărţile. Căci cei care au pus în practică teoriile lor au făcut totul pe dos. Contrar viselor şi ideilor lor. S-au suprimat clasele sociale şi s-au instaurat castele marilor comunişti. Se proclamă libertatea între oameni şi s-au introdus discriminarea vestimentară, discriminarea vocabularului. S-a sluţit pământul şi s-au urâţit oamenii. Se vorbeşte de libertate şi fiecare om e obligat să devină un poliţist şi un denunţător. Se vorbeşte de internaţională şi se închide fiecare naţiune cu sârmă ghimpată, precum vitele.

e ultima mea dorinţă, Cecatti. Dorinţa unui om ce moare. Dă-i acest paşaport şi această mică sumă de bani fiicei mele Elena, ca să aibă ce mânca şi unde dormi până-şi va găsi rostul în Occident... Promite-mi că vei executa singura şi ultima mea dorinţă, rugămintea unui părinte, fără să mă înşeli!

jur! spuse prinţul Cecatti. Acum plec să execut ordinele dumneavoastră. Bună ziua! Voi reveni mâine să vă văd.

Rebranşă toate microfoanele. Altfel, ar fi fost arestat. Chiar la ieşire. Se ştia că paraliticul Leopold Scripcă
387
nu se putea deplasa pentru a le debranşa. Şi toată lumea trebuia să ştie dacă se întoarce pe stânga, pe dreapta, dacă plânge, dacă scrie, dacă blesteamă, dacă vorbeşte în somn şi, mai cu seamă, ce spune; altfel spus, societatea comunistă este imperfectă...

Leopold Scripcă ştie că prinţul Cecatti e o canalie. Dar în cel mai rău caz nu putea decât să fure banii. în ceea ce privea paşaportul, îl va da. îl va trimite cu primul curier la Geneva. Era foarte simplu.

Va face asta. Şi Leopold Scripcă adormi. Ultima lui dorinţă era împlinită. Dar nu trecu nici o jumătate de oră, că în camera albă de spital, rezervată castei comuniştilor superiori, intră caidul de Konigsberg, urmat de prinţul Cecatti.

Rămân în picioare. Stanislas Krizza, cu pălăria lui oribilă pe capul chel, îi spuse prinţului:

scoate paşaportul şi dolarii!

Cecatti scoase din buzunar paşaportul Elenei Scripcă. Un paşaport diplomatic. Cel pe care Leopold Scripcă îl rugase să-l trimită de urgenţă fiicei sale ca să poată lua banii depuşi pe numele ei în Elveţia. Scoase, de asemenea, plicul în care se aflau zece mii de dolari, în bancnote mari.

dă-l! ordonă caidul.

Luă paşaportul şi plicul cu dolari. Le strânse în mâna dreaptă ca pe un revolver şi le îndreptă ameninţător spre Scripcă:

dragă Leopold Scripcă, tu, care ai făcut studii, cum se poate să nu fi aflat că un comunist, de când există comunismul, n-a reuşit niciodată să înşele partidul? Era primul lucru pe care trebuia să-l ştii. Ţi-am repetat adesea că prostia oamenilor creşte în funcţie de cultura şi de

388

poziţia lor socială. De inteligenţa lor... Şi ea mă exasperează. Tu crezi că stăpânului unei case nu-i pasă că valetul său îi fumează ţigările şi bea cele mai bune lichioruri în timp ce lipseşte? Toţi ştiu, şi totuşi îi păstrează pe servitorii lor. De ce vrei tu ca noi, Partidul Comunist, să fim mai proşti decât cel mai prost dintre burghezi şi capitalişti care ştie bine că bucătăreasa lui, valetul, şoferul ori grădinarul lui îl fură? Voi, valeţii noştri, ne furaţi, de asemenea. Noi ştim, dar de ce tu, atât de cultivat şi de inteligent, te-ai încăpăţânat să ne duci cu preşul? Un stăpân este un stăpân. Are ochiul pe toate şi peste tot. De ce-ai trimis-o pe fiica ta în Elveţia şi la Paris clandestin? Credeai că nu ştiam că ea va pleca?

Ştiam. Dar nu am arestat-o la frontieră. Am lăsat-o să treacă. Va crăpa de foame în Occident. Va face trotuarul la Paris ca să-şi câştige pâinea. E prea dotată pentru a nu fi o curvă bună în Occident. E mai rău ca la închisoare. Ţi-am spus că eşti mai nebun decât nebunii de la azil, care se dau drept Napoleon, Cezar ori Alexandru cel Mare, dar care nu sunt în realitate decât sărmani bolnavi. Ţi-am spus limpede că tu eşti servitorul nostru, care îndeplineşti funcţia de prim-ministru. De ce te-ai luat mai apoi drept un veritabil prim-ministru? N-ai fost niciodată. I-ai ordonat lui Cecatti să trimită acest paşaport fiicei tale ca şi când tu erai şeful lui. El e servitorul nostru, la fel ca şi tine. Funcţia lui este de a fi secretarul tău, dar gradul e acelaşi. De ce îi dai ordine? Cum ai fi putut crede că Cecatti te poate asculta pe tine, simplu servitor, şi nu pe noi, stăpânii săi?

de ce m-ai trădat, Cecatti, în ultima mea dorinţă? Pe mine, un muribund? întrebă Leopold Scripcă.

389

Plânge.

excelenţa Voastră, nu v-am trădat. Excelenţa Voastră mi-aţi cerut un lucru absurd!

prinţe, rugămintea pe care ţi-am exprimat-o, de a transmite fiicei mele paşaportul, ca ea să poată lua banii pentru a trăi câteva luni, e una absurdă? Ultima mea dorinţă şi rugăminte de muribund e o absurditate?

da, e o absurditate, Excelenţa Voastră.

ce afli aberant în aceasta?

cereţi unui om să-şi facă drumul cu morţii, nu cu viii... Dumneavoastră sunteţi mort, Excelenţa Voastră. Ori aproape. Cum aţi putut să-mi cereţi mie să colaborez cu morţii? Şi să refuzaţi să merg cu cei vii? E aberant. Nimeni nu pleacă cu morţii pe umeri... Nu e trădare, e logica vieţii, a bunului-simţ. Era normal să dau paşaportul lui Stanislas Krizza şi nu fiicei dumneavoastră.

Tovarăşul Krizza e viu, e stăpânul. Dumneavoastră sunteţi un servitor şi aproape mort. V-am ascultat după Scriptura care spune: morţii cu morţii, viii cu viii.

XXVIII. Sicriul de sticlă

Leopold Scripcă e mort. Cei douăzeci de milioane de români l-au transformat în legendă. Nu mai aparţine istoriei. E un mit. E sigur că avionul în care au pierit miniştrii comisiei care trebuia să semneze noul tratat de prietenie româno-sovietică a fost sabotat. Pentru a-l ucide pe Scripcă. Dacă a supravieţuit accidentului, aceasta s-a petrecut din pricina unei crize cardiace datorată fricii. Dar legenda spune că nu voia să semneze noul tratat, că a preferat martiriul. S-au decretat funeralii naţionale. S-au îmbrăcat în haine nou-nouţe, în costume populare, milioane de ţărani, muncitori, pentru a fi aduşi cu trenuri speciale şi cu camioane la înmormântare. A fost decretat doliul naţional

pentru treizeci de zile. Cei care îşi fac cele mai multe probleme pentru izbânda acestor solemnităţi, numite „mari adunări”, sunt ruşii şi, în special, Stanislas Krizza. S-a construit rapid, în cel mai frumos parc din Bucureşti, pe o colină, un soclu imens de beton. A fost comandat un sicriu de sticlă în Germania occidentală pentru a pune sub vid corpul îmbălsămat al marelui Leopold Scripcă, fondatorul României comuniste. Ca poporul să-i poată privi mumia şi să ia pildă din măreţia lui. Aşa cum s-a petrecut cu cea a lui Lenin la Kremlin. Va putea fi plâns mii de ani. Căci se spera acum, mulţumită
391
tehnicii ruseşti, că mumia lui Lenin, ca şi cea a lui Scripcă, vor dura mai mult decât cele ale faraonilor.

Sicriul de sticlă a sosit deja la Bucureşti. Cu tehnicienii germani. Garanţia fabricilor spune că va dura mai mult de o mie de ani fără nici o întreţinere. Cadavrul închis înăuntru va părea tot timpul viu. Cei care l-au îmbălsămat, care au lucrat şi la cadavrul lui Lenin, au sosit la Bucureşti şi au lucrat cu o seringă, eprubete şi băi chimice, fiecare bucată de carne, de piele şi de os ale lui Leopold Scripcă, pentru a-l face nemuritor. Grăsimea sa, oasele, carnea, vor rămâne ca atunci când era viu. Sunt siguri că, chiar dacă pământul se va scufunda, trupul îmbălsămat de ruşi, închis sub vid, în sicriul de sticlă german, va supravieţui. Materia este astfel făcută nemuritoare. Grăsimea, viscerele şi oasele sunt nemuritoare. Mulţumită Partidului Comunist, Leopold Scripcă va fi mereu cu cadavrul său în centrul Bucureştiului omul cel mai venerat. Mai mult decât toţi sfinţii. Căci majoritatea dintre ei au putrezit şi au fost mâncaţi de viermi. El va avea un trup nemuritor. în afara timpului. în ajunul funeraliilor, la Bucureşti, au venit mase de români aduşi pe spezele statului, din cele patru colţuri ale ţării. Toate naţiunile lumii sunt reprezentate de ambasadorii lor, de consulii lor, de delegaţiile partidelor comuniste şi de toţi trimişii speciali. în ajunul înmormântării, s-a publicat în jurnalul oficial al Partidului Comunist, pe prima pagină, cu litere de-o şchioapă şi cu chenar negru, un mic necrolog:

„Marele Leopold Scripcă n-a plecat singur. Unica lui fiică, izbită de moartea tatălui ei, ieşind din casă, aseară, a căzut într-o prăpastie cu maşina pe care o conducea chiar ea. Vehiculul şi trupul Elenei Scripcă au fost calcinate.
392
Unicul membru al familiei marelui dispărut va fi înmormântat mâine.”

Prin moartea Elenei Scripcă era mai mult decât o tragedie greacă. Acesta merita funeraliile lui Attila, Tamerlan, Ginghis Han şi marilor mongoli, când marii conducători erau înmormântaţi cu soţiile lor, cu servitorii şi cu caii lor. Legenda lui Leopold Scripcă sporea. Era unicul om care dădea speranţă poporului român, scăpat de la masacrele pe care chiar el le organizase timp de douăzeci şi cinci de ani. Era omul care promitea zile mai bune. Poporul îl adoptase pentru a-l salva pe fostul călău. Scripcă e plâns, adorat, divinizat. Membrii guvernului, generalii, înalţii funcţionari ai partidului sunt invitaţi să-i aducă omagii înaintea unei mari mulţimi de oameni şi să defileze prin faţa catafalcului celui îmbălsămat şi închis sub vid în sicriul de sticlă, expus în sala de onoare a spitalului Partidului Comunist din Bucureşti, pe un podium acoperit cu catifea roşie, brodat cu seceră şi ciocan de aur. Marii tovarăşi sosesc cu imensele lor limuzine negre, mai mari decât dricurile. Curtea spitalului ultramodern a devenit o adevărată parcare. Sute de limuzine sunt aliniate una lângă alta. Aranjate pe mai multe rânduri. Şoferii, îmbrăcaţi în negru, sunt adunaţi în mici grupuri, precum corbii, între limuzinele-dric ale miliardarilor, care conduc statul proletar.

S-a început cu emoţie trecerea prin faţa sicriului. Sala în care se află, pe podiumul îmbrăcat cu catifea roşie, e acum înconjurată de sute de mari tovarăşi îmbrăcaţi în negru. Toţi plâng privindu-l. Sunt momente în care, în ciuda legilor fizicii, chiar şi pietrele plâng. Cu lacrimi adevărate. Şi acum, sufletele de granit ale şefilor miliardari ai Partidului Comunist Român plâng. Toţi aceşti
393
mari tovarăşi au nenumărate asasinate şi masacre pe conştiinţă. Au mâinile, memoria, sufletul, tot trecutul lor pătate de sânge. Peste tot. Sângele pe care ei l-au vărsat. Şi, deodată, ei care n-au făcut până acum decât să ucidă, se gândesc la propria moarte.

Stanislas Krizza, marele caid de Konigsberg, se apropie de sicriu. Ţine în mână o foaie dactilografiată. Are mănuşi negre. E îmbrăcat tot în negru, în afară de ochelarii cu ramă de metal alb şi de capul ras de culoarea cerii.

voi citi discursul funebru oficial, spuse tovarăşul caid de Konigsberg.

Asistenţa ia poziţie de drepţi, deşi sunt cu toţii civili. Caidul de Konigsberg spune pe scurt:

-Tovarăşi comunişti, priviţi, Leopold Scripcă a murit. Rămăşiţele lui pământeşti sunt înaintea voastră. se întoarse uşor spre sicriu. tu ai fost omul nostru de încredere de la Bucureşti, Leopold Scripcă. Tu ai fost slujbaşul nostru credincios mai mult de două decenii. în timpul anilor tăi de slujbă, ca slujbaş credincios al revoluţiei, s-a încercat transformarea României într-un adevărat stat comunist şi, în parte, s-a reuşit. Tovarăşii tăi, care au rămas în viaţă şi care se află cu toţii aici, înaintea rămăşiţelor tale pământeşti, vor continua opera măreaţă a comunizării totale. Şi pentru că tu vei lipsi de azi înainte de la reuniunile noastre şi că nu voi mai avea ocazia să spun un cuvânt, îţi spun acum tot ceea ce aveam să-ţi spun: Ai săvârşit în timpul vieţii tale o mare greşeală. O crimă. Ai încercat în ultimele şase luni ale vieţii tale să trădezi marea nemuritoare Rusie Sovietică. Ai încercat să trădezi Partidul Comunist Mondial. Ai încercat să-ţi trădezi propriii tovarăşi din Rusia, Georgia, Lituania, Letonia, Estonia, România, Ungaria, Bulgaria, Serbia, Croaţia, Muntenegru,
394
Bosnia şi Herţegovina, din Dalmaţia, Albania, Polonia, Finlanda, Slovacia, Slovenia, Cehia, Germania, Ucraina şi Mongolia... Ai încercat să-i trădezi şi să-i abandonezi pe tovarăşii tăi din partidele comuniste din toate ţările planetei. Ai încercat, Leopold Scripcă, să trădezi revoluţia proletară mondială. Şi ai mers atât de departe cu trădarea ta, încât ai vrut să te aliezi cu capitaliştii, burghezii, fasciştii, reacţionarii, exilaţii, sioniştii şi toţi duşmanii de moarte ai clasei muncitoare... Leopold Scripcă, înainte de a muri, mi-ai mărturisit toate aceste crime. Fără ca eu să-ţi cer, fără să te supun la vreun interogatoriu. Din propria ta voinţă. Ai mers atât de departe cu această mărturisire, încât mi-ai declarat că refuzi să semnezi tratatul de prietenie între marea şi nemuritoare Rusie şi România. Tratat care ajunsese la scadenţă. Această afimaţie, din chiar gura ta, ţi-a fost fatală. Căci ai murit fulgerat de propria ta crimă. Mase de români cred că tu ai fost şeful lor. Sunt acum milioane în capitală, pentru a te conduce pe ultimul drum... Ele au exprimat, prin gura conducătorilor lor, prezenţi aici, dorinţa de a ţi se expune trupul într-un sicriu de sticlă pe un podium de beton armat, în centrul Bucureştiului. Ca masele de oameni de astăzi şi de mâine să se poată uita la trupul tău. Dar noi, care suntem adevăraţi conducători ai clasei muncitoare internaţionale, noi ştim că e rău să-l arătăm lor. Privind cadavrul tău îmbălsămat, masele se vor gândi că ţi-ai trădat tovarăşii, revoluţia şi URSS-ul. Pentru a nu permite ca asemenea gânduri să contamineze generaţiile prezente şi viitoare şi pentru a nu da mulţimii spectacolul trădării care emană din sinistrul tău catafalc, am hotărât să te ascundem în fundul unei gropi şi să te înmormântăm cât mai adânc cu putinţă. Virusul trădării emană din cadavrul tău şi riscă să
395
contamineze masele curate şi nepătate. E o primejdie de epidemie, de infecţie. Mai mult, e o ofensă permanentă faţă de revoluţie, clasa proletară, partid şi Rusia. Trebuie să dispari. Să nu mai exişti. Laboratorul de gândire de la Kremlin a trimis la Bucureşti pe cei mai mari specialişti de îmbălsămare a cadavrelor din Rusia. Ei trebuiau să-ţi facă carnea nemuritoare, ca şi când ar fi vie. Trupul tău bine hrănit trebuia să devină nemuritor precum cel al venerabilului tovarăş Lenin.

Dar, conform instrucţiunilor laboratorului de la Kremlin, specialiştii în îmbălsămare au injectat în sacul tău de grăsime o substanţă care se va volatiliza în sicriul de sticlă, precum eterul. Ochii, pleoapele, buzele, limba ta, intestinele, degetele au început deja, de câteva ceasuri, să se evapore. Fără să lase nici o urmă. Chiar hainele şi frumoşii tăi pantofi se vor volatiliza. Noi ţi-am aplicat „Operaţiunea broasca”. Tu ştii că broaştele moarte se usucă şi se prefac în praf. Ele nu lasă niciodată cadavre. Nici tu, Leopold Scripcă, nu vei lăsa. Mai mult încă, nu vei lăsa nici măcar praf, te vei preface în neant. Pentru că ai comis crima de a te opune Uniunii Sovietice. Trădătorule! Prin aceste cuvinte, îmi închei discursul funebru pe care am primit ordin să-l pronunţ pentru tine, Leopold Scripcă.

Caidul din Konigsberg se întoarse către conducătorii comunişti români şi le ordonă:

voi, cu toţii, tovarăşi prezenţi aici... Apropiaţi-vă unul după altul de catafalc... Urcaţi pe podiumul de catifea roşie. Deschideţi ochii asupra sicriului de sticlă, cât mai mult cu putinţă. Eventual, atingeţi sticla cu vârful nasului vostru pentru a vedea mai bine ce se petrece înăuntru, căci mulţi dintre voi sunt miopi. Şi ei trebuie,
396
de asemenea, să vadă în cele mai mici detalii ce se întâmplă cu cadavrul lui Leopold Scripcă. Se volatilizează sub ochii noştri. Când veţi ajunge lângă sicriu, veţi constata că jumătate din urechea

dreaptă s-a evaporat. Nu mai există. Nările lui Leopold Scripcă au dispărui complet. Mai mult de trei pătrimi din degetele sale s-au volatilizat. Mâine dimineaţă nu va mai fi nimic în sicri ul de sticlă. Chiar nasturii de la vestă şi de la pantaloni se vor evapora. La fel şi carnea împuţită de trădător. în mai puţin de douăzeci şi patru de ore nu va mai fi nimic. Vid total. Acest sicriu de sticlă a costat o sumă exorbitantă.

Mâine va fi tot aici. Dar vă invit să constataţi că Leopold Scripcă nu va mai fi. Se va evapora complet. Prefăcut în neant. în vid.

Aceeaşi soartă, marea, puternica, nepreţuita şi de neînvins Uniune Sovietică o va rezerva, de aici înainte, tuturor trădătorilor de speţa lui. Mulţumită ştiinţei sovietice vom face mari economii. Nu-i vom mai împuşca pe trădători, ca mai înainte, risipind metalul gloanţelor şi manopera soldaţilor proletari din plutonul de execuţie. Nu-i vom mai închide în cuşti subterane. Nu-i vom mai trimite pe duşmanii poporului în lagăre de concentrare, nici de reeducare sau muncă forţată. Nu-i vom mai trimite să crape de frig în Siberia. Transportul lor în lagărele morţii costă foarte mult. De aici înainte, mulţumită savanţilor noştri, care lucrează zi şi noapte pentru partid, suntem în măsură să-i facem să se evapore pe duşmanii noştri, să se volatilizeze, să fie reduşi la neant, la nonexistenţă pe de-a-ntregul. Pentru a încheia aceste scurte informaţii, pe care am avut onoarea să vi le comunic, vă avertizez că tovarăşii miniştri ai guvernului liber şi autonom al României au dreptul să procedeze cum li se pare mai bine:

ori expun sicriul de sticlă al lui Leopold Scripcă gol, pe amplasamentul prevăzut în centrul Bucureştiului, ca masele să vadă cu ochii lor că orice trădător al Rusiei se evaporă, devine neant, ori să-l îngroape într-un sicriu de lemn obişnuit, spunând că rămăşiţele pământeşti se află înăuntru. Voi toţi cei care nu sunteţi încă imunizaţi total împotriva cumplitului virus anticomunist veniţi din când în când aici, în sala de onoare a spitalului rusesc din Bucureşti. Veniţi şi priviţi sicriul gol şi gândiţi-vă că, dacă nu ucideţi microbul trădării într-o zi, voi înşivă puteţi să vă aflaţi în acest sicriu. Oricine va putea să-i ia locul şi să se evapore precum Leopold Scripcă. E suficient să te faci vinovat de trădare. Sicriul e de o dimensiune excepţională. Putem pune aici şi volatiliza tovarăşi de toate taliile, uriaşi şi pe cei care au burta cea mai mare. Şi nu uitaţi că el poate fi folosit de nenumărate ori. Ajung douăzeci şi patru de ore pentru a face să dispară în el un cadavru. Şi aceasta la infinit.

Şefii Comitetului Central al Partidului Comunist Român se apropie de catafalc, conform ordinelor caidului de Konigsberg. Urcă treptele acoperite cu covor roşu. Privesc trupul lui Leopold Scripcă ce se volatilizează. O privelişte oribilă. Căci mari bucăţi din faţa lui au dispărut în timpul discursului lui Krizza. Mâna stângă s-a evaporat complet. împreună cu mâneca de la sacoul lui. Nu mai e decât un os mic alb. Cadavrul se evaporă precum bulele de naftalină, care se pun în dulapuri şi care dispar Fără să lase vreo urmă, subţiindu-se din ce în ce mai mult.

A doua zi dimineaţă au pus în pământ cu mare pompă un sicriu de lemn gol. Li s-a explicat maselor că germanii din Occident au livrat sicriul de sticlă cu un defect. Era un sabotaj. Occidentul sabotează întotdeauna marile

opere ale Uniunii Sovietice şi pentru aceasta a fost înlo cuit cu un sicriu de lemn.

Doliul naţional al lui Leopold Scripcă a durat vreme de treizeci de zile. înjur de o sută de uzine au primit nu mele său. Oraşe, sate, râuri şi bulevarde au fost numite cu numele lui Leopold Scripcă. I s-au înălţat statui în toate marile pieţe publice, pe socluri înalte de beton ar mat. în sil stalinist.

Acest sicriu de sticlă care costase atât de scump a rămas în sala de onoare a spitalului comunist de lux. Cei care pe viitor vor refuza ori vor ezita doar să semneze ceea ce le cer ruşii, vor fi conduşi înaintea sicriului în care s-a evaporat Leopold Scripcă. A fost filmat şi li se va arăta recalcitranţilor procesul de vaporizare a trupului de trădător în culori, în prim-planuri, pe ecran lat... Cei care vor vedea aceasta îşi vor pierde pentru totdeauna îndrăzneala de a spune altceva decât da. Cu cea mai mare supunere.

La două zile după aceste evenimente, toată presa occidentală a anunţat că Rusia sovietică era complet liberalizată. A încetat să mai fie un stat poliţienesc ca în timpul lui Stalin. Acum, Rusia sovietică şi toate republicilesatelit au devenit libere şi democratice. La fel ca Statele Unite, Franţa şi Anglia. Toate lagărele de concentrare au fost demolate şi toţi cei închişi, eliberaţi. Caidul din Konigsberg a izbucnit în râs citind un astfel de articol. A spus:

aceşti occidentali putrezi şi degeneraţi nu vor înţelege niciodată nimic. Ei cred că noi am suprimat lagărele de concentrare fără să le înlocuim cu ceva mai bun... Occidentalii au descifrat hieroglifele, dar nu vor înţelege niciodată alfabetul rus, nici problemele de kremlinologie. Nişte imbecili...

XXIX.

Serviciile de contraspionaj fac o vizită doamnei Hublot

Doamna Hublot a rămas la clinică o săptămână după naştere, iat-o din nou în apartamentul ei confortabil, cu fiica sa pe care a numit-o Elena.

Profesorul Max Hublot, după o îndelungă absenţă, şi-a reluat lucrul. E ora 10 şi jumătate dimineaţa. O frumoasă dimineaţă pariziană cu nuanţe irizate, discrete, Fără lumina violentă, care marchează trăsăturile şi siluetele precum un creion. E o strălucire pe care nu o afli decât la Paris.

Se aude soneria. Doamna Hublot deschide. E îmbrăcată cu o frumoasă rochie de casă.

sunt comandantul Dumonde de la serviciul de contraspionaj... Cred că soţul dumneavoastră v-a vorbit despre mine.

niciodată. Pentru ce mi-ar fi vorbit despre dumneavoastră? Ce aveţi atât de interesant, încât să credeţi că bărbaţii vorbesc despre dumneavoastră soţiilor lor şi viceversa? Nu aflu nimic care să mă facă să vă recunosc... Sunteţi cineva pe care-l văd pentru prima oară. Nimic mai mult! Tot ceea ce vă cer e de a rămâne pe palier ori de a intra. La voi, francezii, e o manie de a vorbi cu oamenii

în pragul casei. Aţi inventat chiar trucuri pe care Max mi le-a arătat în marile magazine pentru a împiedica o uşă să se închidă ori să se deschidă... La noi, e clar. Inviţi pe cel care e afară să intre, dacă vrei să stai de vorbă. Dacă nu, îi spui să plece şi-i închizi uşa în nas. Nu mă mai satur să descopăr obiceiuri nemaivăzute în Franţa, ca şi cum aş fi într-o ţară neexplorată... Intraţi, aşadar, ori rămâneţi afară, căci mi-e teamă de curent...

Vorbele ies din gura doamnei Hublot cu o viteză nemaiîntâlnită, ca o cascadă. în timp ce comandantul Du monde îşi aranjează umbrela, pălăria şi pardesiul, ea merge lângă leagănul micuţei Elena. O înveleşte cu tandreţe, fără să se uite la comandantul Dumonde: a fost născută într-o republică penitenciară, o republică-cuşcă, unde te uiţi eventual la lucruri, nu la fiinţele umane. Nu merită osteneala! Se aşază într-un fotoliu din apropierea leagănului şi-şi acoperă genunchii cu un fular de lână de Pirinei, de culoare roşie. Priveşte apoi spre oaspetele ei, ca din întâmplare, şi-i strigă:

de ce-aţi rămas în mijlocul camerei ca o momâie? Luaţi loc. Unde doriţi. Spuneţi repede ce vreţi să-mi vindeţi, căci trebuie să o alăptez pe fiica mea. Medicul mi-a spus să fac aceasta la ore fixe. Aş vrea să fiţi deja plecat când o alăptez! Sper că nu va dura mult.

aceasta depinde de dumneavoastră, doamnă.

ce depinde de mine?

lungimea conversaţiei.

vă previn, pentru a evita orice surpriză, că vizita dumneavoastră va fi una scurtă. Dacă durează mai mult de cinci minute, îmi cer iertare, dar în patru minute vă voi da pe uşă afară. Fără motiv. Aţi fost deci prevenit.

e uimitor că soţul dumneavoastră nu v-a vorbit despre mine, spuse comandantul Dumonde.

vă credeţi atât de important pentru ca soţul meu să-mi vorbească despre dumneavoastră? Avem lucruri mai interesante de vorbit! Acum, treceţi la subiect. Ce vreţi de la mine şi de la soţul meu?

-Am vorbit deja cu soţul dumneavoastră. El a venit chiar la o convocare a serviciilor noastre. A dat o lungă declaraţie scrisă.

în legătură cu ce?

în legătură cu dumneavoastră.

vă interesez atât de mult încât să-i cereţi soţului meu să vă facă o descriere în scris? E o perversitate pedepsită de lege la noi. Cereţi astfel de lucruri multor soţi? Trebuie să aveţi un serviciu nespus de amuzant!

e vorba despre o treabă serioasă, doamnă. Nu mă aflu aici ca să mă ţin de şotii. Vreau să discut cu dumneavoastră fără ca soţul să fie de faţă.

nu sunteţi singurul bărbat care doreşte să vorbească unei femei în absenţa soţului ei... Nu e o noutate, începeţi...

doamnă, pentru că vorbiţi pe acest ton, voi intra direct în miezul problemei: sunteţi acuzată, şi noi

avem probe, cum i-am afirmat deja soţului dumneavoastră, căruia i-am arătat documentele, că aţi intrat în Franţa şi că trăiţi aici sub un nume fals. Aţi intrat în ţara noastră cu un paşaport cu numele de Monica Martin.

şi pentru a-mi spune că nu vă place numele meu aţi venit? Toţi oamenii au aflat acest prenume ca fiind fermecător... Aveţi poate gusturi speciale. Occidentul este plin de oameni bizari.

402

adevăratul dumneavoastră nume, doamnă Hublot, este Elena Scripcă. Sunteţi fiica legitimă a lui Leopold Scripcă, fost prim-ministru al României, şi a doamnei Elena Scripcă, profesoară de matematică... V-aţi născut la Chişinău pe...

lăsaţi palavrele... Ceea ce spuneţi e fals. De altfel, tot ceea ce bărbaţii spun femeilor sunt minciuni, vorbe în vânt, care nu valorează nimic.

Comandantul Dumonde este foarte jenat de vulgaritatea tonului, gesturilor şi cuvintelor doamnei Hublot. Se întreabă cum un bărbat, profesor pe deasupra, a putut să se însoare cu o femeie atât de vulgară. în fond, ea nu este decât produsul societăţii în care a trăit. La bolşevici, bunele maniere sunt o crimă, un semn al decadenţei.

dacă nu ne furnizaţi un document care să probeze că sunteţi cu adevărat Monica Martin şi nu Elena Scripcă, vom fi obligaţi, aşa cum le-am spus soţului dumneavoastră şi avocatului său, să depunem mâine dosarul dumneavoastră la tribunal. Sunteţi acuzată de a fi intrat în Franţa purtând un nume fals, de uz de fals în acte publice şi de alte delicte care decurg de aici ori care ar putea decurge.

doriţi o probă că mă numeam Monica Martin înainte de căsătoria mea? E simplu. Am paşaport românesc, care nu este contestat de ambasada română la Paris. E vizat de consulul Franţei la Bucureşti. Am permis de şedere de la Prefectura Poliţiei din Paris, legitimaţia mea de studentă de la Sorbona, diploma, certificatul de căsătorie... Franţa mi-a dat aceste acte... Ele arată destul de limpede că mă numeam Monica Martin, şi dacă dumneavoastră nu credeţi ceea ce statul francez scrie în actele sale oficiale,

403

atunci îl faceţi mincinos! Şi atunci aveţi treabă cu el. Iată de ce trebuie să vă ocupaţi. Nu mai veniţi la mine să-mi reproşaţi falsuri şi minciuni ale republicii voastre! Noi spunem de la revoluţie că întreg Occidentul minte şi că e putred. Aveţi o probă. Mergeţi şi smulgeţi-i republicii voastre cascheta tricoloră şi părul din cap şi vedeţi că ea eliberează acte false! Iată... A doua acuzare: spuneţi că sunt fiica lui Leopold Scripcă, prim-ministrul României comuniste şi regretatul nostru mare om de stat, decedat în urmă cu trei ani. Eram deja plecată când moartea l-a fulgerat. Şi marele meu regret e de a nu fi putut asista la funeraliile naţionale. Au durat trei zile şi s-a decretat doliu timp de o lună de zile. Douăzeci de milioane de români l-au plâns, mai afectaţi decât de moartea tatălui lor. El a creat statul socialist, progresist şi modern român. Mulţumită tovarăşului Scripcă, ţara noastră va întrece toate naţiunile occidentale foarte curând. într-o zi, veţi vedea limba română aleasă ca limbă diplomatică, înlocuind la ONU şi la UNESCO engleza şi franceza. Iar aceasta, mulţumită unor oameni ca el... Dacă aş fi fost fiica sa, aş fi strigat la răspântii, m-aş fi urcat pe acoperişuri pentru a clama: sunt fiica genialului Leopold Scripcă! înţelegeţi? Nu există o mai mare glorie pentru o femeie decât de a avea un tată ca el. Fondatorul republicii noastre. Părintele poporului român. Din nefericire, nu sunt fiica lui. El a avut o fiică ce se numea Elena. Şi pe care am cunoscut-o. Dar ea a murit de durere aflând despre moartea tatălui ei. S-a aruncat cu maşina într-o prăpastie. A fost o sinucidere. Aş fi făcut la fel ca ea. De disperare.

Doamna Hublot aruncă fularul pe covor. Se grăbeşte precum o tigroaică spre tallboy, comoda mică cu sertare.

404

O deschide şi întinde comandantului Dumonde un număr vechi din ziarul oficial al Partidului Comunist Român cu chenar negru. Pe prima pagină, pe de-a-ntregul, e fotografia lui Leopold Scripcă, iar jos, cu litere bolduite, un panegiric al fiicei sale, Elena Scripcă.

urmăriţi cuvintele după degetele mele, spuse doamna Hublot. Veţi înţelege, chiar dacă nu ştiţi româneşte. Sunteţi aici? Citiţi: Elena Scripcă, fiica prim-ministrului, a decedat ieri. A pierit într-un accident de circulaţie. Ieşise de la spital, unde se găsea tatăl ei. Răvăşită de cele petrecute, a luat un viraj şi a căzut într-o prăpastie. Ea şi maşina ei au fost carbonizate... Aţi înţeles?

da, spuse comandantul Dumonde. Am înţeles aproape toate cuvintele. E foarte aproape de

franceză.

acum, aveţi răspunsul la a doua întrebare. Nu sunt fata marelui tovarăş Leopold Scripcă. A murit deja. Dacă aş fi fost moartă, puteaţi să mă luaţi drept ea! Şi aceasta mi-ar fi făcut o mare cinste. Dar eu sunt vie. Mai aveţi să mă întrebaţi ceva? S-au scurs cele patru minute...

Comandantul Dumonde e în picioare. Gata să plece. Ţine jurnalul în mână.

e al meu! ţipă doamna Hublot. Jurnalul e al meu! Am întreaga colecţie a jurnalului oficial al partidului meu. Dacă vreţi să vă procuraţi acest număr, cereţi bani republicii voastre şi comandaţi-l la Bucureşti. Adio! Sper să nu vă mai văd!

puteţi să-mi împrumutaţi ziarul dumneavoastră pentru o fotocopie? Vi-l aduc înapoi într-o oră.

nu vă cred... După cuvintele aberante pe care le-aţi pronunţat de când sunteţi la mine. Nu am încredere în dumneavoastră. Nu vă împrumut ziarul. Duceţi-vă la

Bucureşti şi cumpăraţi-l. Ori comandaţi-l... Adio! Sper să nu vă mai văd!

notez numărul şi data jurnalului şi plec, spuse comandantul Dumonde.

-Asta da. Dar zburaţi repede. Trebuie să o alăptez pe mica mea Elena. Nu vreau să vă arăt sânii.

Patruzeci şi opt de ore mai târziu, serviciile de contraspionaj aveau trei numere din jurnalul oficial al Partidului Comunist Român, unde era publicat panegiricul Elenei Scripcă. Afacerea falsului nume al doamnei Hublot era închisă.

XXX.

Roboţii nu au carte de identitate

Au trecut cinci zile. Poetul lui Hristos şi al României află că doamna Hublot a părăsit clinica. E mama unei prunce sănătoase, care se numeşte Elena. Mica Chantal a părăsit maternitatea în aceeaşi zi. Are şi ea o fetiţă.

Părintele Virgil ridică receptorul cu gesturi grăbite. Îl sună pe maestrul Terrenoire, avocatul familiei Hublot.

maestre, trimiteţi-mi de urgenţă pe cineva după atestat. V-am promis că vi-l voi da în ziua în care doamna Hublot va fi externată. S-a întors acasă. Atestatul este deci la dispoziţia dumneavoastră, S.D.E.C.E.-ul va putea să-l aibă după un ceas dacă aveţi un curier rapid. Vă mulţumesc, maestre, că mi-aţi acordat acest termen care mi-a fost de foarte mare folos! L-am folosit pentru rugăciune. Acum sunt în stare să-mi susţin această declaraţie cu preţul vieţii mele. Sunt gata să mă las interogat, arestat, expulzat... Nu mă mai deranjează. Sunt foarte puternic. Iar asta mulţumită rugăciunii. Dumnezeu mi-a ajutat. Duşmanii mei vor avea o bucurie imensă. Până acum, am fost calomniat şi acuzat de toate crimele posibile. Vor putea să mă acuze şi de fals. Vor avea probe. Dar nu sunt trist. Am certitudinea că Dumnezeu vrea asta...

vă înşelaţi, părinte Virgil. Dumnezeu nu vrea să beţi acest pahar. Aţi băut atâtea, pline cu propriul sânge... Dumnezeu a socotit aceasta îndeajuns. Afacerea doamnei Hublot s-a încheiat, a fost clasată. Dosarul e închis. De puţin timp, serviciile de contraspionaj au proba scrisă că domnişoara Elena Scripcă a murit imediat după decesul tatălui ei într-un accident de maşină în apropiere de Bucureşti. E un fapt publicat de întreaga presă... E deci cu neputinţă ca doamna Hublot, născută Monica Martin, să fie aceeaşi persoană cu Elena Scripcă, fiica prim-ministrului. Nu există absolut nici o legătură între cele două. întreaga afacere e ţesută din calomnii, scrisori anonime, fotografii trucate... Serviciile de contraspionaj posedă în triplu exemplar panegiricul fiicei lui Scripcă, publicat în ziarul oficial al Partidului Comunist Român... Iată, părinte Virgil, o probă zdrobitoare. Dumnezeu poate face minuni chiar în zilele noastre. între noi fie vorba, nu cred deloc în minuni, dar spun acest cuvânt pentru a vă face pe plac. Credeţi că unica cheie universală este rugăciunea şi sfinţenia. Aţi fost foarte curajos, v-aţi asumat riscuri mari semnând atestatul pe care vi l-am cerut... Acum, că afacerea este clasată, rupeţi-l. Ştiţi că această foaie de hârtie întru apărarea doamnei Hublot ar fi putut să vă coste câţiva ani de închisoare de regim sever, mai înainte de expulzare.

ştiu, spuse preotul. Şi regret că nu mai aveţi nevoie de ea. Mi-ar fi probat mie însumi că sunt în stare să-mi iubesc vrăjmaşul de moarte mai mult decât pe mine însumi... Dar Dumnezeu nu mi-a acordat această onoare...

Aşeză receptorul în furcă. Preotul crede în Dumnezeu, în sfinţi, în îngeri şi în minuni mai mult decât în

realitatea văzută. Dar el este, totuşi, surprins de ceea ce avocatul l-a anunţat. Dumnezeu a înfăptuit o mare minune la plăpânda lui rugăciune! Poliţia declară că are probe materiale, zdrobitoare, că doamna Hublot nu este fiica lui Leopold Scripcă. Atunci cine era? Monica Martin e un nume fals. Ea e vinovată.

în chiar acea clipă, se auzi soneria. Era o fată foarte frumoasă, foarte elegantă. Se prezintă.

părinte, iertaţi-mă că am venit fără să vă anunţ... Sunt France Normand. Farmacista. Prietenul meu, profesorul Max Hublot, mi-a vorbit adesea despre dumneavoastră în ultima vreme. Ceea ce m-a determinat să vin la dumneavoastră cu sufletul la gură şi fără să vă anunţ vizita mea e întâlnirea pe care am avut-o în urmă cu un sfert de oră, cu maestrul Terrenoire, avocatul familiei Hublot...

intraţi, domnişoară, şi luaţi loc, spuse preotul.

maestrul Terrenoire tocmai m-a anunţat că dosarul soţiei lui Max, vreau să spun doamnei Hublot, a fost clasat. Au probe că ea nu este aceeaşi persoană cu Elena Scripcă, fiica prim-ministrului României...

France Normand poartă o fustă lungă, la modă în acel sezon. Are cizme frumoase, cu butoni, ca pe vremea bunicelor. Este la fel de elegantă pe cât de frumoasă. Aprinde o ţigară, cu lacrimi în ochi.

mi s-a spus că dumneavoastră, preotul şi poetul Virgil Gheorghiu, aţi înălbit-o ca pe un crin pe această farsoare, pe această spioană... Soţia lui Max Hublot este, fără doar şi poate, fiica sângerosului călău al României, omul pe care ocupanţii ruşi l-au pus ca prim-ministru ca să distrugă această frumoasă ţară de la Dunăre şi Carpaţi... L-aţi cunoscut pe acest tiran, l-aţi descris în

cărţile dumneavoastră, a fost profesorul dumneavoastră, prietenul dumneavoastră. Le cunoaşteţi pe soţia şi pe fiica sa. Şi, cu toate că ştiţi că soţia lui Max este fiica omului din cauza căruia trăiţi în exil şi prin care poporul dumneavoastră a fost înlănţuit, aţi scris cu propria mână falsa declaraţie. Aţi atestat că ea nu este Elena Scripcă. Se spune că mulţumită dumneavoastră a fost închis dosarul şi ascuns adevărul... Pentru ce aţi minţit, părinte? Cum puteţi să scrieţi atestate şi minciuni grosolane?... Nu este demn din partea unui om, mai cu seamă a unui poet ori a unui preot. De ce-aţi făcut aceasta? Cu ce scop? Veţi merge la închisoare, căci eu vă voi demonstra adevărul gol-goluţ. Voi lupta pentru ca Max, prietenul meu din copilărie, care trăieşte cu această spioană trimisă în Franţa pentru acte de sabotaj, propagandă bolşevică şi spionaj să se debaraseze de ea. Adevărul va ieşi la lumină.

Preotul ascultă foarte atent. Admiră frumuseţea, dar mai ales patima pentru adevăr a lui France Normand... îşi apără dragostea cu o feminitate nespusă.

recunoaşteţi că aţi scris acest atestat mincinos? întrebă ea, stingându-şi ţigara fumată pe jumătate.

îşi aprinse o alta.

e adevărat ce-am scris la cererea maestrului Terrenoire şi a prietenului dumneavoastră, Max Hublot.

de ce-aţi făcut-o?

pentru a scoate familia Hublot din această afacere murdară.

dar era totuşi o declaraţie falsă. Aşa este?

da, falsă, recunosc.

şi Evanghelia vă îngăduie dumneavoastră, ca preot, să minţiţi?

-Nu.

dar aţi scris minciuni. Aţi călcat în picioare adevărul.

-Da.

-Am să vă denunţ, spuse France. Sunteţi gata să recunoaşteţi în faţa justiţiei că aţi semnat o declaraţie falsă?

da, domnişoară, sunt gata să recunosc.

o să fiţi închis. Vă vor expulza din Franţa. Vă vor târî prin noroi încă o dată prin toate jurnalele... Căci sunteţi un falsificator...

-E posibil..., spuse preotul. Dar puţin probabil. Acum nici cinci minute maestrul Terrenoire m-a anunţat că poliţia n-are nevoie de atestatul meu. Dosarul doamnei Hublot e închis. Poliţia deţine probe zdrobitoare că ea nu este fiica lui Leopold Scripcă şi că, în realitate, se numea Monica Martin, aşa cum scrie pe vechiul paşaport. Şi în actele de identitate de dinainte de căsătorie.

dar nu e adevărat...

nu, nu e adevărat, răspunse preotul.

soţia lui Max nu se numea Monica Martin, cum scria în paşaport. Era un nume fals?

exact. Monica Martin era un nume fals.

suntem, deci, de acord?

de acord cu ce?

se numea Elena Scripcă?

-Nici asta.

cum nu?

pentru că nu.

fiţi raţional, părinte Virgil. Soţia lui Max Hublot se numea înainte de căsătoria ei ori Monica Martin, ori Elena Scripcă?

nu. Ea nu se numea nici Monica Martin, nici Elena Scripcă.

411

-Are un al treilea nume? întrebă France Normand.

Nu se aştepta la această lovitură de teatru.

-Nu.

să recapitulăm, părinte, dacă doriţi. Se numea Monica Martin ori Elena Scripcă?

-Nici una, nici alta.

aţi spus că n-avea un al treilea nume.

într-adevăr, n-avea un al treilea nume.

atunci?

ce atunci?

atunci care este adevăratul nume al soţiei lui Max Hublot? Aţi spus adineauri, părinte Virgil, că nu este Monica, că nu e Elena şi că nu are un al treilea nume. Care e atunci adevărata ei identitate? Căci orice persoană are o identitate.

nu are identitate, răspunse preotul. N-are nici nume, nici prenume. Nimic, domnişoară. Aici, poliţia franceză, serviciul de contraspionaj au făcut una dintre cele mai grave erori deschizând ancheta. Ştiţi că un om condamnat la ocnă ori la închisoare pe viaţă, înainte de a fi înlănţuit în celula sa, e dezbrăcat de hainele lui de om liber. E ras în cap. I se confiscă toate actele de identitate şi toate obiectele personale. E îmbrăcat în ocnaş. Apoi, în locul numelui şi al prenumelui, i se dă un număr. I o prostie să-i ceri unui tâlhar actele de identitate, ca unui cetăţean al Franţei, Angliei ori Italiei. Nu are. E un număr. Acelaşi lucru şi cu locuitorii republicilor penitenciare. E chiar mai rău, căci ei nu sunt doar oameni Fără identitate. Nu sunt nici măcar numere, precum ocnaşii. Sunt obiecte. Unelte de producţie. E mai rău decât atunci când eşti redus la o cifră. înseamnă a fi redus la o entitate

412

socială. A fi privat chiar de acest simulacru de identitate folosit în închisori unde numele, prenumele, data şi locul naşterii sunt înlocuite de un număr. în republicile penitenciare, bărbaţii şi femeile nu sunt nici măcar aceasta. Ei sunt simple unelte de producţie, roboţi. Or, roboţii, uneltele, piesele de schimb nu au cărţi de identitate, nici paşapoarte. Ei sunt pur şi simplu înscrişi ca toate lucrurile în inventare şi în cataloage... Cum a putut serviciul de contraspionaj să comită greşeala de a căuta actele de identitate ale unui robot?

atunci, părinte, cum se numeşte, în realitate, soţia lui Max Hublot? Prietenul meu Max trebuie să ştie măcar numele soţiei sale.

profesorul Max Hublot să-i spună soţiei sale pe numele care-i place! E un robot. Toate numele îi sunt indiferente unui robot. Chiar şi absenţa numelui.

Paris, 1970

Sfârşit

Cuprins

DIFUZARE:
S.C. Supergraph S.R.L.
Str. Ion Minulescu nr. 36, sector 3, 031216, Bucureşti
tel. 021 -320.61.19, fax 021 -319.10.84 e-mail: contact@supergraph.ro www.librariasophia.ro www.sophia.ro